ഒരു പരദേശയാത്രയുടെ കഥ

ജോസഫ് മാർ ദീവന്നാസ്യോസ്

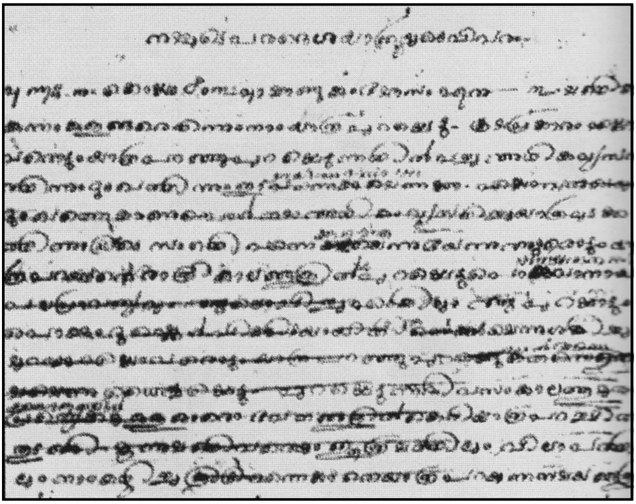

കയ്യെഴുത്തുപ്രതിയുടെ ആദ്യ പേജ്.

മെത്രാപ്പോലീത്താ സ്വന്തം കൈകൊണ്ട് എഴുതിയ
'പരദേശയാത്രയുടെ കഥ' എന്ന കൃതിയുടെ ഏതാനും പേജുകൾ
കോട്ടയം ഓർത്തഡോക്സ് സെമിനാരി ആർക്കൈവ്സിൽ
സൂക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളതിൽ നിന്ന്.

ആമുഖപഠനം

ഫാ. ഡോ. ജോസഫ് ചീരൻ

സഞ്ചാരസാഹിത്യകൃതികൾ ലോകസാഹിത്യങ്ങളാകെ പരിശോധിച്ചാലും എണ്ണത്തിൽ വളരെ കുറവാണെന്ന് കാണാം. ആളുകൾ സഞ്ചരിക്കാത്തതല്ല അതിന്റെ കാരണം; സഞ്ചരിക്കുന്നവർ സാഹിത്യകാരന്മാരല്ല എന്നതാണ്. വ്യാപാരം, തീർത്ഥാടനം തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങൾക്കായി യാത്ര ചെയ്യുന്നവരുടെ മനോവ്യാപാരങ്ങളും ലക്ഷ്യങ്ങളും സഞ്ചാര സാഹിത്യത്തിന് വിഷയമാകാമെങ്കിലും സർഗ്ഗശേഷിയുടെ അഭാവം അവരെ ലേഖനവിമുഖരാക്കുന്നു. അനുഭവങ്ങളെ പുനഃസൃഷ്ടിക്കുവാനുള്ള ശേഷിയാണ് ഏതു സാഹിത്യത്തെയും എന്നപോലെ സഞ്ചാര സാഹിത്യത്തെയും അനുഗ്രഹിക്കേണ്ടത്. ഹ്യുവാൻ സാങ്ങ്, കോസ്മസ്, സുലൈമാൻ, ഇബ്നു ബത്തൂത്താ തുടങ്ങിയവർ എഴുതിയ യാത്രാവിവരണങ്ങൾ കേരളത്തിന്റെ വിദേശ വ്യാപാരങ്ങൾക്കും സംസ്കാര വ്യാപനത്തിനും നൽകിയ സംഭാവനകൾ ചെറുതല്ല.

ഒരു ജനതയുടെ സഞ്ചാരകഥ എന്ന നിലയിൽ ക്രിസ്തുവിന് വളരെ മുമ്പ് (B.C.) ഈജിപ്റ്റിൽ നിന്ന് ആരംഭിച്ച ഇസ്രായേൽ ജനതയുടെ സഞ്ചാര വിവരണമായ 'പുറപ്പാട്' (വി. ബൈബിളിലെ രണ്ടാം പുസ്തകം) ആണോ യാത്രാവിവരണ സാഹിത്യ പ്രസ്ഥാനത്തിലെ ആദ്യ കൃതി എന്ന് ചിന്തിക്കാവുന്നതാണ്. ഈ യാത്രയുടെ ആവശ്യകതയും നേതൃത്വവും, യാത്രയുടെ പ്രശ്നങ്ങൾ, ധർമ്മസങ്കടങ്ങൾ, ജനതയുടെ സന്മാർഗ്ഗ ഭ്രംശവും ദൈവികശിക്ഷകളും, ദിവ്യമായ പരിരക്ഷണം എന്നീ ഉപശീർഷകങ്ങളിൽ പുനഃസംവിധാനം ചെയ്താൽ ഒന്നാംതരം സഞ്ചാരസാഹിത്യ കൃതിയാകാൻ 'പുറപ്പാടിന്' അർഹതയുണ്ട്. മോശ, അഹറോൻ, യോശുവാ, ഫറവോ തുടങ്ങിയ കഥാപാത്രങ്ങളും, പത്തു ബാധകൾ, ചെങ്കടൽ വിഭജനം, പാറയിൽ നിന്ന് ജലം, മരുഭൂമിയിലെ അഗ്നിസർപ്പങ്ങൾ, മന്നയും കാടപ്പക്ഷിയും തുടങ്ങിയ സംഭവങ്ങളും പുറപ്പാടിനെ ഉദ്വേഗജനകമായ ഒരു സാഹിത്യകൃതിയുടെ സ്ഥാനത്തേയ്ക്ക് ഉയർത്തുന്നുണ്ട്. ബൈബിൾ പശ്ചാത്തലമുള്ള പൗരസ്ത്യ-പാശ്ചാത്യ സഞ്ചാരികളെ യാത്രവിവരണ രചനയ്ക്കു പ്രേരിപ്പിക്കുവാൻ 'പുറപ്പാടി'ന് കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടാകാം. സഞ്ചാരസാഹിത്യത്തിന്റെ ഉത്ഭവവും വികാസവും സവിശേഷമായി ചർച്ച ചെയ്യപ്പെടുമ്പോൾ ഇലിയഡ്, ഓഡിസി, രാമായണം, ഭാരതം എന്നിവയോടൊപ്പം 'പുറപ്പാട് ചർച്ചചെയ്യപ്പെടാതെ പോയത് അനവധാനത കൊണ്ടാകാം.'[1] ഒരു സഞ്ചാരസാഹിത്യകൃതിയിലൂടെ കേരളത്തെ പുറംലോകത്തിന് വെളിപ്പെടുത്തിയ ആദ്യ കൃതി അജ്ഞാത

കർത്തൃകമായ പെരിപ്ലസ് (Peryplus maris Erythrae) എന്ന ഗ്രന്ഥമാണ്. ക്രിസ്ത്യൻ ടോപോഗ്രഫി എന്ന പേരിൽ അലക്സാണ്ട്രിയക്കാരനായ കോസ്മസ് എ.ഡി. 548-ൽ എഴുതിയ സഞ്ചാരസാഹിത്യ ഗ്രന്ഥമാണ് കേരളത്തിന്റെ പ്രകൃതി, സംസ്കാരം എന്നിവയെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്ന മറ്റൊരു ഗ്രന്ഥം. മെഗസ്തനീസ്, ഹെറഡൈട്ടസ്, ഹോറസ്, സിൽവിയ, വബൂഫ് ആലമി, ഇബ്ൻ കർദാദ്ബെ, സുലൈമാൻ, ഇബ്നൽഫക്കി, അബുസെയ്തു സുലൈമാൻ മസൂദി, ഇഷ്ടക്രി, അൽബിറൂണി, ഇബ്നൽഹഖീഹ്, അൽഇദ്രിസി, അബ്ദുൽ ഫിദാ, ഇബ്നുബത്തുത്താ, മാർക്കോ പോളോ, ഹ്യുയാൻസാങ്, ഫാഹിയാൻ, വാസ്ക്കോഡിഗാമ തുടങ്ങി വിശ്വപ്രസിദ്ധരായ പല സഞ്ചാരികളും സഞ്ചാരസാഹിത്യരചന നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. കേരളത്തിൽ സന്ദർശനം നടത്തി 1800 മുതൽ 1810 വരെയുള്ള കേരള ജീവിതത്തെയും സംസ്ക്കാരത്തെയും തങ്ങളുടെ സഞ്ചാരവിവരണങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയ ഫ്രാൻസിസ് ബുക്കാനനും, റവ. ക്ലോഡിയസ് ബുക്കാനനും നമ്മുടെ സവിശേഷ പഠനത്തിന് വിഷയീഭവിക്കേണ്ടതാണ്.[2]

സഞ്ചാരസാഹിത്യം മലയാളത്തിൽ

നമ്മുടെ സാഹിത്യ ചരിത്രങ്ങൾ പലപ്പോഴും പക്ഷപാതപരമായ ചായ്വുകൾ കൊണ്ട് ചരിത്രപരമായ സത്യസന്ധത ദീക്ഷിക്കുന്നതിൽ പരാജയപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. നോവൽ, നാടകം തുടങ്ങിയവയുടെ ചരിത്രത്തിൽ ആദ്യസ്ഥാനം ലഭിച്ച കൃതികൾ ചില പ്രത്യേക വിശേഷണങ്ങൾ നൽകി ആദ്യ കൃതികൾ എന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെട്ടവയാണ്. യാത്രാവിവരണ ചരിത്രത്തിലും ഈ പ്രവണത കാണുന്നുണ്ട്. ഭാരതീയ സഞ്ചാരസാഹിത്യ കൃതികളിൽ ഒന്നാമത്തേത് എന്ന സ്ഥാനത്തു നാം പ്രതിഷ്ഠിച്ചു പോന്നിട്ടുള്ളത് ഗോവർണ്ണദോർ തോമ്മാ കത്തനാർ എഴുതിയ വർത്തമാനപുസ്തകമാണ്.[3] എന്നാൽ കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് 1989-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച സഞ്ചാരസാഹിത്യം മലയാളത്തിൽ എന്ന പ്രാമാണിക (?) ഗ്രന്ഥത്തിൽ അനുബന്ധമായി നൽകിയ സഞ്ചാര സാഹിത്യകൃതികളിൽ 'വർത്തമാന പുസ്തക'ത്തിന്റെ സ്ഥാനം പതിനെട്ടാമത്തേതാണ്. പ്രസിദ്ധീകരണ വർഷം കണക്കാക്കി ലിസ്റ്റ് തയ്യാറാക്കിയപ്പോൾ ആണ് 1785-നും 1798-നും മദ്ധ്യേ രചിച്ചതെന്ന് ഗ്രന്ഥകാരൻ തന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ള വർത്തമാനപുസ്തകം 18-ാം സ്ഥാനത്തേക്കും ഒരു നൂറ്റാണ്ടിന് ശേഷം 1872-ൽ രചിക്കപ്പെട്ടതെന്ന് ഗ്രന്ഥകാരൻ തന്നെ പ്രസ്താവിച്ച 'കാശിയാത്രാ റിപ്പോർട്ട്' ഒന്നാം സ്ഥാനത്തേക്കും പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടത്.[4] 'യാത്രാനുഭവങ്ങളോ മാർഗമദ്ധ്യത്തിലുള്ള സ്ഥലങ്ങളുടെ ചരിത്രമോ അവയുടെ പൗരാണിക പ്രാധാന്യമോ ജനജീവിതമോ ചിത്രീകരിക്കുന്നതിൽ ഗ്രന്ഥകർത്താവിന് താല്പര്യമില്ല' എന്നും "ഈ ലഘുഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഉള്ളടക്കം പരി

ശോധിച്ചു നോക്കിയാൽ സ്വാനുഭവങ്ങൾ നിറഞ്ഞ ഒരു യാത്രാവിവരണ ഗ്രന്ഥം എന്നതിനേക്കാൾ ഒരു ടൂറിസ്റ്റ്ഗൈഡ് എന്ന വിശേഷണമാണ് ഇതിന് യോജിക്കുന്നതെന്ന് ബോധ്യമാകും" എന്നും അദ്ദേഹം പിന്നീട് നിരീക്ഷണം ചെയ്തു രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും സഞ്ചാരസാഹിത്യ കൃതികൾ ലിസ്റ്റ് ചെയ്തപ്പോൾ ഈ 'ടൂറിസ്റ്റ്ഗൈഡ്' ഒന്നാമത്തെ സഞ്ചാരസാഹിത്യ കൃതിയായി!![5]

സഞ്ചാരസാഹിത്യ ചരിത്രത്തിലെ ഒരദ്ധ്യായം 'യാത്രാകാവ്യങ്ങൾ' എന്ന ശീർഷകത്തിൽ പദ്യരൂപത്തിലുള്ള യാത്രാവിവരണങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഉപപാദിക്കുവാൻ നീക്കിവച്ചിട്ടുണ്ട്. 1784-ൽ രചിച്ച ധർമ്മരാജാവിന്റെ കാശി യാത്ര വർത്തമാനപുസ്തകത്തിന്റെയും രചനയ്ക്കു മുമ്പ് വിരചിതമായി എന്നദ്ദേഹം അവകാശപ്പെടുന്നു.[6] വെറും യാത്രാവർണ്ണനകൾ സഞ്ചാര സാഹിത്യകൃതികളായി പരിഗണിക്കാമോ? സഞ്ചാരസാഹിത്യ ചരിത്ര കാരൻ എഴുതുന്നു: "സഞ്ചാരസാഹിത്യത്തിൽ എഴുത്തുകാരന്റെ ആത്മാം ശത്തിനാണ് ഏറെ പ്രാധാന്യം. യാത്രചെയ്ത സ്ഥലങ്ങളുടേയും താമ സിച്ച ഹോട്ടലുകളുടേയും കണ്ട കാഴ്ചകളുടേയും വർണ്ണനകൾ മാത്ര മുള്ള ഗ്രന്ഥം ഒരു സഞ്ചാരക്കുറിപ്പു മാത്രമേ ആകുന്നുള്ളു. അവയോ ടൊപ്പം തന്റെ അനുഭവങ്ങളും പ്രതികരണങ്ങളും കൂടിയുണ്ടാവണം. സഞ്ചാരസാഹിത്യത്തിന് ഏറ്റവും സാദൃശ്യമുള്ളത് ആത്മകഥയോ ടാണ്."[7] യാത്രാകാവ്യങ്ങളിൽ സ്ഥലവർണ്ണനകൾ ധാരാളമുണ്ട്. കണ്ടു മുട്ടുന്ന ആളുകളുടെ വാങ്മയ ചിത്രങ്ങളും ധാരാളമുണ്ട്. പക്ഷേ, അനു ഭവങ്ങളും പ്രതികരണങ്ങളും അതീവ വിരളങ്ങളാണ്. വർണ്ണനാപരമായ കാവ്യങ്ങൾ സഞ്ചാരസാഹിത്യകൃതിയായി പരിഗണിക്കാമെങ്കിൽ ആ സാഹിത്യശാഖയുടെ ചരിത്രം നമ്മുടെ നാട്ടിൽ വാത്മീകി രാമായണ ത്തിൽ നിന്നും രഘുവംശത്തിൽ നിന്നും ആരംഭിക്കണം. സുന്ദരകാണ്ഡ ത്തിലെ ഹനുമാന്റെ ലങ്കായാത്ര അതിവിസ്തൃതമായിട്ടാണ് വാത്മീകി ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. വിപുലമായ സന്നാഹങ്ങൾ, മനോവ്യാപാരങ്ങൾ, ചില കഥാപാത്രങ്ങൾ, മാർഗ്ഗമദ്ധ്യേയുള്ള ചില അനുഭവങ്ങൾ ഇവ യൊക്കെ ഉണ്ടെങ്കിലും സുന്ദരകാണ്ഡം ഒരു സഞ്ചാരസാഹിത്യകൃതി യെന്ന് ആരും നളിതുവരെ പറയാത്തതെന്തുകൊണ്ടാണ്? രഘുവംശ ത്തിൽ, രാവണവധാനന്തരം രാമൻ, സീത, ലക്ഷ്മണൻ, വിഭീഷണൻ തുടങ്ങിയവർ പുഷ്പകവിമാനത്തിൽ ലങ്കയിൽ നിന്ന് അയോദ്ധ്യയിലേക്ക് നടത്തുന്ന യാത്ര കാളിദാസൻ അതിമനോഹരമായി വർണ്ണിക്കുന്നുണ്ട്. അതിലുമുണ്ട് വഴിവർണ്ണനകളും ആത്മഗതങ്ങളും പ്രതികരണങ്ങളും ശര ഭംഗൻ, സുതീക്ഷ്ണൻ, ഗുഹൻ തുടങ്ങിയ കഥാപാത്രങ്ങളും. എന്നിട്ടും ആ മഹത്കൃതിയെ സഞ്ചാരസാഹിത്യകൃതിയെന്ന് ആരും വ്യവഹരിച്ചു കാണാത്തതെന്തുകൊണ്ട്?

സഞ്ചാരസാഹിത്യം പ്രാഥമികമായും ഒരു ഗദ്യസാഹിത്യശാഖയാണ്. ഗദ്യേതര കൃതികളെ ആ ശാഖയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിൽ അനൗചിത്യമുണ്ട്. ഇതിഹാസകാവ്യങ്ങളെല്ലാം അതിവിസ്തൃതമായ കാൻവാസിൽ എഴുതപ്പെട്ട ജീവിത ചിത്രങ്ങളാണെങ്കിലും അവയെ നോവൽ എന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കുവാൻ നാം ധൈര്യപ്പെടാമോ? വള്ളത്തോളിന്റെ "ശിഷ്യനും മകനും" അതിഗംഭീരമായ നാടകീയതയ്ക്കു ഉദാഹരണമാണെങ്കിലും നാടകത്തിന്റെ സാഹിത്യചരിത്രത്തിൽ അതിനെ ഉൾപ്പെടുത്താമോ? ഉൾപ്പെടുത്താം എന്നാണ് മറുപടി എങ്കിൽ 'വാത്മീകി രാമായണം' തൊട്ട് 'ഉണ്ണുനീലിസന്ദേശം', 'മയൂര സന്ദേശം' തുടങ്ങിയ സന്ദേശകാവ്യങ്ങളും 'നളചരിതം ആട്ടക്കഥ', 'ഉണ്ണിയാടീചരിതം', 'ഉണ്ണിയച്ചീചരിതം', 'ഉണ്ണിച്ചിരുതേവീചരിതം' എന്നീ മണിപ്രവാള ചമ്പുക്കൾ വരെ സഞ്ചാര സാഹിത്യ കൃതികളാണെന്ന് പറയേണ്ടി വരും. അതുകൊണ്ട് യാത്രാ കാവ്യങ്ങളേയും ടൂറിസ്റ്റ് ഗൈഡുകളേയും ഒഴിവാക്കിയാൽ വർത്തമാന പുസ്തകം തന്നെയാണ് നമ്മുടെ ആദ്യത്തെ ലക്ഷണമൊത്ത യാത്രാ വിവരണകൃതി എന്നത് നിർവിവാദമാണ്. ആ പുസ്തകത്തിന്റെ രചനാ കാലത്തെപ്പറ്റിയും വിവാദങ്ങളുണ്ട്. രചനാകാലം കൃത്യമായി രേഖപ്പെടുത്താത്തതാണ് കാരണം. പുസ്തക രചനയ്ക്കാധാരമായ റോമ്മായാത്ര അവസാനിക്കുന്നത് 1786-ലാണ്. 'അന്നത്തേക്കു, വസ്തുതകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഗവേഷണസ്വഭാവം കൂടിയുള്ള വർത്തമാനപുസ്തകം പോലുള്ള ഒരു ബൃഹത്ഗ്രന്ഥം എഴുതിക്കഴിഞ്ഞെന്ന് വിശ്വസിക്കുന്നതിൽ അസ്വാഭാവികതയുണ്ട്'[8] എന്ന് സഞ്ചാരസാഹിത്യ ചരിത്രകാരൻ, ഈ കാര്യം പഠിച്ച പൂർവഗാമികളോട് വിയോജിക്കുന്നു. തുടർന്ന് 'ഒരു പ്രമാണത്തിന്റെയും പിൻബലമില്ലാതെ വർത്തമാനപുസ്തകത്തിന്റെ രചന 1790-ന് മുമ്പ് പൂർത്തിയായതായി വിശ്വസിച്ചുകൂടാ' എന്ന് ശഠിക്കുന്നു. വർത്തമാന പുസ്തകത്തിനെഴുതിയ അവതാരികയിൽ ഡോ. സാമുവൽ ചന്ദനപ്പള്ളി ഇതിന്റെ രചനാകാലമായി സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത് 1785 ആണ്.[9] യാത്ര 1786-ലാണ് അവസാനിച്ചതെങ്കിലും പുസ്തകത്തിന്റെ പ്രാരംഭത്തിൽ മശിഹാ പിറന്നിട്ട് 1785 കന്നി മാസം 1-നു പാറേമ്മാക്കൽ തൊമ്മൻ കത്തനാര് എഴുത്ത് എന്നെഴുതി ഗ്രന്ഥകർത്താവ് ഒപ്പിട്ടിട്ടുള്ളതിനാൽ 1785 രചനാകാലമെന്ന് നിശ്ചയിക്കാം എന്നാവാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മതം. 1786 മാർച്ച് 18 വരെയുള്ള സംഭവങ്ങൾ കൃതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് 1786 രചനാ വർഷമെന്ന് ഈ ലേഖകൻ കരുതുന്നു. റോമ്മാ യാത്ര (വർത്തമാനപുസ്തകം) പോലെ ഗവേഷണ മൂല്യമുള്ള ഒരു ബൃഹത് കൃതി രചിക്കുവാൻ ആവശ്യമായ സമയം കണക്കാക്കി 1890 ലേയ്ക്കു രചനാകാലം ഭേദപ്പെടുത്തുന്നതിന് യുക്തിയൊന്നുമില്ല. സ്വന്തം രചനാവൈഭവത്തിന്റെ സമ്പ്രദായം മറ്റു പ്രതിഭാശാലികളിൽ ആരോപിക്കേണ്ടതുണ്ടോ? ഇപ്രകാരമൊരു സമീപനം വച്ചാണ് മഹാഭാരതം

പോലൊരു ബൃഹത്കാവ്യം ഒരു വ്യാസൻ ഒരു ജീവിതകാലം കൊണ്ട് രചിച്ചിരിക്കുവാൻ വഴിയില്ലെന്ന് ഒരു നിരീക്ഷണം ഉണ്ടായത്. എന്നാൽ ആ ബൃഹത്കാവ്യം കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ ഏതാനും വർഷംകൊണ്ടു വൃത്താനുവൃത്തം വിവർത്തനം ചെയ്തപ്പോൾ ആ നിഗമനം ചീട്ടു കൊട്ടാരം പോലെ നിലംപതിച്ചില്ലേ? 'വർത്തമാനപുസ്തകത്തിലെ' വിവരണങ്ങളും 'വിചാര'ങ്ങളും വായിച്ചാൽ അത് പിൽക്കാലത്ത് എഴുതിയതല്ല, യാത്രനടക്കുമ്പോൾത്തന്നെ വിശ്രമവേളകളിൽ എഴുതിയതാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കുവാൻ പ്രയാസമില്ല. ഒരു എഡിറ്റിംഗിന്റെ പോരായ്മ ആ ഗ്രന്ഥത്തിനുണ്ട്. തന്റെ ആരാധ്യപുരുഷൻ നിര്യാതനായതോടെ (അതോ വധിക്കപ്പെട്ടതോ?) ഗ്രന്ഥരചന അദ്ദേഹം ഉപേക്ഷിച്ചിരിക്കാം. കരിയാറ്റി മാർ ജോസഫ് മെത്രാന് നേരിട്ട ദുരനുഭവം തന്നെയും കാത്തുനില്ക്കുന്നുണ്ട് എന്ന് മണത്തറിഞ്ഞ ഗോവർണ്ണദോർ അതിന്റെ രചന അപൂർണ്ണ രൂപത്തിൽ തന്നെ അധികൃതരെ ഏല്പിച്ചിരിക്കാം. യാത്രയുടെ അവസാനഭാഗം കൃതിയിൽനിന്ന് അപ്രത്യക്ഷമായതും ഒന്നര നൂറ്റാണ്ടു കാലം അതിന് അപ്രകാശിത കൃതിയായി അന്ധകാര ഗഹ്വരങ്ങളിൽ വിശ്രമിക്കേണ്ടിവന്നതും അത്തരമൊരു നിഗമനത്തിലേക്കാണ് നമ്മെ നയിക്കുന്നത്. സംഭവബഹുലമായ ജീവിതത്തിൽ, യാത്രയുടെ വിശദാംശങ്ങൾ പിന്നീട് ഓർത്തിരിക്കുക ദുഷ്ക്കരമാണ്. തന്മൂലം യാത്രാവേളയിൽത്തന്നെ രചിക്കപ്പെട്ട വിശിഷ്ടകൃതിയാണ് വർത്തമാനപുസ്തകം എന്ന് നമുക്ക് തീർച്ചയാക്കാം. രചനയുടെ ഭാഷാസ്വഭാവം, പ്രതികരണപ്രതിപാദനത്തിലെ പരുഷത എന്നിവ വ്യക്തമാക്കുന്നത്, ഒരു പുനരാലോചനയ്ക്കു ശേഷം എഴുതപ്പെട്ട കൃതിയല്ല അതെന്നാണ്.

1936-ൽ അച്ചടിക്കപ്പെട്ട ഒരു കൃതിയെ ഒന്നര നൂറ്റാണ്ടിന്റെ മുമ്പിലേക്ക് മാറ്റി പ്രതിഷ്ഠിക്കുവാൻ ഒരു സാഹിത്യ ചരിത്രകാരന് അധികാരമുണ്ടോ? എഴുത്തച്ഛന്റെയും നമ്പ്യാരുടെയും കൃതികളുടെ കാലം നാം രേഖപ്പെടുത്തുന്നത് അവ ഒന്നാമത് അച്ചടിച്ച് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ കൊല്ലം നോക്കിയല്ലല്ലോ. അവർ ജീവിച്ചകാലം പോലും അവ്യക്തമായിരിക്കേ അവരുടെ കൃതികളോടു നാം അവലംബിച്ചുപോന്നിട്ടുള്ള ഉദാരത ഈദൃശ കൃതികളോടും കാണിക്കുന്നത് സമദർശിത്വത്തിന്റെ ലക്ഷണമാണ്. രചന തുടങ്ങിയ തീയതിയും രചിച്ച ആളുടെ പേരും കയ്യൊപ്പും കൃതിയിലുള്ളതു തന്നെ അന്നത്തെ നിലയിൽ ധാരാളമാണ്. അന്ത്യഭാഗത്ത് പുസ്തകമെഴുതി പൂർത്തിയാക്കിയ തീയതിയും അന്നത്തെ സമ്പ്രദായമനുസരിച്ച് രേഖപ്പെടുത്തിയിരുന്നിരിക്കാമെങ്കിലും അവസാന ഭാഗങ്ങൾ നശിപ്പിക്കപ്പെട്ടതോടെ ആ പരാമർശങ്ങൾ നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയതാകാനാണിട. മലയാളത്തിലെ ഒരു കൃതി 1785-ൽ അച്ചടിക്കപ്പെട്ടില്ല എന്നത് അക്കാലത്തെ അച്ചടിയുടെ ചരിത്രം അറിയുന്നവരെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തുകയില്ല. 1811-ൽ

പോലും മലയാളത്തിലെ ആദ്യ ബൈബിൾ പരിഭാഷ പുലിക്കോട്ടിൽ ഇട്ടൂപ്പ് കത്തനാരും കായംകുളത്ത് പീലിപ്പോസ് റമ്പാനും തിമ്മയ്യാപ്പിള്ളയും കൂടി തയ്യാറാക്കിയത് അച്ചടിച്ചത് ബോംബെയിലാണ്, ഒരു ബ്രിട്ടീഷ് റസിഡന്റ് ആയ കേണൽ മൺറോയുടെ സഹായത്തോടെ.[10] 19-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധം മുതലാണ് കേരളത്തിൽ അച്ചടി സാർവ്വത്രികമാവുന്നത്. അപ്പോഴേക്കും വർത്തമാനപ്പുസ്തകത്തിന്റെ രചയിതാവ് ഒരു 'നിഷേധി' ആയതിനാൽ മതാധികാരികൾ ആ ഗ്രന്ഥം നിരോധിച്ചു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. കത്തോലിക്കാസഭയുടെ ഇരുമ്പു തിരശീലയ്ക്കകത്ത് പെട്ടുപോയ ഒരു ഗ്രന്ഥം ഒന്നര നൂറ്റാണ്ടു കഴിഞ്ഞ് അംഗഭംഗം വന്ന രൂപത്തിലാണെങ്കിലും നമുക്കു ലഭിച്ചുവല്ലോ എന്ന് നാം ആഹ്ലാദിക്കണം. ഇത്തരത്തിൽ കാലഘട്ടത്തിന്റെ പ്രത്യേകതകളും കൃതിയുടെ സ്വഭാവവും വിലയിരുത്തിയിട്ടു വേണം ഒരു കൃതിയുടെ രചനാകാലം നിർണ്ണയിക്കേണ്ടത്. തന്മൂലം സഞ്ചാരസാഹിത്യ ചരിത്രകാരൻ ഗോവർണ്ണദോറുടെ കൃതിയെ പതിനെട്ടാം സ്ഥാനത്ത് ലിസ്റ്റ് ചെയ്തതിൽ സാഹിത്യേതര പരിഗണനകൾ അദ്ദേഹത്തെ സ്വാധീനിച്ചു എന്നാണ് കരുതേണ്ടത്.

എന്നാലും ഗോവർണ്ണദോർക്കു ആശ്വസിക്കാം, ചരിത്രകാരൻ അദ്ദേഹത്തെ പതിനെട്ടാം സ്ഥാനത്തെങ്കിലും അവരോധിച്ചുവല്ലോ. മലയാളത്തിലെ രണ്ടാമത്തെയും മൂന്നാമത്തെയും യാത്രാവിവരണകൃതികൾ ചരിത്രകാരൻ ലിസ്റ്റ് ചെയ്തിട്ടേയില്ല. 1863-ൽ കുംഭം 22-ാം തീയതി കുന്നംകുളങ്ങരെ നിന്ന് പുറപ്പെട്ട് 1864 തുലാം 20-ാം തീയതി കൊച്ചിയിൽ അവസാനിച്ച 'ഒരു പരദേശ യാത്രയുടെ കഥ'യാണ് ലിസ്റ്റിൽപ്പെടാതെ പോയ ഒരു സഞ്ചാരസാഹിത്യകൃതി. കോട്ടയം എം.ഡി. സെമിനാരിയും പരുമല സെമിനാരിയും സ്ഥാപിക്കുകയും, കേരളപതാക, ഇടവകപത്രിക, സുറിയാനി സുവിശേഷകൻ എന്നീ പ്രതിദിന, പാക്ഷിക മാസികകൾ ആരംഭിക്കുകയും ചെയ്ത പുലിക്കോട്ടിൽ ജോസഫ് മാർ ദീവന്നാസ്യോസ് ദ്വിതീയൻ മലങ്കരമെത്രാപ്പോലീത്താ ആയിരുന്നു ഈ സഞ്ചാരകൃതിയുടെ എഴുത്തുകാരൻ.

ലിസ്റ്റിൽ പെടാൻ ഭാഗ്യമില്ലാതെ പോയ മറ്റൊരു സഞ്ചാരകൃതി 'ഊർശ്ലേം യാത്രാ വിവരണ'മാണ്. മലങ്കര ഓർത്തഡോക്സ് സഭ വിശുദ്ധനെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ച ഗീവർഗീസ് മാർ ഗ്രീഗോറിയോസ് മെത്രാപ്പോലീത്താ (പ. പരുമല കൊച്ചുതിരുമേനി) ആണ് ഇതിന്റെ രചയിതാവ്. 1895-ൽ ഇത് ഗ്രന്ഥരൂപത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. 1895-ൽ തന്നെ ആ പുസ്തകത്തിന് രണ്ടാം പതിപ്പുണ്ടായി. 1952-ൽ മൂന്നാം പതിപ്പുണ്ടായി, 1990-ൽ 4-ാം പതിപ്പും 97-ൽ അതിന്റെ അഞ്ചാം പതിപ്പും ഇറങ്ങിയതോടെ നമ്മുടെ സഞ്ചാരസാഹിത്യകൃതികളിൽ ഏറ്റവും അധികം പതിപ്പുകൾ ഇറങ്ങിയ കൃതി എന്ന ബഹുമതി 'ഊർശ്ലേം യാത്രാ വിവരണ'ത്തിനു

ലഭിച്ചു. ഇനിയൊരു സഞ്ചാരസാഹിത്യചരിത്രം തയ്യാറാക്കുമ്പോൾ, അച്ച ടിക്കപ്പെട്ട ഈ ആദ്യ സഞ്ചാരസാഹിത്യ കൃതിക്കു അർഹമായ സ്ഥാനം ലഭിക്കുമെന്ന് നാം പ്രതീക്ഷിക്കുക.

ഇവിടെ ഇപ്പോൾ പുനരവതരിപ്പിക്കുന്നത് പുലിക്കോട്ടിൽ ജോസഫ് മാർ ദീവന്നാസ്യോസ് രചിച്ച ഒരു 'പരദേശയാത്രയുടെ കഥ' ആണ്. മല യാളത്തിലെ ലക്ഷണമൊത്ത രണ്ടാമത്തെ സഞ്ചാരസാഹിത്യകൃതിയായ ഈ മനോഹര രചനയും എഴുതിയ കാലത്ത് പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടില്ല. 1864-ൽ രചന പൂർത്തിയായ ഈ കൃതി പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടത് 1901-ൽ ആണ്. മാർ ദീവന്നാസ്യോസിന്റെ പൗരോഹിത്യ കനകജൂബിലിയാഘോ ഷങ്ങളുടെ ഭാഗമായി ശ്രീ. എം. പി. വർക്കി രചിച്ച 'മാർ ദീവന്നാസ്യോസ്' എന്ന കൃതിയുടെ ഭാഗമായിട്ടാണ് ഇത് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. 23 അദ്ധ്യാ യങ്ങളും 141 പുറങ്ങളുമുള്ള ഈ ജീവചരിത്രത്തിൽ 15 അദ്ധ്യായങ്ങളും 90 പുറങ്ങളും ആയി 'ഒരു പരദേശയാത്രയുടെ കഥ' നീണ്ടുകിടക്കുന്നു.

ജീവചരിത്രത്തിന്റെ ഭാഗമായി നിബന്ധിക്കപ്പെട്ടതിനാലാകാം ഈ കൃതി യാത്രാവിവരണ സാഹിത്യകൃതി എന്ന നിലയിൽ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെ ടാതെ പോയത്. എന്നാൽ ഈയിടെ ഈ ലേഖകന്റെ ഗവേഷണ ശ്രമ ങ്ങൾക്കിടയിൽ കണ്ടുകിട്ടിയ മെത്രാപ്പോലീത്തായുടെ റിക്കാർഡുകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ മെത്രാപ്പോലീത്താ സ്വന്തം കൈകൊണ്ട് എഴുതിയ 'പരദേ ശയാത്രയുടെ കഥ' എന്ന കൃതിയുടെ ഏതാനും അദ്ധ്യായങ്ങൾ കാണാ നിടയായപ്പോഴാണ് കാര്യം മനസ്സിലായത്. മെത്രാപ്പോലീത്താ എഴുതിയ യാത്രാവിവരണം ശ്രീ. വർക്കി റിപ്പോർട്ട് രൂപത്തിൽ ജീവചരിത്രത്തിന്റെ ഭാഗമായി അവതരിപ്പിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. ഗ്രന്ഥകാരൻ 'നാം' എന്നും 'ഞങ്ങൾ' എന്നും മറ്റും പ്രയോഗിച്ച പദങ്ങൾ മാറ്റി 'കഥാപുരുഷൻ', 'നമ്മുടെ യാത്രക്കാർ' എന്നീ രൂപഭേദങ്ങൾ വരുത്തുക മാത്രമാണ് ജീവ ചരിത്രകാരൻ ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. അപ്രകാരം ചെയ്തത് ഗ്രന്ഥകർത്താ വിന്റെ അനുമതിയോടുകൂടെ ആയിരിക്കാം. എങ്കിലും അക്കാര്യം ജീവ ചരിത്രത്തിൽ ഒരിടത്തും പ്രസ്താവിക്കാതിരുന്നത് ഒരു തേജസ്സുറ്റ സാഹി ത്യകാരനെ കട്ടിയുള്ള പുതപ്പുകൊണ്ട് മറച്ചു പിടിയ്ക്കുന്നതിന് തുല്യ മായെന്ന് തോന്നുന്നു. ആ പ്രവർത്തനം അബോധപൂർവ്വമാകാമെങ്കിലും മിതമായ ഭാഷയിൽ നിർഭാഗ്യകരമായിപ്പോയി എന്ന് പറയാതെ വയ്യ.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചരമനവതിയോടനുബന്ധിച്ച് ജീവചരിത്രത്തിൽ ചേർത്ത ആ അദ്ധ്യായങ്ങൾ അടർത്തിയെടുത്ത് കഥാപുരുഷൻ, നമ്മുടെ യാത്രക്കാർ എന്നീ പദങ്ങൾ മാറ്റി, തൽസ്ഥാനത്തു നാം, ഞങ്ങൾ എന്ന് ചേർത്ത് പുനഃപ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയാണ് (കണ്ടുകിട്ടിയ കൈയെഴുത്ത് അദ്ധ്യായങ്ങളിൽ, നാം, ഞങ്ങൾ എന്നിങ്ങനെയാണ് ഗ്രന്ഥകാരൻ എഴു തിയിട്ടുള്ളത്). ഗ്രന്ഥകാരൻ, വൈദികൻ ആയിരിക്കെ, മെത്രാപ്പോലീത്താ

സ്ഥാനമേൽക്കുവാൻ ഒരു വൈദികനും ഒരു പരിചാരകനുമൊത്ത് അന്ത്യോഖ്യാ പാത്രിയർക്കീസിനെ സന്ദർശിച്ച് സ്ഥാനമേറ്റ് തിരിച്ചുവന്നതാണ് പ്രസ്തുത കൃതിയിലെ പ്രമേയം. ഈ പ്രമേയം സുഗ്രഹമാകുന്നതിന് ഒരേകദേശ മലങ്കരസഭാചരിത്രജ്ഞാനമെങ്കിലും അനിവാര്യമാണ്.

അല്പം ചരിത്രം

എ.ഡി. 52-ൽ ക്രിസ്തുശിഷ്യൻ സെന്റ് തോമസ് സ്ഥാപിച്ച കേരള ക്രൈസ്തവസഭയാണ്, മലങ്കരസഭ എന്ന് അറിയപ്പെടുന്നത്. ആദ്യശതകങ്ങളിൽ അലക്സാണ്ട്രിയായും ചിലപ്പോഴൊക്കെ പേർഷ്യയും മലങ്കരസഭയ്ക്കു ആവശ്യമായ പിൻബലവും സഹായങ്ങളും നൽകിവന്നെങ്കിലും ഈ സഭ തികച്ചും ഇതര പൗരസ്ത്യ സഭകളെപ്പോലെ ദേശീയമായിരുന്നു. യൂറോപ്പുമായുള്ള നമ്മുടെ അതിപ്രാചീന വ്യാപാരബന്ധത്തിന്റെ മുഖ്യകണ്ണി അലക്സാണ്ട്രിയാ ആയിരുന്നതിനാൽ ആ സൗഹൃദബന്ധങ്ങൾ തുടർന്നു പോകുന്നതിന് വലിയ യത്നം ആവശ്യമായിരുന്നില്ല. പ്രസ്ബിറ്റർമാർ, ബിഷപ്പുമാർക്കുപോലും പട്ടംകൊടുക്കുവാൻ അധികാരമുള്ള പൗരോഹിത്യത്തിന്റെ നിർണ്ണായക ഘടകമായിരുന്നു അലക്സാണ്ട്രിയായിൽ. ആ സഭയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതുകൊണ്ടാകാം മലങ്കരസഭയിൽ ബിഷപ്പിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യം അനിവാര്യമായി ആദ്യകാലങ്ങളിൽ തോന്നാഞ്ഞത്. ചിലപ്പോഴൊക്കെ പേർഷ്യയിൽ നിന്ന് വരുന്ന മെത്രാന്മാർ മലങ്കരസഭയിൽ സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അവരുടെ സാന്നിദ്ധ്യം ഒരു അനിവാര്യതയായി ഈ സഭ ഒരിക്കലും കരുതിയിരുന്നില്ല. ക്രിസ്തുവർഷം ആദ്യത്തെ പതിനഞ്ചു നൂറ്റാണ്ടുകളിൽ കേരളക്കരയിലെങ്ങും ഏതെങ്കിലും ബിഷപ്പുമാരുടെ കബറിടങ്ങൾ കാണാനില്ലാത്തത് അതുകൊണ്ടാവണം. എന്നാൽ പോർച്ചുഗീസുകാരുടെ വരവോടെ സ്ഥിതിയാകെ മാറി. പാശ്ചാത്യസഭയിലെ പൗരോഹിത്യത്തിന്റെ ഹയറാർക്കിക്കൽ സംവിധാനം മലങ്കരസഭയ്ക്കു ഒരു പുതുമയായിരുന്നു. അവർ സ്ഥാപിച്ച സെമിനാരികളും അവർ കൊണ്ടുവന്ന കാനോനീകൃത ബൈബിളും എല്ലാം കേരളക്കരയിൽ വ്യത്യസ്താനുഭവം വിതച്ചു. അത്ഭുതകരമായ ഈ സംസ്കാര വ്യാപനത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിലാണ് 1599-ൽ ഉദയംപേരൂർ സുന്നഹദോസ് സമ്മേളിച്ച് ദേശീയവും സ്വതന്ത്രവും പൗരസ്ത്യ സ്വഭാവം പുലർത്തിയിരുന്നതുമായ മലങ്കരസഭയെ റോമ്മൻ അധീശത്വത്തിലേക്കു ഉപനയിച്ചത്. മലങ്കരസഭയിൽ ചാട്ടുകുളങ്ങരയും (കുന്നംകുളം) തിരുവിതാംകോട്ടും ഒഴികെ എല്ലാ ഇടവകകളും ഉദയംപേരൂർ സുന്നഹദോസിൽ ഹാജരായി റോമ്മൻ അധീശത്വം വരിച്ചു. മലങ്കരസഭ വിഭക്തമാവുകയായിരുന്നു. പോർച്ചുഗീസുകാരുടെ ഭരണപരമായ പിടിമുറുക്കലും എപ്പിസ്കോപ്പൽ ഹയറാർക്കിയുടെ മനോഹാരിതയും ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടും പൗരസ്ത്യ പാരമ്പര്യങ്ങളിലേക്കു തിരിച്ചുപോകാനുള്ള

മലങ്കരസഭയുടെ വെമ്പൽ പ്രകടമാവുക തന്നെ ചെയ്തു. മലങ്കരസഭയുടെ ക്ഷണപ്രകാരം അലക്സാണ്ട്രിയൻ സഭയിൽ നിന്ന് ഇന്ത്യയുടെയും ചീനയുടെയും പാത്രിയർക്കീസായി അലക്സാണ്ട്രിയൻ പാപ്പായാൽ നിയോഗിക്കപ്പെട്ട അഗ്നാത്തെയോസ് അഹത്തള്ളായുടെ ദാരുണവധം അതിനൊരു നിമിത്തമായി എന്നേ ഉള്ളു. 1653-ലെ കൂനൻകുരിശുസത്യം പൂർവ്വിക പൗരസ്ത്യ പാരമ്പര്യങ്ങളിലേക്കുള്ള മലങ്കരസഭയുടെ തിരിച്ചുപോക്കായിരുന്നു. 1599-ലെ തീരുമാനത്തിൽ ഉറച്ചുനിന്നവരെ പഴയകൂറ്റുകാരായും അതിനു മുമ്പുള്ള അവിഭക്ത സഭയുടെ അതിപ്രാചീനമായ പൗരസ്ത്യ പാരമ്പര്യത്തിലേക്കു മടങ്ങിപ്പോയവരെ പുത്തൻകൂറ്റുകാരായും കത്തോലിക്കാസഭ 1653 മുതൽ വിശേഷിപ്പിച്ചുപോരുന്നു. മലങ്കരസഭയിൽ ഒരു ഭാഗം ബിഷപ്പിന്റെ കീഴിൽ സുസംഘടിതരായി കഴിഞ്ഞപ്പോൾ മറുവിഭാഗം ഒരു ബിഷപ്പില്ലാത്ത അവസ്ഥയിലായി. അലക്സാണ്ട്രിയായിലെ ആദിമ പാരമ്പര്യവും മലങ്കരസഭയുടെ പൈതൃകവും അനുസരിച്ച് പന്ത്രണ്ടു പ്രസ്ബിറ്ററർമാരുടെ (കത്തനാർമാരുടെ) കാർമ്മികത്വത്തിൽ ഒരു ബിഷപ്പ് ആലങ്ങാട്ടുവച്ച് പൊതുസമ്മതപ്രകാരം വാഴിക്കപ്പെട്ടു എങ്കിലും സമാന്തരവിഭാഗം ഈ മെത്രാനെ സ്ഥാനസാധുതയില്ലാത്ത മെത്രാൻ എന്ന് പരിഹസിച്ചു. മെത്രാന്മാർ കൂടി ഒരു മെത്രാനെ വാഴിക്കുന്ന പാരമ്പര്യമല്ലാതെ പ്രസ്ബിറ്ററർമാർ ചേർന്ന് ഒരു മെത്രാനെ വാഴിക്കുന്ന പൗരസ്ത്യ സമ്പ്രദായം (അലക്സാണ്ട്രിയൻ രീതി) പാശ്ചാത്യ സഭകൾക്കു അറിയാമായിരുന്നില്ല. അവരുടെ വ്യാഖ്യാനവും പ്രചാരണവും മൂലം ബിഷപ്പ് പാരമ്പര്യം ഉള്ള മറ്റ് പൗരസ്ത്യസഭകളുടെ സഹായം തേടുവാൻ മലങ്കരസഭ നിർബ്ബന്ധയായി. അങ്ങനെയാണ് അലക്സാണ്ട്രിയാ, പേർഷ്യാ, ജെറുസലേം, അന്ത്യോഖ്യാ എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിലേയ്ക്കു മലങ്കരസഭ സഹായത്തിനായി സന്ദേശങ്ങളയച്ചത്.

ഈ സന്ദേശത്തിന് പ്രതികരണമായി, ആദ്യം വന്നത് 1665-ൽ ജെറുസലേമിന്റെ മാർ ഗ്രീഗോറിയോസ് മെത്രാപ്പോലീത്താ ആയിരുന്നു. അബ്ദുൽ ജലീൽ ബാവാ എന്നു വിളിക്കപ്പെടുന്ന ഇദ്ദേഹം യെരുശലേമിലുണ്ടായിരുന്ന കോപ്റ്റിക്, സിറിയൻ, മെൽക്കയിറ്റ്, അർമ്മീനിയൻ, കത്തോലിക്കാ-കൽദായ എന്നീ സഭകളിൽ ഏതു സഭയുടെ മെത്രാപ്പോലീത്താ ആയിരുന്നുവെന്ന് ഇതുവരെയും പ്രമാണങ്ങളുടെ പിൻബലത്തോടെ തെളിയിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. എന്നാൽ ഇദ്ദേഹത്തിന് ശേഷം 1685-ൽ കേരളത്തിലെത്തിയ യൽദോ മാർ ബസ്സേലിയോസ് മഫ്രിയാനായും മാർ ഈവാനിയോസും വന്നിട്ടുള്ളത് യഥാക്രമം പേർഷ്യൻ സഭയിൽ നിന്നും അന്ത്യോഖ്യാ സുറിയാനി സഭയിൽ നിന്നും ആണെന്ന് തെളിയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അതിൽ മാർ ബസ്സേലിയോസ് ഏതാനും ദിവസങ്ങൾ മാത്രമേ കേരളത്തിൽ ജീവിച്ചുള്ളു. അർമ്മീനിയൻ കച്ചവടക്കാരോടൊപ്പം വന്ന

ഈ രണ്ടു പേരിൽ ഇതരൻ മാർ ഈവാനിയോസ് ഇവിടെ ജീവിച്ചിരുന്ന എട്ടു വർഷങ്ങൾകൊണ്ട് മലങ്കരസഭയുടെ പൗരസ്ത്യ പാരമ്പര്യത്തെ അന്ത്യോഖ്യാ സുറിയാനിസഭയുടെ പാരമ്പര്യമായി വഴിതിരിച്ചു വിട്ടു. അദ്ദേഹം പോയ വഴിയിലൂടെ 1751-ൽ വന്ന സഭാപിതാക്കന്മാരിൽ, കൂടുതൽ കാലം ഇവിടെ ജീവിച്ച മറ്റൊരു ഈവാനിയോസ് കൂടി സഞ്ചരിച്ചപ്പോൾ ആ വഴി ഏറെ വെളിവായി. മലങ്കരസഭയുടെ പൗരാണിക ബന്ധങ്ങൾ അന്ത്യോഖ്യൻ സഭയുമായിട്ടാണെന്ന് അവർ ഇവിടെ വ്യാഖ്യാനിച്ചത് ഏറ്റുപാടാൻ ആളുണ്ടായി. തദനുസാരിയായ സഭാചരിത്രങ്ങളും പാട്ടുകളും ആരാധനാ സാഹിത്യവും വിരചിതമായി. അന്ത്യോഖ്യൻ സഭയുടെ കാനോനാകൾ ആദ്യമായി മലങ്കരസഭയിൽ പ്രചരിച്ചു. 1685 മുതൽ നേരിയ തോതിലും 1751 മുതൽ വർദ്ധിച്ച തോതിലും പ്രകടമായ അന്ത്യോഖ്യൻ സുറിയാനി സഭയുടെ ആത്മീയ അധീശത്വം, ക്രമേണ ഒരു മാനസിക അടിമത്തമായി വളരുകയായിരുന്നു. മെത്രാൻസ്ഥാനം നൽകുവാൻ അന്ത്യോഖ്യാ പാത്രിയർക്കീസോ അദ്ദേഹം അധികാരപ്പെടുത്തിയ ഒരു പ്രതിനിധിയോ അനിവാര്യമാണെന്നുള്ള അവരുടെ പ്രചാരണം ജനഹൃദയങ്ങളിൽ ഉറയ്ക്കുവാൻ തുടങ്ങി. 19-ാം നൂറ്റാണ്ട് ആരംഭിച്ചപ്പോഴേക്കും ആംഗ്ലിക്കൻ സഭയിൽ നിന്ന് ചില പാഠങ്ങൾ മലങ്കരസഭ ഉൾക്കൊണ്ടു. യാതൊരു പാത്രിയർക്കീസും ഇല്ലാത്ത ആംഗ്ലിക്കൻ സഭയിൽ ഒരു ബിഷപ്പ് മറ്റൊരു ബിഷപ്പിനെ വാഴിയ്ക്കുന്ന പതിവുള്ളതായി മലങ്കര സഭ മനസ്സിലാക്കി. അങ്ങനെയാണ് 1815-ൽ ഒരു നാട്ടു മെത്രാനിൽ നിന്ന് പുലിക്കോട്ടിൽ ജോസഫ് മാർ ദീവന്നാസിയോസ് ഒന്നാമൻ മെത്രാൻ പട്ടം സ്വീകരിച്ചത്. ഒന്നര നൂറ്റാണ്ടിന് ശേഷമുള്ള ഈ വ്യതിയാനത്തിൽ ജനം ഒറ്റക്കെട്ടായതുകൊണ്ട് അന്ത്യോഖ്യൻ നേതൃത്വം രോഷം പ്രകടിപ്പിക്കാനാവാതെ നിസഹായതയിൽ കഴിഞ്ഞു. പിന്നീട് രണ്ടു മെത്രാന്മാർ കൂടി തുടർച്ചയായി നാട്ടു മെത്രാന്മാരാൽ അവരോധിക്കപ്പെട്ടിട്ടും ആർക്കും ഭിന്നാഭിപ്രായമൊന്നും ഉണ്ടായില്ല. എന്നാൽ മിഷനറിമാരുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നവീകരണപക്ഷത്തോട് ചായ്‌വുള്ള ഒരു വിഭാഗം മലങ്കരസഭയിൽ രൂപപ്പെട്ടപ്പോൾ സ്ഥിതി വഷളാവാൻ തുടങ്ങി. നവീകരണത്തോടുള്ള ആഭിമുഖ്യത്തെപ്രതി, തക്സാ നവീകരിച്ച് വി. കുർബാന ചൊല്ലാൻ ധൈര്യപ്പെട്ട പാലക്കുന്നത്ത് അബ്രഹാം മല്പാൻ തുടങ്ങിയവരെ അന്നത്തെ മലങ്കര മെത്രാപ്പോലീത്താ മുടക്കിയതോടെ മെത്രാനെതിരായ പ്രവർത്തനങ്ങളിലേക്കു നവീകരണാശയക്കാർ തിരിഞ്ഞു. ആദ്യമായി ഒരു സമാന്തര മെത്രാനെ സൃഷ്ടിക്കാനാണ് അവർ ശ്രമിച്ചത്. അസംതൃപ്തരായും നിസ്സഹായരായും കഴിഞ്ഞിരുന്ന അന്ത്യോഖ്യൻ സഭാകേന്ദ്രത്തിലേക്ക് മെത്രാപ്പോലീത്തായുടെ മുടക്കിൽ നിന്നിരുന്ന പാലക്കുന്നത്ത് മാത്യൂസ് ശെമ്മാശനെ പാലക്കുന്നത്ത് അബ്രഹാം മല്പാൻ നിയോഗിച്ചു. മലങ്കരസഭ വൈധവ്യത്തിലാണെന്ന് മാത്യൂസ് ശെമ്മാശൻ

പാത്രിയർക്കീസിനെ തെറ്റിദ്ധരിപ്പിച്ചു. മലങ്കരസഭയെ കീഴമർത്താൻ ലഭിച്ച അവസരം പാത്രിയർക്കീസ് ഉപയോഗപ്പെടുത്തി. ഒരു കോളനി സ്വന്തം ആധിപത്യത്തിൽ കീഴടക്കിയ ആഹ്ലാദത്തോടെ ശെമ്മാശൻ, മാർ അത്താനാസ്യോസ് എന്ന പേരിൽ മലങ്കര മെത്രാൻ സ്ഥാനവും സുസ്ഥാത്തിക്കോനും പ്രാപിച്ചു. അന്ത്യോഖ്യാ പാത്രിയർക്കീസിൽ നിന്നും നേരിട്ട് മെത്രാൻപട്ടം ഏറ്റതായി ചരിത്രത്തിൽ നാം ആദ്യം കാണുന്നത് പാലക്കുന്നത്തു മാത്യൂസ് മാർ അത്താനാസ്യോസിനെ ആണ്.

തന്റെ മുടക്കിനെ അവഗണിച്ചും തന്റെ അറിവു കൂടാതെയും കീഴ്നടപ്പിന് വിരോധമായും അന്ത്യോഖ്യാ പാത്രിയർക്കീസിൽ നിന്ന് മെത്രാൻ സ്ഥാനം പ്രാപിച്ചുവന്ന ആളാണെങ്കിലും ഒരു ജൂനിയർ മെത്രാച്ചനായി അദ്ദേഹത്തെ അംഗീകരിക്കാമെന്ന്, ചേപ്പാട്ട് മാർ ദീവന്നാസിയോസ് ദൂരക്കാഴ്ചയോടു കൂടി അനുരഞ്ജനത്തിന് തയ്യാറായി. 1019 ചിങ്ങം 3-ന് (1843 ആഗസ്റ്റ്) പുതിയ മെത്രാന്റെ സ്താത്തിക്കോൻ വായിച്ചുകേട്ട് 'ഓക്സിയോസ്' പാടാൻ കീഴ്നടപ്പുപ്രകാരം മലങ്കര മെത്രാൻ ഒരു പള്ളി പ്രതിപുരുഷയോഗം വിളിച്ചുകൂട്ടി. കണ്ടനാട് ചേർന്ന യോഗത്തിൽ സ്താത്തിക്കോൻ വായന നടന്നില്ല (സ്താത്തിക്കോന്റെ അസ്സൽരേഖ ആരും കണ്ടിട്ടില്ല, സെമിനാരിക്കേസിൽ പോലും സ്താത്തിക്കോന്റെ പകർപ്പു മാത്രമേ ഹാജരാക്കിയിട്ടുള്ളു. റോയൽക്കോടതി വിധിയിൽ ആ സ്താത്തിക്കോനിലെ ചില വാക്യങ്ങൾ ചേർത്തിട്ടുള്ളത് വിവർത്തനം ചെയ്തു ചേർക്കുകയാണ്. "..... പ്രിയ വാത്സല്യ മക്കളേ, നാം വീണ്ടും നിങ്ങളെ അറിയിക്കുന്നതെന്തെന്നാൽ, നിങ്ങൾ അയച്ചിരുന്ന കത്തുകളിൽ ഞങ്ങൾക്കു ഇടയനും പൗരോഹിത്യവും മാമ്മൂദീസായും ഭരണകർത്താവും ഇല്ല എന്നും മറ്റും പരാതിയായി അയച്ചുവല്ലോ. ..."[11] ഈ രേഖയിൽ കാണുംപ്രകാരം മലങ്കരസഭയിൽ പൗരോഹിത്യവും മറ്റും ഇല്ലെന്ന് വ്യാജമായി രേഖപ്പെടുത്തിയ കത്തുകൾ ഹാജരാക്കി തെറ്റിദ്ധരിപ്പിച്ചാണ് പുതിയ മെത്രാൻ പാത്രിയർക്കീസിൽ നിന്ന് സ്ഥാനം പ്രാപിച്ചതെന്ന് സ്പഷ്ടം. മലങ്കര മെത്രാനും മലങ്കരസഭയിലെ ജൂനിയർ മെത്രാനായിരുന്ന അഞ്ഞൂർ പീലക്സിനോസും ജീവിച്ചിരിക്കേയാണ് പാലക്കുന്നത്ത് അബ്രഹാം മല്പാൻ തുടങ്ങിയവർ ആ അസത്യ ലേഖനം പാത്രിയർക്കീസിന് കൊടുത്തയച്ചത്. കണ്ടനാട് പള്ളിപ്രതിപുരുഷയോഗത്തിൽ, അദ്ധ്യക്ഷം വഹിക്കുന്ന ചേപ്പാട്ട് മെത്രാച്ചന്റെ സാന്നിധ്യത്തിൽ ഈ വ്യാജം പ്രഖ്യാപിക്കാനുള്ള സങ്കോചം മൂലമായിരിക്കാം കണ്ടനാട് സമ്മേളനത്തിൽ ആ രേഖ വായിക്കാതെ കശപിശയായി പിരിഞ്ഞത്). തുടർന്ന് മലങ്കരയിൽ രണ്ടു ഗ്രൂപ്പുകൾ രൂപപ്പെട്ടു. രണ്ടു ഗ്രൂപ്പും പാത്രിയർക്കീസിനെ പ്രമാണവത്ക്കരിക്കുവാൻ അഹമഹമികയാ വെമ്പൽ കൂട്ടി. നവീകരണവാദക്കാർ പുതിയ മെത്രാച്ചനെ നേതാവായി അംഗീകരിച്ചു.

നവീകരണത്തെ അംഗീകരിക്കുന്ന ബ്രിട്ടീഷ് റസിഡന്റ് മാവേലിക്കര സുന്നഹദോസിൽ വച്ച് മിഷനറിബന്ധം വിച്ഛേദിച്ച ചേപ്പാട്ട് മെത്രാച്ചനോട് പ്രതികാരമുള്ളവനായിരുന്നു. തന്മൂലം രാജകീയാംഗീകാരത്തിനുള്ള മാർ അത്താനാസ്യോസിന്റെ അപേക്ഷയെ പരിശോധനയും വിലയിരുത്തലും കൂടാതെ അംഗീകരിച്ചു (കോട്ടയത്തു പാർത്തുവരുന്ന മാർ ദീവന്നാസ്യോസ് മെത്രാപ്പോലീത്തായ്ക്കു വയസ്സുകാലമായി സ്ഥാനമൊഴിഞ്ഞിരിക്കകൊണ്ടും ആ സ്ഥാനത്തേയ്ക്ക് അന്ത്യോഖ്യയിൽ നിന്ന് എഴുത്തും വാങ്ങിക്കൊണ്ട് വന്നിരിക്കുന്ന "മാർ അത്താനാസ്യോസിനെ" എന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിയ രാജകീയ വിളംബരം ശ്രദ്ധേയമാണ്. കൂടാതെ അന്ത്യോഖ്യാ പാത്രിയർക്കീസ് തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അവിടുത്തെ വരുതിയും അറിവും കൂടാതെ പ്രവർത്തിക്കുന്ന മാർ ദീവന്നാസ്യോസ് മെത്രാപ്പോലീത്തായെ മുടക്കിയിരിക്കുന്നു എന്ന് പുതിയ മെത്രാച്ചൻ റസിഡണ്ടിന് വ്യാജമായി റിപ്പോർട്ട് എഴുതുകയും ചെയ്തു.

മാർ അത്താനാസ്യോസിന്റെ സ്താത്തിക്കോൻ വ്യാജസൃഷ്ടിയാണെന്ന് അത് പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ഉടനെ പരാതി ഉയർന്നിരുന്നു.[12] പരാതികൾ ഏറെ താമസിയാതെ അന്ത്യോഖ്യാ പാത്രിയർക്കീസിന്റെ മുമ്പിലെത്തി. വാദിയും പ്രതിയും തന്റെ മുമ്പിൽ അഭയ യാചനയുമായി വന്നിരിക്കുന്നത് അദ്ദേഹത്തെ പ്രസാദിപ്പിച്ചിരിക്കണം. വാദികളുടെ വാദം വിലയിരുത്തുവാൻ പാത്രിയർക്കീസ് യൂയാക്കീം മാർ കൂറിലോസിനെ മലങ്കരയിലയച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം വാദികളുടെ വാദങ്ങൾ പരിശോധിച്ചു. ബോദ്ധ്യപ്പെട്ടു, പ്രതിയായ മാർ അത്താനാസ്യോസിനെ മുടക്കുന്നതായി പാത്രിയർക്കീസിന്റെ ഒരു കല്പന പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. യുദ്ധരംഗത്തു നിന്ന് മാറിയതായി ചേപ്പാട്ട് മെത്രാച്ചൻ എഴുതിക്കൊടുത്ത രേഖ ലഭിച്ചപ്പോൾ രാജി വച്ച ചേപ്പാട്ട് മെത്രാച്ചന്റെ സ്ഥാനത്ത് യൂയാക്കീം മാർ കൂറിലോസിനെ മലങ്കര മെത്രാപ്പോലീത്താ ആയി നിയമിച്ചതായുള്ള പാത്രിയർക്കീസിന്റെ മറ്റൊരു കല്പനയും മാർ കൂറിലോസ് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. ഈ കല്പനകളോടൊപ്പം തന്റെ മലങ്കര മെത്രാപ്പോലീത്താസ്ഥാനം രാജകീയ വിളംബരപ്രകാരം അംഗീകരിക്കുവാൻ പരദേശ മെത്രാനും അപേക്ഷ നൽകിയിരുന്നു. പാലക്കുന്നത്തു മെത്രാച്ചന്റെയും പരദേശമെത്രാന്റെയും അപേക്ഷകൾ 1848-ൽ കൊല്ലത്തു കൂടിയ കമ്മിറ്റി പരിശോധിച്ചു. പരദേശ മെത്രാൻ ഹാജരാക്കിയ രേഖകൾ പലതും വ്യാജനിർമ്മിതമാണെന്ന് കമ്മിറ്റി തീരുമാനിക്കുകയും, പാലക്കുന്നത്ത് മെത്രാച്ചനനുകൂലമായി വിധി പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തു. തുടർന്ന് നിയമ യുദ്ധങ്ങൾ പലതും നടന്നു. പാത്രിയർക്കീസിന്റെ സ്ഥാനദാനത്തിന്റെ ബലത്തിൽ അവകാശങ്ങൾ ഉന്നയിച്ചിരുന്ന പാലക്കുന്നത്തു മെത്രാച്ചൻ, പാത്രിയർക്കീസ് തന്റെ താല്പര്യങ്ങൾക്കു വിരുദ്ധമായി യൂയാക്കീം കൂറിലോസിന്റെ

ഗ്രൂപ്പിന് പിന്തുണ നൽകുന്നതായി ഗ്രഹിച്ചപ്പോൾ കർമ്മനിരതനായി. മല ങ്കരക്കാനോൻ എന്ന പേരിൽ പൂർവ്വികമായി മലങ്കരയിൽ നടപ്പിലിരുന്ന കാനോന്റെ വിവർത്തനം എന്ന് വിശേഷണം നൽകി അദ്ദേഹം ഒരു കാനോൻ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. ആ കാനോനിൽ പാത്രിയർക്കീസ് – കാതോ ലിക്കാസ്ഥാനികളുടെ പേരുകൾ പോലും സൂചിപ്പിച്ചിട്ടില്ല. ആംഗ്ലേയ വിദ്യാ ഭ്യാസവും സുറിയാനി വിദ്യാഭ്യാസവും ഗണ്യമായി നേടിയ പാലക്കു ന്നത്തു മെത്രാച്ചൻ പറയുന്നത് അജ്ഞത മൂലം സാധാരണജനതയ്ക്കും നവീകരണചായ്‌വു മൂലം ബ്രിട്ടീഷ് റസിഡന്റിനും റസിഡന്റിന്റെ ആജ്ഞാനുവർത്തികളെന്ന നിലയിൽ തിരുവിതാംകൂർ – കൊച്ചി സർക്കാ റുകൾക്കും സമ്മതമായിരുന്നു. ഈ മലവെള്ളപ്പാച്ചിലിനെ തടുക്കാനാ വാതെ ചേപ്പാട്ട് മെത്രാച്ചൻ പിൻമാറുകയും ഏറെത്താമസിയാതെ അന്ത രിക്കുകയും ചെയ്തു. യൂയാക്കീം കൂറിലോസിന്റെ വ്യവഹാരങ്ങൾ പരാ ജയപ്പെട്ടുകൊണ്ടേയിരുന്നപ്പോൾ ശക്തിപകരുവാൻ സ്തേഫാനോസ് മാർ അത്താനാസ്യോസിനെ കേരളത്തിലേക്കയച്ചുവെങ്കിലും ആ ദൗത്യവും വിജയത്തിലെത്തിയില്ല. ഒടുവിൽ പാത്രിയർക്കീസ് കേരളത്തിലേക്കെ ഴുതി: ".... അന്ത്യോഖ്യായിൽ നിന്ന് മെത്രാന്മാരെ അയയ്ക്കുന്നതുകൊണ്ട് മലങ്കര സുറിയാനിക്കാർക്ക് വലിയ ഗുണമൊന്നും സിദ്ധിച്ചു കാണുന്നില്ല. പരദേശികളായ മെത്രാന്മാർ മലങ്കരയിൽ വന്നുചേരുമ്പോൾ രാജ്യം പിടി ക്കായ്കയാൽ രോഗികളായിത്തീരുന്നതിന് പുറമെ മലയാള ഭാഷ അറി യായ്കയാൽ അവർക്കു അധികം ബുദ്ധിമുട്ടിനും പ്രയാസത്തിനും ഇട വരുന്നു. വിശേഷിച്ച് മാർ അത്താനാസ്യോസിന്റെ ഉപദ്രവത്താൽ കോട തികൾ കേറാനും സംഗതി വരുന്നു. മലയാളത്തുകാരെ പട്ടമേല്പിച്ചാൽ പരദേശികളെക്കൊണ്ടു ഉണ്ടാവുന്നതിലധികം പ്രയോജനം ഉണ്ടാകുന്ന താണ്. അതുകൊണ്ടു ജനസമ്മതന്മാരും ദൈവഭക്തിയും വിവേകമുള്ള വരും ആയ ഒന്നുരണ്ടു പട്ടക്കാരെ തെരഞ്ഞെടുത്ത് ഉടനെ അയച്ചുകൊ ള്ളണം. ....."[13] ഈ പശ്ചാത്തലത്തിലാണ് പുലിക്കോട്ടിൽ യൗസേപ്പ് കത്ത നാർ പൊതുസമ്മതപ്രകാരം മെത്രാൻസ്ഥാനമേൽക്കുവാൻ പരദേശയാ ത്രയ്ക്കു ഒരുങ്ങിയത്.

ഗ്രന്ഥകർത്താവ്, ലഘുജീവചരിത്രം

കോട്ടയം പഴയസെമിനാരി സ്ഥാപകൻ പുലിക്കോട്ടിൽ ജോസഫ് മാർ ദീവന്നാസ്യോസിന്റെ കുടുംബത്തിൽ 1832 വൃശ്ചികം 24-നു കുരിയൻ- താണ്ടമ്മ ദമ്പതിമാരുടെ പുത്രനായി ഇദ്ദേഹം ജനിച്ചു. മലയാളം, സുറി യാനി, ഹിന്ദുസ്ഥാനി എന്നീ ഭാഷകളിൽ അസാമാന്യപാടവം ബാല്യ ത്തിൽത്തന്നെ സമ്പാദിച്ചു. ആർത്താറ്റു കമ്പോളത്തിൽ, അക്കാലത്ത് പൊന്നാനി, ചാവക്കാട് തുറമുഖങ്ങൾ വഴി യാത്രചെയ്യുന്ന വ്യാപാരികളും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും സുലഭമായി കാണപ്പെടുമായിരുന്നു. മലബാറിൽ നിന്ന്

കൊച്ചിയിലേക്കും മറ്റും യാത്ര ചെയ്യുന്ന സായിപ്പന്മാർ പലപ്പോഴും ആർത്താറ്റ് പള്ളി സന്ദർശിക്കുമായിരുന്നു. സന്ദർഭങ്ങളെയും അവസരങ്ങളെയും പരമാവധി ഉപയോഗപ്പെടുത്തുക സ്വഭാവമായിരുന്ന യൗസേപ്പ് അവരിൽ പലരിൽ നിന്നുമായി അറബി, ഇംഗ്ലീഷ്, ഹിന്ദി എന്നീ ഭാഷകളും കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ പരിശീലിച്ചു. ചേപ്പാട്ട് മാർ ദീവന്നാസ്യോസ്, യൗസേപ്പിന് കോതമംഗലം ചെറിയപള്ളിയിൽ വച്ച് 1021 (1845 A.D.) കന്നി 23-ന് കോറൂയോ സ്ഥാനം നൽകി. വലിയപ്പനായ പുലിക്കോട്ടിൽ ജോസഫ് കത്തനാരോടൊന്നിച്ച് യൗസേപ്പ് കോറൂയോ ആർത്താറ്റ് പള്ളിയിൽ താമസിച്ച് പഠനങ്ങൾ തുടർന്നു. അക്കാലത്താണ് 1022 ചിങ്ങ മാസത്തിൽ (1846) യൂയാക്കീം മാർ കൂറിലോസ് മലങ്കരയിൽ എത്തുന്നത്. അറബിയും സുറിയാനിയും മാത്രം അറിയുന്ന പരദേശ മെത്രാന്റെ സെക്രട്ടറിയും ദ്വിഭാഷിയുമായി യൗസേപ്പ് കോറൂയോ സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടു. രണ്ടു വർഷം കഴിഞ്ഞ് പരദേശത്ത് നിന്ന് വന്ന മാർ സ്തേഫാനോസും ശിമയോൻ റമ്പാച്ചനുമായി യൗസേപ്പ് കോറൂയോ അടുത്തിടപെട്ടു. അങ്ങനെ ഈ സമ്പർക്കം കൊണ്ട് സുറിയാനി-അറബി ഭാഷകൾ നന്നായി ആശയവിനിമയം ചെയ്യാനുള്ള ശേഷി അദ്ദേഹം നേടി. വേദശാസ്ത്രവും തത്വശാസ്ത്രവും ഇക്കാലത്ത് ശിമയോൻ റമ്പാച്ചനിൽ നിന്ന് അദ്ദേഹം അഭ്യസിച്ചു. മാർ സ്തേഫാനോസ് മെത്രാൻ, അദ്ദേഹത്തിന് ആർത്താറ്റ് പള്ളിയിൽ വച്ച് പൂർണ്ണ ശെമ്മാശുപട്ടം നൽകി. 1028 (1852) ചിങ്ങം 6-ന് ചാലശ്ശേരി പള്ളിയിൽ വച്ച് യൂയാക്കീം മാർ കൂറിലോസിൽ നിന്ന് ഇദ്ദേഹം കശ്ശീശാപട്ടം സ്വീകരിക്കുകയും ചിറളയം പള്ളിയിൽ പുത്തൻ കുർബ്ബാന ചൊല്ലുകയും പഴഞ്ഞിപ്പള്ളിയിൽ വികാരിയായി നിയമിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. പാലക്കുന്നത്തു മെത്രാച്ചനെതിരായും തൊഴിയൂർ മാർ കൂറിലോസിന് എതിരായുമുള്ള വ്യവഹാരങ്ങൾ യൂയാക്കീം കൂറിലോസിന് വേണ്ടി നടത്തിയത് യൗസേപ്പ് കത്തനാരാണ്; എങ്കിലും പരദേശികൾ ആയ വാദികൾക്കനുകൂലമായി ഒരു വ്യവഹാരത്തിലും വിധിയുണ്ടായില്ല. ഈ പരിതഃസ്ഥിതിയിലാണ് പാത്രിയർക്കീസ് ബാവായുടെ ക്ഷണപ്രകാരവും മലങ്കരസഭയുടെ പൊതു സമ്മതപ്രകാരവും യൗസേപ്പ് കശീശാ മട്ടുമ്മേൽ ഗീവർഗീസ് കശീശയും സ്വപരിചാരകൻ കുത്തൂർ താരപ്പനുമൊന്നിച്ച് പരദേശത്ത് ചെന്നത്. മെത്രാനായി തിരിച്ചെത്തി പാലക്കുന്നത്ത് മെത്രാച്ചനെതിരായ വ്യവഹാരങ്ങൾ ഊർജ്ജിതമായി നടത്തി എങ്കിലും രാജകീയ വിളംബരം പാലക്കുന്നത്തു മെത്രാച്ചനെ എല്ലാ വ്യവഹാരങ്ങളിൽ നിന്നും രക്ഷപ്പെടുത്തി. വ്യവഹാരം നടത്തുമ്പോൾ തന്നെ കർമ്മകുശലനായ ഇദ്ദേഹം കൊച്ചിയിലും കോട്ടയത്തുമായി ഇംഗ്ലീഷിലും മലയാളത്തിലും സുറിയാനിയിലും പുസ്തകങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുവാൻ സൗകര്യമുള്ള അച്ചടിശാലകൾ ആരംഭിച്ചു. മലയാളത്തിലേയ്ക്കു വിവർത്തനം ചെയ്ത പ്രാർത്ഥനാക്രമങ്ങളുടെ അച്ചടിയാണ് കൂടുതലും

നടന്നത്. കൂട്ടത്തിൽ കേരളപതാക, ഇടവകപത്രിക, സുറിയാനി സുവിശേഷകൻ, ജീവനിക്ഷേപം എന്നീ നാല് പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ അദ്ദേഹം ആരംഭിച്ചു. കൊച്ചി-തിരുവിതാംകൂർ സംസ്ഥാനങ്ങളിലായി ഇരുനൂറ്റമ്പതിലേറെ മലയാളം പള്ളിക്കൂടങ്ങൾ അദ്ദേഹം സ്ഥാപിച്ചു. രണ്ടു ഡസനിലധികം ദേവാലയങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചു. മാവേലിക്കര, കുന്നംകുളം, കോട്ടയം (എം.ഡി.), പരുമല എന്നിവിടങ്ങളിൽ സെമിനാരികൾ സ്ഥാപിക്കുകയും വൈദികവിദ്യാഭ്യാസം ആരംഭിക്കുകയും ചെയ്തു. കേരളത്തിലെ ഒന്നാമത്തെ സന്യാസാശ്രമം വെട്ടിക്കലിൽ സംവിധാനം ചെയ്യുകയും അതിന്റെ തലവനായി യോഗ്യനായ ഒരാളെ കണ്ടെത്തി സന്യാസം നൽകി അവിടെ നിയമിക്കുകയും ചെയ്തു (ഈ സന്യാസിയാണ് പില്ക്കാലത്ത് മലങ്കര സഭയിലെ പ്രഖ്യാപിത പരിശുദ്ധൻ ആയി അറിയപ്പെടുന്ന ചാത്തുരുത്തിൽ മെത്രാച്ചൻ അഥവാ പരുമല മാർ ഗ്രീഗോറിയോസ് തിരുമേനി). ഇംഗ്ലീഷ് വിദ്യാഭ്യാസ പുരോഗതിയ്ക്കായി കുന്നംകുളത്തും തിരുവല്ലായിലും ഹൈസ്കൂൾ സ്ഥാപിച്ചതും ഇദ്ദേഹം തന്നെ. മലങ്കരസഭയിൽ സണ്ടേസ്കൂൾ പ്രസ്ഥാനം, മാർ ഗ്രീഗോറിയോസ് വിദ്യാർത്ഥി പ്രസ്ഥാനം, വൈദികസംഘം, മഹാജനസഭ എന്നിവയുടെ പ്രോദ്ഘാടകനും ഇദ്ദേഹം തന്നെ.

വ്യവഹാരം എങ്ങുമെത്തുന്നില്ല എന്ന് കണ്ടപ്പോൾ ശീമയിലെ പാത്രിയർക്കീസിനെ ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി. പാത്രിയർക്കീസ് അധികാരസ്ഥാനങ്ങളിൽ സമ്മർദ്ദം ചെലുത്തുകയാൽ രാജകീയ വിളംബരം പിൻവലിക്കപ്പെട്ടു. തുടർന്നു നടന്ന സെമിനാരി വ്യവഹാരത്തിൽ പാലക്കുന്നത്തു മെത്രാച്ചൻ പൂർണ്ണമായി പരാജയപ്പെടുകയും മലങ്കരസഭയുടെ എല്ലാ സ്ഥാപനങ്ങളും പുലിക്കോട്ടിൽ മാർ ദീവന്നാസ്യോസിന് കൈമാറുവാൻ നിർബന്ധിതനാവുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ ആ രാജർഷി കൈവച്ച എല്ലാ രംഗങ്ങളിലും അന്തിമ വിജയം നേടി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്തു ആദ്യമായി മലങ്കര അസോസ്യേഷൻ, മാനേജിംഗ് കമ്മിറ്റി എന്നീ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ സഭാഭരണ ക്രമീകരണങ്ങളായി നിലവിൽ വന്നു. പ്രഗത്ഭമതിയായ വട്ടശ്ശേരിൽ ഗീവർഗ്ഗീസ് മാർ ദീവന്നാസ്യോസിനെ പിൻഗാമിയായി ചുമതലയേല്പിച്ച് 1909 മിഥുനം 28-ന് പരലോകം പൂകി.

അന്യാദൃശമായ അനുഭവങ്ങളുടെ ഉടമ, ബഹുഭാഷാ പണ്ഡിതൻ, അനുരഞ്ജന സമർത്ഥനായ അജപാലകൻ, സാക്ഷരകേരളത്തിന്റെ ശില്പി, ആദ്യകാല പത്രപ്രവർത്തകൻ, ഭാഷാഭിമാനി, മർമ്മഗ്രാഹിയായ എഴുത്തുകാരൻ, കർമ്മകുശലനായ ദേശാഭിമാനി, കേരളത്തിലെ ആദ്യത്തെ സമുദായ സംഘടനയായ മലങ്കര അസോസിയേഷന്റെ സ്ഥാപകൻ, കേരളത്തിലെ ആദ്യത്തെ ദയറാ സ്ഥാപകൻ എന്നിങ്ങനെ അദ്ദേഹത്തിന് കൊടുക്കാവുന്ന ബിരുദങ്ങൾ അനവധിയാണ്.

യാത്രാവിവരണത്തിന്റെ രചനാകാലം

കൊല്ലം 1038 കുംഭമാസം 27-ന് കുന്നംകുളത്തു നിന്ന് ആരംഭിക്കുന്ന പരദേശയാത്ര ഉദ്ദിഷ്ട ലക്ഷ്യങ്ങൾ നേടി 1040 തുലാം 20-ാം തീയതി അവസാനിക്കുന്നു. ഏകദേശം പത്തൊമ്പതു മാസത്തോളം നീണ്ടുനിന്ന യാത്ര. നമ്മുടെ ആദ്യകാല യാത്രാവിവരണ കൃതികൾക്കു ആധാരമായ യാത്രകളുടെ ദൈർഘ്യം പരിശോധിച്ചാലും 'പരദേശയാത്ര'യ്ക്ക് രണ്ടാം സ്ഥാനമാണുള്ളത്. അതിസൂക്ഷ്മമായ നിരീക്ഷണങ്ങളും വിദേശയാത്രയിൽവച്ചു പരിചയപ്പെട്ട വ്യക്തികളുടെ പേരുകളും സ്ഥലങ്ങളും മറ്റും അതത് ദിവസത്തെ ഡയറിക്കുറിപ്പുകളെ ആധാരമാക്കി എഴുതിയതാവാനേ നിവൃത്തിയുള്ളു. ഇടയ്ക്കിടെ യാത്രയിൽ ദേവാലയങ്ങളിലും ദയറാകളിലും (സന്യാസാശ്രമങ്ങൾ) താമസിച്ചപ്പോൾ ഡയറിക്കുറിപ്പുകളെ ആധാരമാക്കി അദ്ധ്യായരൂപത്തിൽ സംവിധനം ചെയ്തു കാണുന്നു. അദ്ധ്യായങ്ങൾക്കാധാരമായി കാണുന്നത് കാലദൈർഘ്യമല്ല. വിശ്രമിച്ച സ്ഥലങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കി കാലം വിഭജിച്ചിരിക്കുകയാണ്. ബോംബെ നഗരം എന്ന അദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞാൽ ബോംബെ മുതൽ ബസോറ വരെ, ബസോറ മുതൽ ബാഗ്ദാദ് വരെ, ബാഗ്ദാദ് പട്ടണം, മൂസലിലേക്കുള്ള യാത്ര, മൂസൽ പട്ടണം, മൂസൽ മുതൽ മർദ്ദീൻ വരെ, മർദ്ദീൻ പട്ടണം, കുറുക്കുമ ദയറ എന്നിങ്ങനെയാണ് ശീർഷകങ്ങൾ നൽകിയിട്ടുള്ളത്. ഓരോ സ്ഥലത്തും വിശ്രമിക്കുവാൻ അവസരം ലഭിക്കുമ്പോൾ അതുവരെയുള്ള ഡയറിക്കുറിപ്പുകളെ ആവശ്യമായ വിവരങ്ങൾ ചേർത്ത് വികസിപ്പിക്കുകയായിരിക്കണം ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. അതുകൊണ്ട് യാത്ര അവസാനിച്ച (1864) 1040 തുലാം 20-ാം തീയതിയോടുകൂടി ഈ കൃതിയുടെ രചനയും പൂർത്തിയായി എന്ന് കരുതണം. അപ്പോൾ രചനാകാലം 1864 നവംബർ ആണെന്ന് ന്യായമായും വിശ്വസിക്കാവുന്നതാണ്. 'ടൂറിസ്റ്റ് ഗൈഡ്' എന്ന് സഞ്ചാരസാഹിത്യ ചരിത്രകാരൻ തന്നെ വിശേഷിപ്പിച്ച കാശിയാത്രയെ അവഗണിച്ചാൽ 'പരദേശയാത്രയുടെ കഥ' മലയാളത്തിലെ രണ്ടാമത്തെ യാത്രാവിവരണം എന്ന ബഹുമതി അർഹിക്കുന്നു. അച്ചടിച്ച വർഷം നോക്കി പ്രാചീനകൃതികളെ ലിസ്റ്റ് ചെയ്താൽ തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതികളും കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടെ കൃതികളും എന്തിന്? രാമചരിത്രം തൊട്ടുള്ള എല്ലാ പ്രാചീന രചനകളും ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിലെ കൃതികളുടെയും പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിലെ കൃതികളുടെയും കൂട്ടത്തിൽ ലിസ്റ്റ് ചെയ്യേണ്ടി വരും. അച്ചടിച്ച വർഷം പരിഗണിച്ചാൽ ഋഗ്വേദം പോലും പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിലെ രചനയാണെന്ന് പറയേണ്ടിവരും, നമ്മുടെ ചരിത്രബോധം അതിന് സമ്മതിക്കുകയില്ലല്ലോ.

ഗ്രന്ഥസ്വരൂപം

'പരദേശയാത്രയുടെ കഥ'യ്ക്കു ജന്മദേശമേ വിട, കൊച്ചി മുതൽ ബോംബെ വരെ, ബോംബെ നഗരം, ബോംബെ മുതൽ ബസോറ വരെ, ബസോറ മുതൽ ബാഗ്ദാദ് വരെ, ബാഗ്ദാദ് പട്ടണം, മൂസലിലേയ്ക്കുള്ള യാത്ര, മൂസൽ പട്ടണം, മൂസൽ മുതൽ മർദ്ദീൻ വരെ, മർദ്ദീൻ പട്ടണം, കുറുക്കുമാ ദയറാ, ആമീദ്-പട്ടാഭിഷേകം, ആമീദ് മുതൽ തിഗരീസ് വരെ, തിഗരീസ് മുതൽ കൊച്ചി വരെ എന്നിങ്ങനെ പതിനാലു അദ്ധ്യായങ്ങളാണ് ഉള്ളത്. ഏകദേശം അറുപതു പേജു വരും.

ലക്ഷണമൊത്ത ഒരു യാത്രാവിവരണ സാഹിത്യകൃതിയുടെ എല്ലാ മേന്മകളും അവകാശപ്പെടാവുന്ന ഒരു കൃതിയാണിത്. പ്രമേയവും എഴുത്തുകാരന്റെ ആത്മവത്തയുമാണല്ലോ യാത്രാവിവരണത്തിൽ നാം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്. പല പ്രമേയങ്ങൾക്കും പുതുമ അവകാശപ്പെടാനില്ലാത്തതുകൊണ്ട് യാത്രികന്റെ ആത്മവത്ത മാത്രമേ രസനീയമായി തോന്നാനിടയുള്ളൂ. എന്നാൽ 'പരദേശയാത്രയുടെ കഥ' അങ്ങനെയല്ല, ഇതൊരു തീർത്ഥയാത്രയുടെ കഥയാണ്. ഓർത്തഡോക്സ് സഭയുടെ സിറിയൻ ശാഖ പ്രാചീനങ്ങളായ നിരവധി പുണ്യതീർത്ഥങ്ങളുടെ നാടാണ്; നിരവധി സന്യാസാശ്രമങ്ങളുടെയും ക്രൈസ്തവ ദൈവശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരുടെയും തത്വചിന്തകന്മാരുടെയും നാടാണ്. സിറിയൻ ഓർത്തഡോക്സ് സഭയുമായി മലങ്കര ഓർത്തഡോക്സ് സഭ ബന്ധപ്പെട്ട പതിനേഴാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അന്ത്യപാദം മുതൽ അവിടെ നിന്നു പല ബിഷപ്പുമാരും മലങ്കര സഭയിൽ എത്തിയിട്ടുണ്ട്. ചിലരൊക്കെ ഇവിടത്തന്നെ അന്ത്യവിശ്രമം കൊള്ളുന്നുമുണ്ട്. എന്നാൽ അന്ത്യോഖ്യാ കേന്ദ്രമായ സിറിയൻ ഓർത്തഡോക്സ് സഭയിലെ തീർത്ഥകേന്ദ്രങ്ങളിലേക്കു നടന്നിട്ടുള്ള യാത്രികരിൽ ഒരു യാത്രാവിവരണകൃതികൊണ്ട് യാത്രയെ ശാശ്വതീകരിച്ചിട്ടുള്ളത് പരദേശയാത്രയുടെ കഥയെഴുതിയ പുലിക്കോട്ടിൽ ജോസഫ് മാർ ദീവന്നാസ്യോസ് ദ്വിതീയൻ ആണ്. അതിനാൽ ഈ കൃതിയിലെ പ്രമേയത്തിന് പുതുമയുണ്ട്. ഒരു നൂറ്റാണ്ടിന് മുമ്പുള്ള കേരളത്തിലെ യാത്രാസൗകര്യങ്ങളെപ്പറ്റി ഇന്നുള്ളവർക്കു വലിയ പിടിപാടൊന്നുമില്ല. അക്കാലത്ത് റോഡുഗതാഗതത്തേക്കാൾ ജലഗതാഗതമായിരുന്നു സുഖകരമായിട്ടുള്ളത്. അന്ന് റയിൽവേ നിലവിലില്ല. നദികളെ കാലുകൾക്കിടയിലൂടെ നാട്ട നൂഴാൻ നിർബന്ധിക്കുന്ന കോൺക്രീറ്റ് പാലങ്ങളില്ല. കുന്നംകുളത്തുനിന്ന് കൊച്ചിയിലെത്തുവാൻ ചാവക്കാട് നിന്നോ തൃശ്ശൂർ കൊക്കാലയിൽ നിന്നോ വഞ്ചി മാർഗ്ഗമേ പോവാനൊക്കൂ. ദിവസങ്ങളോളം നീളുന്ന തോണിയാത്ര. അതുപോലെ കപ്പൽയാത്രയുടെ അന്നത്തെ യാതനകളും ഇന്ന് ഒരാൾക്കും വിഭാവനം ചെയ്യാൻപോലും കഴിയുകയില്ല. ഗൾഫ് രാജ്യങ്ങളിലേക്കും അമേരിക്കയിലേക്കും മറ്റും വിമാന

യാത്രകൾ സാധാരണമായിട്ടുള്ള നമ്മുടെ തലമുറയിൽ, ഒരു സഭാതലവൻ കപ്പലിന്റെ പുകയടിയും മറ്റും സഹിച്ചു ദിവസങ്ങളോളം നീളുന്ന സമുദ്രയാത്രയ്ക്കു തയ്യാറാവുന്നതിനെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുവാൻ പ്രയാസം. എന്തും സംഭവിക്കാവുന്ന യാത്രയിലെ അനിശ്ചിതത്വങ്ങൾ, അറബിലോകത്തെ വ്യത്യസ്ത സംസ്കാരത്തിൽ നിന്ന് നേരിടാവുന്ന ആപൽക്കരമായ വെല്ലുവിളികൾ, ഇവയൊക്കെ നേരിടാനുള്ള യാത്രികന്റെ സന്നദ്ധതയും സാഹസികതയും ഗ്രന്ഥത്തിലുടനീളം പ്രതിഫലിക്കുന്നു. ഉദ്വേഗജനകമായ പല ഭാഗങ്ങളും യാത്രാവിവരണകൃതിയുടെ വിരസതയല്ല, അപസർപ്പകകൃതികളിലെ പരിണാമഗുപ്തിയുടെ രസനീയതയാണ് കാഴ്ചവയ്ക്കുന്നത്. എന്ത് അപ്രതീക്ഷിത പ്രതിസന്ധികളിലും പതറാത്ത ആത്മവിശ്വാസവും ലക്ഷ്യബോധവും പ്രസന്നമായ പ്രതീക്ഷയും നിലനിർത്തുന്ന യാത്രികനിൽ ഒരു പുരോഹിതനെയല്ല, ധീരശാന്തനായ ഒരു നാടക നായക കഥാപാത്രത്തെയാണ് നാം കാണുക. ഒരു നായക കഥാപാത്രത്തിന്റെ വിപദിധൈര്യവും പ്രത്യുല്പന്നമതിത്വവും പ്രകടമാവും. ഒരു വിവരണം ശ്രദ്ധിക്കുക:

“അങ്ങാടിയിൽ പോയി കുറെ ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ വാങ്ങീട്ടു കടൽപുറത്തേക്കു ചെന്നപ്പോൾ ഇതാ കപ്പൽ നീക്കുന്നു. നമ്മുടെ അപ്പോഴത്തെ മനോവികാരം എന്തു മാതിരിയായിരിക്കും? മുസൽമാനുമായുണ്ടായ വാഗ്വാദവും പള്ളിയിലെ താമസവും മറ്റും കൊണ്ടു സമയം പോയതറിഞ്ഞില്ല. നാം വന്നു കേറിയില്ലെന്നു വെച്ചു ഭൂതദയാവിഹീനനായ കപ്പിത്താനുണ്ടോ കപ്പൽ താമസിപ്പിക്കുന്നു! കപ്പൽ നീക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ നാം ഉറക്കെ നിലവിളിക്കുകയും കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന തൂവാല പൊക്കി വീശിക്കാണിക്കുകയും ചെയ്തു. കപ്പലിലുണ്ടായിരുന്ന ഗീവറുഗീസു കത്തനാരും താരപ്പനും കിടന്നു നിലവിളിക്കുകയും കൂടി ചെയ്തപ്പോൾ പ്രകൃത്യാ കഠിനമാനസനായ കപ്പിത്താനു അല്പം കരുണതോന്നി കപ്പൽ നിറുത്തി. ഉടനെ രണ്ടു രൂപ കൂലി പറഞ്ഞു നാം ഒരു തോണിയിൽ കേറി കപ്പലിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. തോണി കപ്പലോടടുത്തു നാം ഗോവണി കയറിത്തുടങ്ങിയപ്പോഴേക്കു കപ്പൽ നീക്കിക്കളഞ്ഞതിനാൽ പാവപ്പെട്ട തോണിക്കാരനു കൂലി കൊടുക്കാൻ സാധിച്ചില്ല. ഇതിങ്കൽ നമുക്കു വലിയ ദുഃഖമുണ്ടായി എങ്കിലും നിവൃത്തിയൊന്നുമില്ലായിരുന്നു. ശുണ്ഠിക്കാരനായ കപ്പിത്താൻ തന്നെ ഇതിനു ദൈവത്തോടു സമാധാനം പറയട്ടെ.”

ഈ ലഘു വർണ്ണനയിൽ സാഹസികത, വിപദിധൈര്യം, പ്രത്യുല്പന്നമതിത്വം, സ്വഭാവചിത്രണം, രംഗബോധത്തോടെയുള്ള സംഭവ ചിത്രീകരണം, ധർമ്മബോധം ഇവ പ്രകടമാവുന്നത് നമുക്കു ശ്രദ്ധിക്കാതിരിക്കാനാവുമോ?

ഗ്രന്ഥകാരൻ അങ്ങനെയാണ്, യാത്രയിൽ പരിചയപ്പെടുന്നവരെ തന്റെ കഥാപാത്രങ്ങളാക്കുന്ന വൈദഗ്ധ്യം കൃതിയിലുടനീളം നമുക്കു കാണാൻ കഴിയും. കണ്ടുമുട്ടുന്നവരെ അവർ എത്ര ചെറിയവരായാലും വലിയവരായാലും അവരെ സൂക്ഷ്മ നിരീക്ഷണത്തിന് വിധേയമാക്കുന്ന ശൈലിയാണ് ഗ്രന്ഥകാരന്റേത്, ബോംബെയിലെ അനുഭവം കാണുക:

"…. അവിടെ എത്തിയപ്പോൾ ആ വീടു വളരെ ചെറുതാണെന്നു കാണുകയാൽ സാമാനങ്ങൾ അവിടെ വെച്ചിട്ടു ഞങ്ങൾ അവിടുത്തെ അർമ്മേനിയൻ പള്ളി അന്വേഷിച്ചു പുറപ്പെട്ടു. വഴിയിൽ കണ്ട പലരോടും അർമ്മേനിയൻ പള്ളി എവിടെയാണെന്നു ചോദിച്ചിട്ടു ഒരു ഫലവും ഉണ്ടായില്ല. ഒടുവിൽ ഒരു പോലീസ് കൺസ്റ്റബിളിനെ കണ്ടു. പള്ളി കാണിച്ചു കൊടുത്താൽ നാലണ (25 പൈസ – എഡി.) കൊടുക്കാമെന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ അയാൾക്കു വലിയ സന്തോഷമായി. ഞങ്ങളുടെ മാർഗ്ഗദർശിയായി ഈ കൺസ്റ്റബിൾ കുറേ നടന്നതിന്റെ ശേഷം അയാൾ ഞങ്ങളെ ഒരു വലിയ ഗോപുരത്തിന്റെ ഉള്ളിലേക്കു കൊണ്ടുപോയി. അകത്തു ചെന്നപ്പോൾ വെള്ളത്തലപ്പാവു ധരിച്ച അനേകം അറബികളും തുലുക്കരും ഇരിക്കുന്നതു കണ്ടിട്ടു ഇതാണോ അർമ്മേനിയൻ പള്ളി എന്ന് നാം സംശയഭയങ്ങളോടു കൂടി കൺസ്റ്റബിളിനോടു ചോദിച്ചാറെ അതേ എന്നു അയാൾ വീണ്ടും ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞു എങ്കിലും ഞങ്ങൾ അയാളുടെ പിന്നാലെ ചെല്ലാതെ മടിച്ചു നിന്നു. ഇതു കണ്ട് അവിടെ ഇരുന്നിരുന്നവർ കൺസ്റ്റബിളിനോടു ചോദ്യം ചെയ്യാൻ തുടങ്ങി. അവരിൽ രണ്ടുമൂന്നു പേർ ഞങ്ങളുടെ അടുക്കലും വന്നു വിവരം ചോദിച്ചറിഞ്ഞു. ഉടനെ അവർ തിരിയെ ചെന്നു കൺസ്റ്റബിളിനെ അടിക്കാൻ ഭാവിച്ചു. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ ഞങ്ങൾ പരിഭ്രമിച്ചു പുറത്തേക്കു ഓടി. ഉടനെ രണ്ടുമൂന്നു പേർ ബദ്ധപ്പെട്ടു വന്നു ഓടീട്ടു ആവശ്യമില്ലെന്നും അതൊരു അറബിപ്പള്ളിയാണെന്നും 'അർമ്മെനിയൻ' എന്ന ശബ്ദം 'അറബി' എന്നു കൺസ്റ്റബിൾ തെറ്റിദ്ധരിച്ചതിനാലാണു ഈ കുഴപ്പങ്ങളൊക്കെ ഉണ്ടായതെന്നും സാക്ഷാൽ അർമ്മേനിയൻ പള്ളി കാണിച്ചുതരാൻ കൺസ്റ്റബിളിനോടു ശട്ടം കെട്ടീട്ടുണ്ടെന്നും അവർ പറഞ്ഞു. ഈ അറബിപ്പള്ളിയിലുണ്ടായിരുന്നവരെല്ലാം വൃദ്ധന്മാരും മര്യാദക്കാരും ആയിരുന്നതുകൊണ്ടു അപകടമൊന്നും പറ്റിയില്ലെന്നു പറഞ്ഞാൽ മതിയല്ലോ."

എത്രയും കുറഞ്ഞ വാക്കുകളിൽ ഒരു സംഭവത്തിന്റെ വിവരങ്ങളും പണക്കൊതിയനായ കോൺസ്റ്റബിളിന്റെ ചിത്രവും അറബികളെപ്പറ്റിയുള്ള സാക്ഷ്യവും അവതരിപ്പിച്ച് കാര്യങ്ങളെ അവിസ്മരണീയമാക്കുന്നതിൽ അദ്ദേഹം വിജയിച്ചിരിക്കുന്നത് കാണുക.

സാധാരണ ഒരു ക്രിസ്തീയ പുരോഹിതൻ ഇപ്രകാരം ധർമ്മ സങ്കടങ്ങൾ നേരിടുമ്പോൾ കുറെ പ്രാർത്ഥനകളും മറ്റും എഴുതിപ്പിടിപ്പിക്കുക

പതിവാണ്. എന്നാൽ ഈ കൃതിയിൽ തന്റെ ഭക്തിയും ദൈവാശ്രയവും പ്രദർശനപരതയോടെ വെളിപ്പെടുത്തുന്ന ഒരൊറ്റ ഭാഗം പോലുമില്ല. ഒരു സാഹിത്യകാരന്റെ മർമ്മജ്ഞതയോടെ, വായനക്കാരന്റെ രസനീയതയെ മാത്രം ലക്ഷ്യമാക്കിയാണ് ഈ കൃതിയുടെ രചന, പൂർവ്വഗാമികളായ യാതൊരാളുടെയും രചനകൾ മാതൃകയായി കണ്ടിട്ടില്ലാത്ത ഗ്രന്ഥകാരൻ ഇക്കാര്യത്തിൽ കാണിച്ചിട്ടുള്ള വാചം യമിത്വം ആശ്ചര്യകരമാണ്. തന്റെ ദൈവാശ്രയത്തിന്റെ കഥകൾ പുറംലോകത്തെ അറിയിക്കാതിരിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം എക്കാലത്തും ശ്രമിച്ചിരുന്നു. 'പരദേശയാത്ര'യിൽ ഒരു ഭാഗം കാണുക:

"…. അന്ത്യോക്യയിൽ ചെല്ലുമ്പോൾ പാത്രിയർക്കീസു ബാവായിക്കു കൊടുക്കണമെന്നു പറഞ്ഞു മലയാളത്തു നിന്നു ചിലർ നമ്മുടെ സഹായിയായി യാത്ര ചെയ്യുന്ന ഗീവറുഗീസു കത്തനാരുടെ പക്കൽ ചില എഴുത്തുകൾ കൊടുത്തിരുന്നു. പരമാർത്ഥിയായ ഇദ്ദേഹം ഈ എഴുത്തുകൾ എഴുതിയ ആളുകളുടെ അശുദ്ധോദ്ദേശ്യങ്ങൾ ഒന്നും അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ഈ എഴുത്തുകളുടെ സ്വഭാവത്തെപ്പറ്റി അറിഞ്ഞപ്പോൾ നമുക്കു അപാരമായ ദുഃഖവും സങ്കടവുമു ണ്ടായി. അന്ത്യോക്യയിലേക്കു പുറപ്പെടുന്നതിനു മുമ്പു തന്നെ നമുക്കും ന്യായത്തിനും വിരോധമായി എഴുത്തുകുത്തുകൾ നടത്താൻ ആളുകൾ ഉണ്ടായസ്ഥിതിക്കു നാം മലയാളം വിട്ടതിന്റെ ശേഷം ഈ വകക്കാർക്കു ഉൽസാഹം വളരെ വർദ്ധിക്കാനെ തരമുള്ളല്ലോ. ഈ സ്ഥിതിക്കു നാം അന്ത്യോക്യയിൽ എത്തുമ്പൊഴേക്കു നമുക്കു പ്രതികൂലമായ ഒരഭിപ്രായം പാത്രിയർക്കീസുബാവായുടെ മനസ്സിൽ ഉണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കും. പിന്നെ നാമെന്തിനാണു ഇത്രയൊക്കെ കഷ്ടപ്പെട്ടു പരദേശയാത്ര ചെയ്യുന്നത്? അതുകൊണ്ടു മടങ്ങിപ്പോകയാണു നല്ലതു എന്നൊക്കെ നമുക്ക് തോന്നി എന്നു മാത്രമല്ല കൊച്ചീക്കു പോകുന്ന കപ്പൽ അന്വേഷിക്കാനുള്ള ഭാവവുമായി. ഇതറിഞ്ഞപ്പോൾ കൂട്ടുകാർ രണ്ടുപേരും വല്ലാതെ വ്യസനിച്ചു. ഇവർ ഓരോ സമാധാനം പറഞ്ഞു നമ്മുടെ ഈ ചാപല്യത്തെ മാറ്റാൻ ശ്രമിച്ചു. നാം അന്ത്യോക്യയിലേക്കു പോകുവാൻ പണപ്പിരിവു തുടങ്ങിയപ്പോൾ നാം ഒരിക്കലും അവിടംവരെ പോകുന്നതല്ലെന്നു ശത്രുക്കൾ ധാരാളമായി സംസാരിച്ചിരുന്നു. പണ്ടൊരിക്കൽ ഒരു ഈയപ്പൻ കത്തനാർ അന്ത്യോക്യയിലേക്കു പോകാനെന്നും പറഞ്ഞു പണം പിരിച്ചു കൊച്ചിയിലോളം പോയി തിരിച്ചു പൊരികയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു. നാം ഈ ഇയ്യപ്പൻ കത്തനാരേക്കാൾ സമർത്ഥനാകയാൽ പക്ഷേ ബോംബെ വരെ പോയേക്കുമെന്നും അവിടെ റഷ്യൻ യുദ്ധക്കപ്പലുകൾ വന്നു കിടക്കുന്നതുകൊണ്ടു പോകാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്നു പറഞ്ഞു തിരിച്ചു പോരുമെന്നും അന്നുതന്നെ വിരോധികൾ പറഞ്ഞു നടന്നതാണ്. അതുകൊണ്ടു നാം മടങ്ങിപ്പോയാൽ ഈ അപ

വാദം അർത്ഥവത്തായിപ്പോകുമെന്നു ഗീവറുഗീസു കത്തനാരും താരപ്പനും നിർബന്ധമായിപ്പറയാൻ തുടങ്ങി. നമുക്കു കയ്യും കളയാൻ പാടില്ല, വളയും കളയാൻ പാടില്ല എന്ന സ്ഥിതിയായി. യാതൊന്നും തീർച്ചയാക്കാതെ ഒരാഴ്ചയോളം ദുഃഖിച്ചു കഴിച്ചുകൂട്ടി. ഒടുവിൽ എന്തെങ്കിലും ദൈവഹിതം പോലെ ആകട്ടെ എന്നു നിശ്ചയിച്ചു നാം ആരും ഇല്ലാത്ത സമയം നോക്കി അർമ്മേനിയൻ പള്ളിയുടെ മദ്ബഹായിൽ പ്രവേശിച്ചു, മനസ്സിനെ ഏകാഗ്രമാക്കിയും കഠിനമായ നിഷ്ഠയോടുകൂടിയും പ്രാർത്ഥിക്കാൻ തുടങ്ങി. അല്പബുദ്ധികളായ മനുഷ്യരുടെ തീരുമാനത്തേക്കാൾ സർവ്വജ്ഞനായ ദൈവത്തിന്റെ ഹിതവും തീരുമാനവും സർവ്വപ്രകാരേണ ആദരണീയമാകയാൽ അതറിയാനായി ദൈവസന്നിധിയിൽ ഇങ്ങനെ ഒട്ടു നേരം മുട്ടുപാടു പാർത്തു (മുട്ടിന്മേൽ നിന്നു - എഡി.). അനന്തരം പെട്ടെന്നു മനസ്സിന്റെ ഭാരം കുറഞ്ഞതു പള്ളിയിൽനിന്നു പുറത്തുവന്നപ്പോൾ മുഖത്തും പ്രകാശിച്ചിരിക്കാം (കഥാനായകന്റെ ഈ പ്രദർശനപരതയില്ലാത്ത ഭക്തിപാരവശ്യത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലം മുഴുവൻ സിക്രട്ടറിയായിരുന്ന ശ്രീ. ഇ. എം. ഫിലിപ്പ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മകഥയായ 'മലങ്കരസഭയുടെ രഹസ്യപേടകം' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ പല ഉദാഹരണങ്ങളും നൽകി വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട് - എഡിറ്റർ). അന്ത്യോക്യയിലേക്കു പോകുന്ന വകയ്ക്കു ശേഖരിച്ച ധനം വേറൊരു വകയ്ക്കു ഉപയോഗിക്കുന്നതു യുക്തമല്ല. ദുഷ്ടന്മാരുടെ ഉപദ്രവം നിമിത്തം നമുക്കു മെത്രാൻസ്ഥാനം കിട്ടാതെ വന്നേക്കാം. എന്നാലെന്താണ്? മലങ്കരസഭയുടെ ദയനീയാവസ്ഥയേ പരിശുദ്ധ സിംഹാസനത്തിങ്കൽ അറിയിക്കാനും യോഗ്യനായ ഒരു മെത്രാപ്പോലീത്തായെ തെരഞ്ഞെടുത്തു മലയാളത്തേക്കു അയയ്ക്കണമെന്നു അപേക്ഷിക്കുന്നതിനും പരാശ്രയം ആവശ്യമില്ലല്ലൊ. ബലഹീനനായ നമ്മെക്കൊണ്ട് ദൈവം ഇതു സാധിച്ചു എങ്കിൽ ഇതു തന്നെയാണു നമ്മുടെ ജന്മോദ്ദേശ്യം. അതിനാൽ ഉടനെ അന്ത്യോക്യയിലേക്കു പുറപ്പെടുക തന്നെ. പ്രാർത്ഥനാനന്തരം നമ്മുടെ മനോഗതം ഇപ്രകാരമായിരുന്നു. "

താൻ വിവരിക്കുന്ന ദൃശ്യങ്ങൾ വായനക്കാരന്റെ മനോമുകുരത്തിൽ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുവാൻ ഉള്ള ശ്രമത്തിലാണ് എഴുത്തുകാർ അലങ്കാരങ്ങളുടെ സഹായം തേടുന്നത്. ഇക്കാര്യത്തിൽ സാമ്യ മൂലക അലങ്കാരങ്ങളും അവയിൽത്തന്നെ ഉപമയും ആണ് കൂടുതൽ ഫലപ്രദം എന്ന കാളിദാസകവിതയിലേയും മറ്റും അലങ്കാര ചർച്ചയിൽ തീരുമാനിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണ്. ഉപമാലങ്കാരത്തിന്റെ ചാരുതയും വശ്യതയും പരദേശ യാത്രയുടെ കഥയിൽ പ്രഭ വിതറുന്നതു കാണുക:

"...... ഇടവം 13-ാം തീയതി കപ്പൽ മസ്ക്കത്ത് (Muscat) തുറമുഖത്തടുത്തു. ഇതു വളരെ വിശേഷപ്പെട്ട ഒരു തുറമുഖമാണ്. എത്ര വലിയ

കാറ്റും കോളും ഉണ്ടായാലും ഈ തുറമുഖത്തു കിടക്കുന്ന കപ്പലുകൾക്കു യാതൊരു കേടും സംഭവിക്കുന്നതല്ല. ഇവിടെ കരിങ്കല്ലുകൊണ്ടു കടലിലേക്കു കോട്ടപോലെ നീട്ടികെട്ടി ഒരു കുളം ഉണ്ട്. മദിരാശി തുറമുഖം കണ്ടിട്ടുള്ളവർക്കു ഇതിന്റെ സ്വഭാവം നല്ലപോലെ മനസ്സിലാകുന്നതാണ്. ഈ കുളത്തിനകത്തു കപ്പലുകൾ കരയോടു വളരെ അടുത്തു നിൽക്കാൻ തക്കവണ്ണം വെള്ളത്തിനു വളരെ ആഴമുണ്ട്. ഈ സംഗതിയിൽ ഇതിനെ കൊച്ചീതുറമുഖത്തോടും ഉപമിക്കാം. കപ്പൽ ഈ തുറമുഖത്തു അടുക്കുമ്പോൾ അതൊരു പുരയ്ക്കകത്തു നിൽക്കുന്നതായി തോന്നിപ്പോകും.”

കാര്യങ്ങളുടെ ദൃശ്യചാരുത വെളിവാക്കുവാൻ എഴുത്തുകാരൻ സ്വഭാവോക്തി, കാവ്യലിംഗം, ഉപമ, ഉൽപ്രേക്ഷ എന്നീ അലങ്കാരങ്ങളുടെ സഹായം തേടുന്നത് ദൃശ്യാവിഷ്ക്കാരത്തിന്റെ രസനീയത വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനും ആസ്വാദ്യമാക്കുവാനും സഹായകമായിട്ടുണ്ട്. തുടർന്ന് അദ്ദേഹം മസ്ക്കറ്റിനെ പരിചയപ്പെടുത്തുന്നതു കാണുക:

“ഏതു സാമാനത്തിനും ഇവിടെ നല്ല സഹായമാണു (സഹായം എന്നാൽ കുന്നംകുളം ഭാഷയിൽ ആദായകരം, വിലക്കുറവ് എന്നൊക്കെ അർത്ഥം - എഡിറ്റർ). മലയാളത്തു രണ്ടു മൂന്നു രൂപ വിലയുള്ള മത്സ്യത്തിനു മസ്ക്കത്തു നാലോ ആറോ അണയേ വിലയുള്ളു (പൈസ നിലവിൽ വരുന്നതുവരെ ഇന്ത്യയിൽ ഉപയോഗിച്ച നാണയം. ഒരണയ്ക്കു 6 പൈസ നിരക്കിൽ 3 അണയ്ക്ക് 19 പൈസാ നിരക്കിലും നാലണയ്ക്ക് 25 പൈസാ നിരക്കിലും കണക്കാക്കിയാണ് 16 അണ ഒരു രൂപാ എന്ന സ്ഥാനത്ത് 100 പൈസാ ഒരു രൂപാ എന്ന നാണയ പരിണാമം സംഭവിച്ചത് - എഡിറ്റർ). മാംസത്തിനും വില വളരെ കുറവാണ്. “മസ്ക്കത്തലുവ” എന്നു പേരു പറഞ്ഞു കപ്പൽക്കാർ കൊച്ചിയിലും ആലപ്പുഴയും വിൽക്കാൻ കൊണ്ടുവരുന്ന പലഹാരം ഇവിടെ ഉണ്ടാക്കുന്നതാണ്.”

മെത്രാൻ സ്ഥാനമേല്ക്കുവാൻ പോകുന്ന ഒരു ഗംഭീര പുരുഷൻ മത്സ്യമാംസങ്ങളുടെ നിലവാരം പരിചയപ്പെടുവാനും അവയെ സ്വന്തം നാട്ടിലെ വിലനിലവാരവുമായി തട്ടിച്ചു നോക്കുവാനും സ്വന്തം നാട്ടിൽ പരിചിതമായ ഹൽവാ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കുന്ന സ്ഥലത്തെത്തിയപ്പോൾ അക്കാര്യം പ്രസ്താവിക്കുവാനും കാണിക്കുന്ന വ്യഗ്രതയും ഉത്സാഹവും കൗതുകകരമാണ്.

ഒരു യാത്രാവിവരണ സാഹിത്യകാരനുണ്ടായിരിക്കേണ്ടുന്ന ഭൂമിശാസ്ത്രബോധം ‘ഒരു പരദേശയാത്രയുടെ’ കഥാകാരൻ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നത് നമ്മെ അത്ഭുതപ്പെടുത്താതിരിക്കുകയില്ല. അന്വേഷണ തല്പരനായ ഒരു സഞ്ചാരിയുടെ ഹൃദയം അദ്ദേഹത്തിൽ നാം കാണുന്നു:

“ഈ അദ്ധ്യായം അവസാനിക്കുന്നതിനു മുമ്പു അല്പമായ ഒരു ഭൂവിവരണം ആവശ്യമാണെന്നു തോന്നുന്നു. കപ്പൽ ബോംബയിൽ നിന്നു വിട്ടിട്ടു ആദ്യം അടുത്ത തുറമുഖം മസ്ക്കത്തു (Muscat) എന്നാണല്ലോ പറഞ്ഞതു. ഇതു ബോംബയുടെ വടക്കു പടിഞ്ഞാറായി അറേബിയാ രാജ്യത്തിന്റെ കിഴക്കേ തീരത്തുള്ള ഒരു തുറമുഖമാണ്. ബോംബയിൽ നിന്നു ഈ തുറമുഖത്തേക്കുള്ള ദൂരം ഉദ്ദേശം ആയിരം നാഴികയാകുന്നു (ഉദ്ദേശം ആയിരത്തിഅറുന്നൂറ് കി.മീ.). അറേബിയൻ സമുദ്രത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമായ ഒമാൻ ഉൾക്കടലിൽ നിന്നു പേർഷ്യൻ ഉൾക്കടലിലേക്കു പ്രവേശിക്കുന്ന സ്ഥലത്താണു ബന്തറബാസ് തുറമുഖം. പേർഷ്യാരാജ്യത്തിന്റെ തെക്കുപടിഞ്ഞാറെ തീരത്തുള്ള അറേബിയാരാജ്യത്തിനും പേർഷ്യാരാജ്യത്തിനും മദ്ധ്യേയാണു പേർഷ്യൻ ഉൾക്കടൽ കിടക്കുന്നതു. യൂപ്രട്ടീസ്, ടൈഗ്രീസ് (ഈ നദികൾക്കു സുറിയാനിയിൽ പറഞ്ഞു കാണുന്ന പേരു പ്രാസ്ദക്കലാസ എന്നാണ്) എന്നീ നദികൾ തുർക്കി രാജ്യത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമായ കൽദയാ ദേശത്തു കൂടി ഒഴുകി പേർഷ്യൻ ഉൾക്കടലിന്റെ വടക്കു പടിഞ്ഞാറെ അറ്റത്തു വന്നു വീഴുന്നതിനു മുമ്പു ഒന്നിച്ചു ചേരുന്നു. ഇങ്ങനെ യോജിച്ചൊഴുകാൻ ആരംഭിച്ചു അല്പം കീഴ്പ്പെട്ടു മാറുന്ന സ്ഥലത്താണു ബസോറാ പട്ടണം (Basura). മസ്ക്കത്തു തുറമുഖത്തു നിന്നു ബസോറായിലേക്കുള്ള ഉദ്ദേശം ദൂരം തൊള്ളായിരം നാഴികയാകുന്നു (ഉദ്ദേശം ആയിരത്തിനാനൂറ്റിനാല്പത് കിലോമീറ്റർ).”

ക്രിസ്ത്യൻ പുരോഹിതന്മാരുടെ മലയാള ഭാഷയ്ക്കു ഒരു പാതിരിച്ചുവ ഉള്ളതായിട്ടാണ് മിഷനറി സാഹിത്യം പഠിച്ച പല പ്രഗത്ഭമതികളും നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളത്. എന്നാൽ ബഹുഭാഷാ വിശാരദനായ മാർ ദീവന്നാസ്യോസ് മെത്രാപ്പോലീത്തായുടെ ഭാഷ യാതൊരു സുറിയാനിചുവയും ഇല്ലാതെ പ്രസന്നവും ദീപ്തവും ആയി കാണപ്പെടുന്നു. വിവരണങ്ങളിലും ആത്മഗതങ്ങളിലും കാണുന്ന ആർജ്ജവവും ലാളിത്യവും ഗ്രന്ഥകാരന്റെ വ്യക്തിത്വത്തിന്റെ ഭാഗം തന്നെയാണ്. ആത്മകഥയുടെ ഒരദ്ധ്യായമാണ് യാത്രാവിവരണമെന്നതിനാൽ ഏതൊരു യാത്രാവിവരണ സാഹിത്യകൃതിയിലും എഴുത്തുകാരന്റെ മുഖവും ആത്മവത്തയും പ്രതിബിംബിക്കാതെ വരികയില്ല.

ഒരു സ്ഥലത്തു ചെന്നാൽ ആ സ്ഥലത്തെ തന്റെ ഓർമ്മയുടെ ഭാഗമാക്കാനും ആ ഓർമ്മയെ വായനക്കാരന്റെ അറിവിന്റെ ഭാഗമാക്കുവാനും ഗ്രന്ഥകാരൻ അബോധപൂർവ്വം ശ്രമിച്ചിട്ടുള്ള വിവരങ്ങൾ ശ്രദ്ധേയമായിരിക്കുന്നു. ഒരു ഉദാഹരണം കാണുക:

“ബസോറായിൽ നിന്നു ഈ ആളുകൾ കേറിവന്ന വാഹനം ഇവിടങ്ങളിൽ കാണുന്നതരം വള്ളമല്ല. അതിന്റെ ആകൃതി ഒരു ചെമ്പിന്റെ സംപ്രദായത്തിൽ വൃത്തമായിരുന്നു. ചൂരൽ കൊണ്ടോ അതിനു സമ

മായ മറ്റെന്തോ വള്ളികൊണ്ടോ മുടഞ്ഞുണ്ടാക്കി കീൽ (ടാർ - എഡിറ്റർ) തേച്ചതാണു. പത്തുപന്ത്രണ്ടു പേർക്കു ഇതിൽ കേറി സഞ്ചരിക്കാം. ഞങ്ങൾ ഈ ജലവാഹനത്തിൽ കേറി തീബോട്ടിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. ബസോറാപ്പട്ടണം ഇപ്പോഴും ഒരു വലിയ കച്ചവടസ്ഥലമാണെങ്കിലും അതിന്റെ പ്രതാപം പണ്ടത്തേതിൽ കുറഞ്ഞിരിക്കയാണു. ഈ പട്ടണ ത്തിനു ചുറ്റും ഈന്തപ്പനകൃഷി ധാരാളമായി നടക്കുന്നുണ്ടു. കേരള ത്തിലെ തെങ്ങിൻതോട്ടങ്ങളെപ്പോലെ രണ്ടും മൂവായിരവും ഈന്തമര ങ്ങൾ ഉള്ള അനേകം തോട്ടങ്ങൾ ഈ സ്ഥലത്തുണ്ടു. ഈ രാജ്യത്തെ പ്രധാന മുതലെടുപ്പു ഈ തോട്ടങ്ങളിൽ നിന്നാണു. ബസോറായിൽ ഒരു അർമ്മേനിയൻ പള്ളിയും ഒരു കൽദായപ്പള്ളിയുമുണ്ടു. ഇവിടെ ഒരു ബ്രിട്ടീഷ് കോൺസൽ (Consul - രാജപ്രതിനിധി) ഉണ്ടു. ഏറിയകൂറും ജനങ്ങൾ മുസൽമാന്മാരാണു. കുറെ യഹൂദന്മാരുമുണ്ടു."

മനസ്സാന്നിധ്യം നഷ്ടപ്പെടാതെ വിപത്സന്ധികളെ നേരിടുന്നവന് മാത്രമേ ജീവിതത്തിൽ വൻ വിജയങ്ങൾ നേടുവാൻ കഴിയുകയുള്ളു. ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ നയചാതുരിയും വാഗ്മിതയും സന്ദർഭോചിതമായി പ്രശ്നങ്ങളെ കൈകാര്യം ചെയ്യുവാനുള്ള സാമർത്ഥ്യവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവചരിത്രകാരന്മാരെല്ലാവരും ഒന്നുപോലെ ആശ്ചര്യപൂർവ്വം പ്രസ്താ വിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. അപ്രകാരം ഒരു സന്ദർഭം യാത്രയിൽ അദ്ദേഹം നേരി ട്ടിട്ടുള്ളതിന്റെ വിവരണം അദ്ദേഹം നൽകുന്നത് ശ്രദ്ധിക്കുക:

"വള്ളം തുറമുഖം വിട്ടു ടൈഗ്രീസ് നദിയിലേക്കു കടക്കുന്ന അതൃത്തി യിൽ എത്തിയപ്പോൾ, വലിയ തലേക്കെട്ടുകാരായ നാലാറു തുർക്കി ശിപാ യികളെയും അവർക്കു താമസിക്കാനും മറ്റുമായുള്ള ഒരു കച്ചേരിയും കണ്ടു. ശിപായികൾ വള്ളം വിളിച്ചടുപ്പിച്ചു പാസ്പോർട്ടു കാണിക്കാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. പാസ്പോർട്ടു കൂടാതെ യാത്രയ്ക്കാരംഭിക്കരുതെന്നു കൊച്ചിയിൽ വെച്ചു കിട്ടിയ മാർ കൂറിലോസിന്റെ എഴുത്തു നമുക്കു അപ്പോൾ ഓർമ്മയിൽ വന്നു. എന്താണു നിവൃത്തി? ഞങ്ങളുടെ പരു ങ്ങലും സംശയവും കണ്ടപ്പോൾ തുർക്കിയുദ്യോഗസ്ഥന്മാർ കോപിക്കാൻ തുടങ്ങി. നാം ഉടനെ ധൈര്യത്തെ അവലംബിച്ചു കൊച്ചിയിലെ ജഡ്ജി സായ്പ്പു തന്നിരുന്ന എഴുത്തെടുത്തു കാണിച്ചു. ഈ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കു ഇംഗ്ലീഷു അറിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നതിനാൽ അവർ ആ എഴുത്തു ദേഷ്യഭാ വത്തോടുകൂടി തിരിയെ തരികയും ഇതു പാസ്പോർട്ടല്ലെന്നും പാസ് പോർട്ടിൽ മുദ്രയുണ്ടാകാതെയിരിക്കയില്ലെന്നും പറയുകയും ചെയ്തു. ശകാരവും കലശലായി. പെട്ടെന്നു നമുക്ക് ഒരുപായം തോന്നി. കൊച്ചി യിലെ ജഡ്ജിയുടെ എഴുത്തിനു ഏകദേശം തുല്യമായ ഒന്നു മാർ കൂറി ലോസു തന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഇതിൽ രണ്ടുമൂന്നു മുദ്രകളുമുണ്ടായിരുന്നു. കടലാസും വലിയതായിരുന്നു. അതെടുത്തു കാണിച്ചപ്പോൾ ഉദ്യോഗ

സ്ഥന്മാർക്കു തൃപ്തിയായി. ഈ വലിയ പാസ്പോർട്ടു കയ്യിലിരിക്കെ ചെറിയ പാസ്പോർട്ടു ആദ്യം എടുത്തു കാണിച്ചിട്ടു കാര്യമില്ലായിരുന്നു എന്നു അവർ പറകയും വല്ലതും കിട്ടിയാൽ കൊള്ളാമെന്നുള്ള ഭാവം കാണിക്കുകയും ചെയ്തു. വല്ലവിധത്തിലും ഇവരുടെ കയ്യിൽ നിന്നു രക്ഷപെടണമല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു അവരിൽ പ്രധാനികളെന്നു തോന്നിയ മൂന്നുപേർക്കും ഓരോ തങ്കക്കാശു കൊടുത്തപ്പോൾ അവർ വളരെ സന്തോഷിക്കുകയും ഞങ്ങളുടെ പേരുകൾ ചേർത്തു മുറയ്ക്കുള്ള മൂന്നു പാസ്പോർട്ടുകൾ തരികയും ചെയ്തു."

താൻ സന്ദർശിക്കുന്ന ഓരോ സ്ഥലത്തിന്റെയും ഭൂമിശാസ്ത്രം, ചരിത്രം, ചരിത്രസ്മാരകങ്ങൾ കൃഷി, സംസ്ക്കാരം, അവിടത്തെ പ്രധാന സ്ഥാപനങ്ങൾ, ജനങ്ങളുടെ തൊഴിൽ എന്നിവ ഗവേഷണബുദ്ധിയോടെ അവതരിപ്പിക്കുന്ന ചിത്രീകരണപാടവം ഉദാഹരിക്കുവാൻ എത്ര വേണ മെങ്കിലും ഉദാഹരണങ്ങൾ ഈ കൃതിയിൽ ഉണ്ട്. ഒന്നു രണ്ടു ഉദാഹര ണങ്ങൾ കാണുക:

"മൂസലിലേക്കുള്ള യാത്രാവിവരണത്തിനു മുമ്പു ഇപ്പോൾ വിട്ടു പിരിഞ്ഞ ഈ ബഗദാദു പട്ടണത്തെക്കുറിച്ചു അല്പം പറയുന്നതു ഉചി തമായിരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. ഈ പട്ടണം ടൈഗ്രീസു നദിയുടെ തീരത്തു ബസോറായിൽ നിന്നു വടക്കു അല്പം പടിഞ്ഞാട്ടു മാറീട്ടാണ്. മൂസൽ പട്ടണവും ബഗദാദിന്റെ വടക്കു അൽപം പടിഞ്ഞാറോട്ടു മാറി യാണു. ഇതും ടൈഗ്രീസിന്റെ തീരത്തുതന്നെയാണെങ്കിലും ബഗദാദിൽ നിന്നു മേല്പ്പൊട്ടു തീബോട്ടു വിടുക പതിവില്ലെന്നു ഇതിനു മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലൊ. ബസോറായിൽ നിന്നു ബഗദാദിലേക്കുള്ള ദൂരം ഉദ്ദേശം 350 നാഴികയും (ഉദ്ദേശം 540 കിലോമീറ്റർ) അവിടെനിന്നു മൂസ ലിലേക്കുള്ള ദൂരം ഉദ്ദേശം 250 നാഴികയുമാണ് (ഉദ്ദേശം 384 കിലോ മീറ്റർ). ബഗദാദു എത്രയും വിസ്തൃതവും മനോഹരവുമായ ഒരു പട്ടണ മാകുന്നു. ഇതു തുർക്കി മഹാരാജ്യത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമായ ഇറാക്ക് അറബി അല്ലെങ്കിൽ കൽദായ എന്ന ദേശത്തിന്റെ പ്രധാനപട്ടണമാകുന്നു. ഇതു പണ്ടു ഈ രാജ്യങ്ങളെ ഭരിച്ചിരുന്ന കാലിഫന്മാരുടെ രാജസ്ഥാനമായി രുന്നു. ബഗദാദിലെ പ്രധാനമായ ഒന്നുരണ്ടു തെരുവുകൾക്കു മറ്റെങ്ങു മുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ലാത്ത ഒരു വിശേഷമുണ്ടു. ഈ തെരുവുകളുടെ മേൽഭാഗം മുഴുവനും കമാനം വളച്ചു കല്ലുകൊണ്ടു കെട്ടിയിരിക്കുന്നു. ഈ വളവുകൾക്കു വിവിധവർണ്ണങ്ങളായ ചായങ്ങളിട്ടിട്ടുണ്ടു. ചിത്രപ്പ ണികളും ധാരാളമുണ്ടു. തെരുവിൽ കൂടി നടക്കുന്നവർക്കു വെളിച്ചം കാണ്മാനായി വളവുകളിൽ ജനലുകൾ വെട്ടിവച്ചിട്ടുണ്ടു. ഈ ജന്നലുക ളിൽ കണ്ണാടി ചില്ലുകൾ വെച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു തെരുവുകളിലേക്കു ധാരാളം വെളിച്ചം പ്രവേശിക്കുന്നുണ്ട്. എത്ര കലശലായ വെയിലും

മഴയും ഉണ്ടായാലും ഈ തെരുവുകളിൽ കൂടി ഗതാഗതം ചെയ്യുന്ന വർക്കു യാതൊരുപദ്രവവും തട്ടുന്നതല്ല. നമ്മുടെ പള്ളികളുടെ മദുബ ഹായ്ക്കകത്തു നില്ക്കുന്നതുപോലെയാണ് ഈ തെരുവുകളിൽ നിൽക്കു ന്നത്. ബഗദാദിൽ കൃസ്ത്യാനികൾ അധികമില്ല. എങ്കിലും കൽദായ സുറി യാനിക്കാരും മാറോനായ സുറിയാനിക്കാരും അർമ്മേനിയന്മാരും കുറേ ശ്ശയുണ്ടു. ഈ മൂന്നു കൂട്ടക്കാർക്കും പള്ളികളുമുണ്ടു. കൽദായക്കാരാണു അധികം. ഇവർക്കു ഇവിടെ ഒന്നുരണ്ടു പള്ളികൾ ഉള്ളതിനു പുറമെ മദർശഥാ എന്നു പറയപ്പെടുന്ന ഒരു വിദ്യാലയവുമുണ്ടു. കൽദായ പാത്രി യർക്കീസിന്റെ സ്ഥിരവാസം ബഗദാദിലാണു. ഇദ്ദേഹം താമസിക്കുന്ന കെട്ടിടവും പള്ളിയും വളരെ വലുതാണ്. മലയാളത്തെ കൽദായസുറി യാനിക്കാർക്കു സജാതീയനായ ഒരു മെത്രാനെ കിട്ടുന്നതിനു ദൃഷ്ടാ ന്തയോഗ്യമായ ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി ബഗദാദിൽ ചെന്നെത്തിയ മഹാൻ കുട്ടക്കച്ചിറെ കത്തനാരുടെ ശവക്കല്ലറ ഞങ്ങൾ ഈ പള്ളിപ്പറമ്പിൽ കണ്ടു. മലയാളത്തെ കൽദായസുറിയാനിക്കാരുടെ മെത്രാപ്പോലീത്താ ആയിരുന്ന കാലം ചെയ്ത മാർ അബ്ദീശോ ഈ കത്തനാരോടു കൂടെ പ്പോയ ഒരാളായിരുന്നു. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്മരണീയാർഹമായ ശ്രമം ഫല ത്താകുന്നതിനു മുമ്പു അദ്ദേഹം അകാലചരമം പ്രാപിച്ചതുഓർത്തു നാം വളരെ ദുഃഖിച്ചു. ബഗദാദിൽ വളരെ യഹൂദന്മാർ കൂട്ടമായി പാർക്കുന്നുണ്ട്. ഇവിടെ ഇവരുടെ വക ഇരുപതിനായിരം കുടുംബങ്ങളുണ്ടെന്നു ചിലർ പറഞ്ഞു. ബഗദാദു തുർക്കി സുൽത്താന്റെ ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട ഉദ്യോഗ സ്ഥനായ ഒരു പാഷായുടെ ആസ്ഥാനവുമാണു. ഒരു വലിയ സൈന്യ വകുപ്പും ഇവിടെ കിടപ്പുണ്ട്. വേദപുസ്തകത്തിൽ പറയുന്ന ബാബി ലോൺ എന്ന മഹാപട്ടണം ഇവിടെനിന്നു രണ്ടു ദിവസത്തെ വഴിക്കു വടക്കുപടിഞ്ഞാറാകുന്നു. ബഗദാദിൽ ഈന്തവൃക്ഷങ്ങൾ ബസോറായി ലെപ്പോലെ ഇല്ലെങ്കിലും, ആവശ്യംപോലെയുണ്ട്. മുന്തിരി, തീത്ത മുത ലായവ ധാരാളമാണ്. ബഗദാദിനു ചുറ്റും വലുതും ഉറപ്പുള്ളതുമായ കോട്ട യുണ്ട്. കഴുതപ്പുറത്തു കച്ചവടസാമാനങ്ങൾ കേറ്റിയയയ്ക്കുന്ന തൊഴി ലാണു ഇവിടെ മുഖ്യമായിട്ടുള്ളത്.”

സാധാരണഗതിയിൽ ഒരു യാത്രക്കാരന് അവഗണിക്കാവുന്ന കാര്യ ങ്ങളാണ് ഈ വിവരണത്തിൽ ചേർത്തിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങൾ. സംഭവ പ്രധാ നമല്ലെങ്കിലും വായനക്കാർക്ക് വിജ്ഞാനപ്രദവും രസപ്രദവും ആയ കാര്യ ങ്ങളെ ഔചിത്യബോധത്തോടുകൂടി എഴുതിചേർത്തിട്ടുള്ളത് ഈ കൃതി യുടെ സാഹിത്യമൂല്യത്തെ ഒട്ടൊന്നുമല്ല തുണച്ചിട്ടുള്ളതും. സഹൃദയാ ഹ്ളാദത്തിന്റെ കവാടം തുറക്കാനുള്ള പ്രതിഭാവിലാസം ഗ്രന്ഥകാരൻ വശമാക്കിയിരിക്കുന്നു. വിവരണങ്ങൾ വായിച്ചു കഴിയുമ്പോൾ യാത്രി കൻ അനുഭവിച്ച വികാരങ്ങൾ വായനക്കാരൻ പങ്കിടുകയായി. വികാര

സംക്രമണമാണ് കലയുടെ മൗലിക ലക്ഷ്യം എന്ന് പ്രസ്താവിച്ച ടോൾ സ്റ്റോയിയെ നമുക്കിവിടെ ഓർക്കാവുന്നതാണ്. ഒരു ഭാഗം കൂടെ ഈ പ്രകരണത്തിൽ ഉദാഹരിക്കാനുണ്ട്:

"ഈ ദയറാ എത്രയും പുരാതനവും രക്തസാക്ഷിയായി മരിച്ച മാർ ബഹനാൻ സഹദായുടെ പിതാവായ സെനഹറിയോസു രാജാവിനാൽ പണിയിക്കപ്പെട്ടതുമാകുന്നു. ഇനി ഈ ദയറായെക്കുറിച്ചു അല്പം പറയാം. ഇതിന്റെ പേർ അല്പെപ്പിന്റെ ദയറാ എന്നാണെന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞല്ലൊ. ഇതിന്റെ അർത്ഥം അനേകായിരം പേരുടെ ദയറായെന്നാണു. മാർ മത്തായി എന്ന റമ്പാന്റെ പ്രസംഗവൈഭവത്താൽ അനേകായിരം ആളുകൾ ക്രിസ്തുമതം സ്വീകരിക്കയും അവർ തങ്ങൾക്കുള്ള സർവ്വവും ഉപേക്ഷിച്ചു നിത്യജീവനാകുന്ന കിരീടം ലഭിപ്പാൻ ആഗ്രഹിച്ചുംകൊണ്ടു ഈ ദയറായിലും അതിനു ചുറ്റുമുള്ള ഗുഹകളിലും വന്നു താമസിക്കയും ചെയ്തതുകൊണ്ടാണു ഈ ദയറായ്ക്കു ഈ പേരു സിദ്ധിച്ചതു. മൂസൽ മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ ക്രിസ്തുമതം പ്രസംഗിച്ചതും ഈ പരിശുദ്ധനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുഗാമികളുമാണു. എല്ലാ ക്രിസ്ത്യാനികളും ഒരു പോലെ ബഹുമാനിക്കുന്ന വലിയ വൈദികനും ശാസ്ത്രജ്ഞനും ബാർ എബ്രായ എന്നു പ്രസിദ്ധനും ആയ മാർ ഗ്രീഗോറിയോസു കാതോലിക്കാ സ്ഥിരവാസം ചെയ്തിരുന്നതു ഈ ദയറായിലാണ്. ഇദ്ദേഹം ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള അനേകം വേദപുസ്തക വ്യാഖ്യാനങ്ങളും പ്രബന്ധങ്ങളും നിയമങ്ങളും സുറിയാനിഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ ഒരു ഉന്നതപദവിക്കു അർഹങ്ങളാണു. സുറിയാനി സഭയിലെ പരിശുദ്ധനും മല്പാനും ആയി അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ളവരിൽ അവസാനത്തെ ആളുമാണു ഇദ്ദേഹം. ഇത്ര വലിയ സ്ഥാനത്തിലും മഹത്വത്തിലും ഇരുന്ന ഈ പരിശുദ്ധൻ തന്റെ ജീവിത കാലത്തെ നയിച്ചതു ഒരു വലിയ കരിങ്കല്ലിന്റെ ഉള്ളിൽ കൊത്തിയുണ്ടാക്കിയ ഒരു ചെറിയ ഗുഹയിലാണു. ഇതിന്റെ അകത്തു ഒരാൾക്കു കഷ്ടിച്ചു കടക്കത്തക്ക ഒരു ദ്വാരമെ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ഗുഹയുടെ വിസ്താരം രണ്ടു കോൽ നീളവും രണ്ടര കോൽ പൊക്കവും ഒരു കോൽ വീതിയുമാണ് (ഒരു കോൽ = രണ്ടര അടി - എഡി.). പടിഞ്ഞാറെ അറ്റത്തു ഒരാൾക്കു ഇരിക്കത്തക്ക ക്രമത്തിൽ ഒരു തിണ്ണ കാണ്മാനുണ്ടു. ഈ പരിശുദ്ധൻ ആശ്വാസത്തിന്നായി (വിശ്രമം - എഡി.) പുറപ്പെടുന്ന നേരത്തിൽ പണിയപ്പെട്ടതായ ഒരു കൽമാടവും അതിനു താഴെ കൊത്തപ്പെട്ട രണ്ടു കൽമുറികളും അതുകളുടെ മുൻവശത്തു കല്ലിൽ കൊത്തിക്കുഴിച്ച ഒരു ചെറിയ കുളവുമുണ്ട്. ഇതിലേക്കുള്ള ഉറവ ഈ കൽമുറികളിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. കുളത്തിൽ വെള്ളം നിറഞ്ഞു കവിഞ്ഞൊഴുകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. കൽമുറിയിൽ നാം കേറി നോക്കിയപ്പൊൾ അതിനകത്തു മുട്ടിനുമേൽ വെള്ളമുണ്ടായിരുന്നു. മുറികളുടെ മീതെയുള്ള കൽമാ

ടത്തിൽ നിന്നു എത്രയും നേരിയവിധത്തിൽ മഞ്ഞു സർവദാ പെയ്തു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ കൽമാടത്തിന്റെ താഴെയുള്ള കുളത്തിന്റെ ചുറ്റു മായി പത്തുമുപ്പതു പേർക്കിരിക്കാം. എത്ര ഉഷ്ണിച്ചവനും ഒരു മണി ക്കൂർ ഈ മാടത്തിന്റെ താഴെ ഇരുന്നാൽ കുളിരുകൊണ്ടു വിറച്ചു പോകു ന്നതും കുപ്പായം മഞ്ഞുകൊണ്ടു നനയുന്നതുമാണു. ഈ ഒരു വിശേഷം നിമിത്തം മൂസലിലെ പ്രധാനന്മാർ ജാതിമതഭേദങ്ങൾ ആലോചിക്കാതെ കുടുംബസമേതം ഇവിടെ വന്നു സുഖമെടുത്തു താമസിക്കാറുണ്ടു. ഈ പണികളെല്ലാം ബാർ എബ്രായയുടെ കരകൌശലങ്ങളാണു. കൽമാട ത്തിന്റെ മുൻവശത്തു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരു കൊത്തപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു. ദയറാ യുടെ പണി വളരെ വിശേഷപ്പെട്ടതു തന്നെ. അതിനു ചുറ്റുമുള്ള മതിൽ കോട്ടപോലെ ഉറപ്പിലും ഉയരത്തിലും കെട്ടപ്പെട്ടതാണു. നാലു മൂലകളിലും കൊത്തളങ്ങളുമുണ്ടു. കവർച്ചക്കാരുടെ ആക്രമണത്തെ തട യുന്നതിനാണ് ഇത്രയൊക്കെ മുൻകരുതലുകൾ ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. ഒരൊ റ്റയാൾ ദയറായിലുണ്ടായിരുന്നാൽ ഏതു അക്രമിസംഘത്തെയും ഓടിക്കാം. നാം ഈ ദയറായിൽ ചെന്നപ്പോൾ അവിടെ ആറേഴു റമ്പാ ന്മാരും പ്രധാനിയായ മാർ ദനഹാ മെത്രാപ്പോലീത്തായും മാത്രമേ ഉണ്ടാ യിരുന്നുള്ളു. ഒരു കാലത്ത് ഇവിടെ അറുപതെഴുപതു റമ്പാന്മാർ താമ സിച്ചിരുന്നു. ഇവരിൽ ദൈവഭക്തിയിൽ അദ്വിതീയനും ലോകത്തെ ഇതി ലധികം വെടിയാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത സ്ഥിതിയിൽ എത്തിയ ആളും ആയ ഒരു റമ്പാൻ ദയറായ്ക്കു പുറത്തു ഒരു ഗുഹയിൽ ഇരിക്കുന്നതും നാം കണ്ടു. ഇദ്ദേഹത്തിനു വയസ്സു 35-ൽ അധികമില്ല. നല്ലൊരു സുമു ഖനും സുറിയാനി ഭാഷാപണ്ഡിതനുമാണു. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭക്ഷണവും വസ്ത്രധാരണവും ആരേയും വിസ്മയിപ്പിക്കുന്നതാണു. ദിവസവും ഉച്ചയ്ക്കു കുറെ അപ്പവും ഒരു പാത്രത്തിൽ കുറെ വെള്ളവും ദയറാ യിൽ നിന്നു കൊടുത്തയയ്ക്കും. ഇതല്ലാതെ യാതൊരു ഭക്ഷണമോ പാനീയമോ ഇദ്ദേഹത്തിനില്ല. ഇദ്ദേഹം എല്ലായ്പ്പോഴും ഒരു കറുത്ത ളോഹയും ഒരു പുറംകുപ്പായവുമാണ് ധരിക്കാറു. ഇതുകൾ അനേകം കഷണങ്ങൾ കൂട്ടി തുന്നിപ്പിടിപ്പിച്ചു ഉണ്ടാക്കിയവയാണു. നല്ല മാതിരി യിലുള്ള ഉടുപ്പുകൾ മറ്റു റമ്പാന്മാർക്കെന്നപോലെ ഇദ്ദേഹത്തിനും തയാ റാക്കാറുണ്ടെങ്കിലും അതുകളെ ഇദ്ദേഹം സ്വീകരിക്കുന്നില്ല. ഇദ്ദേഹ ത്തിന്റെ നിഷ്കൈതവ ഭക്തിയെ കേട്ടറിഞ്ഞു വന്നു ഓരോരുത്തൻ ഉടു പ്പുകൾ മുതലായവ സമ്മാനിക്കുന്നതൊന്നും ഇദ്ദേഹം തൊടുക പോലും ചെയ്യാറില്ല. ഞായറാഴ്ചകളിലും പെരുനാൾ ദിവസങ്ങളിലും മാത്രം ഇദ്ദേഹം ഗുഹയ്ക്കു പുറത്തിറങ്ങി ദയറായിലെ പള്ളിയിലേക്കു പോകും. അന്യദിവസങ്ങളെ വിശുദ്ധ പുസ്തക വായനയാലും പ്രാർത്ഥനയാലും ഗുഹയ്ക്കകത്തു വെച്ചു തന്നെ കഴിച്ചുകൂട്ടുകയാണു. നിർദ്ദോഷങ്ങളായ വിനോദങ്ങളെ കൂടി ഇദ്ദേഹം വെറുക്കുന്നു. ഇദ്ദേഹം തുറബ്ദീൻകാരനും

മാതാപിതാക്കന്മാർക്കു ഏക പുത്രനുമാണു. വീട്ടിലിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ കുടുംബകാര്യങ്ങൾ അന്വേഷിക്കാതെ കഠിനമായ സന്യാസവ്രതം തുടങ്ങിയതിനാൽ മാതാപിതാക്കന്മാർ ദുഃഖിക്കുന്നതു കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കാൻ കഴിയാഞ്ഞിട്ടു സകലവും ഉപേക്ഷിച്ചു ഈ ദയറായിൽ വന്നു താമസിക്കുകയാണു. ... പത്തമ്പതു റമ്പാന്മാർക്കു സുഖമായ കാലക്ഷേപത്തിനുള്ള മുതലെടുപ്പു ഈ ദയറായ്ക്കുണ്ടു. ഏതാനും കൃഷിസ്ഥലങ്ങൾക്കു പുറമേ രണ്ടുമൂവായിരം ആടുകളും ഉണ്ടു. വെള്ളിക്കുരിശു മുതലായ പല ഉപകരണങ്ങൾ ധാരാളമാണ്. ..."

ഇതൊരു വിവരണം മാത്രമല്ല, പഠനം കൂടെയാണ്. ഒരു ഗവേഷണ വിദ്യാർത്ഥിയുടെ ഉത്ക്കണ്ഠയോടെ ഏത് നിസ്സാരകാര്യത്തെയും വീക്ഷിയ്ക്കുകയും അന്വേഷണബുദ്ധിയോടെ ഭൂത-വർത്തമാനകാലത്തെ ഉള്ളം കൈയിലൊതുക്കുകയും ഒരു മാന്ത്രികന്റെ കയ്യടക്കത്തോടെ അവ അനുവാചകരിലേക്കു പകരുകയും ചെയ്യുന്ന ഈ വൈഭവം അന്യാദൃശ്യമാണ്. പ്രത്യേകിച്ചും അസാധാരണമായ ഒരു ദൗത്യവുമായി അപരിചിതമായ ഒരു ഭൂപ്രദേശത്തു കൂടി സഞ്ചരിക്കുന്ന ആൾ, തന്റെ ദൗത്യ നിർവ്വഹണത്തിന് അകത്തു നിന്നും പുറത്തുനിന്നും ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന മർമ്മഭേദകമായ ഒളിയമ്പുകളേല്ക്കുമ്പോൾ അവയെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ച് മനസ്താപപ്പെടുന്നതിന് പകരം പ്രസന്നതയോടും അന്വേഷണത്വരയോടുംകൂടി ഓരോ നിമിഷത്തെയും പ്രയോജനപ്പെടുത്തുകയും അവ ഊഷ്മളാനുഭവകമായി പകർത്തുകയും ചെയ്യുക എന്നത് വിഭാവനം ചെയ്യാൻ പോലും എളുപ്പമല്ല. ഏതു ഭാഗത്തു നിന്ന് ആക്രമണം ഉണ്ടായാലും അവയെ ഏകനായും നിർഭയമായും നേരിടുവാൻ കരുത്തും കരളുറപ്പും ഉള്ള ഒരു മഹാരഥന്റെ ചിത്രമാണ് ഈ രചന വെളിപ്പെടുത്തുന്നത്. സ്വന്തം യാത്രയിൽ താൻ കണ്ട ഈ സന്യാസാശ്രമങ്ങൾ സഞ്ചാരിയിൽ വലുതായ സ്വാധീനമാണ് ചെലുത്തിയത്. പില്ക്കാലത്ത് സ്വന്തം നാട്ടിൽ സന്യാസിമാരോ സന്യാസാശ്രമങ്ങളോ ഇല്ലാത്തത് അദ്ദേഹത്തെ ചിന്താകുലനാക്കി. മുഴുവൻ സമയവും സഭാസേവനത്തിന് ദയറാകളും സന്യാസികളും കൂടിയേ കഴിയൂ എന്ന് ഈ സഞ്ചാരം കൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന് ബോധ്യമായി. അതിന്റെ പ്രേരണയാലാണ് മുളന്തുരുത്തിയ്ക്കടുത്ത് ആരാലും ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടാതെ കിടന്നിരുന്ന വെട്ടിക്കൽ കുരിശ് കെട്ടിടത്തെ ഒരു ദയറാ ആയി പ്രഖ്യാപിക്കുകയും മുളന്തുരുത്തിപ്പള്ളിയിലുണ്ടായിരുന്ന സ്വശിഷ്യൻ ചാത്തുരുത്തിൽ ഗീവർഗ്ഗീസ് കോറെപ്പിസ്ക്കോപ്പായെ റമ്പാൻ സ്ഥാനം നൽകി അതിന്റെ അധിപൻ ആക്കുകയും ചെയ്തത്.

ഈ യാത്രാവിവരണത്തിന്റെ ഏറ്റവും ശ്രദ്ധേയമായ പ്രാധാന്യം ഇവിടെ ചർച്ച ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. ഒരു അന്യരാജ്യത്തിന്റെ ചിത്രണത്തിൽ നമുക്കു താല്പര്യമുണ്ടാകേണ്ട കാര്യമില്ല. അവിടത്തെ ആളുകളും

സംസ്ക്കാരവും പൊതുജനസാമാന്യത്തിന് അപരിചിതത്വം മൂലം വിരസമാകാനാണ് സാധ്യത. ചുരുക്കം ചില ഗവേഷകർക്കോ, അന്യസംസ്ക്കാര കുതുകികളായ ചരിത്ര വിദ്യാർത്ഥികൾക്കോ മാത്രമേ അവ സ്വീകാര്യമാകാനിടയുള്ളു. എന്നാൽ ഈ കൃതി അപ്രകാരമല്ല. വായിക്കുന്ന ഏവരേയും ആകർഷിക്കും. അതിന് വേണ്ട സാമഗ്രികൾ ഗ്രന്ഥകാരൻ വേണ്ടതിലധികം ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചരിത്രം അറിയേണ്ടവർക്ക് ചരിത്രം, ഭൂമിശാസ്ത്രം അറിയേണ്ടവർക്ക് ഭൂമിശാസ്ത്രം, ശില്പകലയിൽ താല്പര്യമുള്ളവർക്കു ശില്പകലാചാതുരിയുടെ വർണ്ണന, സന്യാസത്തിൽ വ്യഗ്രതയുള്ളവർക്ക് ദയറാകളുടെ വിവരണം, ഗതകാലസംസ്കാര ഗവേഷകർക്കു തൽസംബന്ധമായ ജ്ഞാനം, ബൈബിൾ പ്രേമികൾക്ക് ബൈബിൾ പ്രസിദ്ധമായ സംഭവങ്ങൾക്കും വ്യക്തികൾക്കും പശ്ചാത്തലമാവാൻ ഭാഗ്യമുണ്ടായ സ്ഥലങ്ങളുടെ ചിത്രീകരണം, സാഹസികത ഇഷ്ടപ്പെടുന്നവർക്ക് ഉദ്വേഗജനകമായ സംഭവങ്ങളുടെ വിവരണം എന്നിങ്ങനെ ഏത് പ്രായക്കാരും തരക്കാരുമായ വായനക്കാരെയും സംതൃപ്തിപ്പെടുത്തുവാനുള്ള വിഭവങ്ങൾ ഉചിതമായ ഒരു അനുപാതത്തിൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ സജ്ജീകരിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ ആപാദചൂഡം മധുരതരം എന്നാണ് വിശേഷിപ്പിക്കേണ്ടത്.

കഥാനായകന്റെ സമഭാവനയും ഔദാര്യവും വെളിപ്പെടുത്തുന്ന ഭാഗങ്ങളും ഈ വിവരണത്തിലുണ്ട്. കഴുതപ്പുറത്ത് രണ്ടു ഭാഗത്തുമായി സജ്ജീകരിച്ചതും രാത്രി ഉറങ്ങുവാൻ സൗകര്യമുള്ളതുമായ സുഖകരമായ സവാരി തന്റെ കൂട്ടുകാർക്കായി ഔദാര്യപൂർവ്വം വിട്ടുകൊടുക്കുകയും ഉറക്കമൊഴിഞ്ഞു നടക്കേണ്ടിയിരുന്ന കുതിരസവാരി താൻ ഏറ്റെടുക്കുകയും ചെയ്തത് ആശ്രിതവാത്സല്യത്തെയാണ് കുറിക്കുന്നത്. മെത്രാൻ സ്ഥാനാർത്ഥിയായാലും പരിചാരകൻ ആയാലും യാത്രയിൽ മൂന്നാംക്ലാസ്സ് ടിക്കറ്റേ എടുക്കൂ എന്ന വ്രതം അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമഭാവനയെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നതോടൊപ്പം പൊതുജനത്തിന്റെ പണം വിനിയോഗം ചെയ്യുന്നതിൽ അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന വിശ്വസ്തതയുടെ ആഴവും വെളിപ്പെടുത്തുന്നുണ്ട്. അതുപോലെത്തന്നെ പ്രതിസന്ധികളും സംഘർഷങ്ങളും നേരിടുമ്പോൾ കൂടെയുള്ളവരുടെ അഭിപ്രായങ്ങളും നിർദ്ദേശങ്ങളും പരിഗണിക്കുവാനും അന്തിമ തീരുമാനം ദിവ്യസംസർഗ്ഗത്തിന് ശേഷം മാത്രം കൈക്കൊള്ളുവാനും കഥാപുരുഷൻ കാണിക്കുന്ന ജാഗ്രത ഒരു നേതാവിന്റെ ഭരണപാടവത്തെയും ജനാധിപത്യബോധത്തെയും ദൈവാശ്രയത്തെയുമാണ് അനാവരണം ചെയ്യുന്നത്. സ്നേഹപ്രകടനങ്ങൾ കാണുമ്പോൾ ആർദ്രചിത്തനാവുകയും പ്രതികൂല സാഹചര്യങ്ങൾ വരുമ്പോൾ ദൃഢചിത്തനാവുകയും ചെയ്യുന്ന മഹാത്മാക്കളുടെ ജീവിതസമീപനമാണ് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ആദ്യന്തം പ്രകാശം വിതറുന്ന

മറ്റൊരു ഘടകം. സ്വന്തനാടായ കുന്നംകുളത്തു നിന്ന് യാത്രപുറപ്പെടുമ്പോൾ നാട്ടുകാർ കാണിച്ച സ്നേഹവാത്സല്യങ്ങൾ നിസ്സീമമാണ്. വനവാസത്തിന് പോകുന്ന രാമനെ വിട്ടുപിരിയാൻ മനസാവാതെ അനുയാത്ര ചെയ്യുന്ന അയോദ്ധ്യാവാസികളുടെ സ്നേഹപ്രദർശനങ്ങൾ ആദ്യ അദ്ധ്യായം അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നു.

കണ്ടുമുട്ടുന്ന എല്ലാവരോടും സ്നേഹാദരവുകളോടെ പെരുമാറുന്ന ഒരു ഹൃദയം അദ്ദേഹത്തിന് ധാരാളം മിത്രങ്ങളെ സമ്പാദിച്ചു കൊടുത്തു. ആർത്താറ്റു കമ്പോളത്തിൽ വച്ചും കൊച്ചി തുറമുഖത്തുവച്ചും അദ്ദേഹം നേരത്തെ, വിദേശയാത്രയെപ്പറ്റി ചിന്തിയ്ക്കുകപോലും ചെയ്യാത്ത കാലത്ത് നേടിയ ആത്മബന്ധങ്ങൾ വിദേശയാത്രയിൽ പലപ്പോഴും പ്രയോജനപ്പെടുന്നതായി നാം കാണുന്നുണ്ട്. റോമ്മൻ കത്തോലിക്കർ, കൽദായ സുറിയാനിക്കാർ, അർമ്മേനിയൻകാർ തുടങ്ങി ഏതു വിഭാഗത്തിലെയും വൈദികർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുഹൃത് വലയത്തിൽ അന്നേ ഉണ്ടായിരുന്നു. എക്യുമെനിസത്തെപ്പറ്റി ലോകത്തിൽ യാതൊരാളും ചിന്തിച്ചു തുടങ്ങാത്ത ഒരു കാലമാണത് എന്നോർക്കുമ്പോൾ കഥാനായകന്റെ വിശാലഹൃദയവും സമദർശിത്വവും നമ്മെ അത്ഭുതപ്പെടുത്താതിരിക്കുകയില്ല. ആരെയെങ്കിലും അടുത്ത് പരിചയപ്പെട്ടാൽ അവരിൽ മതിപ്പ് ജനിപ്പിക്കുവാനും അവരെ സുഹൃത്‌വലയത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുവാനും കഴിയുന്ന ഒരു വശ്യവ്യക്തിത്വം അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നു. മറ്റുള്ളവരുടെ വ്യക്തിവൈശിഷ്ട്യങ്ങളെ ആദരിക്കുവാനും അവർക്കു അർഹമായ സ്ഥാനമാനങ്ങൾ നൽകുവാനും അദ്ദേഹം എന്നും ഒരുക്കമായിരുന്നു. യാത്രാവിവരണത്തിൽ അദ്ദേഹം ആദ്യമായി കണ്ടുമുട്ടിയ ചില വ്യക്തിത്വങ്ങളെ ഒട്ടും കലവറയില്ലാതെ പുകഴ്ത്തുന്നതിന്റെ ഉദാഹരണങ്ങൾ ധാരാളമുണ്ട്. മൂസലിലെ മെത്രാപ്പോലീത്താ മാർ കൂറിലോസ് ഗീവർഗ്ഗീസ്, മൂസലിലെ ജനങ്ങൾ, മാർ മത്തായിയുടെ ദയറായിലെ മാർ ദനഹാ മെത്രാപ്പോലീത്താ, പാത്രിയർക്കീസ് ബാവായും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹോദരി മറിയാം എന്ന കന്യകയും എന്നിങ്ങനെ നിരവധിപേരെ പരിചയപ്പെടുത്തുന്ന കുറിപ്പുകൾ വായിച്ചാൽ മറ്റുള്ളവരുടെ നന്മയെ കണ്ടെത്തുകയും ആദരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു നിഷ്ക്കളങ്ക ഹൃദയത്തെ നമുക്കു കാണാം.

ഇപ്രകാരം നിരീക്ഷിച്ചാൽ ഈ യാത്രാവിവരണം, എഴുത്തുകാരന്റെ സംഭവബഹുലമായ ആത്മകഥയിലെ ഉദ്വേഗജനകമായ ഒരു അദ്ധ്യായമാണെന്ന് കാണാൻ കഴിയും. ഉത്തമ യാത്രാവിവരണം അപ്രകാരം ആയിരിക്കുമല്ലോ. സരളവും സരസവും പ്രസന്നവും ആയ പ്രതിപാദനശൈലിയും എഴുത്തുകാരനെ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നു. ശൈലിയും വ്യക്തിത്വവും അഭിന്നമാണെന്ന അഭിജ്ഞവാക്യം ഇവിടെ ഓർക്കാവുന്നതാണ്.

മലയാളത്തിലെ ഒന്നാമത്തെ യാത്രാവിവരണം ആയ 'വർത്തമാന പ്പുസ്തകം' ഈ കൃതിയെപ്പോലെത്തന്നെ സഭാപരമായ ദൗത്യനിർവ്വ ഹണത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള യാത്രയെക്കുറിച്ചുള്ളതാണ്. യാത്ര സുദീർഘ മായതിനാൽ വിവരണം സ്വാഭാവികമായും ബൃഹത്താണ്, വിജ്ഞാന പ്രദവുമാണ്. പക്ഷേ, ആ രചനയുടെ പ്രതിപാദന ശൈലിയിൽ പാതിരി മലയാളത്തിന്റെയും പള്ളിപ്രസംഗത്തിന്റെയും ചുവ പ്രകടമാണ്. എന്നാൽ 'പരദേശയാത്രയുടെ കഥ'യിൽ പാതിരി ഭാഷയുടെ സ്പർശം പോലും കാണാനില്ല. 'പരദേശയാത്രയുടെ കഥ'യിലെ മറ്റൊരു സവി ശേഷത യാത്ര ചെയ്യുന്ന സ്ഥലങ്ങൾക്കുള്ള ബൈബിൾ ബന്ധവും സഭാ ചരിത്രബന്ധവുമാണ്. ബൈബിൾ പാരായണം മൂലം ഈ വിദേശ കേന്ദ്ര ങ്ങളെപ്പറ്റി ധാരാളം വായിച്ചിട്ടുള്ള വായനക്കാർക്ക് ഈ സ്ഥലങ്ങളെപ്പറ്റി യുള്ള പരാമർശങ്ങളും ചിത്രണങ്ങളും താരതമ്യേന കൂടുതൽ കൗതുകം ജനിപ്പിക്കുന്നതിന് പര്യാപ്തമായിട്ടുണ്ട്.

ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ, അനുഗൃഹീതമായ തൂലികയുടെയും പ്രതിഭാ സമ്പന്നനായ ഒരു സാഹിത്യകാരന്റെയും സാന്നിധ്യംകൊണ്ട് 'ഒരു പര ദേശയാത്രയുടെ കഥ' പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിലെഴുതപ്പെട്ട അതിവിശി ഷ്ടമായ മലയാള സാഹിത്യകൃതി എന്ന വിശേഷണം അർഹിക്കുന്നു.

അദ്ധ്യായം 1

ജന്മദേശമേ വിട

1864-നു കൊല്ലം 1038-ാമാണ്ടു കുംഭ മാസം 27-ാം തീയതി 3 മണിക്കു കുന്നംകുളങ്ങരെ നിന്നും നാം യാത്ര പുറപ്പെട്ടു. ക്രമപ്രകാരം എല്ലാവരോടും യാത്ര പറഞ്ഞു പുറപ്പെടുന്നതിൽ വച്ചു അധിക വ്യസനത്തിന്നും ദുഃഖത്തിനും ഇടവന്നേക്കുമല്ലോ, എല്ലാവരുടെയും ദുഃഖത്തെ കാണുമ്പോൾ നാം അധികം വ്യസനിച്ചു യാത്ര മുടക്കത്തിനും കൂടെ സംഗതി വന്നേയ്ക്കുമോ എന്നു ഭയന്നു ആരോടും യാത്ര പറയാതെ രാത്രികാലങ്ങളിൽ പുറപ്പെട്ടുപോകുവാനായി പല പ്രാവശ്യം ആലോചിച്ചു എങ്കിലും ആ പുറപ്പാടും പോക്കും ദുഷ്കേൾവികൾക്കിടയായിത്തീർന്നേക്കാമെന്നു ശങ്കിച്ചു മുറയ്ക്കു എല്ലാവരോടും യാത്ര പറഞ്ഞു പുറപ്പെടുക തന്നെ ഉത്തമമെന്നു ധൈര്യപ്പെട്ടു പുറപ്പെടുന്ന ദിവസം കാലത്തു മുതൽ കമ്പോളത്തിൽ പ്രത്യേകമുള്ള ഓരോ ഭവനങ്ങളിൽ കേറി യാത്രപറച്ചിൽ തുടങ്ങി. മൂന്നു മണി വരെയും ഈ ശ്രമത്തിലും വിലാപത്തിലും നാം കഴിച്ചുകൂട്ടി എന്നല്ലാതെ യാത്ര പറയുന്ന സമയങ്ങളിൽ നമുക്കും നമുക്കുള്ളവർക്കും ഉണ്ടായ വ്യസനങ്ങളും സങ്കടങ്ങളും ഏതുപ്രകാരമെന്നു വായനക്കാർ ആലോചിച്ചറിയുന്നതല്ലാതെ വിവരിച്ചു പറവാൻ പ്രയാസം.

ആകയാൽ എല്ലാവരോടും ഒരു വിധം യാത്ര പറഞ്ഞു കഴിച്ചു കൂട്ടിയതിന്റെ ശേഷം പള്ളിയിൽ കേറി പ്രാർത്ഥിച്ചു ഇറങ്ങുവാനായി പള്ളിയിലേക്കു പോയി. പ്രാർത്ഥിച്ചു തുടങ്ങിയപ്പോൾ കമ്പോളക്കാർ ഒരു വലിയ കൂട്ടമായി പള്ളിക്കകത്തുവന്നു നമ്മോടുകൂടി പ്രാർത്ഥിക്കുകയും വിലപിക്കുകയും ചെയ്തു തുടങ്ങി. പള്ളിയിൽ നിന്നു നാം ഇറങ്ങിയപ്പോൾ എല്ലാവരും നമ്മുടെ പിന്നാലെ വലിയ ദുഃഖത്തോടെ പുറപ്പെട്ടു. കുന്നത്തങ്ങാടി കഴിഞ്ഞപ്പോൾ (കുന്നംകുളം പഴയപള്ളിയിൽ നിന്ന് ഗുരുവായൂർ റോഡിലേയ്ക്കുള്ള ഉയർന്ന റോഡിന് ഇന്നും കുന്നത്തങ്ങാടി എന്നാണ് പേർ - എഡിറ്റർ) എല്ലാവരും അവിടെ നില്പാനായി പറഞ്ഞു വളരെ സങ്കടത്തോടെ നാം മഞ്ചൽ കേറുകയും ചെയ്തു. എങ്കിലും നമ്മുടെ വേർപിരിവിൽ ജനങ്ങൾക്കുള്ള സങ്കടം ഒതുങ്ങായ്കയാൽ പിന്നെയും നമ്മുടെ പിന്നാലെ ബദ്ധപ്പെട്ടും വ്യസനിച്ചും വരുന്നുവെന്നു മഞ്ചൽകാർ പറഞ്ഞപ്പോൾ പിന്നെയും മഞ്ചലിൽ നിന്നു നാം ബദ്ധപ്പെട്ടു ഇറങ്ങി അനേകവിധമുള്ള ആശ്വാസവാക്കുകൾ എല്ലാവരോടും പറഞ്ഞു വലിയ പ്രയാസത്തോടെ എല്ലാവരെയും അവിടെ നിർത്തി പുറപ്പെടുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ ആ നാളുകളിൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട മാർ കൂറിലോസു ബാവാ അവർകൾ കോലഞ്ചേരി പള്ളിയിൽ ആകുന്നുവെന്ന്

അറിഞ്ഞിരുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹത്തോടും വടക്കേ ദിക്കിലുള്ള പള്ളിക്കാരോടും യാത്രപറഞ്ഞും പാത്രിയർക്കീസു ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ പേർക്കും മറ്റും വേണ്ടിയ എഴുത്തുകുത്തുകൾ ബാവാ അവർകളിൽ നിന്നു വാങ്ങിച്ചും പുറപ്പെടുന്നതിനുവേണ്ടി കരമാർഗ്ഗം പുറപ്പെടുകയാണെളുപ്പമെന്നു കണ്ടതിനാൽ കരമാർഗ്ഗമാണു യാത്രപുറപ്പെട്ടത്. അന്നു രാത്രി 8 മണിക്കു തൃശ്ശിവപേരൂർ പള്ളിയിൽ എത്തി താമസിച്ചു. എങ്കിലും അന്നേദിവസം കഴിച്ചുകൂട്ടിയ പലവിധമായ വിലാപങ്ങളാലും സ്വന്തരാജ്യത്തെയും സ്വജനങ്ങളെയും വിട്ടുപിരിഞ്ഞ നിമിത്തം ഉണ്ടായ മനോദുഃഖത്താലും ആ രാത്രിയിൽ ഒന്നുംതന്നെ ഭക്ഷിയ്ക്കാൻ മനസ്സില്ലാതെ കഴിച്ചുകൂട്ടി. നേരം പുലർന്നപ്പോൾ ആ പള്ളിയിൽ നമ്മുടെ താല്പര്യക്കാരനായി ഉണ്ടായിരുന്ന ചാക്കോള അച്ചൻ നമ്മുടെ അടുക്കൽ വരികയും യാതൊരു സന്തോഷമുഖവും നമ്മിൽ നിന്നു കാണാതെ ഇരുന്നപ്പോൾ എന്താ ഇങ്ങനെ ഭവിപ്പാൻ കാരണമെന്നു ചോദിച്ചു വിവരം അറിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം അദ്ദേഹം കുറെ ആശ്വാസവാക്കുകൾ പറഞ്ഞു ആശ്വസിപ്പിക്കുകയും ഭക്ഷണം കഴിപ്പിക്കയും ചെയ്തു. പിറ്റേദിവസം അവിടെ നിന്നും മഞ്ചൽ മാർഗ്ഗം തന്നെ യാത്രപുറപ്പെട്ടു ചാലക്കുടി പള്ളിയിൽ എത്തി താമസിക്കുകയും പിറ്റേദിവസം അവിടെനിന്നും പുറപ്പെട്ടു അങ്കമാലി പള്ളിയിൽ എത്തി താമസിക്കുകയും യാത്രാവിവരങ്ങൾ അങ്കമാലി അകപ്പറമ്പു പള്ളിക്കാരോടു പറകയും പിറ്റേദിവസം അവിടെനിന്നു പുറപ്പെട്ടു കുറുപ്പംപടി പള്ളിയിൽ എത്തുകയും ചെയ്തു. കുന്നംകുളങ്ങരെ നിന്നും പുറപ്പെട്ടവരായ മഞ്ചൽക്കാരെ അങ്കമാലിയിൽനിന്നും പിരിച്ചയച്ചതിനാൽ കാൽനടയായിട്ടാണു കുറുപ്പംപടിയിലേക്കു പുറപ്പെട്ടത്.

അങ്കമാലിയിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ട ദിവസത്തിൽ കുറുപ്പംപടിയിൽ നാം എത്തി. ഈ കുറുപ്പംപടി പള്ളിക്കാർ മുമ്പെത്തന്നെ നമുക്കു താല്പര്യക്കാരായിരുന്നതുകൊണ്ടു എല്ലാവരോടും യാത്ര പറഞ്ഞു പുറപ്പെടുന്നതിനായി രണ്ടാഴ്ചവട്ടം വരെ കുറുപ്പംപടി പള്ളിയിൽ താമസിക്കുകയും ആ പള്ളിയിൽ നിന്നും ജനങ്ങളിൽ നിന്നുമായി 150 രൂപാ നമ്മുടെ യാത്രച്ചിലവിലേക്കു തരികയും ചെയ്തു. അവിടെനിന്നും കുന്നക്കുരുടി പള്ളിയിലേക്കും അവിടെനിന്നും കടമറ്റത്തെ പള്ളിയിലേക്കും എത്തി. അപ്പോൾ ബാവാ അവർകൾ വരികയും അവിടെവച്ചു ബഹു. കൂറിലോസു ബാവാ അവർകളെ കാണുകയും ചെയ്തു. ബാവാ അവർകൾ പാത്രിയർക്കീസു ബാവാ തിരുമനസ്സിലേക്കും മറ്റും വേണ്ടുന്ന എഴുത്തുകുത്തുകൾ ഒക്കെയും എഴുതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനിടയിൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട കോനാട്ടു അബ്രഹാം മല്പാൻ അവർകളെയും മറ്റും കണ്ടു യാത്ര പറയുന്നതിനായി പാമ്പാക്കുടയ്ക്കു പോകുകയും അദ്ദേഹം വൃദ്ധതയുടെ രോഗക്കിടക്കയിൽ സുഖമില്ലാതെ കിടന്നിരുന്നതുകൊണ്ട് യാത്രാവിവരങ്ങൾ

ഒക്കെയും അദ്ദേഹത്തെ പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കിച്ചു പുറപ്പെടുവാനായി മൂന്നു ദിവസം വരെ അവിടെ താമസിക്കയും വിവരങ്ങൾ ഗ്രഹിച്ചപ്പോൾ നമ്മുടെ യാത്രയിൽ വളരെ സന്തോഷിക്കയും വിവരത്തിനു പാത്രിയർക്കീസു ബാവാ തിരുമനസ്സിലേക്കു വേണ്ട എഴുത്തു തരികയും ചെയ്തു. അവിടെനിന്നും യാത്രപുറപ്പെട്ടു രണ്ടാമതും ബാവാ അവർകളുടെ അടുക്കൽ വരികയും പാത്രിയർക്കീസു ബാവായ്ക്കും മറ്റു പലർക്കും വേണ്ടി എഴുത്തുകുത്തുകളും വഴിമേൽ സഹായത്തിനു വേണ്ടി പ്രത്യേകം ഒരു എഴുത്തും അദ്ദേഹം തയ്യാറാക്കിത്തരികയും ചെയ്തു, എന്നല്ല, ഏലിയാസ് പാത്രിയർക്കീസു ബാവാ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിനു കൊടുത്തിരുന്ന സ്ലീബായും അദ്ദേഹം പണിയിച്ച ഒരു വെള്ളി അംശവടിയും യാക്കോബു പാത്രിയർക്കീസു ബാവാ തിരുമനസ്സിലേക്ക് കൊടുപ്പാനായി നമ്മുടെ പക്കൽ ഏല്പിക്കയും ഉണ്ടായി. മീനമാസം 22-ാം തീയതി അവിടെനിന്നു പുറപ്പെട്ടു പുത്തൻകുരിശു പള്ളിയിലും കുറുഞ്ഞിപ്പള്ളിയിലും എത്തി യാത്ര പറഞ്ഞു. അന്നു അസ്തമനത്തോടെ കരിങ്ങാച്ര പള്ളിയിൽ എത്തുകയും ചെയ്തു. പിറ്റെദിവസം പുറപ്പെട്ടു മുളന്തുരുത്തി പള്ളിക്കാരോടും കണ്ടനാട്ടു പള്ളിക്കാരോടും യാത്ര പറയുവാനായി പോകയും യാത്ര പറഞ്ഞുംവച്ചു അന്നു മുളന്തുരുത്തിയിൽ താമസിക്കയും പിറ്റേദിവസം അവിടെനിന്നും പുറപ്പെട്ടു തൃപ്പൂണിത്തുറ പള്ളിയിൽ എത്തുകയും ചെയ്തു. പിറ്റേദിവസം അവിടെനിന്നു കോട്ടയത്തേക്കായി യാത്ര പുറപ്പെട്ടു. 26-ാം തീയതി കോട്ടയത്തു എത്തി എടവഴിക്കൽ വലിയച്ചനെയും മകൻ കോറെപ്പിസ്കോപ്പായെയും കാണുകയും യാത്രാവിവരം അറിയിക്കയും ചെയ്തപ്പോൾ പാത്രിയർക്കീസു ബാവാ തിരുമനസ്സിലേക്കും മൂസ്സൽകാർക്കും അല്പെപ്പിന്റെ ദയറായിൽ ഇരിക്കുന്ന ദനഹാ മെത്രാപ്പോലീത്താ അവർകൾക്കും വേണ്ടിയ എഴുത്തുകൾ ഒക്കെയും രണ്ടുമൂന്നു ദിവസങ്ങൾ കൊണ്ടു തയ്യാറാക്കി തന്നതു കൂടാതെ പാത്രിയർക്കീസു ബാവായെ നാം മൂസലിലേക്കു യാത്ര (ഇവിടെ രണ്ടു വരി അവ്യക്തം - എഡിറ്റർ) അവിടങ്ങളിൽ അവർക്കുള്ള സ്നേഹിതന്മാർക്കു പ്രത്യേകം എഴുത്തുകൾ അയച്ചു ശട്ടം കെട്ടണമെന്നുള്ള വിവരത്തിനു മൂസലിൽ കോജാ അബ്ദലാഹാദിന്റെ പേർക്കു ഒരു എഴുത്തു അന്നേദിവസം അദ്ദേഹം എഴുതി അറിയിക്കയും ചെയ്തു.

ഒരിക്കൽ സംഗതിവശാൽ 1037-മാണ്ട് നാം കോട്ടയത്തു എത്തി എടവഴിക്കൽ വലിയച്ചനെ കണ്ടപ്പോൾ നാം അന്ത്യോഖ്യായ്ക്കു പോകേണ്ടുന്ന കാര്യത്തെക്കുറിച്ചു അദ്ദേഹം വളരെ ഒക്കെയും താല്പര്യമായി നമ്മോടു പറയുകയും നിർബന്ധിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടും തല്ക്കാലം കൈക്കൊള്ളാതെ ഒഴികഴിവുപറഞ്ഞു പോയവനായ നാം തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദീർഘദർശന വചനപ്രകാരം യാത്രക്കായി ഒരുങ്ങപ്പെട്ടു ചെന്നതിൽ വച്ചു അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായ സന്തോഷവും തൃപ്തിയും അല്പമ

ല്ലായിരുന്നു. കോട്ടയത്തുള്ള ഈ താമസത്തിനിടയിൽ എരുത്തിക്കൽ മൂപ്പച്ചനെയും വേങ്കടത്തു മൂപ്പച്ചനെയും മറ്റു കോട്ടയത്തു നാം അറിയുന്നവരും നമ്മുടെ താല്പര്യക്കാരുമായ എല്ലാവരെയും കണ്ടു യാത്ര പറകയും സിമ്മനാരി പള്ളിയിലെത്തി പ്രാർത്ഥിച്ചു പുറപ്പെടുകയും പോകും വഴി കളപ്പുരക്കൽ കേറി യാത്രപറകയും കൊച്ചിയിൽ എത്തുന്നതിനു വള്ളം മുതലായതു ശട്ടംകെട്ടി തരികയും ഉണ്ടായി.

കുറുപ്പംപടി മുതൽ നാം കേറിയതായി മേൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ള മിക്ക പള്ളിക്കാരും പ്രധാന വീട്ടുകാരും നമ്മുടെ യാത്രച്ചിലവിനു യഥാശക്തി സഹായിക്കയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലും പോക്കുവരവിനു ആവശ്യമായി വിചാരിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന സംഖ്യ നമ്മുടെ സ്വന്ത ഇടവകക്കാരുടെ സഹായത്താൽ തന്നെ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. മേടമാസം 3-ാം തീയതി കോട്ടയത്തു നിന്നും കൊച്ചിയിൽ എത്തി ബോംബേയ്ക്കു പോകുന്നതിനുള്ള കപ്പൽ തയ്യാറുണ്ടോ എന്ന് അന്വേഷിച്ചപ്പോൾ തല്ക്കാലം ഇല്ലാതെയും 15-ാം തീയതിയ്ക്കു ഒന്നോ രണ്ടോ തീക്കപ്പൽ വരുമെന്നും ആപ്പീസുകാർ പറകയാൽ ആ വരവിനായി കാത്തു കൊച്ചിയിൽ താമസിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ബ. ബാവാ അവർകൾ കോട്ടൂർ പള്ളിയിൽ നിന്നും കരിങ്ങാശ്ര പള്ളിയിൽ എത്തുകയും അവിടെനിന്നു നമ്മുടെ പേർക്കു അയച്ചതായ കല്പനയിൽ ശീമയ്ക്കു പോകുന്ന കാര്യം ആവശ്യവും അടിയന്തിരപ്പെട്ടതും ആകുന്നു എങ്കിലും സർക്കാരിൽ നിന്നും പാസ്പോർട്ടു വാങ്ങാതെ പോയാൽ തുർക്കി സുൽത്താന്റെ അതിർത്തിയിൽ പാസ്പോർട്ടു യഥാസമയം കാണിച്ചു കൊടുക്കാഞ്ഞാൽ അവർ പിടിച്ചു അവരുടെ പട്ടാളത്തിൽ ചേർപ്പാനോ അടിമക്കാരനായിത്തീർപ്പാനോ എളുപ്പമുള്ളതാകയാൽ അങ്ങനെയുള്ള ആപത്തുകളൊന്നും നേരിട്ടു കഷ്ടപ്പെട്ടുപോകാതെ ഇരിപ്പാനായി പാസ്പോർട്ടു വാങ്ങിച്ചതിനുമേൽ മാത്രമേ യാത്ര പുറപ്പെടാവൂ എന്നും പാസ്പോർട്ടു വാങ്ങിക്കുന്നതിനു വേണ്ടിവരുന്ന താമസം ഒരു താമസമായി വിചാരിച്ചുപോകണ്ടാ എന്നും മറ്റും പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു. ഈ എഴുത്തു കിട്ടിക്കണ്ടപ്പോൾ നമ്മുടെ യാത്രയ്ക്കു നേരിടുന്ന താമസത്തെക്കുറിച്ചും പാസ്പോർട്ടു കിട്ടുമോ ഇല്ലയോ എന്നുള്ള ചഞ്ചലത്തെക്കുറിച്ചും വലിയ വ്യസനത്തിനിടയായിത്തീർന്നു. എങ്കിലും യാത്രക്കാർക്കു പാസ്പോർട്ടു കൊടുക്കുന്ന പതിവുണ്ടെങ്കിൽ എങ്ങനെയും അതു വാങ്ങിക്കൊള്ളാമല്ലോ എന്നു ധൈര്യപ്പെട്ടു അതിനായി ബദ്ധപ്പെട്ടു അന്വേഷിക്കയും കൊച്ചി ജോയിന്റു മജിസ്ട്രേട്ടു കോടതിയിൽ ബോധിപ്പിക്കയും ചെയ്തപ്പോൾ ഉണ്ടായ മറുപടി, പാസ്പോർട്ടു തരുവാൻ ആ കോടതിയ്ക്കധികാരമില്ലെന്നും പാസ്പോർട്ടു കിട്ടണമെങ്കിൽ മദിരാശിക്കു ചെന്നു അപേക്ഷിക്കണമെന്നും ആയിരുന്നു. ഇതിൽ വച്ചു പിന്നെയും വിഷാദം വർദ്ധിച്ചു. എന്തെന്നാൽ

പാസ്പോർട്ടിനായി യാത്ര മുടങ്ങി മദിരാശിക്കു പോയി വരുന്നതു വളരെ പ്രയാസവും പാസ്പോർട്ടു വാങ്ങാതെ പോയാൽ മേൽപറയപ്പെട്ടപ്രകാരം വല്ല തടവോ ശിക്ഷകളോ നേരിടുവാൻ എളുപ്പവുമല്ലോ എന്നുള്ള വിചാരത്താൽ ഒന്നും ഉറയ്ക്കാതെ വലിയ വ്യസനത്തോടെ രണ്ടു നാലു ദിവസം കഴിച്ചുകൂട്ടി. എങ്കിലും ദൈവകല്പിതംപോലെ എങ്ങനെയും ഭവിക്കട്ടെ, യാത്ര മുടക്കാതെ പോക തന്നെ ഉത്തമമെന്നു ദൈവത്തിൽ ധൈര്യപ്പെട്ടു. കപ്പലിന്റെ വരവിനായി കാത്തിരിക്കുന്ന സന്ദർഭത്തിൽ കണ്ടനാട്ടുകാരൻ മട്ടുമ്മേൽ ഗീവറുഗീസു കത്തനാരും നമ്മോടുകൂടെ ശീമയ്ക്കു പോരുവാനായി ഒരുങ്ങി ബ. ബാവാ അവർകളുടെ എഴുത്തും കൊണ്ടു നമ്മുടെ അടുക്കൽ വന്നുചേരുകയും ചെയ്തു. എഴുത്തിലെ താല്പര്യം: (ഒരു വരി അവ്യക്തം - എഡിറ്റർ) .... പാത്രിയർക്കീസു ബാവാ തിരുമേനിയേയും കാണാൻ ആഗ്രഹിച്ചു നമ്മോടുകൂടെ പോരുവാൻ ഒരുങ്ങി പുറപ്പെട്ടു വരുന്നതാകകൊണ്ടു കൂടെ കൊണ്ടുപോകണമെന്നും അയാൾക്കു വേണ്ടപ്പെടുന്നതായ ചിലവർപ്പുകൾ (ചെലവിനങ്ങൾ - എഡിറ്റർ) ഒക്കെയും അയാൾ തന്നെ ചെയ്തുകൊള്ളുമെന്നും കൂട്ടുയാത്രക്കാരനായി കൊണ്ടുപോയാൽ മതിയെന്നും മറ്റും ആയിരുന്നു. ഇതിങ്കൽ നാം വളരെ സന്തോഷിക്കയും ടി കത്തനാരെ നമ്മോടുകൂടെ കൊണ്ടുപോകുന്നതിനായി നിശ്ചയിക്കയും നമ്മോടുകൂടി കൊണ്ടുപോകാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന രണ്ടുപേരിൽ ചാലിശ്ശേരിക്കാരൻ വറിയതിനെ മടക്കി അയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ നമ്മുടെ യാത്രയ്ക്കു പിന്നെയും ഒരു വിശേഷ സഹായം ഉണ്ടായി. എന്തെന്നാൽ മൂസൽക്കാരനാകുന്ന പൌലൂസു കശീശാ കൊച്ചിയിൽ വന്നിറങ്ങുകയും സുറിയാനിപ്പള്ളികൾ ഉണ്ടോ എന്നന്വേഷിച്ചു നമ്മുടെ പള്ളിയിൽ വന്നു കേറുകയും ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ കണ്ടു വിവരങ്ങൾ പറഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹം റോമ്മാ വിശ്വാസത്തിൽ ചേർന്ന ഒരു സുറിയാനി പട്ടക്കാരനും മൂസൽ രാജ്യത്തുകാരനും ധർമ്മശേഖരത്തിന്നായി വന്നിരിക്കുന്നവനും എന്ന് അറിഞ്ഞപ്പോൾ രണ്ടു മൂന്നു ദിവസം നമ്മോടുകൂടെ താമസിപ്പിക്കയും ബസോറാ, ബഗദാദു എന്നീ രാജ്യങ്ങളിൽ എത്തുമ്പോൾ ഞങ്ങളെ കൈക്കൊണ്ടു സഹായിച്ചു അയക്കുന്നതിനു വല്ലവരും ഉണ്ടാകുമോ എന്നു ചോദിക്കയും ഉണ്ടെന്നു പറഞ്ഞു ബസൊറായിൽ പ്രധാനിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉറ്റ സ്നേഹിതനുമായ ആകാ യാക്കോബിനും ബാഗ്ദാദിൽ വലിയ കച്ചവടക്കാരനാകുന്ന കോജാ അസ്സീസിനും മൂസ്സലിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മെത്രാപ്പോലീത്താ ആകുന്ന മെത്രാൻ ബെന്നിക്കും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭവനത്തിലേക്കും എഴുത്തുകൾ തന്നതുകൂടാതെ മെത്രാൻ ബെന്നിക്കും ബാഗ്ദാദിൽ അവരുടെ മെത്രാനാകുന്ന ബഹനാം മെത്രാപ്പോലീത്തായ്ക്കും കൊടുപ്പാനായി കൊച്ചിയിൽ നിന്നും രണ്ടു കുത്തു പട്ടുറുമാ...... (ഒരു വരി അവ്യക്തം - എഡി.) മൂസൽ വരെയുള്ള വഴി

കളും അവിടവിടെ ഉണ്ടായിവരുന്ന താമസവിവരങ്ങളും മറ്റും വെടിപ്പായി അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നു ഗ്രഹിപ്പാൻ എടവരികയും ചെയ്തു.

ഇങ്ങനെ ഇരിക്കുമ്പോൾ മേൽപറയപ്പെട്ട ജോയിന്റു മജിസ്ട്രേറ്റു ജഡ്ജിയെ കാണാനായി പോകയും കണ്ട സമയം പാസ്പോർട്ടു തരുവാൻ അധികാരമില്ലെങ്കിലും വഴിയിൽ സഹായത്തിനുവേണ്ടി ഒരു സഹായകത്തെങ്കിലും തരണമെന്നു അപേക്ഷിക്കയും ചെയ്തപ്പോൾ തരാമെന്നു പറകയും തരികയും ചെയ്തതിൽ ഇപ്രകാരം എഴുതിയിരുന്നു. കൊച്ചീക്കോട്ടപ്പള്ളിയിൽ വികാരി ആയിരുന്ന പുലിക്കോട്ടിൽ ജോസഫ് കത്തനാരു അന്ത്യോഖ്യാ പാത്രിയർക്കീസു അവറുകളെ കാണാനായി പോകുന്നതാകകൊണ്ടു മാന്യന്മാർ കഴിയുന്ന സഹായം ചെയ്തുകൊടുക്കണമെന്നായിരുന്നു. ഈ കത്തു വാങ്ങിവരുമ്പോൾ, ബോംബെക്കു പോകുന്നതായ രണ്ടു തീക്കപ്പൽ എത്തിയിരിക്കുന്നതായി കേൾക്കയും അതിൽ കേറിപോകുവാൻ ഞങ്ങൾ ഒരുങ്ങുകയും ചെയ്തു. ബോംബെയ്ക്കുള്ള കപ്പൽ കൂലിയെക്കുറിച്ചു ചോദിച്ചപ്പോൾ ഒരു കപ്പലിൽ മൂന്നാം ക്ലാസ്സിലേക്കു 20 രൂപാ എന്നും, മറ്റേ കപ്പലിൽ ടി ക്ലാസ്സിലേക്കു 15 രൂപ എന്നും പറകയും, കൂലിസഹായത്തിനായി 15 രൂപ കൂലി പറഞ്ഞ കപ്പലിൽ കേറുവാനായി നമുക്കും നമ്മുടെ കൂടെയുള്ള കുത്തൂർ താരപ്പനും ടി കത്തനാർക്കും കൂടി 45 രൂപാ കൂലി കൊടുത്തു കെട്ടുകയും കൊല്ലം 1038-ാം മാണ്ടു മേടമാസം 14-ാം തീയതി പകൽ 4 മണിക്കു കപ്പൽ കേറുകയും ചെയ്തു.

നമ്മുടെ യാത്രയ്ക്കുവേണ്ടി കൊച്ചിയിൽ വന്നിരുന്ന സ്നേഹിതന്മാർ അന്നു പട്ടക്കാരനായിരുന്ന മൂക്കഞ്ചേരിൽ ഗീവറുഗ്ഗീസു റമ്പാച്ചനും കരിങ്ങാശ്രപള്ളിയിൽ കുറ്റിക്കാട്ടിൽ ഗീവർഗ്ഗീസു കത്തനാരും പുകടിയിൽ ഉട്ടൂപ്പു റൈട്ടറും കുമരകത്തു അബ്രഹാം മേനോനും മറ്റു കൊച്ചിയിലുണ്ടായിരുന്ന റൈട്ടർമാരും കുന്നംകുളങ്ങരക്കാരായ ഏതാനുംപേരും ഉണ്ടായിരുന്നു. കപ്പലിലേക്കു പുറപ്പെടുന്ന സമയം കൊച്ചിയിൽ പള്ളിയിൽ കേറി പ്രാർത്ഥിച്ചുംകൊണ്ടിറങ്ങി. കോട്ടക്കടവിലെത്തി കപ്പലിലേക്കു പോകുവാനുള്ള ചെറിയ വള്ളത്തിൽ കേറുന്ന സമയം ഉണ്ടായിരുന്ന എല്ലാവരോടും യാത്ര പറഞ്ഞു കേറുവാൻ ശക്തനല്ലാത്തവണ്ണം വ്യസനത്തിൽ നാം മുഴുകിയിരുന്നതിനാൽ ഒരുവിധം യാത്ര പറഞ്ഞു എന്നു വരുത്തി വള്ളത്തിൽ കേറി കപ്പലിൽ എത്തുകയും അന്നു അഞ്ചര മണിക്കു കപ്പൽ നീക്കുകയും ചെയ്തു. കപ്പലിൽ കേറിയാൽ പണം കൊടുക്കുന്നപ്രകാരം വേണ്ടതരം ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ കിട്ടുമെന്നു എല്ലാവരും പറഞ്ഞതിനെ വിശ്വസിച്ചു ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ ഒന്നും ഞങ്ങൾ തയ്യാറാക്കിക്കൊണ്ടു പോയിരുന്നില്ല. എങ്കിലും രണ്ടുനാലു റൊട്ടിയും കുറെ തേയിലയും കുറെ പഞ്ചസാരയും കയ്യിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇതു

കൂടെ കയ്യിൽ ഇല്ലായിരുന്നു എങ്കിൽ വലിയ പട്ടിണിയ്ക്കും ബുദ്ധിമുട്ടിനും സംഗതിയായിത്തീർന്നേനേ.

അദ്ധ്യായം 2

കൊച്ചി മുതൽ ബോംബെ വരെ

ഞങ്ങൾ കേറിയ കപ്പൽ കുറെ ചെറിയതായിരുന്നു. എന്നു മാത്രമല്ല, തുറമുഖംതോറും അടുത്തു ആളുകളെയും സാമാനങ്ങളേയും കേറ്റുകയും ഇറക്കുകയും ചെയ്യാൻ ചുമതലപ്പെട്ടതുമായിരുന്നു. കൊച്ചിയിൽ നിന്നു പുറപ്പെടുമ്പോൾ ഇതിൽ പിടിപ്പതു യാത്രക്കാർ കേറിയും ഇരുന്നു. പണം കൊടുത്താൽ കപ്പലിൽ എന്തു ഭക്ഷണസാധനങ്ങളും കിട്ടുമെന്നു എല്ലാവരും പറഞ്ഞിരുന്നതിനാൽ ഞങ്ങൾ അധികമായി യാതൊന്നും ശേഖരിച്ചിരുന്നില്ല. എങ്കിലും രണ്ടുനാലു റൊട്ടിയും കുറെ തേയിലയും ഒരു റാത്തൽ പഞ്ചസാരയും കൈവശമുണ്ടായിരുന്നു. അഞ്ചര മണിക്കു കപ്പൽ നീക്കി. പിറ്റേദിവസം കാലത്ത് (15-ാം തീയതി) കപ്പൽ കോഴിക്കോട്ടെത്തി. അസ്തമിക്കുന്നതുവരെ ആ തുറമുഖത്തു താമസിച്ചതിനിടയ്ക്കു കുറെ ചരക്കുകളും ആളുകളേയും കേറ്റി. വല്ലതും ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ കിട്ടുമോ എന്നു ശുഷ്കാന്തിയായി അന്വേഷിച്ചുവെങ്കിലും ഒന്നും ലഭിച്ചില്ല. ധാരാളം ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ കൂടെക്കൊണ്ടുപോകാഞ്ഞതിന്റെ അബദ്ധം അപ്പോഴാണ് ഞങ്ങൾക്കു ബോധ്യമായത്. എങ്കിലും വളരെ പ്രയാസപ്പെട്ടിട്ടു ഒരു കേത്തൽ വെള്ളം മാത്രം ചൂടുപിടിപ്പിച്ചു കിട്ടിയതിൽ തേയില ഇട്ടു കുടിക്കുകയും റൊട്ടിയിൽ അല്പം ഭക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. അന്നു മുഴുവനും അങ്ങനെ കഴിച്ചുകൂട്ടി. രാത്രി ഏഴു മണിക്കു കപ്പൽ കോഴിക്കോട്ടുനിന്നു നീക്കി 16-ാം തീയതി വെളുപ്പിനു തലശ്ശേരിത്തുറമുഖത്തെത്തി. അന്നു മുഴുവനും കപ്പൽ അവിടെ കിടന്നു. അവിടെയും ചരക്കുകളും ആളുകളെയും കേറ്റുകയും ഇറക്കുകയും ചെയ്തു. ആദ്യം തന്നെ കപ്പലിൽ സ്ഥലമില്ലാതാകത്തക്കവിധത്തിൽ ആളുകൾ കേറിയിരുന്നു. കോഴിക്കോട്ടു നിന്നു കേറിയ ആളുകൾക്കു പിന്നാലെ ഇപ്പോൾ തലശ്ശേരിയിൽ നിന്നു കൂടി കുറെ ആളുകൾ കേറിയപ്പോൾ യാത്രക്കാർക്കു വലിയ കഷ്ടപ്പാടും ദുഃഖവുമായി. ഇതൊക്കെ കപ്പിത്താൻ കണ്ടാറെ അദ്ദേഹത്തിനു ലേശവും അനുകമ്പ ഉണ്ടായതുമില്ല. ഇതു നിമിത്തം ഞങ്ങളുടെ ദുഃഖം വർദ്ധിച്ചു. ഗത്യന്തരമില്ലാഞ്ഞതിനാൽ എല്ലാവരും സഹിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ആളുകളുടെ ബഹുലത്വം കൊണ്ട് പാചകന്മാരുടെ അടുക്കൽ ചെല്ലുന്നതിനോ അവരെ കണ്ടു വല്ലതും ചോദിക്കുന്നതിനോ ഞങ്ങൾ വളരെ പ്രയാസപ്പെട്ടു. അന്നും തേയിലയും അപ്പവും കൊണ്ടു കഴിച്ചുകൂട്ടി. 17-ാം തീയതി കപ്പൽ കണ്ണൂർ

തുറമുഖത്തെത്തി. അന്നു മുഴുവനും അവിടെ താമസിച്ചു. കൈവശമുണ്ടായിരുന്ന ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ ഇതിനു മുമ്പു തന്നെ തീർന്നുപോയതിനാൽ കരയ്ക്കിറങ്ങിപ്പോയി വല്ലതും വാങ്ങുന്നതിനു കപ്പിത്താനോടു ഞങ്ങൾ അനുവാദം ചോദിച്ചു. കരയ്ക്കിറങ്ങി തിരികെ വരുന്നതുവരെ കപ്പൽ താമസിക്കുന്നതല്ലെന്നും മറ്റും പറഞ്ഞു മൂപ്പർ ശുണ്ഠി പിടിച്ചതിനാൽ എല്ലാവരും വിഷാദിച്ചു കപ്പലിൽതന്നെ ഇരുന്നു. എങ്കിലും ഈ അവസരത്തിൽ ദൈവഗത്യാ ഒരു സഹായി വന്നു കൂടി. കോഴിക്കോട്ടു വെച്ചു നമുക്കു മുഖപരിചയമുണ്ടായിട്ടുള്ള ഒരു കണ്ണൂർക്കാരൻ മുസൽമാൻ വ്യാപാരി ബോംബെയിലേക്കു പോകാനായി ഈ കപ്പലിൽ വന്നു കേറി. ഇദ്ദേഹം ഞങ്ങളുടെ അവസ്ഥ അറിഞ്ഞു ആർദ്രനായി തന്റെ കൈവശമുണ്ടായിരുന്നതിൽ നിന്നു രണ്ടുമൂന്നു റൊട്ടിയും രണ്ടുമൂന്നു പത്തിരിയും ഞങ്ങൾക്കു സമ്മാനിച്ചു. ഇതുകൊണ്ടു അന്നത്തെ ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞു. പിറ്റെദ്ദിവസം (18-ാം തീയതി) കപ്പൽ മംഗലപുരം തുറമുഖത്തെത്തി. അന്നു ഞങ്ങൾ മൂന്നു പേരുടെയും ഒരു നേരത്തെ ഭക്ഷണത്തിനായി ഒരു മദ്ധ്യസ്ഥൻ മുഖാന്തരം രണ്ടു രൂപ കപ്പലിലെ പാചകപ്രമാണിയെ ഏൾപ്പിച്ചിട്ടു കുറെ ചോറും എന്തോ ഒരു കറിയും കിട്ടി. ചോറു ഒരാൾക്കു ഉണ്ണാൻ മാത്രമെ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ എങ്കിലും ഞങ്ങൾ മൂന്നു പേരും ഇതു തുല്യമായി ഭാഗിച്ചു ഊണു കഴിച്ചു. ആർക്കുമാർക്കും തൃപ്തിയായില്ല എങ്കിലും പതിവുള്ള ഭക്ഷണത്തിനു സംഗതിയായതിങ്കൽ എല്ലാവരും വളരെ വളരെ സന്തോഷിച്ചു. ഈ തുറമുഖത്തു നിന്നു കൂടി കുറെ ആളുകളെ കേറ്റിയപ്പോൾ കപ്പലിൽ ഇരിക്കാൻ തീരെ നിവൃത്തിയില്ലെന്നായി. ഞങ്ങൾക്കു മൂന്നു പേർക്കും കൂടി ഇരിക്കുവാൻ കിട്ടിയ പീഠം ഞങ്ങളുടെ വകതന്നെയായ ഒരു വലിയ കാൽപെട്ടിയായിരുന്നു. ഇരിക്കാൻ ഇത്ര ബുദ്ധിമുട്ടായപ്പോൾ കിടക്കുന്ന കാര്യം പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. എല്ലാ യാത്രക്കാർക്കും ഈ ബുദ്ധിമുട്ടു ഏറെക്കുറെ ഉണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും ഞങ്ങൾക്കു വിശേഷാൽ ഒരുപദ്രവം കൂടി ഉണ്ടായി. ഞങ്ങൾ ഇരുന്നിരുന്നതിനു സമീപമായിരുന്നു കപ്പലിലെ ഉപയോഗത്തിനുള്ള കൽക്കരി കൂട്ടിയിരുന്നതു. കരി വാരുമ്പോഴൊക്കെയും അതിന്റെ പൊടി ഞങ്ങളുടെ ശരീരമാസകലം വീണു ഉപദ്രവിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. സഹിക്കയല്ലാതെ എന്താണ് നിവൃത്തി? കപ്പിത്താന്റെ സ്വഭാവഗുണത്തെപ്പറ്റി ഇതിനു മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുമുണ്ടല്ലോ.

പിറ്റെദിവസം അതിരാവിലെ (19-ാം തീയതി ഞായറാഴ്ച) കപ്പൽ ഗോവാതുറമുഖത്തെത്തി. കപ്പൽ കരയോടു വളരെ അടുത്തു ചെന്നു നിന്നിരുന്നു. കരയ്ക്കിറങ്ങിപ്പോയി ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ വാങ്ങാതെ നിവൃത്തിയില്ലെന്നു നാം കപ്പിത്താനൊടു സങ്കടം പറഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹം ദൈവകൃപയാൽ അനുവാദം നൽകുകയാണു ചെയ്തതു. കുളിച്ചു

കുപ്പായം മാറാമെന്നുള്ള വിചാരത്താൽ ഒരു കൂട്ടം അലക്കിയ കുപ്പായവും എടുത്തുകൊണ്ടു നാം തനിച്ചു കരയ്ക്കിറങ്ങി കാണുന്നവരോടൊക്കെ കുളിക്കാൻ കുളം എവിടെയാണെന്നു ചോദിച്ചു നടന്നു തുടങ്ങി. ഒടുവിൽ ഒരു മുസൽമാനെ കണ്ടുകൂടി അയാളോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ സമീപമുണ്ടായിരുന്ന ഒരു കുളം അയാൾ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുതന്നു. ഉടനേ നാം അതിൽ ഇറങ്ങി കുളിച്ചു കുപ്പായം മാറിക്കഴിഞ്ഞപ്പോൾ വേറൊരു മുസൽമാൻ ആ കുളത്തിൽ കുളിക്കാനായി വന്നു. ഈ വിദ്വാൻ കുറേനേരം നമ്മെ സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിയതിനു ശേഷം നാം ഏതു മതക്കാരനാണെന്നു ചോദിച്ചു. കൃസ്ത്യാനിയാണെന്നുള്ള മറുപടി പറഞ്ഞുകേട്ടമാത്രയിൽ അയാൾ നമ്മുടെ കൈക്കു കടന്നു പിടിച്ചു മുസൽമാന്മാരുടെ കുളത്തിൽ ഒരു കൃസ്ത്യാനി ഇറങ്ങിക്കുളിച്ചതു എന്തിനാണെന്നു ചോദിക്കുകയും കോപിച്ചു ശണ്ഠയ്ക്കു ഒരുങ്ങുകയും ചെയ്തു. നമ്മുടെ അവസ്ഥ വിസ്തരിച്ചു പറഞ്ഞതൊന്നും അയാൾക്കു സമ്മതമായില്ല. നമ്മെ പോലീസ് സ്റ്റേഷനിലേക്കു കൊണ്ടുപോകാനായി ഈ മുസൽമാൻ ബദ്ധപ്പെടുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ നാം കീശയിൽ നിന്നു പെട്ടെന്നു രണ്ടു രൂപയെടുത്തു അയാൾക്കു കൊടുക്കുകയും അതു കിട്ടിയപ്പോൾ ആ മുസൽമാൻ സമാധാനപ്പെട്ടു പോവുകയും ചെയ്തു. നമ്മുടെ വേഷം കണ്ടിട്ടു നാം ഒരു മുസൽമാനായിരിക്കുമെന്നുള്ള ഊഹം കൊണ്ടായിരിക്കണം ആദ്യത്തെ മുസൽമാൻ നമുക്ക് ആ കുളം കാണിച്ചുതന്നത്. സാമം ഫലിച്ചില്ലെങ്കിലും ദാനം കൊണ്ടു കാര്യം കലാശിച്ചതു ഭാഗ്യം. അല്ലെങ്കിൽ നാം അവിടെ വെറുതെ കിടന്നു കുറേ കഷ്ടപ്പെടുന്നതിനു ഇടയാകുമായിരുന്നു.

നാം ഈ സംഭവാനന്തരം പുറപ്പെട്ടത് ഗോവയിലെ റോമ്മാമെത്രാൻ ഇരിക്കുന്ന പള്ളിയിലേക്കാണ്. കോഴിക്കോടു, പൊന്നാനി മുതലായ പല സ്ഥലങ്ങളിൽ വെച്ചു നാം ഗോവക്കാരായ വളരെ ചെമ്പുപണിക്കാരെ കണ്ടു പരിചയപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു പള്ളിയിൽവെച്ചു അവരിൽ വല്ലവരേയും കണ്ടാൽ അവരിൽനിന്നു സഹായമുണ്ടാകുമല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചാണു അവിടേക്കു പോയതു. നേരത്തെയുള്ള കുർബ്ബാന കഴിയുന്നതുവരെ നാം പള്ളിയിൽ നിന്നിട്ടും പരിചിതന്മാരായി ആരെയും കണ്ടില്ല. ആശാഭംഗത്തോടെ അങ്ങാടിയിൽ പോയി കുറെ ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ വാങ്ങീട്ടു കടൽപുറത്തേക്കു ചെന്നപ്പോൾ ഇതാ കപ്പൽ നീക്കുന്നു. നമ്മുടെ അപ്പോഴത്തെ മനോവികാരം എന്തു മാതിരിയായിരിക്കും? മുസൽമാനുമായുണ്ടായ വാഗ്വാദവും പള്ളിയിലെ താമസവും മറ്റും കൊണ്ടു സമയം പോയതറിഞ്ഞില്ല. നാം വന്നു കേറിയില്ലെന്നു വെച്ചു ഭൂതദയാവിഹീനനായ കപ്പിത്താനുണ്ടോ കപ്പൽ താമസിപ്പിക്കുന്നു! കപ്പൽ നീക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ നാം ഉറക്കെ നിലവിളിക്കുകയും കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന തൂവാല പൊക്കി വീശിക്കാണിക്കുകയും ചെയ്തു. കപ്പലിലുണ്ടായിരുന്ന

ഗീവറുഗീസു കത്തനാരും താരപ്പനും കിടന്നു നിലവിളിക്കുകയും കൂടി ചെയ്തപ്പോൾ പ്രകൃത്യാ കഠിനമാനസനായ കപ്പിത്താനു അല്പം കരുണതോന്നി കപ്പൽ നിറുത്തി. ഉടനെ രണ്ടു രൂപ കൂലി പറഞ്ഞു നാം ഒരു തോണിയിൽ കേറി കപ്പലിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. തോണി കപ്പലോടടുത്തു നാം ഗോവണി കയറിത്തുടങ്ങിയപ്പോഴേക്കു കപ്പൽ നീക്കിക്കളഞ്ഞതിനാൽ പാവപ്പെട്ട തോണിക്കാരനു കൂലി കൊടുക്കാൻ സാധിച്ചില്ല. ഇതിങ്കൽ നമുക്കു വലിയ ദുഃഖമുണ്ടായി എങ്കിലും നിവൃത്തിയൊന്നുമില്ലായിരുന്നു. ശുണ്ഠിക്കാരനായ കപ്പിത്താൻ തന്നെ ഇതിനു ദൈവത്തോടു സമാധാനം പറയട്ടെ.

ഗോവയിൽനിന്നു വിട്ടതിന്റെ ശേഷം കപ്പൽ വേറെ സ്ഥലങ്ങളിലെങ്ങും അടുക്കാതെ നേരെ ബോംബയ്ക്കു ഓടുകയും മേടമാസം 22-ാം തീയതി പകൽ മൂന്നു മണിക്കു വാണിജ്യത്താൽ ജഗൽപ്രസിദ്ധമായ ആ മഹാനഗരത്തിൽ എത്തുകയും ചെയ്തു.

അദ്ധ്യായം 3

ബോംബെ നഗരം

(മേടം 22 - ഇടവം 9)

കണ്ണൂർക്കാരനും നമുക്കു പരിചിതനുമായ ഒരു കച്ചവടക്കാരൻ ബോംബയ്ക്കായി കപ്പൽ കേറിയ വിവരം ഇതിനു മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ബോംബയിൽ എത്തിയ ഉടനെ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ വീട്ടിൽ താമസിക്കുന്നതിനായിട്ടാണു ഞങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടത്. അവിടെ എത്തിയപ്പോൾ ആ വീടു വളരെ ചെറുതാണെന്നു കാണുകയാൽ സാമാനങ്ങൾ അവിടെ വെച്ചിട്ടു ഞങ്ങൾ അവിടുത്തെ അർമ്മേനിയൻ പള്ളി അന്വേഷിച്ചു പുറപ്പെട്ടു. വഴിയിൽ കണ്ട പലരോടും അർമ്മേനിയൻ പള്ളി എവിടെയാണെന്നു ചോദിച്ചിട്ടു ഒരു ഫലവും ഉണ്ടായില്ല. ഒടുവിൽ ഒരു പോലീസ് കൺസ്റ്റബിളിനെ കണ്ടു. പള്ളി കാണിച്ചു കൊടുത്താൽ നാലണ (25 പൈസ - എഡി.) കൊടുക്കാമെന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ അയാൾക്കു വലിയ സന്തോഷമായി. ഞങ്ങളുടെ മാർഗ്ഗദർശിയായി ഈ കൺസ്റ്റബിൾ കുറേ നടന്നതിന്റെ ശേഷം അയാൾ ഞങ്ങളെ ഒരു വലിയ ഗോപുരത്തിന്റെ ഉള്ളിലേക്കു കൊണ്ടുപോയി. അകത്തു ചെന്നപ്പോൾ വെള്ളത്തലപ്പാവു ധരിച്ച അനേകം അറബികളും തുലുക്കരും ഇരിക്കുന്നതു കണ്ടിട്ടു ഇതാണോ അർമ്മേനിയൻ പള്ളി എന്ന് നാം സംശയഭയങ്ങളോടു കൂടി കൺസ്റ്റബിളിനോടു ചോദിച്ചാറെ അതേ എന്നു അയാൾ വീണ്ടും ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞു എങ്കിലും ഞങ്ങൾ അയാളുടെ പിന്നാലെ ചെല്ലാതെ മടിച്ചു നിന്നു. ഇതു കണ്ട് അവിടെ ഇരുന്നിരുന്നവർ കൺസ്റ്റബിളിനോടു

ചോദ്യം ചെയ്യാൻ തുടങ്ങി. അവരിൽ രണ്ടുമൂന്നു പേർ ഞങ്ങളുടെ അടുക്കലും വന്നു വിവരം ചോദിച്ചറിഞ്ഞു. ഉടനെ അവർ തിരിയെ ചെന്നു കൺസ്റ്റബിളിനെ അടിക്കാൻ ഭാവിച്ചു. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ ഞങ്ങൾ പരിഭ്രമിച്ചു പുറത്തേക്കു ഓടി. ഉടനെ രണ്ടുമൂന്നു പേർ ബദ്ധപ്പെട്ടു വന്നു ഓടീട്ടു ആവശ്യമില്ലെന്നും അതൊരു അറബിപ്പള്ളിയാണെന്നും 'അർമ്മെനിയൻ' എന്ന ശബ്ദം 'അറബി' എന്നു കൺസ്റ്റബിൾ തെറ്റിദ്ധരിച്ചതിനാലാണു ഈ കുഴപ്പങ്ങളൊക്കെ ഉണ്ടായതെന്നും സാക്ഷാൽ അർമ്മേനിയൻ പള്ളി കാണിച്ചുതരാൻ കൺസ്റ്റബിളിനോടു ശട്ടം കെട്ടീട്ടുണ്ടെന്നും അവർ പറഞ്ഞു. ഈ അറബിപ്പള്ളിയിലുണ്ടായിരുന്നവരെല്ലാം വൃദ്ധന്മാരും മര്യാദക്കാരും ആയിരുന്നതുകൊണ്ടു അപകടമൊന്നും പറ്റിയില്ലെന്നു പറഞ്ഞാൽ മതിയല്ലോ.

അനന്തരം കൺസ്റ്റബിൾ സാക്ഷാൽ അർമ്മേനിയൻ പള്ളിയിലേക്കു തന്നെ വഴി കാണിച്ചു. ഞങ്ങളെ അവിടെ കൊണ്ടുചെന്നാക്കി. ഈ പള്ളിയിൽ അന്നിരുന്ന പുരോഹിതൻ ഒരു വൃദ്ധനും ഈറാൻ നാട്ടുകാരനും പാന്ഥന്മാരെ പള്ളിയിൽ കേറ്റിത്താമസിപ്പിക്കുന്നതിൽ പ്രകൃത്യാ വൈമനസ്യമുള്ള ഒരാളുമായിരുന്നു. നമ്മുടെയും ഗീവറുഗീസു കത്തനാരുടെയും കുപ്പായങ്ങൾ വെറും വെള്ള ആയിരുന്നതിനാൽ ഞങ്ങൾ സുറിയാനിപ്പട്ടക്കാരല്ലെന്നു അദ്ദേഹം തർക്കിക്കുക കൂടി ചെയ്തു. എങ്കിലും അവിടെ അപ്പോൾ വന്നു താമസിച്ചിരുന്ന കോജാ യാക്കോബ് എന്ന ആൾ ഈ തർക്കത്തെ കേട്ടു അടുത്തുവരികയും ഞങ്ങളുടെ വാക്കു സത്യമെന്നു അദ്ദേഹത്തിനു ബോദ്ധ്യപ്പെട്ടതിനാൽ ഞങ്ങളെ പള്ളിയിൽ താമസിക്കാൻ അനുവദിക്കണമെന്നു അദ്ദേഹം നിർബന്ധിച്ചതിനെ അർമ്മേനിയൻ പട്ടക്കാരൻ സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തു. ഉടനെ ഞങ്ങൾ ആദ്യം സാമാനങ്ങൾ വെച്ച സ്ഥലത്തു ചെന്നു അതുകൾ എടുപ്പിച്ചു കൊണ്ടുവന്നു പള്ളിയിൽ ഞങ്ങൾക്കായി ഒഴിച്ചുതന്ന ഒരു മുറിയിൽ വെച്ചു. ഇതെല്ലാം കഴിഞ്ഞപ്പോഴേക്കു സൂര്യൻ അസ്തമിച്ചു. അന്നു ഞങ്ങൾ ജലപാനം കഴിച്ചിട്ടില്ലായിരുന്നു. താമസിക്കാൻ സ്ഥലം കിട്ടിയപ്പോഴാണു ഭക്ഷണകാര്യം ഓർത്തതു. ഉടനെ അങ്ങാടിയിൽ പോയി കുറേ ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ വാങ്ങി. രാത്രി പതിനൊന്നു മണിയോടു കൂടി ഭക്ഷണം കഴിച്ചു കിടന്നുറങ്ങുകയും ചെയ്തു.

പിറ്റേദിവസം രാവിലെ എഴുന്നേറ്റു ഞങ്ങൾ കത്തനാരന്മാർ രണ്ടു പേരും കുളിച്ചു കറുത്ത കുപ്പായം മുതലായവ ധരിച്ചപ്പോൾ അർമ്മേനിയൻ പാതിരിയുടെ സംശയങ്ങൾ മുഴുവനും തീർന്നു. അന്നു മുതൽ ബസാറായിക്കു കപ്പൽ പോകുന്നുണ്ടോ എന്നു ഞങ്ങൾ ദിവസംതോറും അന്വേഷിക്കാൻ തുടങ്ങി.

ഇതിനിടയ്ക്കു വേറൊരു സംഗതി ഉണ്ടായി. അന്ത്യോക്യയിൽ ചെല്ലു

മ്പോൾ പാത്രിയർക്കീസു ബാവായിക്കു കൊടുക്കണമെന്നു പറഞ്ഞു മലയാളത്തു നിന്നു ചിലർ നമ്മുടെ സഹായിയായി യാത്ര ചെയ്യുന്ന ഗീവറുഗീസു കത്തനാരുടെ പക്കൽ ചില എഴുത്തുകൾ കൊടുത്തിരുന്നു. പരമാർത്ഥിയായ ഇദ്ദേഹം ഈ എഴുത്തുകൾ എഴുതിയ ആളുകളുടെ അശുദ്ധോദ്ദേശ്യങ്ങൾ ഒന്നും അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ഈ എഴുത്തുകളുടെ സ്വഭാവത്തെപ്പറ്റി അറിഞ്ഞപ്പോൾ നമുക്കു അപാരമായ ദുഃഖവും സങ്കടവുമുണ്ടായി. അന്ത്യോക്യയിലേക്കു പുറപ്പെടുന്നതിനു മുമ്പു തന്നെ നമുക്കും ന്യായത്തിനും വിരോധമായി എഴുത്തുകുത്തുകൾ നടത്താൻ ആളുകൾ ഉണ്ടായസ്ഥിതിക്കു നാം മലയാളം വിട്ടതിന്റെ ശേഷം ഈ വകക്കാർക്കു ഉൽസാഹം വളരെ വർദ്ധിക്കാനെ തരമുള്ളല്ലോ. ഈ സ്ഥിതിക്കു നാം അന്ത്യോക്യയിൽ എത്തുമ്പൊഴേക്കു നമുക്കു പ്രതികൂലമായ ഒരഭിപ്രായം പാത്രിയർക്കീസുബാവായുടെ മനസ്സിൽ ഉണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കും. പിന്നെ നാമെന്തിനാണു ഇത്രയൊക്കെ കഷ്ടപ്പെട്ടു പരദേശയാത്ര ചെയ്യുന്നത്? അതുകൊണ്ടു മടങ്ങിപ്പോകയാണു നല്ലതു എന്നൊക്കെ നമുക്ക് തോന്നി എന്നു മാത്രമല്ല കൊച്ചീക്കുപോകുന്ന കപ്പൽ അന്വേഷിക്കാനുള്ള ഭാവവുമായി. ഇതറിഞ്ഞപ്പോൾ കൂട്ടുകാർ രണ്ടുപേരും വല്ലാതെ വ്യസനിച്ചു. ഇവർ ഓരോ സമാധാനം പറഞ്ഞു നമ്മുടെ ഈ ചാപല്യത്തെ മാറ്റാൻ ശ്രമിച്ചു. നാം അന്ത്യോക്യയിലേക്കു പോകുവാൻ പണപ്പിരിവു തുടങ്ങിയപ്പോൾ നാം ഒരിക്കലും അവിടംവരെ പോകുന്നതല്ലെന്നു ശത്രുക്കൾ ധാരാളമായി സംസാരിച്ചിരുന്നു. പണ്ടൊരിക്കൽ ഒരു ഈയപ്പൻ കത്തനാർ അന്ത്യോക്യയിലേക്കു പോകാനെന്നും പറഞ്ഞു പണം പിരിച്ചു കൊച്ചിയിലോളം പോയി തിരിച്ചു പൊരികയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു. നാം ഈ ഇയ്യപ്പൻ കത്തനാരേക്കാൾ സമർത്ഥനാകയാൽ പക്ഷേ ബോംബെ വരെ പോയേക്കുമെന്നും അവിടെ റഷ്യൻ യുദ്ധക്കപ്പലുകൾ വന്നു കിടക്കുന്നതുകൊണ്ടു പോകാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്നു പറഞ്ഞു തിരിച്ചു പോരുമെന്നും അന്നുതന്നെ വിരോധികൾ പറഞ്ഞു നടന്നതാണ്. അതുകൊണ്ടു നാം മടങ്ങിപ്പോയാൽ ഈ അപവാദം അർത്ഥവത്തായിപ്പോകുമെന്നു ഗീവറുഗീസു കത്തനാരും താരപ്പനും നിർബന്ധമായിപ്പറയാൻ തുടങ്ങി. നമുക്കു കയ്യും കളയാൻ പാടില്ല, വളയും കളയാൻ പാടില്ല എന്ന സ്ഥിതിയായി. യാതൊന്നും തീർച്ചയാക്കാതെ ഒരാഴ്ചയോളം ദുഃഖിച്ചു കഴിച്ചുകൂട്ടി. ഒടുവിൽ എന്തെങ്കിലും ദൈവഹിതം പോലെ ആകട്ടെ എന്നു നിശ്ചയിച്ചു നാം ആരും ഇല്ലാത്ത സമയം നോക്കി അർമ്മേനിയൻ പള്ളിയുടെ മദ്ബഹായിൽ പ്രവേശിച്ചു, മനസ്സിനെ ഏകാഗ്രമാക്കിയും കഠിനമായ നിഷ്ഠയോടുകൂടിയും പ്രാർത്ഥിക്കാൻ തുടങ്ങി. അല്പബുദ്ധികളായ മനുഷ്യരുടെ തീരുമാനത്തേക്കാൾ സർവ്വജ്ഞനായ ദൈവത്തിന്റെ ഹിതവും തീരുമാനവും സർവ്വപ്രകാരേണ ആദരണീയമാകയാൽ അതറിയാനായി ദൈവസന്നിധിയിൽ ഇങ്ങനെ ഒട്ടുനേരം മുട്ടുപാടു പാർത്തു (മുട്ടിന്മേൽ

നിന്നു - എഡി.). അനന്തരം പെട്ടെന്നു മനസ്സിന്റെ ഭാരം കുറഞ്ഞതു പള്ളിയിൽനിന്നു പുറത്തുവന്നപ്പോൾ മുഖത്തും പ്രകാശിച്ചിരിക്കാം. അന്ത്യോകൃയിലേക്കു പോകുന്ന വകയ്ക്കു ശേഖരിച്ച ധനം വേറൊരു വകയ്ക്കു ഉപയോഗിക്കുന്നതു യുക്തമല്ല. ദുഷ്ടന്മാരുടെ ഉപദ്രവം നിമിത്തം നമുക്കു മെത്രാൻസ്ഥാനം കിട്ടാതെ വന്നേക്കാം. എന്നാലെന്താണ്? മലങ്കരസഭയുടെ ദയനീയാവസ്ഥയേ പരിശുദ്ധ സിംഹാസനത്തിങ്കൽ അറിയിക്കാനും യോഗ്യനായ ഒരു മെത്രാപ്പോലീത്തായെ തെരഞ്ഞെടുത്തു മലയാളത്തേക്കു അയയ്ക്കണമെന്നു അപേക്ഷിക്കുന്നതിനും പരാശ്രയം ആവശ്യമില്ലല്ലൊ. ബലഹീനനായ നമ്മെക്കൊണ്ട് ദൈവം ഇതു സാധിച്ചു എങ്കിൽ ഇതു തന്നെയാണു നമ്മുടെ ജന്മോദ്ദേശ്യം. അതിനാൽ ഉടനെ അന്ത്യോകൃയിലേക്കു പുറപ്പെടുക തന്നെ. പ്രാർത്ഥനാനന്തരം നമ്മുടെ മനോഗതം ഇപ്രകാരമായിരുന്നു. സഫലമായ ഈ പ്രാർത്ഥനയുടെ ശേഷം അന്ത്യോകൃയിലേക്കു പോകുന്നതിനുള്ള ഒരുക്കങ്ങൾ ചെയ്തതു എത്രത്തോളം തിടുക്കത്തിലായിരുന്നു എന്നു വിവരിക്കാൻ പ്രയാസം. കൊച്ചിയിൽ നിന്നു കപ്പൽ കയറിയപ്പോൾ പട്ടിണി കിടക്കേണ്ടി വന്ന അവസ്ഥ ആവർത്തിക്കാതിരിക്കാൻ വേണ്ട മുൻകരുതലുകൾ ചെയ്തു. ബസോറായിലേക്കുള്ള കപ്പൽക്കൂലി മൂന്നു പേർക്കും കൂടി 96 രൂപാ അടച്ചു രശീതി വാങ്ങി, ഇടവം 9-ാം തീയതി വൈകുന്നേരം മൂന്നു പേരും കൂടി വീണ്ടും കപ്പൽ കേറുകയും ചെയ്തു. ബോംബയിലുണ്ടായിരുന്ന അർമ്മേനിയൻ കൃസ്ത്യാനികൾ ഞങ്ങളുടെ ഒപ്പം കപ്പലിലോളം വന്നു യാത്ര പറഞ്ഞാണു പിരിഞ്ഞത്.

അദ്ധ്യായം 4

ബൊംബെ മുതൽ ബസോറാ വരെ

(1038 ഇടവം 10-22)

ഇടവം 9-ാം തീയതി 5 മണിക്കു ഞങ്ങൾ കപ്പലിൽ കേറിയതാണെങ്കിലും പിറ്റെദിവസം കാലത്തു മാത്രമെ കപ്പൽ നീക്കിയുള്ളു. ഇതു ഞങ്ങൾ കൊച്ചിയിൽ നിന്നു കേറിയ കപ്പലിനെക്കാൾ വളരെ വലിപ്പവും സ്വച്ഛന്ദമായി സഞ്ചരിക്കാൻ വേണ്ട വിസ്താരമുള്ളതുമായിരുന്നു. എങ്കിലും കാറ്റു പ്രതികൂലമായി വരുമ്പോൾ മൂന്നാം ക്ലാസ്സിൽ കേറിയിരുന്ന ഞങ്ങൾ ഉൾപ്പെട്ട ആളുകൾക്കു പുകയുടെ ഉപദ്രവം അല്പമല്ലായിരുന്നു. പുകയോടുകൂടി കൽക്കരിയുടെ പൊടി പറന്നുവീണു ഉടുപ്പുകൾ വഷളാവുക എന്നൊരു ശല്യം വിശേഷാലും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഈ ഉപദ്രവത്തെ തടുക്കാനായി കപ്പിത്താൻ ഒരു വിദ്യ പ്രയോഗിച്ചു. മൂന്നാം ക്ലാസുകാർ ഇരിക്കുന്നതിന്റെ നടുവിൽ ഇദ്ദേഹം തിരശ്ശീല പോലെ ഒരു

കപ്പൽപായ് കൊണ്ടുവന്നു കെട്ടിക്കുകയും അതിന്റെ അകത്തു പുകയുടെ ഉപദ്രവം കൂടാതെ ഇരിക്കാൻ ആഗ്രഹമുള്ളവർ 15 രൂപ വീതം കൊടുക്കണമെന്നു ശട്ടം കെട്ടുകയും ചെയ്തു. ഉടനെ ഞങ്ങൾ മൂന്നു പേരും കൂടി 45 രൂപ കൊടുത്തു ഈ തിരശ്ശീലയ്ക്കകത്തു കടന്നിരുന്നു. ഇതിൽ പിന്നെ ഞങ്ങൾക്കു പുകയുടെയാകട്ടെ കരിയുടെ ആകട്ടെ യാതൊരുപദ്രവവും നേരിട്ടില്ല. ഈ കപ്പലിലെ പാചകനായകൻ ഒരു റോമ്മൻകത്തോലിക്കാ ക്രിസ്ത്യാനിയായിരുന്നു. ഒന്നു രണ്ടു ദിവസം കൊണ്ടു ഈയാളും നാമും തമ്മിൽ നല്ല സ്നേഹമായിത്തീർന്നതിനാൽ ഭക്ഷണത്തിനു നല്ല പദാർത്ഥങ്ങൾ കിട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. എന്നു മാത്രമല്ല ഞങ്ങൾ കൊടുക്കുന്ന സംഖ്യയ്ക്കു അനുരൂപമല്ലാത്തതും യൂറോപ്യന്മാർക്കായി ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്നതും ആയ സാധനങ്ങളും യഥേഷ്ടം ഈയാൾ ഞങ്ങൾക്കു തന്നു തുടങ്ങി. ഇതു നിമിത്തം ബോംബെയിൽ നിന്നു വാങ്ങി ശേഖരിച്ചിരുന്ന ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ ഒന്നുംതന്നെ എടുത്തുപയോഗിക്കാൻ സംഗതി വന്നില്ല.

ഇടവം 13-ാം തീയതി കപ്പൽ മസ്ക്കത്ത് (Muscat) തുറമുഖത്തടുത്തു. ഇതു വളരെ വിശേഷപ്പെട്ട ഒരു തുറമുഖമാണ്. എത്ര വലിയ കാറ്റും കോളും ഉണ്ടായാലും ഈ തുറമുഖത്തു കിടക്കുന്ന കപ്പലുകൾക്കു യാതൊരു കേടും സംഭവിക്കുന്നതല്ല. ഇവിടെ കരിങ്കല്ലുകൊണ്ടു കടലിലേക്കു കോട്ടപോലെ നീട്ടികെട്ടി ഒരു കുളം ഉണ്ട്. മദിരാശി തുറമുഖം കണ്ടിട്ടുള്ളവർക്കു ഇതിന്റെ സ്വഭാവം നല്ലപോലെ മനസ്സിലാകുന്നതാണ്. ഈ കുളത്തിനകത്തു കപ്പലുകൾ കരയോടു വളരെ അടുത്തു നിൽക്കാൻ തക്കവണ്ണം വെള്ളത്തിനു വളരെ ആഴമുണ്ട്. ഈ സംഗതിയിൽ ഇതിനെ കൊച്ചീതുറമുഖത്തോടും ഉപമിക്കാം. കപ്പൽ ഈ തുറമുഖത്തു അടുക്കുമ്പോൾ അതൊരു പുരയ്ക്കകത്തു നിൽക്കുന്നതായി തോന്നിപ്പോകും. ഏതു സാമാനത്തിനും ഇവിടെ നല്ല സഹായമാണു (സഹായം എന്നാൽ കുന്നംകുളം ഭാഷയിൽ വിലക്കുറവ് എന്നർത്ഥം - എഡിറ്റർ). മലയാളത്തു രണ്ടു മൂന്നു രൂപ വിലയുള്ള മത്സ്യത്തിനു മസ്ക്കത്തു നാലോ ആറോ അണയേ വിലയുള്ളു. മാംസത്തിനും വില വളരെ കുറവാണ്. “മസ്ക്കത്തലുവ” എന്നു പേരു പറഞ്ഞു കപ്പൽക്കാർ കൊച്ചിയിലും ആലപ്പുഴയും വിൽക്കാൻ കൊണ്ടുവരുന്ന പലഹാരം ഇവിടെ ഉണ്ടാക്കുന്നതാണ്.

പിറ്റേദിവസം ഇവിടെ നിന്നു കപ്പൽ പുറപ്പെടുന്ന സമയത്തു മസ്ക്കത്തുകാരനായ ഒരു വലിയ കച്ചവടക്കാരൻ കൂടി ബൂശേറിലേക്കു (Bushire) പോകാനായി കേറി. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ അഞ്ചു വയസ്സു പ്രായമുള്ള ഒരു പുത്രനും കൂടെയുണ്ടായിരുന്നു. ഈ കുട്ടിയുടെ കയ്യിൽ ഞങ്ങൾ ഇതിനു മുമ്പു കണ്ടിട്ടില്ലാത്ത ഒരു തരം ഫലങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. തിരക്കിയതിൽ

ഇതു പച്ചമുന്തിരിങ്ങാഫലങ്ങളാണെന്നു അറിഞ്ഞതിനാൽ അതിൽ ഒന്നോ രണ്ടോ കിട്ടിയാൽ കൊള്ളാമെന്നു ഞങ്ങൾ വളരെ ആഗ്രഹിച്ചു. ഞങ്ങളുടെ അഭ്യർത്ഥനയാൽ ഈ ആഗ്രഹം പ്രയാസം കൂടാതെ സാധിക്കുകയും എല്ലാവരും കൂടി പച്ചമുന്തിരിങ്ങാ ഇദംപ്രഥമമായി ഭക്ഷിച്ചു അന്ത്യന്തം ആനന്ദിക്കുകയും ചെയ്തു. ആ ദിവസം അസ്തമിച്ചു കപ്പലിൽ വ്യസനകരമായ ഒരു സംഭവം വിശേഷാലുണ്ടായി. ഭാര്യയോടും കുട്ടിയോടും കൂടി കപ്പലിൽ കേറീട്ടുണ്ടായിരുന്ന ഒരു മുസൽമാനു പെട്ടെന്നു വിഷൂചിക ആരംഭിച്ചു. ഈ വർത്തമാനം കേട്ടു കപ്പലിലുള്ളവരെല്ലാം ഞെട്ടിപ്പോയി. ദീനമോ നിമിഷംപ്രതി വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. പിറ്റേദിവസം കാലത്തു ഏഴുമണിക്കു ആ സാധു മരിച്ചുപോകയും ചെയ്തു. കപ്പലിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന മുസൽമാന്മാർ കൂടി ശവം പെട്ടെന്നു ഒന്നുരണ്ടു പായിൽ പൊതിഞ്ഞുകെട്ടി പാദത്തിങ്കൽ കല്ലും കെട്ടിയിട്ടു കടലിലേക്കു എറിഞ്ഞു. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ ഞങ്ങളുടെ ദുഃഖം ദ്വിഗുണീഭവിച്ചു. പിറ്റേദിവസം മരിച്ച ആളുടെ ഭാര്യക്കും കുട്ടിക്കും വിഷൂചിക ആരംഭിച്ചു. ദീനം കലശലായപ്പോൾ ആ സ്ത്രീ താനും തന്റെ പുത്രനും മരിച്ചാൽ മൃതശരീരങ്ങൾ കടലിൽ എറിഞ്ഞു കളയാതെ കരയ്ക്കു കൊണ്ടുപോയി സംസ്കരിക്കണമെന്നും ഇതിനു തന്റെ പെട്ടി തുറന്നു വേണ്ട പണം എടുത്തുകൊള്ളണമെന്നും ബാക്കി പണം വീട്ടിലുള്ള തന്റെ കുട്ടികൾക്കു കൊടുക്കണമെന്നും കപ്പിത്താനോട് മഹമ്മദുനിബിയുടെ നാമത്തിൽ അപേക്ഷിച്ചു. പിറ്റെദിവസം രണ്ടു പേരും മരിച്ചു. ഇതിനകം കപ്പൽ ബന്തറാബാസിൽ (Bunder Abbas) എത്തിയതിനാൽ പ്രേതം രണ്ടും അവിടെ ഇറക്കി സംസ്കരിക്കുകയും ചെയ്തു.

തുടരെത്തുടരെ ഉണ്ടായ ഈ മൂന്നു മരണങ്ങൾ കഴിഞ്ഞപ്പൊഴേക്കു ഞങ്ങൾ വല്ലാതെ ഭയപരവശരായി. ഇങ്ങനെ മരണങ്ങൾ ഇടവിടാതെ ഉണ്ടായാൽ കപ്പൽ ബസോറായിൽ എത്തുന്നതിനു മുമ്പു യാത്രക്കാരെല്ലാവരും കാലഗതിയെ പ്രാപിക്കുമല്ലൊ എന്നു വിചാരിച്ചാണു ഞങ്ങൾ വ്യസനിച്ചതു. കപ്പലിൽ ഓടാനൊ ഒളിക്കാനൊ വല്ലതും നിവൃത്തിയുണ്ടൊ? ഇങ്ങനെയുള്ള സന്ദർഭങ്ങളിൽ ക്രൈസ്ത്യാനികൾക്കുള്ള ഏകഗതിയായ "മുട്ടിക്കപ്പെട്ട" പ്രാർത്ഥനയിൽ തന്നെ ഞങ്ങൾ സമയം മുഴുവൻ വ്യയം ചെയ്തു.

ബന്തറാബാസിൽ നിന്നു വിട്ടശേഷം കപ്പൽ ബുശേർ (Bushire) തുറമുഖത്തടുത്തു. അവിടെ നിന്നു നേരിട്ടു ബസോറായിക്കു ഓടിച്ചു. ഇവിടെ അടുക്കുന്നതിനു മൂന്നു ദിവസം മുമ്പു മുതൽ സമുദ്രത്തിലെ വെള്ളത്തിനു ഉപ്പില്ലായിരുന്നു. ഇവിടെ മൂന്നു നാലു നദികളിലെ വെള്ളം എല്ലാം കൂടി സമുദ്രത്തിലേക്കു പ്രവഹിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതാണു ഇതിനു കാരണം. ഇടവം 22-ാം തീയതി പകൽ 12 മണിക്കു കപ്പൽ ബസോറാത്തുറമു

ഖത്തു അടുത്തു.

ഈ അദ്ധ്യായം അവസാനിക്കുന്നതിനു മുമ്പു അല്പമായ ഒരു ഭൂവിവരണം ആവശ്യമാണെന്നു തോന്നുന്നു. കപ്പൽ ബോംബയിൽ നിന്നു വിട്ടിട്ടു ആദ്യം അടുത്ത തുറമുഖം മസ്ക്കത്തു (Muscat) എന്നാണല്ലോ പറഞ്ഞതു. ഇതു ബോംബയുടെ വടക്കു പടിഞ്ഞാറായി അറേബിയാ രാജ്യത്തിന്റെ കിഴക്കേ തീരത്തുള്ള ഒരു തുറമുഖമാണ്. ബോംബയിൽ നിന്നു ഈ തുറമുഖത്തേക്കുള്ള ദൂരം ഉദ്ദേശം ആയിരം നാഴികയാകുന്നു. അറേബിയൻ സമുദ്രത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമായ ഒമാൻ ഉൾക്കടലിൽ നിന്നു പേർഷ്യൻ ഉൾക്കടലിലേക്കു പ്രവേശിക്കുന്ന സ്ഥലത്താണു ബന്തറബാസ് തുറമുഖം. പേർഷ്യാരാജ്യത്തിന്റെ തെക്കുപടിഞ്ഞാറെ തീരത്തുള്ള അറേബിയാരാജ്യത്തിനും പേർഷ്യാരാജ്യത്തിനും മദ്ധ്യേയാണു പേർഷ്യൻ ഉൾക്കടൽ കിടക്കുന്നതു. യൂപ്രട്ടീസ്, ടൈഗ്രീസ് (ഈ നദികൾക്കു സുറിയാനിയിൽ പറഞ്ഞു കാണുന്ന പേരു പ്രാസ് ദക്കലാസ എന്നാണു) എന്നീ നദികൾ തുർക്കി രാജ്യത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമായ കൽദയാ ദേശത്തു കൂടി ഒഴുകി പേർഷ്യൻ ഉൾക്കടലിന്റെ വടക്കു പടിഞ്ഞാറെ അറ്റത്തു വന്നു വീഴുന്നതിനു മുമ്പു ഒന്നിച്ചു ചേരുന്നു. ഇങ്ങനെ യോജിച്ചൊഴുകാൻ ആരംഭിച്ചു അല്പം കീഴ്പ്പെട്ടു മാറുന്ന സ്ഥലത്താണു ബസോറാ പട്ടണം (Basura). മസ്ക്കത്തു തുറമുഖത്തു നിന്നു ബസോറായിലേക്കുള്ള ഉദ്ദേശം ദൂരം തൊള്ളായിരം നാഴികയാകുന്നു.

അദ്ധ്യായം 5

ബസോറാ മുതൽ ബഗദാദു വരെ

(1038 ഇടവം 22 - മിഥുനം 1)

കൊച്ചിയിൽ വെച്ചു നാം മൂസൽനാട്ടുകാരനായ ഒരു പൌലൂസ് കശീശായെ കണ്ടു പരിചയപ്പെടുകയും അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു ചില കത്തുകൾ വാങ്ങുകയും ചെയ്ത വിവരം ഇതിനു മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ബസോറായിലേക്കുള്ള എഴുത്തിന്റെ മേൽവിലാസക്കാരനെ അന്വേഷിക്കാനായി ഞങ്ങൾ കപ്പലിൽ നിന്നു പുറപ്പെടാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ ചിലർ വള്ളത്തിൽ കേറി കപ്പലിലേക്കു വന്നു. നാം ആ എഴുത്തെടുത്തു അവരിൽ മുഖ്യനെന്നു തോന്നിയ ആളെ കാണിച്ചു, മേൽവിലാസക്കാരൻ എവിടെയാണെന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ ഉണ്ടായ മറുപടി ആശ്ചര്യസങ്കലിതമായ സന്തോഷത്തെ ജനിപ്പിച്ചു. മേൽവിലാസക്കാരൻ താൻ തന്നെയാണെന്നും പൌലൂസ് കശീശായുടെ എഴുത്തനുസരിച്ചു താൻ എതിരേൽക്കാൻ വന്നിരിക്കയാണെന്നും ആവശ്യമുള്ള എന്തു സഹായവും ചെയ്തു തരുവാൻ സന്നദ്ധനാണെന്നും ഇപ്പോൾ തന്നെ ബഗദാദിലേക്കു പുറപ്പെടാനാണു

ഇഷ്ടമെങ്കിൽ ടൈഗ്രീസു നദിയിൽ തീബോട്ടു തയാറുണ്ടെന്നും ബസോറായിൽ അല്പം വിശ്രമിക്കാനാണ് ആഗ്രഹമെങ്കിൽ ഇനി തീബോട്ടു മടങ്ങിവരുന്നതിനു ഇരുപതു ദിവസത്തിൽ കുറയാതെ താമസമുണ്ടാകുമെന്നും യുക്തമെന്നു തോന്നുന്നതു അനുസരിച്ചു വേണ്ടതു ചെയ്യാമെന്നും മറ്റും അദ്ദേഹം വളരെ സ്നേഹമായി പറഞ്ഞു. ഞങ്ങൾക്കു കുഴപ്പം നന്നേ ഉണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും കാലതാമസത്തെ ഭയപ്പെട്ടിട്ടു യാത്രയ്ക്കാരംഭിക്കാമെന്നാണു തീർച്ചയാക്കിയതു. ഉടനെ സാമാനങ്ങൾ തീബോട്ടിൽ കൊണ്ടുപോയി വെക്കുന്നതിനു വേണ്ട ഏർപ്പാടുകൾ നടന്നു കഴിഞ്ഞു.

ബസോറായിൽ നിന്നു ഈ ആളുകൾ കേറിവന്ന വാഹനം ഇവിടങ്ങളിൽ കാണുന്നതരം വള്ളമല്ല. അതിന്റെ ആകൃതി ഒരു ചെമ്പിന്റെ സംപ്രദായത്തിൽ വൃത്തമായിരുന്നു. ചൂരൽ കൊണ്ടോ അതിനു സമമായ മറ്റെന്തോ വള്ളികൊണ്ടോ മുടഞ്ഞുണ്ടാക്കി കീൽ (ടാർ - എഡിറ്റർ) തേച്ചതാണു. പത്തുപന്ത്രണ്ടു പേർക്കു ഇതിൽ കേറി സഞ്ചരിക്കാം. ഞങ്ങൾ ഈ ജലവാഹനത്തിൽ കേറി തീബോട്ടിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു.

ബസോറാപ്പട്ടണം ഇപ്പോഴും ഒരു വലിയ കച്ചവടസ്ഥലമാണെങ്കിലും അതിന്റെ പ്രതാപം പണ്ടത്തേതിൽ കുറഞ്ഞിരിക്കയാണു. ഈ പട്ടണത്തിനു ചുറ്റും ഈന്തപ്പനകൃഷി ധാരാളമായി നടക്കുന്നുണ്ടു. കേരളത്തിലെ തെങ്ങിൻതോട്ടങ്ങളെപ്പോലെ രണ്ടും മൂവായിരവും ഈന്തമരങ്ങൾ ഉള്ള അനേകം തോട്ടങ്ങൾ ഈ സ്ഥലത്തുണ്ടു. ഈ രാജ്യത്തെ പ്രധാന മുതലെടുപ്പു ഈ തോട്ടങ്ങളിൽ നിന്നാണു. ബസോറായിൽ ഒരു അർമ്മേനിയൻ പള്ളിയും ഒരു കൽദായപ്പള്ളിയുമുണ്ടു. ഇവിടെ ഒരു ബ്രിട്ടീഷ് കോൺസൽ (Consul - രാജപ്രതിനിധി) ഉണ്ടു. ഏറിയകൂറും ജനങ്ങൾ മുസൽമാന്മാരാണു. കുറെ യഹൂദന്മാരുമുണ്ടു.

വള്ളം തുറമുഖം വിട്ടു ടൈഗ്രീസ് നദിയിലേക്കു കടക്കുന്ന അതൃത്തിയിൽ എത്തിയപ്പോൾ, വലിയ തലേക്കെട്ടുകാരായ നാലാറു തുർക്കി ശിപായികളെയും അവർക്കു താമസിക്കാനും മറ്റുമായുള്ള ഒരു കച്ചേരിയും കണ്ടു. ശിപായികൾ വള്ളം വിളിച്ചടുപ്പിച്ചു പാസ്പോർട്ടു കാണിക്കാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. പാസ്പോർട്ടു കൂടാതെ യാത്രയ്ക്കാരംഭിക്കരുതെന്നു കൊച്ചിയിൽ വെച്ചു കിട്ടിയ മാർ കൂറിലോസിന്റെ എഴുത്തു നമുക്കു അപ്പോൾ ഓർമ്മയിൽ വന്നു. എന്താണു നിവൃത്തി? ഞങ്ങളുടെ പരുങ്ങലും സംശയവും കണ്ടപ്പോൾ തുർക്കിയുദ്യോഗസ്ഥന്മാർ കോപിക്കാൻ തുടങ്ങി. നാം ഉടനെ ധൈര്യത്തെ അവലംബിച്ചു കൊച്ചിയിലെ ജഡ്ജി സായ്പ്പു തന്നിരുന്ന എഴുത്തെടുത്തു കാണിച്ചു. ഈ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കു ഇംഗ്ലീഷു അറിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നതിനാൽ അവർ ആ എഴുത്തു ദേഷ്യഭാ

വത്തോടുകൂടി തിരിയെ തരികയും ഇതു പാസ്പോർട്ടല്ലെന്നും പാസ് പോർട്ടിൽ മുദ്രയുണ്ടാകാതെയിരിക്കയില്ലെന്നും പറയുകയും ചെയ്തു. ശകാരവും കലശലായി. പെട്ടെന്നു നമുക്ക് ഒരുപായം തോന്നി. കൊച്ചി യിലെ ജഡ്ജിയുടെ എഴുത്തിനു ഏകദേശം തുല്യമായ ഒന്നു മാർ കൂറി ലോസു തന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഇതിൽ രണ്ടുമൂന്നു മുദ്രകളുമുണ്ടായിരുന്നു. കടലാസും വലിയതായിരുന്നു. അതെടുത്തു കാണിച്ചപ്പോൾ ഉദ്യോഗ സ്ഥന്മാർക്കു തൃപ്തിയായി. ഈ വലിയ പാസ്പോർട്ടു കയ്യിലിരിക്കെ ചെറിയ പാസ്പോർട്ടു ആദ്യം എടുത്തു കാണിച്ചിട്ടു കാര്യമില്ലായിരുന്നു എന്നു അവർ പറകയും വല്ലതും കിട്ടിയാൽ കൊള്ളാമെന്നുള്ള ഭാവം കാണിക്കുകയും ചെയ്തു. വല്ലവിധത്തിലും ഇവരുടെ കയ്യിൽ നിന്നു രക്ഷപെടണമല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു അവരിൽ പ്രധാനികളെന്നു തോന്നിയ മൂന്നുപേർക്കും ഓരോ തങ്കക്കാശു കൊടുത്തപ്പോൾ അവർ വളരെ സന്തോഷിക്കുകയും ഞങ്ങളുടെ പേരുകൾ ചേർത്തു മുറയ്ക്കുള്ള മൂന്നു പാസ്പോർട്ടുകൾ തരികയും ചെയ്തു.

വള്ളം വൈകുന്നേരം അഞ്ചരമണിക്കു തീബോട്ടിങ്കൽ എത്തി. വള്ള ക്കാരെ പിരിച്ചുവിടാൻ നാം കുറെ പ്രയാസപ്പെടേണ്ടിവന്നു. കപ്പലിൽ നിന്നു തീബോട്ടിലേക്കു മുക്കാൽ നാഴികയിലധികം ദൂരമില്ലായിരുന്നു. ആദ്യം ഒരു രൂപ കൂലി കൊടുത്തതു അവർ ദേഷ്യപ്പെട്ടു തിരിയെ തന്നു. വള്ളക്കാർ പോക്കിരികളായ മുസൽമാന്മാർ ആയിരുന്നതുകൊണ്ടു അവ രോടു ന്യായം പറഞ്ഞാൽ ചെല്ലുകയില്ലെന്നു കണ്ടു പിന്നെ രണ്ടും അതും ഉപേക്ഷിച്ചതിനാൽ മൂന്നും രൂപ കൊടുത്തു. അതും അവർ ഉപേക്ഷിച്ച തിനാൽ ഞങ്ങൾ വിസ്മയിച്ചു നിന്നുപോയി. അപ്പോഴേക്കു വള്ളക്കാ രുടെ ദേഷ്യം കലശലായി. ഉടനെ ഈ അക്രമികൾക്കു കൊടുക്കാനായി നാം നാലു രൂപാ എടുത്തപ്പോൾ ഈ വഴക്കു തീബോട്ടിനകത്തു കണ്ടു കൊണ്ടിരുന്ന ഒരു തടിയൻ ഞങ്ങളും വള്ളക്കാരും നിൽക്കുന്ന വരാന്ത യിലേക്കു ചാടിയിറങ്ങി വന്നു നമ്മുടെ കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന നാലു രൂപ പിടിച്ചു പറിച്ചെടുത്തു. എന്നിട്ടു വള്ളക്കാരുടെ നേരെ തിരിഞ്ഞു അവ രുടെ ചെകിട്ടത്തു ഈരണ്ടും മുംമൂന്നും അടിയും കൊടുത്തതിന്റെ ശേഷം ഒരു രൂപ വള്ളത്തിലേക്കു ഇട്ടുകൊടുത്തു അവരെ ഓടിക്കുകയും ബാക്കിയുള്ള മൂന്നു രൂപയും നമ്മുടെ കയ്യിൽ തിരികെ തരികയും ചെയ്തു. ഉടനെ നാം ഈ വിധത്തിൽ ഉപകാരം ചെയ്ത ആളുടെ കയ്ക്കു കടന്നു പിടിച്ചു നന്ദി പറഞ്ഞു. അദ്ദേഹം ആരെന്നു ചോദിച്ചു. ഒരു കൽ ദായ സുറിയാനിക്കാരനാണെന്നും തീബോട്ടിൽ ഒരുദ്യോഗമുണ്ടെന്നും വള്ളക്കൂലി ഒരു രൂപ കൊടുത്തതുതന്നെ അധികമാണെന്നും പറഞ്ഞു. ഞങ്ങൾ മലയാളത്തുകാരാണെന്നു അറിഞ്ഞപ്പോൾ ഈ മനുഷ്യനു വളരെ സന്തോമായി. മലയാളത്തെ കൽദായ മെത്രാനായിരുന്ന മാർ

അബ്ദീശോയേയും മറ്റും ഇദ്ദേഹം കണ്ടു പരിചയപ്പെട്ടിരുന്നതിനാൽ ഞങ്ങളോടു വർത്തമാനങ്ങൾ ചോദിച്ചറിയുകയും വേണ്ട സഹായങ്ങൾ സന്തോഷത്തോടെ ചെയ്തുതരികയും ചെയ്തു.

രാത്രി ഏഴു മണിക്കു തീബോട്ടു നീക്കി. ഈ തീബോട്ടിനെക്കുറിച്ചും അല്പം പറയാം. ഇതു കൊച്ചിയിലും മറ്റും കാണുന്ന തീബോട്ടുകളുടെ സംപ്രദായത്തിലുള്ളതല്ല. ഇതിനൊരു സാധാരണ കപ്പലിന്റെ വലിപ്പ മുണ്ടു. ഇതിന്റെ മൂന്നു ഭാഗത്തും ഒന്നരക്കോൽ വീതിയിൽ വരാന്തയും അവിടെ ഇരിക്കുകയൊ നിൽക്കുകയൊ ചെയ്യുന്ന ആളുകളുടെ രക്ഷ യ്ക്കുവേണ്ടി ചുറ്റും ഇരുമ്പുകമ്പികൊണ്ടു വേലിയുമുണ്ടു. കപ്പലിലെ സംപ്രദായത്തിൽ ഒന്നാം ക്ലാസിൽ പത്തും രണ്ടാം ക്ലാസ്സിൽ നാലും മുറി കളുമുണ്ടു. മൂന്നാം ക്ലാസ്സുകാർ മുകളിലത്തെ തട്ടിലാണിരിക്കുന്നതു. ഇവിടെ പത്തുനൂറുപേർക്കു സുഖമായിരിക്കാൻ തക്ക വിസ്താരമുണ്ടു. ഈ തീബോട്ടിന്റെ അടിഭാഗം പരന്നാണു. ഒന്നോ രണ്ടോ മുഴം മാത്രം ആഴമുള്ള ദിക്കിലും ഈ ബോട്ടു ഓടിക്കാവുന്നതാണു.

ടൈഗ്രീസ് നദി ഇവിടങ്ങളിലുള്ള വലിയ നദികളെപ്പോലെയാണു. ഇതിന്റെ ഉല്പത്തിസ്ഥാനത്തു നിന്നുള്ള ഒഴുക്കു വളരെ ശക്തിയായിട്ടു ള്ളതാകയാൽ ബഗദാദു വരെ മാത്രമെ തീബോട്ടുകൾ സാധാരണമായി ഓടിക്കാറുള്ളു. ഇതു തന്നെ വളരെ പ്രയാസപ്പെട്ടാണു. ടൈഗ്രീസുനദി ഇവിടങ്ങളിൽ പുഞ്ചനിലങ്ങളുടെ നടുവിൽ കൂടി ഒഴുകുന്ന ഒരു തോടു പോലെ കിടക്കയാണു. ഇരു കരയിലും കുന്നും മലയും ഒന്നുമില്ല. പകരം വളരെ വിസ്താരമുള്ളതും വിശേഷപ്പെട്ടതും ആയ വിളഭൂമിയാകുന്നു. ബസോറാ മുതൽ ബഗദാദു വരെയുള്ള ഭൂമിക്കു സമമായുള്ള ഭൂമി ഈ രാജ്യത്തു ഒരിടത്തും കാണുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. എങ്കിലും നല്ല ഫല പുഷ്ടിയുള്ള ഈ പ്രദേശം മുഴുവൻ പുൽക്കാടായിട്ടാണു കിടക്കുന്നതു. ഒന്നും രണ്ടും ദിവസം ബോട്ടു ഓടുമ്പോൾ പത്തുനൂറു വീടുകൾ ഉള്ള ഒരു ചെറിയ ഗ്രാമം കാണാം. ഗ്രാമവാസികൾ മിക്കവാറും കൃഷിക്കാ രാണ്. എങ്കിലും അവരവരുടെ ഗ്രാമത്തോടു അടുത്ത പ്രദേശങ്ങളിൽ മാത്രമേ ഇവർ കൃഷി ചെയ്യാറുള്ളു. പുല്ലു പിടിച്ചു കിടക്കുന്ന പ്രദേശ ങ്ങളെ കരടികൾ തങ്ങളുടെ വാസഗൃഹങ്ങളായി ഉപയാഗിക്കുന്നു. തീബോട്ടിന്റെ ശബ്ദം കേൾക്കുമ്പോൾ ഈ ജന്തുക്കൾ ഇളകി നദീ തീരത്തു വന്നു ശബ്ദിക്കും. അപ്പോൾ ബോട്ടുകാർ അതുകളെ വെടി വെച്ചു കൊല്ലുകയും ചെയ്യും.

നബുക്കദനസേർ രാജാവു വലിയ മൈതാനത്തു ബിംബത്തെ സ്ഥാപിച്ചു എന്നു പഴയനിയമത്തിൽ പറയുന്നതു ഈ പ്രദേശത്തെ ഉദ്ദേ ശിച്ചാണെന്നായിരുന്നു ബോട്ടിലുള്ളവരുടെ വിശ്വാസം. എന്നു മാത്രമല്ല, അദ്ദേഹം ബിംബത്തെ സ്ഥാപിച്ച തറ വളരെ ദൂരത്തു യാത്രക്കാർക്കു

ചിലർ കാണിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ബസോറായിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ടതിന്റെ പിറ്റേദിവസം ബോട്ട് ഒരു യഹൂദപ്പള്ളിയുടെ കടവിലടുത്തു. ഇത് നെബുക്കദനസേർ രാജാവു അഗ്നികുണ്ഡത്തിലിട്ട മൂന്നു കുട്ടികളുടെ നാമത്തിൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു. ഞങ്ങൾ തീബോട്ടിൽ നിന്നിറങ്ങി പള്ളി കണ്ടു. അത്ര വലുതൊന്നുമല്ല. അലങ്കാരങ്ങൾ മനോഹരങ്ങളായിരുന്നു. ഈ കെട്ടിടം മുഴുവനും പച്ചമാർബിൾക്കല്ലുകൊണ്ടു പണിയപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണ്. ഇവിടെ ആരാധിക്കുന്നതിനായി ബഗദാദിൽ നിന്നു അനേകം യഹൂദന്മാർ എപ്പോഴും വരിക പതിവുണ്ടു. തീബോട്ടു അവിടെ അടുത്തതു ബഗദാദിൽ നിന്നു വന്നിട്ടുള്ള പുണ്യയാത്രക്കാരെ തിരിയെ കൊണ്ടുപോകുന്നതിനായിരുന്നു. ആളുകൾ കേറിയപ്പോൾ ഞങ്ങൾ സുഖമായിരുന്ന മേൽത്തട്ടിൽ സ്ഥലമില്ലാതായി. പിന്നെ ബഗദാദിൽ ചെല്ലുന്നതുവരെ കുറെ ഞെരുങ്ങേണ്ടിവന്നു. നദിയിൽ ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ വെള്ളമില്ലാഞ്ഞതിനാൽ വേലക്കാർ ഇറങ്ങി മണ്ണു മാന്തിക്കളയേണ്ടിവന്നു. ഈ തടസ്ഥം കൊണ്ടു ഒമ്പതാം ദിവസമായ മിഥുനമാസം 1-ാം തീയതിയാണു ബോട്ട് ബഗദാദിൽ ചെന്നു ചേർന്നതു.

അദ്ധ്യായം 6

ബഗദാദു പട്ടണം

(1038 മിഥുനം 1-14)

ഞങ്ങൾ തീബോട്ടിൽ നിന്നു ഇറങ്ങുന്ന സമയം വളരെ ജനങ്ങൾ കടവിൽ കൂടിയിരുന്നു. കൊച്ചിയിൽവെച്ചു പരിചയക്കത്തുകൾ തന്ന പൌലൂസ് കശീശായുടെ ആളുകൾ വല്ലവരുമുണ്ടോ എന്നു അന്വേഷിച്ചതിൽ ഒന്നുരണ്ടുപേരെ കണ്ടു. നാം അവരുടെ റപ്പേൽ മെത്രാന്റെ പേർക്കുള്ള എഴുത്തെടുത്തു അവരെ കാണിച്ചു. എഴുത്തുകൊണ്ടുപോയി മെത്രാനെ കാണിച്ചു വിവരം അറിഞ്ഞു വരാമെന്നു അവർ പറഞ്ഞതനുസരിച്ചു എഴുത്തു അവരെ ഏല്പിക്കയും ചെയ്തു. വൈകുന്നേരം അഞ്ചു മണിവരെ കാത്തിരുന്നിട്ടും അവർ തിരിച്ചുവന്നു കാണായ്കയാൽ ഞങ്ങൾക്കു വ്യസനമായി. തീബോട്ടിൽ നിന്നു ഇറങ്ങിക്കൊടുക്കാൻ ബോട്ടുകാർ നിർബന്ധിച്ചും തുടങ്ങി. ഞങ്ങളുടെ വിഷാദത്തെയും കഷ്ടസ്ഥിതിയെയും കണ്ടു കപ്പലിലെ ഒരു വേലക്കാരനും കൽദായസുറിയാനിക്കാരനുമായ അന്തോൻ എന്ന ആൾക്കു അനുകമ്പ തോന്നി. തന്റെ വീടു ചെറുതാണെങ്കിലും വിരോധമില്ലെങ്കിൽ ഞങ്ങളെ അതിൽ താമസിപ്പിക്കാമെന്നു അയാൾ പറഞ്ഞപ്പോൾ എല്ലാവർക്കും സന്തോഷമായി. ഉടനെ അയാളുടെ വീട്ടിലേക്കു സാമാനങ്ങളെടുത്തു പുറപ്പെട്ടു. അന്തോന്റെ ചെറിയ വീടിനു രണ്ടു മുറിയെ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. വെപ്പുവകയ്ക്കു

വേറെയും ഒരു മുറിയുണ്ടായിരുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ രണ്ടു മുറികളിൽ വെച്ചു നല്ലതു അന്തോൻ ഞങ്ങൾക്കായി ഒഴിച്ചുതന്നു. ഞങ്ങൾ ഇവിടെ സുഖമായി താമസിക്കുകയും മൂസലിലേക്കുള്ള യാത്രാസമയം അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയും ചെയ്തു. ബഗദാദിലെ അനേകംപേർക്ക് ഞങ്ങൾ ആകർഷണ വിഷയമായിത്തീർന്നു. ഞങ്ങൾ പറയുന്നതൊന്നും വിശ്വസിക്കാതെ പലരും ഓരോ ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കുക പതിവായിത്തീർന്നു. ഞങ്ങൾ കൽദായ സുറിയാനിക്കാരാണെന്നും പറങ്കികളെ ഭയപ്പെട്ടിട്ടാണു യാക്കോബായക്കാരെന്നു പറയുന്നതെന്നും മൂസലിൽ ഇരിക്കുന്ന കൽദായ പാത്രിയർക്കീസിന്റെ അടുക്കൽ എത്തിയാൽ മാത്രമേ ഞങ്ങൾ രഹസ്യം വെളിപ്പെടുത്തുകയുള്ളൂ എന്നു കൽദായക്കാരും വാസ്തവം ഇതല്ലെന്നു മാറോനായക്കാരും പറയാൻ തുടങ്ങി.

ഒരു ദിവസം നാം മുൻപറഞ്ഞ റെപ്പേൽ മെത്രാനെ ചെന്നു കണ്ടു സകലവും അദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചു. മൂസലിലേക്കു പോകുമ്പോൾ ഒരാളെക്കൂടെ കൊണ്ടുപോകണമെന്നും ആളെ അദ്ദേഹം അയയ്ക്കാമെന്നും പറഞ്ഞിരുന്നതനുസരിച്ചു ഞങ്ങളുടെ വാസസ്ഥലത്തു ഒരാൾ വരികയും സകല ചിലവും കഴിച്ചു 35 രൂപാ കൂലി കിട്ടണമെന്നു ഈ മനുഷ്യൻ ആവശ്യപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഇയാൾ ഒരു വൃദ്ധനായിരുന്നതുകൊണ്ടു കൂട്ടുകാരനായി കൊണ്ടുപോകുന്നതു ഗുണമല്ലെന്നു കരുതി ഒന്നും തീർച്ചയാക്കാതെ മടക്കിയയച്ചു.

പിറ്റേദിവസം മൂസൽക്കാരനായ കോറിസ്തേപ്പാനോസിന്റെ മകൻ ദാവീദു എന്നയാൾ ഞങ്ങളെ കാണ്മാൻ വന്നു. ഇദ്ദേഹം ഒരു യാക്കോബായ സുറിയാനിക്കാരനാണെന്നും കച്ചവടത്തിനായി ബഗദാദിൽ വന്നു താമസിക്കുകയാണെന്നും അറിഞ്ഞപ്പോൾ സീമാതീതമായ ആശ്വാസവും തൃപ്തിയും ഉണ്ടായി. കൊച്ചിയിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടതിന്റെ ശേഷം ഇദം പ്രഥമമായി കണ്ടെത്തിയ സജാതീയൻ ഇദ്ദേഹമായിരുന്നു. ഈ ദാവീദു കാഴ്ചയിൽ തന്നെ ഒരു യോഗ്യനും ശ്രേഷ്ഠകുടുംബജനും ആണെന്നു തോന്നി. ഞങ്ങൾ യാക്കോബായ സുറിയാനിക്കാരും അന്ത്യോക്യാപാത്രിയർക്കീസിനെ കാണ്മാൻ പോകുന്നവരും ആണെന്നു അറിഞ്ഞപ്പോൾ ദാവീദിനും വളരെ സന്തോഷമായി. ഇദ്ദേഹത്തിനു സുറിയാനി നല്ലവണ്ണം അറിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നു. ഞങ്ങൾക്കു അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാഷയായ അറബിയും നിശ്ചയമില്ലല്ലോ. നമുക്കു ഹിന്തുസ്താനി അറിയാമെന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ ആ ഭാഷ അറിയുന്ന ഒരാളെ കൊണ്ടുവരാമെന്നു പറഞ്ഞു അദ്ദേഹം മടങ്ങിപ്പോയി. രണ്ടു മണിക്കൂറു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഒരു യഹൂദനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നു ഞങ്ങളോടു സകല വിവരങ്ങളും ചോദിച്ചറിയുകയും ആശ്വാസകരങ്ങളായ വാക്കുകളാൽ ഞങ്ങളെ സമാധാനപ്പെടുത്തുകയും മൂസലിലേക്കുള്ള യാത്രയ്ക്കു വേണ്ട ശട്ടംകെട്ടുകൾ

ചെയ്തുകൊള്ളാമെന്നു ഏറ്റുപറയുകയും ചെയ്തു. വിശേഷിച്ചും റെപ്പേൽ മെത്രാൻ അയച്ച ആളെ മടക്കി അയയ്ക്കേണ്ടി വന്നതിനാൽ മെത്രാനു മുഷിച്ചിൽ തോന്നാതെ പറഞ്ഞു ശരിപ്പെടുത്തണമെന്നു നാം അദ്ദേഹത്തോടു പറയുകയും അങ്ങനെ ചെയ്തുകൊള്ളാമെന്നു അദ്ദേഹം ഉറപ്പു പറയുകയും ചെയ്തു.

ഇതിനിടയ്ക്കു മൂസലിൽ നിന്നു കോജാഅബ്ദൾഹാദ് എന്ന ആളുടെ ഒരു കമ്പി അദ്ദേഹത്തിനു ബഗദാദിൽ നിന്നു സാമാനം കേറ്റിയയയ്ക്കുന്ന ഏജണ്ടായ അസീസിന്നു വന്നു. ഇന്ത്യയിൽ നിന്നു കശീശാ യോസേപ്പു അന്ത്യോക്യായിലേക്കു പുറപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതായി അദ്ദേഹത്തിന്റെയും (ഇട വഴിക്കൽ) കശീശാ പീലിപ്പോസിന്റെയും എഴുത്തുകൾ കിട്ടിയിരിക്കുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹം ബഗദാദിൽ എത്തുമ്പോൾ വേണ്ട സഹായം ചെയ്തു മൂസലിലേക്കു അയച്ചുകൊള്ളണമെന്നായിരുന്നു കമ്പിയുടെ സാരം. കമ്പി കിട്ടിയ ഉടനെ അസീസു ഞങ്ങളുടെ അടുക്കൽ എത്തി, ഞങ്ങളെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീട്ടിലേക്കു കൊണ്ടുപോകുവാൻ നല്ലവണ്ണം ശ്രമിച്ചു എങ്കിലും പിറ്റേദിവസം തീർച്ചയാക്കാമെന്നു പറഞ്ഞു നാം അസീസിനെ മടക്കിയയയ്ക്കയാണു ചെയ്തതു. ഉടനെ ദാവീദിനെ വരുത്തി സകല വിവരവും പറഞ്ഞാറെ ഈ ആസീസു ഒരു ചതിയനും ഉപായിയുമാണെന്നും അയാൾ കോജാ അബ്ദൾഹാദിന്റെ ഏജണ്ടായിട്ടു ആറേഴു മാസമെ ആയിട്ടുള്ളു എന്നും അദ്ദേഹം അസീസിന്റെ യഥാർത്ഥ സ്വഭാവം അറിഞ്ഞിരുന്നു എങ്കിൽ ഇങ്ങനെ ഒരു കമ്പി അയയ്ക്കുന്നതല്ലായിരുന്നു എന്നും മുമ്പൊരു കൽദായക്കാരനായിരുന്ന അസീസു ദ്രവ്യാഗ്രഹം നിമിത്തം ലത്തീൻകാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ചേർന്നു നടന്നുവരികയാണെന്നും മറ്റുമാണു ദാവീദു പറഞ്ഞതു. ഇത്രനാളും തന്റെ വീട്ടിൽ താമസിച്ച സ്ഥിതിക്കു രണ്ടുമൂന്നു ദിവസത്തേക്കായി മറ്റൊരു വീട്ടിൽ പോകുന്നതു സങ്കടമാണെന്നു അസീസിനോടു നിർബന്ധമായിപ്പറയാൻ ദാവീദു അന്തോനെ ശട്ടംകെട്ടുകയും ചെയ്തു.

പിറ്റേദിവസം അസീസു വന്നു ഞങ്ങളെ അയാളുടെ വീട്ടിൽ കൊണ്ടു പോയി താമസിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. എങ്കിലും വീട്ടുടമസ്ഥന്റെ സങ്കടവും ഞങ്ങളുടെ നിർബന്ധവും നിമിത്തം അയാൾ അടങ്ങേണ്ടിവന്നു. ഉടനെ യാത്രയ്ക്കുള്ള ശ്രമങ്ങളായി. അസീസും ദാവീദും ഞങ്ങൾക്കു വേണ്ടടത്തോളവും അധികവും ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ ശേഖരിച്ചുതന്നു. അധികമുണ്ടായിരുന്ന സാധനങ്ങളെ നാം വീട്ടുടമസ്ഥനു സമ്മാനിച്ചു. ഞങ്ങൾക്കും ഞങ്ങളുടെ കൂട്ടുകാരനും കൂടി നാലു കോവർകഴുതകളെയാണു ആദ്യം തയ്യാറാക്കിയിരുന്നതു എങ്കിലും ഗീവറുഗീസു കത്തനാർക്കും താരപ്പനും കഴുതപ്പുറത്തൊ കുതിരപ്പുറത്തൊ കേറി ശീലമില്ലാഞ്ഞതിനാൽ അവർക്കു രണ്ടുപേർക്കും കൂടി ഒരു വലിയ കോവർകഴുതയെ

ശട്ടംകെട്ടി അതിന്റെ പുറത്തു ഇരുവശത്തും ഓരോ കസേരി കെട്ടിയിട്ടു, രണ്ടുപേരും ഇതിൽ കേറുന്നതിനു തീർച്ചയാക്കി.

മിഥുനം 14-ാം തീയതി പകൽ അഞ്ചു മണിക്കു ഞങ്ങൾ വാസസ്ഥലത്തുനിന്നു പുറപ്പെട്ടു. അരമണിക്കൂറുകൊണ്ടു ബഗദാദുകോട്ടയുടെ വാതിൽ കടക്കുകയും കഴുതക്കൂട്ടം വന്നുചേരുന്നതിനു കോട്ടയുടെ പുറത്തുള്ള മൈതാനത്തു കാത്തുനിൽക്കുകയും ചെയ്തു. ഉടനെ ഒരു ഭയങ്കരശബ്ദം കേട്ടുതുടങ്ങി. ഇതെന്താണെന്നു നാം ദാവീദിനോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ ഒരു കാറ്റിന്റെ വരവാണെന്നു വളരെ നിസ്സാരമായി പറഞ്ഞു. എല്ലാവരും വ്യസനിച്ചു ശബ്ദം പുറപ്പെടുന്ന സ്ഥലത്തേക്കു നോക്കിക്കൊണ്ടു നിന്നു. അപ്പോൾ ഇതാ ഒരു മഹാ പർവ്വതം ഓടി വരുന്നതു പോലെ കണ്ടു. എല്ലാവരും ഭ്രമിച്ചു രക്ഷയ്ക്കായി ഓരോ സ്ഥലത്തേക്കു ഓടാൻ തുടങ്ങിയതനുസരിച്ചു ഞങ്ങളും ഭ്രാന്തന്മാരെപ്പോലെ ഓടി. ഉടനെ ആ ചുഴലിക്കാറ്റു വളരെ ശക്തിയോടുകൂടി എല്ലാവരുടെയും ശരീരത്തിൽ വന്നടിച്ചു. മരണം അടുത്തു എന്നു വിചാരിച്ചു എല്ലാവരും വീഴുകയും ചെയ്തു. ഈ കാറ്റു രണ്ടുമൂന്നു മിനിറ്റു നേരത്തോളം ഉണ്ടായിരുന്നു. അൽപം ദീർഘിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ ആ മൈതാനത്തുണ്ടായിരുന്ന സകല ജീവികളും പെട്ടുപോകുമായിരുന്നു. ചുഴലിക്കാറ്റു നീങ്ങിയപ്പോൾ എല്ലാവരുടെയും വായും മൂക്കും മണ്ണുകൊണ്ടു നിറഞ്ഞിരുന്നു. ഇങ്ങിനെ ആപത്തിൽ അകപ്പെട്ടു മരിക്കുന്നതിനേക്കാൾ നാട്ടിലേക്കു മടങ്ങുകയാണു നല്ലതെന്നു ഞങ്ങൾ പെട്ടെന്നു സംശയിച്ചു വിവരം ദാവീദിനോടു പറഞ്ഞു. ഇങ്ങനെയുള്ള ചുഴലിക്കാറ്റു ഒന്നും രണ്ടും കൊല്ലം കഴിയുമ്പോൾ മാത്രമെ ഉണ്ടാകാറുള്ളു എന്നും ഇതു ഒടുവിലുണ്ടായതു രണ്ടു കൊല്ലത്തിനു മുമ്പാണെന്നും ഇതുകൊണ്ടു ഭ്രമിക്കാനില്ലെന്നും പറഞ്ഞു ദാവീദു ഞങ്ങളെ സമാധാനപ്പെടുത്തി. പുറപ്പെടുന്ന വിവരത്തിനു മൂസലിലേക്കു കമ്പി അയച്ചതിന്റെ ശേഷം ഞങ്ങൾ രാത്രി പത്തുമണിക്കു ശേഷം എല്ലാവരോടും കൂടെ യാത്ര ആരംഭിച്ചു.

മൂസലിലേക്കുള്ള യാത്രാവിവരണത്തിനു മുമ്പു ഇപ്പോൾ വിട്ടു പിരിഞ്ഞ ഈ ബഗദാദു പട്ടണത്തെക്കുറിച്ചു അല്പം പറയുന്നതു ഉചിതമായിരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. ഈ പട്ടണം ടൈഗ്രീസു നദിയുടെ തീരത്തു ബസോറായിൽ നിന്നു വടക്കു അല്പം പടിഞ്ഞാട്ടു മാറീട്ടാണ്. മൂസൽ പട്ടണവും ബഗദാദിന്റെ വടക്കു അൽപം പടിഞ്ഞാറോട്ടു മാറിയാണു. ഇതും ടൈഗ്രീസിന്റെ തീരത്തുതന്നെയാണെങ്കിലും ബഗദാദിൽ നിന്നു മേല്പ്പൊട്ടു തീബോട്ടു വിടുക പതിവില്ലെന്നു ഇതിനു മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലൊ. ബസോറായിൽ നിന്നു ബഗദാദിലേക്കുള്ള ദൂരം ഉദ്ദേശം 350 നാഴികയും അവിടെനിന്നു മൂസലിലേക്കുള്ള ദൂരം ഉദ്ദേശം 250 നാഴികയുമാണ്. ബഗദാദു എത്രയും വിസ്തൃതവും മനോഹരവുമായ

ഒരു പട്ടണമാകുന്നു. ഇതു തുർക്കി മഹാരാജ്യത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമായ ഇറാക്ക് അറബി അല്ലെങ്കിൽ കൽദായ എന്ന ദേശത്തിന്റെ പ്രധാനപട്ട ണമാകുന്നു. ഇതു പണ്ടു ഈ രാജ്യങ്ങളെ ഭരിച്ചിരുന്ന കാലിഫന്മാരുടെ രാജസ്ഥാനമായിരുന്നു. ബഗദാദിലെ പ്രധാനമായ ഒന്നുരണ്ടു തെരുവു കൾക്കു മറ്റെങ്ങുമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ലാത്ത ഒരു വിശേഷമുണ്ടു. ഈ തെരുവുകളുടെ മേൽഭാഗം മുഴുവനും കമാനം വളച്ചു കല്ലുകൊണ്ടു കെട്ടി യിരിക്കുന്നു. ഈ വളവുകൾക്കു വിവിധവർണ്ണങ്ങളായ ചായങ്ങളിട്ടിട്ടുണ്ടു. ചിത്രപ്പണികളും ധാരാളമുണ്ടു. തെരുവിൽ കൂടി നടക്കുന്നവർക്കു വെളിച്ചം കാണ്മാനായി വളവുകളിൽ ജനലുകൾ വെട്ടിവച്ചിട്ടുണ്ടു. ഈ ജന്നലുകളിൽ കണ്ണാടി ചില്ലുകൾ വെച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു തെരുവുക ളിലേക്കു ധാരാളം വെളിച്ചം പ്രവേശിക്കുന്നുണ്ട്. എത്ര കലശലായ വെയിലും മഴയും ഉണ്ടായാലും ഈ തെരുവുകളിൽ കൂടി ഗതാഗതം ചെയ്യുന്നവർക്കു യാതൊരുപദ്രവവും തട്ടുന്നതല്ല. നമ്മുടെ പള്ളികളുടെ മദുബഹായ്ക്കകത്തു നില്ക്കുന്നതുപോലെയാണ് ഈ തെരുവുകളിൽ നിൽക്കുന്നത്. ബഗദാദിൽ കൃസ്ത്യാനികൾ അധികമില്ല. എങ്കിലും കൽ ദായ സുറിയാനിക്കാരും മാറോനായ സുറിയാനിക്കാരും അർമ്മേനിയ ന്മാരും കുറേശ്ശയുണ്ടു. ഈ മൂന്നു കൂട്ടക്കാർക്കും പള്ളികളുമുണ്ടു. കൽദാ യക്കാരാണു അധികം. ഇവർക്കു ഇവിടെ ഒന്നുരണ്ടു പള്ളികൾ ഉള്ള തിനു പുറമെ മദർശഥാ എന്നു പറയപ്പെടുന്ന ഒരു വിദ്യാലയവുമുണ്ടു. കൽദായ പാത്രിയർക്കീസിന്റെ സ്ഥിരവാസം ബഗദാദിലാണു. ഇദ്ദേഹം താമസിക്കുന്ന കെട്ടിടവും പള്ളിയും വളരെ വലുതാണ്. മലയാളത്തെ കൽദായസുറിയാനിക്കാർക്കു സജാതീയനായ ഒരു മെത്രാനെ കിട്ടുന്ന തിനു ദൃഷ്ടാന്തയോഗ്യമായ ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി ബഗദാദിൽ ചെന്നെ ത്തിയ മഹാൻ കുട്ടക്കച്ചിറെ കത്തനാരുടെ ശവക്കല്ലറ ഞങ്ങൾ ഈ പള്ളി പ്പറമ്പിൽ കണ്ടു. മലയാളത്തെ കൽദായസുറിയാനിക്കാരുടെ മെത്രാപ്പോ ലീത്താ ആയിരുന്ന കാലം ചെയ്ത മാർ അബ്ദീശോ ഈ കത്തനാ രോടു കൂടെപ്പോയ ഒരാളായിരുന്നു. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്മരണീയാർഹമായ ശ്രമം ഫലത്താകുന്നതിനു മുമ്പു അദ്ദേഹം അകാലചരമം പ്രാപിച്ചതു ഓർത്തു നാം വളരെ ദുഃഖിച്ചു. ബഗദാദിൽ വളരെ യഹൂദന്മാർ കൂട്ടമായി പാർക്കുന്നുണ്ട്. ഇവിടെ ഇവരുടെ വക ഇരുപതിനായിരം കുടുംബങ്ങളു ണ്ടെന്നു ചിലർ പറഞ്ഞു. ബഗദാദു തുർക്കി സുൽത്താന്റെ ഒരു പ്രധാന പ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥനായ ഒരു പാഷായുടെ ആസ്ഥാനവുമാണു. ഒരു വലിയ സൈന്യവകുപ്പും ഇവിടെ കിടപ്പുണ്ട്. വേദപുസ്തകത്തിൽ പറയുന്ന ബാബിലോൺ എന്ന മഹാപട്ടണം ഇവിടെനിന്നു രണ്ടു ദിവസത്തെ വഴിക്കു വടക്കുപടിഞ്ഞാറാകുന്നു. ബഗദാദിൽ ഈന്തവൃക്ഷങ്ങൾ ബസോറായിലെപ്പോലെ ഇല്ലെങ്കിലും, ആവശ്യംപോലെയുണ്ട്. മുന്തിരി, തീത്ത മുതലായവ ധാരാളമാണ്. ബഗദാദിനു ചുറ്റും വലുതും ഉറപ്പുള്ള

തുമായ കോട്ടയുണ്ട്. കഴുതപ്പുറത്തു കച്ചവടസാമാനങ്ങൾ കേറ്റിയയ യ്ക്കുന്ന തൊഴിലാണു ഇവിടെ മുഖ്യമായിട്ടുള്ളത്.

അദ്ധ്യായം 7

മൂസലിലേക്കുള്ള യാത്ര

(മിഥുനം 14-26)

മൂസലിലേക്കും മറ്റും പോകുന്നവരായി ഉദ്ദേശം 200 യാത്രക്കാരുണ്ടായിരുന്നു. എല്ലാവരും കഴുതയുടെയോ കുതിരയുടെയൊ പുറത്തു കേറിയിരുന്നു. എല്ലാവരും തോക്കു, വാൾ, കഠാരം മുതലായ ആയുധങ്ങൾ ധരിച്ചിരുന്നു. ആയുധധാരികളല്ലാത്തവരായി ഞങ്ങൾ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. വഴിയാത്രക്കാരുടെ രക്ഷയ്ക്കായിക്കൊണ്ടു ഗവർമ്മെണ്ടിൽ നിന്നു എട്ടുപത്തു യോദ്ധാക്കളെയും അയച്ചിരുന്നു. അറേബിയാക്കാരായ കവർച്ചക്കാരെ ഭയന്നാണു ഇങ്ങനെ ആയുധം ധരിച്ചും കൂട്ടത്തോടെയും യാത്ര ചെയ്യുന്നത്. അവർ വഴിയാത്രക്കാരെ ആക്രമിച്ചു അവരുടെ സാമാനങ്ങളെ അപഹരിക്കുന്നതിനു സദാ സന്നദ്ധരായിരുന്നു. വഴിയാത്രക്കാരുടെ കൂട്ടം കുറവാണെന്നു കണ്ടാൽ അവരോടു ഒരു കൈ നോക്കാതെ ഈ കവർച്ചക്കാർ സമ്മതിക്കയുമില്ല. അതുകൊണ്ടു യാത്രക്കാർ പുറപ്പെടുന്നതു മാസത്തിൽ ഒന്നോ രണ്ടോ തവണ മാത്രമായിരിക്കും. ഇന്ന തീയതിക്കു ഇന്ന സ്ഥലത്തേക്കു യാത്രക്കാർ പുറപ്പെടുന്നതാണെന്നു ഗവർമ്മെണ്ടിൽ നിന്നു ചെണ്ട കൊട്ടി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തും. ഇതനുസരിച്ചു യാത്രക്കാർ കൂടുന്നു. ഞങ്ങൾ യാത്രയ്ക്കൊരുങ്ങിയതും ഇതനുസരിച്ചായിരുന്നു.

ഞങ്ങൾ പുറപ്പെട്ട രാത്രി ഒരപകടമുണ്ടായി. ഗീവറുഗീസു കത്തനാരും താരപ്പനും കൂടി ഒരൊറ്റ കഴുതപ്പുറത്താണു കേറിയതെന്നു ഇതിനു മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചല്ലൊ. ഈ കോവർകഴുത വളരെ വേഗത്തിൽ നടക്കുന്ന ഒന്നായിരുന്നു. വഴികാട്ടിയായി മണികെട്ടിയ ഒരു കുതിര സകലത്തിനും മുമ്പു നടക്കുക പതിവുണ്ട്. മേൽപ്പറഞ്ഞ കോവർകഴുത വഴികാട്ടിക്കുതിരയേക്കാൾ മുമ്പു നടന്നു ഒരു കുഴിയുടെ അടുത്തു ചെന്നപ്പോൾ അതിലിരുന്നിരുന്ന ഏതോ ഒരു ജന്തു ഭയന്നു മേല്പോട്ടു ചാടുകയും ഇതു കണ്ടു കോവർ കഴുതയും ഭയന്നു ചാടിയതിനാൽ അതിന്റെ പുറത്തിരുന്ന കത്തനാരും താരപ്പനും പിന്നാലെ കഴുതയും തെറിച്ചു വീഴുകയും ചെയ്തു. ഇതു കണ്ടു എല്ലാവർക്കും വ്യസനമായെങ്കിലും ദൈവകൃപയാൽ ആളുകൾക്കും കഴുതയ്ക്കും അധികമായ കേടൊന്നും പറ്റിയില്ല. ഇനി ആ കോവർ കഴുതപ്പുറത്തു കേറാൻ തനിക്കു കഴികയില്ലെന്നു ഗീവറുഗീസു കത്തനാർ ശഠിച്ചതിനാൽ നാം നമ്മുടെ കഴുതയെ അദ്ദേഹത്തിനു കൊടു

ത്തുംവെച്ചു താരപ്പനോടൊന്നിച്ചു കോവർ കഴുതപ്പുറത്തു കേറുകയും ചെയ്തു.

എന്നാൽ കോവർ കഴുതപ്പുറത്തു കസേര കെട്ടിയിട്ടിരുന്നതുകൊണ്ടു അതിൽ കേറി സഞ്ചരിക്കുന്നവർക്കു യഥേഷ്ടം ഉറങ്ങുകയും ആശ്വസി ക്കുകയും ചെയ്യാം. കഴുതപ്പുറത്തോ കുതിരപ്പുറത്തോ കേറുന്നവർക്കു ഇതിനു നിവൃത്തിയില്ല. അതുകൊണ്ടു കോവർകഴുതപ്പുറത്തു തന്നെ കേറിക്കൊള്ളാമെന്നു പിറ്റേദിവസം രാത്രി ഗീവറുഗീസു കത്തനാരു നിർ ബന്ധിച്ചു. നാം കത്തനാരുടെ ആഗ്രഹത്തെ നിശ്ശങ്കം സാധിച്ചുകൊടുത്തു.

നമ്മുടെ ഈ യാത്ര വളരെ ഞെരുക്കവും കഷ്ടപ്പാടും ഉള്ളതായി രുന്നു. വൈകുന്നേരം 4 മണിക്കു കഴുതക്കൂട്ടം യാത്ര ആരംഭിച്ചാൽ രാത്രി മുഴുവനും പിറ്റേദിവസം കാലത്തു എട്ടൊൻപതു മണി വരെയും ആ ഇരിപ്പിരുന്നു കഴുതയെ നടത്തിക്കൊള്ളണം. ചന്ദ്രികയില്ലാത്ത രാത്രിയും യാത്ര ചെയ്കയാണു പതിവു. അപ്പോൾ യാത്രക്കാർ ചുരുട്ടു കത്തി ക്കുന്ന തീപ്പെട്ടിക്കോൽ മാത്രം സർവ്വവ്യാപിയായ അന്ധകാരത്തെ ഇട യ്ക്കിടയ്ക്കു ഭേദിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ വഴി ഇടുക്കും ഇറക്കവും ഉള്ളതായിരുന്നതിനാൽ ചിലപ്പോഴൊക്കെ ആളുകൾ കുതിര പ്പുറത്തുനിന്നൊ കഴുതപ്പുറത്തുനിന്നൊ വീണുകൊണ്ടിരുന്നു. ചിലർക്കു നല്ലപോലെ കേടു പറ്റുകയും ചെയ്തുവന്നു. ഇതൊക്കെ കാണുമ്പോൾ നമുക്കു വലിയ വ്യസനമായി. ആപത്തുകൾ സംഭവിക്കുന്നതിനു എളു പ്പമുണ്ടാകാതിരിപ്പാൻ ഞങ്ങൾ ഒരു വിദ്യ ചെയ്തു. ഞങ്ങളുടെ കഴുത കൾ രണ്ടും എല്ലാവരുടെയും പുറകെ പോകുന്നതിനു കഴുതയുടമസ്ഥ നോടു പറഞ്ഞു ശട്ടം കെട്ടി. പിന്നെ അങ്ങിനെയാണു സഞ്ചരിച്ചതു.

എന്നാൽ രാത്രിയൊക്കെ കഷ്ടപ്പെട്ടതിന്റെ ശേഷം പകലിരുന്നു വിശ്ര മിക്കാൻ തക്ക സ്ഥലമുണ്ടൊ? അതുമില്ല. കാലത്തു എട്ടൊൻപതുമണി യാകുമ്പോൾ ഒരു ഉറവയുടെ സമീപമുള്ള മൈതാനത്തിൽ എല്ലാവരും വിശ്രമിക്കാൻ കൂട്ടത്തിൽ പ്രധാനി നിശ്ചയിക്കും. ഇതിന്റെ സമീപെ യെങ്ങും ഒരു വൃക്ഷത്തിന്റെ പൊടിപോലും കാണുകയില്ല. പിന്നെ നാലു മണി വരെ കഠിനമായ വെയിലത്തിരുന്നു കഴിച്ചുകൂട്ടുകയാണു വേണ്ടതു. പുതപ്പും വടികളുമുള്ളവർ ഇതുകൾകൊണ്ടു പന്തൽ നാട്ടി അതിനു കീഴി രിക്കും. ഞങ്ങളും അപ്രകാരം ചെയ്തുപോന്നു. വഴിയാത്രക്കാരിൽ പലരും ദുർമ്മാർഗ്ഗികളും മര്യാദകെട്ടവരും ആയിരുന്നു. അവർ ഓരോ വിധത്തിൽ ഞങ്ങളെ അസഹ്യപ്പെടുത്താൻ തുടങ്ങി. ഇതിനെന്തൊരു നിവൃത്തി യെന്നു നാം ആലോചിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ, ഒരു ദിവസം യാത്രക്കാർ ഒരു ഗ്രാമത്തിന്റെ സമീപെ വിശ്രമിക്കാൻ ഇടയായി. അറബിക്കാർ ഭക്ഷണ പ്രിയന്മാരും ഭക്ഷണം ലഭിച്ചാൽ നന്ദി കാണിക്കുന്നവരും ആണെന്നു നാം കേട്ടറിഞ്ഞിരുന്നതിനാൽ നാം ഗ്രാമത്തിൽ നിന്നു ഒരു ആടിനെ

വാങ്ങി പാകം ചെയ്യിച്ചു കൂട്ടത്തിൽ പ്രധാനികളായി അയയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സർക്കാരുദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ ക്ഷണിച്ച് ഒരു ദാനവിരുന്നു കഴിച്ചു. അവർക്കൊക്കെ വളരെ തൃപ്തിയായി. പിന്നീട് ആഭാസന്മാരായ വഴിയാത്രക്കാരിൽ നിന്നും യാതൊരു ഉപദ്രവവും ഉണ്ടായില്ല.

മേൽപ്പറഞ്ഞവിധം അധികം ഗ്രാമം യാത്രയിൽ കാണാൻ സംഗതിയായില്ല. ബഗദാദിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ടതിന്റെ എട്ടാം ദിവസം ഞങ്ങൾ കർക്കൂക്ക് എന്ന പട്ടണത്തിന്റെ സമീപെ എത്തി. വെളുപ്പിനു അഞ്ചു മണിക്കാണു എത്തിയതു. യാത്രക്കാരെല്ലാവരും മൈതാനത്തിൽ മൂടിപ്പുതച്ചു കിടന്നുറങ്ങുകയായിരുന്നു. അപ്പോൾ "കസ് യൌസേപ്പു - അന്തീ - പെൻ" എന്നു യാത്രക്കാരുടെ ചുറ്റും ശബ്ദിച്ചുകൊണ്ടു ചിലർ നടക്കാൻ തുടങ്ങി. അതു അറബിയിൽ നമ്മുടെ പേരാണല്ലോ എന്നോർത്തു നാം തലപൊക്കി നോക്കിയപ്പോൾ പത്തിരുപതു പേർ കൂട്ടമായി നിൽക്കുന്നതു കണ്ടു. അവർ ആരെ അന്വെഷിക്കുന്നു എന്നു അവരോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ, ഇൻഡ്യയിൽ നിന്നു വരുന്ന യോസേപ്പു കശീശായെ അന്വേഷിക്കയാണെന്നും അദ്ദേഹം ബഗദാദിൽ നിന്നു മൂസലിലേക്കു പുറപ്പെട്ടിരിക്കയാൽ ഇവിടെഎത്തുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനു വേണ്ട സഹായങ്ങൾ ചെയ്തുകൊടുക്കാൻ മൂസലിൽ നിന്നു കോജാ അബ്ദൾഹാദിന്റെ കമ്പി വന്നതനുസരിച്ചു വന്നിരിക്കയാണെന്നും തങ്ങൾ യാക്കോബായ സുറിയാനിക്കാരാണെന്നും പറഞ്ഞു. ഉടനെ അവർ അന്വേഷിക്കുന്ന ആൾ നാം തന്നെയാണെന്നു പറയുകയും കൂട്ടുകാരെ വിളിച്ചുണർത്തുകയും ചെയ്തു. അവരുടെ കച്ചവടസ്ഥലത്തേക്കു ചെല്ലാൻ അവർ നിർബന്ധിച്ചതനുസരിച്ചു ഞങ്ങൾ അവരുടെ കൂടെ പോയി, കഴുതക്കൂട്ടം പുറപ്പെടുന്ന അഞ്ചു മണി വരെ താമസിച്ചു. അവർ ഞങ്ങൾക്കു വേണ്ടുന്ന ഭക്ഷണസാധനങ്ങളൊക്കെ ശേഖരിച്ചുതന്നു.

കർക്കൂത്ത് ഒരു വലിയ പട്ടണമാണ്. ഇവിടെ വലിയ കച്ചവടങ്ങൾ നടക്കുന്നുണ്ടു. ഇവിടെ അധികം താമസിക്കാൻ ഞങ്ങൾക്കു തരമില്ലാഞ്ഞതുകൊണ്ടു പട്ടണം മുഴുവൻ നടന്നു കാണ്മാൻ ഞങ്ങൾക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. ഇവിടത്തെ ജനങ്ങൾ അധികവും മുസൽമാന്മാരാണു. യഹൂദന്മാരും കൃസ്ത്യാനികളുമുണ്ടു. രണ്ടു കൂട്ടർക്കും പള്ളിയുമുണ്ടു. കൃസ്ത്യാനികൾ മിക്കവാറും കൽദായക്കാരും മക്കുലുബിൻകാരുമാണു. കച്ചവടത്തിനു വന്നുപാർക്കുന്ന യാക്കോബായ സുറിയാനിക്കാർ കുറേയുണ്ടു. കുടുംബസമേതം പാർക്കുന്നവർ ചുരുക്കം. ഈ പട്ടണം നാഹും ദീർഘദർശിയുടെ അൽക്കോശെന്ന രാജ്യത്തിനു സമീപമാണു. ഇവിടെയ്ക്കു കർക്കൂക്കിൽ നിന്നു പന്ത്രണ്ടു മണിക്കൂർ നേരത്തെ യാത്രാദൂരമുണ്ടു.

വൈകുന്നേരം അഞ്ചു മണിക്കു കഴുതക്കൂട്ടം കർക്കൂക്കിൽ നിന്നു

പുറപ്പെട്ടു. വിവരത്തിനു നാം മൂസലിലേക്കു കമ്പിയയച്ചു. മൂന്നാം ദിവസം വൈകുന്നേരം അഞ്ചു മണിക്കു ബർത്തള്ളെ എന്ന സ്ഥലത്തിനു ഒരു നാഴിക ദൂരം കഴുതക്കൂട്ടം നിന്നു. അവിടെ മൃഗങ്ങൾക്കു തിന്നാൻ ധാരാളം പുല്ലുണ്ടായിരുന്നു. ഞങ്ങൾ ഇറങ്ങിയതിന്റെ പടിഞ്ഞാറു വശത്താണു ബർത്തള്ളെ എന്ന സുറിയാനിപ്പള്ളിയും ഗ്രാമവും. അവിടെ എത്തിത്താമസിക്കാമെന്നു വിചാരിച്ചു വിവരം കഴുതകളുടെ ഉടമസ്ഥനോടു പറഞ്ഞതിൽ അയാളുടെ മറ്റു കഴുതകളെ നിർത്തിക്കൊണ്ടു ഞങ്ങളുടെ കൂടെ പോരാൻ തരമില്ലെന്നു തർക്കിച്ചു, എങ്കിലും രണ്ടു മൂന്നു രൂപ അധികം കൂലി കൊടുക്കാമെന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ സമ്മതിച്ചു.

ബർത്തള്ളെ പള്ളിക്കു സമീപമായപ്പോൾ രണ്ടുപേർ അവിടെനിന്നു അടുക്കലേക്കു വന്നു, നമ്മോട്, ഇൻഡ്യയിൽ നിന്നു വരുന്ന യോസേപ്പു കശീശാ അല്ലേ എന്നു ചോദിച്ചു മറുപടി കേട്ടപ്പോൾ അവർ നമ്മെ കഴുതപ്പുറത്തുനിന്നിറക്കി. വളരെ വാൽസല്യത്തോടെ ചുംബിച്ചു. ഇവർ നമ്മെ എതിരേൽക്കുന്നതിനു മൂസലിലെ മെത്രാപ്പോലീത്തായും ജനങ്ങളും അയച്ച രണ്ടു റെംബാന്മാരായിരുന്നു. പള്ളിയിൽ എത്തിയപ്പോൾ അവിടെ ആ ഗ്രാമവാസികൾ ഒട്ടുക്കും ആ പള്ളിയിലെ മൂപ്പൻ കശീശായും കൂടീട്ടുണ്ടായിരുന്നു. സന്ധ്യാവന്ദനം കഴിഞ്ഞശേഷം മൂപ്പൻകശീശാ ഞങ്ങളെയും ആ രണ്ടു റെംബാന്മാരെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീട്ടിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. കഴുതക്കാരെ ഉടനെ പിരിച്ചുവിട്ടു. ഞങ്ങൾ പിറ്റേദിവസം മൂസലിലേക്കു പുറപ്പെടുന്നതാണെന്നുള്ള വിവരം അറിയിക്കുന്നതിനു മൂസലിലേക്കു രണ്ടുപേരെ അയച്ചു.

ബർത്തള്ളെ പള്ളി ചെറുതും പുരാതനവുമായ ഒന്നാണു. ഈ പള്ളിയിടവകക്കാരായി 150 വീട്ടുകാരോളമുണ്ട്. മൂപ്പൻ കശ്ശീശായെ കൂടാതെ വേറൊരു പട്ടക്കാരനും ഈ പള്ളിയിലുണ്ട്. ഇടവകജനങ്ങൾ കൃഷിക്കാരും ചില്ലറക്കച്ചവടക്കാരുമാണു. വലിയ സമ്പന്നന്മാരെന്നു പറയാനായി ആരുമില്ല. ഇവിടെ നിന്നു മൂസലിലേക്കു എട്ടുപത്തുനാഴിക ദൂരമേയുള്ളു.

മിഥുനം 26-ാം തീയതി കാലത്തു എല്ലാവരും കൂടി മൂസലിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. ചരിത്രപ്രസിദ്ധമായ നിനുവാ പട്ടണം സ്ഥിതി ചെയ്തിരുന്ന വലിയ കുന്നിന്റെ താഴ്വരയിൽ എത്തിയപ്പോൾ ഒരു യുവാവു ഓടി വരുന്നതു കണ്ടു. കൂടെയുള്ള റെംബാന്മാരോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ ഇയാൾ കോജാ അബ്ദലഹാദിന്റെ ജ്യേഷ്ഠന്റെ മൂത്ത പുത്രനായ അന്തോൻ ആണെന്നറിഞ്ഞു. അടുത്തു വന്നപ്പോൾ ആ വിദ്വാൻ കാണിച്ച സന്തോഷവും പ്രീതിയും എന്തുമാത്രമെന്നു വിവരിക്കാൻ പ്രയാസം. നമ്മെ ഒരു നല്ല കുതിരപ്പുറത്തു കേറ്റിക്കൊണ്ടു ചെല്ലാതെ ഒരു കോവർ കഴുതപ്പുറത്തു കേറ്റിയതിനെപ്പറ്റി അന്തോൻ റെമ്പാന്മാരോടു അല്പം മുഷിഞ്ഞു സംസാരിച്ചു. അപ്പോൾ അന്തോനു പരിചയമുള്ള ഒരു മുസൽമാൻ ഒരു

നല്ല കുതിരപ്പുറത്തു കയറി അതിലെ പോകയായിരുന്നു. അന്തോൻ നമ്മെ കഴുതപ്പുറത്തു നിന്നിറക്കി ആ കഴുതയെ മുസൽമാനു കൊടുത്തു അയാളുടെ കുതിരപ്പുറത്തു കേറാൻ നമ്മോടു അപേക്ഷിക്കുകയും മൂസലിലെ പട്ടക്കാരും ജനങ്ങളും മഹാന്മാരും സാധുക്കളും നമ്മെ എതിരേൽക്കുന്നതിനു ടൈഗ്രീസ് നദീതീരത്തുവന്നു നില്ക്കുന്നുണ്ടെന്നും പട്ടണപ്രവേശം അന്തസ്സോടു കൂടിയല്ലെങ്കിൽ അന്യജാതിക്കാർ അപഹസിക്കുമെന്നും കുപ്പായങ്ങൾ മാറ്റി നല്ല കുപ്പായങ്ങൾ ഇടീക്കുന്നതിനും മറ്റുമാണു മുമ്പുകൂട്ടി ബദ്ധപ്പെട്ടു വന്നതെന്നു പറയുകയും ചെയ്തു.

അന്തോന്റെ നിർബന്ധംപോലെ വേണ്ടവിധമെല്ലാം ചെയ്തു ഞങ്ങൾ അവിടെനിന്നു പുറപ്പെട്ടു അല്പം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ വല്യ ജനക്കൂട്ടത്തെ കണ്ടുതുടങ്ങി. നിനുവാ മുതൽ മൂസൽ വരെ ഏകദേശം ഒന്നര നാഴിക ദൂരമുണ്ട്. മധ്യേ കിടക്കുന്നതു ഒരു മൈതാനമാകയാൽ ആളുകളെയെല്ലാം ഒരു നോട്ടത്തിനു കാണാമായിരുന്നു. ജനക്കൂട്ടത്തെ കണ്ടതോടുകൂടി ഞങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ വാഹനങ്ങളെ വേഗത്തിൽ നടത്തി അടുത്തു ചെന്നപ്പോൾ നാം കുതിരപ്പുറത്തു നിന്നിറങ്ങാൻ ഭാവിച്ചു. ഇത് അന്തോൻ വിരോധിച്ചു. പള്ളിയിൽ ചെന്നതിന്റെശേഷം ഇറങ്ങിയാൽ മതി എന്നു പറഞ്ഞെങ്കിലും, കൂട്ടത്തിൽ നാലഞ്ചു പട്ടക്കാരുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടു, നമുക്ക് കുതിരപ്പുറത്തുനിന്നിറങ്ങാതിരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. പട്ടക്കാർ നമ്മെ ആലിംഗനം ചെയ്തു. ജനങ്ങൾ വന്നു നമ്മുടെ കൈ മുത്തി. ഉടനെ എല്ലാവരും കൂടി മെത്രാപ്പോലീത്താ അവർകൾ ഇരിക്കുന്ന സെന്തോമാസ് പള്ളിയിലേക്കു ആഹ്ലാദപൂർവ്വം കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകുകയും ചെയ്തു.

അദ്ധ്യായം 8

മൂസൽ പട്ടണം

(മിഥുനം 26 - കർക്കിടകം 28)

വലിയ ഘോഷയാത്രയായി നാം പള്ളിയുടെ പടിക്കൽ എത്തിയപ്പോൾ മെത്രാപ്പോലീത്താ അവർകൾ ഇറങ്ങിവന്നു നമ്മെ ആലിംഗനം ചെയ്തു ചുംബിച്ചു. എന്നിട്ടു അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുറിയിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി അരികെ ഇരുത്തുകയും എതിരേല്പിനു കൂടിയിരുന്ന പട്ടക്കാരെയും പ്രമാണികളെയും ക്ഷണിച്ചിരുത്തി ഒന്നുരണ്ടു മണിക്കൂറു നേരത്തോളം സംഭാഷണം നടത്തുകയും ചെയ്തു. ഇതിന്റെ ശേഷം അവരൊക്കെ പിരിഞ്ഞുപോയി. ഈ മെത്രാപ്പോലീത്താ വലിയ യോഗ്യനും ദൈവഭക്തനും ആകുന്നു. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരു മാർ കൂറിലോസു ഗീവറുഗീസു എന്നാണ്. സ്വരാജ്യം മർദീൻ ആണ്. ഇദ്ദേഹം മൂസലിലേക്കു നിയമിക്കപ്പെട്ടിട്ടു ഒരു വർഷമേ ആയുള്ളൂ എങ്കിലും, ജനങ്ങൾക്കെല്ലാം

ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ നേരെ വളരെ ആദരവാണ്. ഞങ്ങൾ മൂസലിൽ താമസിച്ചതു ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടെ ആയിരുന്നെങ്കിലും ഇദ്ദേഹത്തോടൊന്നിച്ചു ഭക്ഷിപ്പാൻ ഞങ്ങൾക്കു സംഗതി വന്നിട്ടുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണ്. മൂസൽക്കാരായ ജനങ്ങൾക്കു മലയാളത്തുള്ള സുറിയാനിക്കാരുടെ നേരെ വളരെ സ്നേഹവും ബഹുമാനവുമുണ്ടെന്നു പണ്ടേ തന്നെ കേട്ടിട്ടുള്ള വർത്തമാനം യഥാർത്ഥമാണെന്നു ഞങ്ങൾക്കു അനുഭവഗോചരമായി ഭവിച്ചു. നേരംപുലർന്നാൽ അസ്തമിക്കുന്നതുവരെ ഓരോരുത്തർ വന്നു ഞങ്ങളെ അവരുടെ ഭവനങ്ങളിലേക്കു ക്ഷണിച്ചു കൊണ്ടുപോയി ഭക്ഷണം തരിക പതിവായി തീർന്നതിനാലാണു മെത്രാപ്പോലീത്തായോടു കൂടി ഭക്ഷിപ്പാൻ സംഗതി വന്നിട്ടുള്ള കാര്യം സംശയമാണെന്നു പ്രസ്താവിച്ചത്.

മൂസലിലെത്തി മൂന്നു നാലു ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ മലയാളത്തു നിന്നു ഒന്നു രണ്ടു എഴുത്തുകൾ കോജാ അബ്ദൾഹാദിന്റെ പേർക്കു വന്നു. അദ്ദേഹം ആ എഴുത്തുകൾ മെത്രാപ്പോലീത്തായുടെ അടുക്കൽ കൊണ്ടുവന്നു കാണിച്ചു. ഇതുകൾ നമുക്കു വിരോധമായി മലയാളത്തുള്ള ഏതോ ദ്രോഹികൾ അയച്ചതായിരുന്നു. എഴുത്തുകൾ അപ്പോൾ തന്നെ നമ്മെ കാണിക്കണോ വേണ്ടയോ എന്നതിനെക്കുറിച്ചു അബ്ദൾഹാദും മെത്രാപ്പോലീത്തായും തമ്മിൽ അല്പം തർക്കമുണ്ടായി. അനേകം ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ സഹിച്ചതിന്റെ ശേഷം മൂസലിൽ വന്നുചേർന്ന ഉടനെ ഈ തരത്തിലുള്ള എഴുത്തുകൾ കണ്ടാൽ വ്യസനിച്ചു നമുക്കു വല്ല രോഗവും പിടിപെട്ടേക്കുമെന്നാണു കോജാ അബ്ദൾഹാദു ശങ്കിച്ചത്. ഇതത്ര വകവെക്കാനില്ലെന്നും എഴുത്തുകൾ കാണിച്ചുകൊടുത്താൽ ഇതുകൾക്കു പ്രതിവിധി വല്ലതും വേണ്ടിയിരുന്നാൽ നാം അതുടനെ ചെയ്തുകൊള്ളുമല്ലോ എന്നും മെത്രാപ്പോലീത്താ പറഞ്ഞതനുസരിച്ചു കോജാ അബ്ദൽഹാദു നമ്മെ എഴുത്തുകൾ കാണിച്ചു. അതുകളിലെ സംഗതി ചുരുക്കിപ്പറയാം. യോസേപ്പുകത്തനാരു വലിയ ഉപായിയും വഞ്ചകനുമാണ്. മലയാളത്തിലെ എല്ലാ പള്ളിക്കാരോടും ആലോചിക്കാതെ ഇദ്ദേഹത്തിനു മെത്രാൻസ്ഥാനം കൊടുത്തുപോകരുത്. യോസേപ്പുകത്തനാരു ഏതാനും പള്ളിക്കാരുടെ സമ്മതപത്രം കൈയ്ക്കലാക്കിയതു കൌശലപ്രയോഗത്താലാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ യഥാർത്ഥ സ്വഭാവം അറിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ ഒരു പള്ളിക്കാരും ഇങ്ങനെ ചെയ്യുന്നതല്ലായിരുന്നു. യോസേപ്പുകത്തനാരു വളരെ വടക്കു ഒരു സ്ഥലത്തു ജനിച്ച ആളാണ്. അദ്ദേഹം കൊച്ചിയിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ടതിന്റെ ശേഷം ഞങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇടവകയായ ആർത്താറ്റേക്കു എഴുതിച്ചോദിച്ചതിൽ അദ്ദേഹം ഒരു വലിയ വഞ്ചകനും ദുർമ്മാർഗ്ഗിയും ആണെന്നു മറുപടി കിട്ടിയിരിക്കുന്നു (ഈ മറുപടി അടക്കം ചെയ്തിരിക്കുന്നു). രോഗത്തിൽ

കിടക്കുന്ന മാർ കൂറിലോസിനെയും യോസേപ്പുകത്തനാരു വഞ്ചിച്ചു നല്ല എഴുത്തുകൾ സമ്പാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആർത്താറ്റു യോഗക്കാരുടെ മേൽപ്പറഞ്ഞ എഴുത്തു വന്നതു മുതൽക്കു അദ്ദേഹം പശ്ചാത്തപിക്കുന്നു. അതു കൊണ്ടു യോസേപ്പുകത്തനാരെ മെത്രാപ്പോലീത്താ ആക്കണമെന്നു പാത്രിയർക്കീസുബാവായ്ക്കു തോന്നുകയാണെങ്കിൽ തന്നെയും അദ്ദേഹത്തെ ഏഴു സംവത്സരത്തിൽ കുറയാതെ കുർക്കുമാദയറായിൽ (ആശ്രമത്തിൽ) താമസിപ്പിച്ചതിന്റെ ശേഷം മാത്രമേ മലയാളത്തുകാരുടെ സമ്മതമുണ്ടൊ എന്നു എഴുതി ചോദിക്കാവൂ. ഇങ്ങനെ എഴുതിച്ചോദിക്കുമ്പോൾ ഇടവഴിക്കൽ പീലിപ്പോസു കത്തനാർ മുതൽപേർ മുഖാന്തരം വാസ്തവവിരുദ്ധമായി മറുപടിയയ്ക്കാൻ ഇടയുള്ളതിനാൽ, പള്ളിക്കാരെല്ലാവരും ബ്രിട്ടീഷ് കൊച്ചിയിലെ ജഡ്ജിയുടെ മുമ്പാകെ ഹാജരായി ഒപ്പിടുന്ന സമ്മതപത്രത്തെ മാത്രമേ അംഗീകരിക്കാവൂ. അല്ലെങ്കിൽ മലയാളം മുടിഞ്ഞു പോകും. ഈ എഴുത്തുകൾ വായിച്ചപ്പോൾ നാം കുറെ ദുഃഖിച്ചു. എങ്കിലും അസൂയയും കൃതഘ്നതയും ലോകത്തിൽ ധാരാളമുണ്ടെന്നു സ്വാനുഭവത്താൽ അറിയാൻ തുടങ്ങിയിരുന്ന നമുക്കു ഈ എഴുത്തുകൾ അസഹ്യമായ വ്യസനത്തെ ഉണ്ടാക്കി എന്നു പറയാൻ പാടില്ല. കരുണാനിധിയായ മെത്രാപ്പോലീത്താ അവർകൾ നമ്മെ ഓരോ വിശേഷസ്ഥലങ്ങൾ കാണ്മാൻ കൊണ്ടുപോയി നമ്മുടെ വിചാരത്തെ വേറെ വഴിക്കു തിരിച്ചുവിട്ടതിനാൽ, എഴുത്തുകൾ വായിച്ചതിൽ നിന്നുണ്ടായ അസുഖകരമായ മനോവികാരം നമ്മിൽ അധികദിവസം സ്ഥിതി ചെയ്തില്ല.

കർക്കടകം 3-ാം തീയതി നിനുവാപ്പട്ടണം കാണുന്നതിനു പുറപ്പെട്ടു. അന്നു മാർ തോമ്മാ ശ്ലീഹായുടെ പെരുനാളായിരുന്നതുകൊണ്ടു മൂസലിൽ ദൈവമാതാവിന്റെ നാമത്തിൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട തഹറാ എന്ന പള്ളിയിൽ കുറുബാന ചൊല്ലിയതിന്റെ ശേഷമാണു പുറപ്പെട്ടതു. കൂടെ രണ്ടു മൂന്നു റമ്പാന്മാരും മൂസലിലെ എട്ടുപത്തു പ്രധാനികളുടെ പുത്രന്മാരുമുണ്ടായിരുന്നു. എല്ലാവരെയുംകാൾ ഉത്സാഹി കോജാ അന്തോൻ ആയിരുന്നു. ഈ യുവാവിനു നമ്മുടെ നേരെ സവിശേഷമായ സ്നേഹവും ഭക്തിയുമുണ്ടായിരുന്നു. നിനുവയുടെ കിടപ്പു മൂസലിൽ നിന്ന് ഒന്നര നാഴിക കിഴക്കുവശത്താണ്. മൂസൽ പട്ടണത്തിന്റെ കിഴക്കുവശത്തു കൂടി ഒഴുകുന്ന ടൈഗ്രീസ് നദിയുടെ മീതെയുള്ള പാലം കടന്നു ഒരു നാഴിക നടന്നാൽ നിനുവയായി.

നിനുവ കണ്ടാൽ അതു എപ്പോഴെങ്കിലും ഒരു പട്ടണമായിരുന്നു എന്നു പ്രഥമദൃഷ്ടത്തിൽ ആർക്കും തോന്നുന്നതല്ല. ഒരു വലിയ പർവ്വതം തെക്കുവടക്കായി നോക്കെത്താത്ത ദൂരത്തിൽ (ഉദ്ദേശം മുപ്പതു നാഴിക) നീണ്ടുകിടക്കുന്നതായി മാത്രം ആദ്യം കാണാം. എങ്കിലും ആ പട്ടണത്തിന്റെ സ്വഭാവം എന്തെന്നു അറിയുന്നതിനു യൂറോപ്യന്മാർ മുഖാന്തരം

ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ള അനേകം തുരങ്കങ്ങളിൽ ഒന്നിൽ കേറി നോക്കിയാൽ മതി. കാറ്റിന്റെ ശക്തിയാൽ മണൽ വന്നു കേറി പട്ടണം മൂടിപ്പോകയാണു ചെയ്തിട്ടുള്ളതു. കാറ്റടിക്കുമ്പോൾ സമുദ്രത്തിലെ തിരമാലകൾപോലെ ഇളകിമറിയുന്ന മണൽ പ്രദേശങ്ങൾ ഇപ്പോഴും ആപ്രിക്കാ മുതലായ ഭൂഖണ്ഡങ്ങളിൽ കാണ്മാനുണ്ട്. നാം വളരെ തുരങ്കങ്ങളിൽ കേറിക്കണ്ടു. നാമും കൂട്ടരും അന്നു ഭക്ഷണം കഴിക്കയും ആശ്വസിക്കയും ചെയ്തതു അരമനയുടെ ഒരു ഭാഗമെന്നു യൂറോപ്യന്മാർ പലതുകൊണ്ടും തീർച്ച യാക്കിയിരിക്കുന്ന ഒരു സ്ഥലത്തായിരുന്നു. ഇവിടെ ഏകദേശം ആയിര പ്പറ വെള്ളം കൊള്ളുന്ന ഒരു കൽത്തൊട്ടിയുണ്ട്. ഇതിനാലും മറ്റും ആ മുറി അന്നത്തെ രാജാവിന്റെ കുളിമുറിയാണെന്നു വിശ്വസിക്കപ്പെട്ടിരി ക്കുന്നു. അക്ഷരം കൊത്തപ്പെട്ട പല കല്ലുകളും വിഗ്രഹങ്ങളും യൂറോ പ്യന്മാർ ഇവിടെ നിന്നു കപ്പൽ കയറ്റി അയച്ചിട്ടുണ്ട്. വളരെയെണ്ണം ബ്രിട്ടീഷ് കോൺസലിന്റെ ബങ്കളാവിന്റെ മുറ്റത്തും തുരങ്കങ്ങളുടെ വാതു ക്കലും കിടപ്പുമുണ്ട്.

നിനുവ നശിച്ചകാലത്തു ആ പട്ടണത്തിൽ ലക്ഷത്തിരുപതിനായിരം ജനങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു അനുമാനിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇത്രയും ജനങ്ങളെയും ഈ വലിയ പട്ടണത്തെയും ഒന്നായി നശിപ്പിച്ചു കളയണ മെന്നു ദൈവത്തിനു തോന്നിയതോർക്കുമ്പോൾ നാം ഭയപരവശനായി വിറച്ചുപോകുന്നു. എങ്കിലും നമ്മിൽ ഐശ്വര്യവാന്മാരായവർ ഈ ഭയ ങ്കര ശിക്ഷയ്ക്കു നിനുവക്കാരെ അർഹന്മാരാക്കിത്തീർത്ത സംഗതിക ളെക്കുറിച്ചു ആലോചിക്കാറില്ല. നാം ചെയ്യുന്ന പാപങ്ങൾക്കു തക്ക ശിക്ഷ ഉടനുടൻ കിട്ടാതെ വരുമ്പോൾ പാപം ചെയ്യുന്നതിനു പിന്നെയും നമുക്കു ഉത്സാഹം കൂടുകയാണല്ലൊ ചെയ്യുന്നതു. എന്നാൽ നമ്മുടെ ഓരോ പ്രവൃ ത്തികളും അപ്പോഴപ്പോൾ സ്വർഗ്ഗത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടെന്നും ദൈവത്തിനു യുക്തമെന്നു തോന്നുമ്പോൾ എല്ലാംകൂടി കണക്കു തീർക്കു മെന്നും ഉള്ള സംഗതികൾക്കു ഈ പട്ടണം നല്ലൊരു ദൃഷ്ടാന്തമാണ്. ഈ മനോബോധത്തോടുകൂടി നാമും കൂട്ടരും വൈകുന്നേരമായപ്പോൾ മൂസലിലേക്കു മടങ്ങി.

കർക്കടകം 10-ാം തീയതി *തൂറാദ് അല്പെപ്പ്പു* എന്ന ദയറാ കാണ്മാൺ നാം മെത്രാപ്പോലീത്തായോടു കൂടി പോയി. ഈ ദയറാ മാർ മത്തായി എന്ന പരിശുദ്ധന്റെ ഉപയോഗത്തിനായി പണിയിച്ചതാണ്. ഇതു മൂസ ലിൽ നിന്നു വടക്കുകിഴക്കു ഏകദേശം പന്ത്രണ്ടുനാഴിക ദൂരത്തിൽ ഒരു മലയിൻമേലാണ്. അതിരാവിലെ പുറപ്പെട്ടു ഒമ്പതു മണിയായപ്പോൾ *ബഹ ശീക്കാ* എന്ന പട്ടണത്തിലെത്തി. ഇവിടെ സുറിയാനിക്കാരുടെ വക ഒരു പള്ളിയും 150 കുടുംബങ്ങളുമുണ്ട്. അന്യമതസ്ഥന്മാരായി ഇവിടെ ആരു മില്ല. ദയറായോടു അടുത്തപ്പോൾ ഞങ്ങൾ ഒരു പുതിയ ജാതിക്കാരെ

കണ്ടു. ഇവരുടെ പേരു ഇസ്സീദികൾ എന്നാണ്. ഇവരുടെ കൂട്ടം കിടക്കുന്നതു ദയറായ്ക്കു വടക്കുള്ള മലകളിലാണ്. പല സ്ഥലങ്ങളിലായി ഇവരുടെ വക ഏകദേശം പതിനായിരം വീടുകളോളം കാണും. ഇവർ മുസൽമാന്മാരെക്കാൾ ക്രൌര്യവും ശൗര്യവും കൂടുന്നവരാണ്. ഇവർ വന്ദിക്കുന്നതു സ്വർണ്ണംകൊണ്ടുണ്ടാക്കപ്പെട്ട ഒരു മയിലിനെയാണു. ഇതിന്റെ നേരെ ഇവർക്കുള്ള ഭക്തി അനന്യസാധാരണമാണ്. ഇവരുടെ ക്ഷേത്രത്തിൽ പൂജ കഴിക്കാനായി ഒരാളുണ്ട്. ഈ പൂജാരിയേയും ഇവർക്കു വലിയ കാര്യമാണ്. ഇവർ വിഗ്രഹാരാധനക്കാരെന്നോ പിശാചിനെ വന്ദിക്കുന്നവരെന്നോ ഇവർ കേൾക്കെ ആരെങ്കിലും പറഞ്ഞാൽ നിശ്ചയമായി ഇവർ അവനെ കൊല്ലാതെ അടങ്ങുന്നതല്ല. ഇവർക്കു സുറിയാനിവൈദികന്മാരുടെ നേരെ നിഷ്ക്കപടമായ ഭക്തിയുണ്ട്. മെത്രാന്മാരുടെ അടുക്കൽ വരുമ്പോൾ ഇവർ കൈമുത്തുകയും വളരെ വണക്കത്തോടെ നിൽക്കുകയും ചെയ്യും. മറ്റു ഒരു മതക്കാരെയും ഇവർ കൂട്ടാക്കാറില്ല. ഇവരെ അന്യജാതിക്കാരിൽ നിന്നു തിരിച്ചറിയുന്നതു ഇവരുടെ ഒരു പ്രത്യേക സമ്പ്രദായത്തിലുള്ള തലപ്പാവുകൊണ്ടാണു. ഈ മാതിരി തലപ്പാവു വേറെ ആരും ധരിക്കുന്നതല്ല. ഇവരിൽ പത്തിരുപതു പേർ നമ്മെയും മെത്രാപ്പോലീത്തായെയും കാണ്മാൻ വന്നു ചില സാമാനങ്ങൾ കാഴ്ചവെക്കുകയുണ്ടായി.

മൂന്നു മണിയായപ്പോൾ ഞങ്ങൾ ദയറായുടെ അടിവാരത്തെത്തി അവിടെനിന്നു മല കേറാൻ തുടങ്ങി അഞ്ചര മണിക്കു ദയറായിൽ എത്തുകയും ചെയ്തു. ഇതുകൊണ്ടു ഈ പർവതത്തിന്റെ ഔന്നത്യം എത്രത്തോളമുണ്ടെന്നു ഊഹിക്കാവുന്നതാണ്. ദയറായിലുള്ള മാർ ദനഹാ മെത്രാപ്പോലീത്തായും അവിടെയുള്ള റമ്പാന്മാരും കൈത്താളങ്ങൾ മുതലായ പാട്ടും വാദ്യങ്ങളും ആയി വന്നു ഞങ്ങളെ എതിരേറ്റു പള്ളിയകത്തേക്കു കൊണ്ടുപോയി. ആരാധന കഴിഞ്ഞശേഷം മൂസലിലെ മെത്രാപ്പോലീത്താ ഒരു ചെറിയ പ്രസംഗം പറഞ്ഞു.

ഈ ദയറാ എത്രയും പുരാതനവും രക്തസാക്ഷിയായി മരിച്ച മാർ ബഹനാൻ സഹദായുടെ പിതാവായ സെനഹറിയോസു രാജാവിനാൽ പണിയിക്കപ്പെട്ടതുമാകുന്നു.

ഇനി ഈ ദയറായെക്കുറിച്ചു അല്പം പറയാം. ഇതിന്റെ പേർ അല്പെപ്പിന്റെ ദയറാ എന്നാണെന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞല്ലൊ. ഇതിന്റെ അർത്ഥം അനേകായിരം പേരുടെ ദയറായെന്നാണു. മാർ മത്തായി എന്ന റമ്പാന്റെ പ്രസംഗവൈഭവത്താൽ അനേകായിരം ആളുകൾ ക്രിസ്തുമതം സ്വീകരിക്കയും അവർ തങ്ങൾക്കുള്ള സർവ്വവും ഉപേക്ഷിച്ചു നിത്യജീവനാകുന്ന കിരീടം ലഭിപ്പാൻ ആഗ്രഹിച്ചുംകൊണ്ടു ഈ ദയറായിലും അതിനു ചുറ്റുമുള്ള ഗുഹകളിലും വന്നു താമസിക്കയും ചെയ്തതുകൊണ്ടാണു

ഈ ദയറായ്ക്കു ഈ പേരു സിദ്ധിച്ചതു. മൂസൽ മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ ക്രിസ്തുമതം പ്രസംഗിച്ചതും ഈ പരിശുദ്ധനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുഗാമികളുമാണു. എല്ലാ ക്രിസ്ത്യാനികളും ഒരുപോലെ ബഹുമാനിക്കുന്ന വലിയ വൈദികനും ശാസ്ത്രജ്ഞനും ബാർ എബ്രായ എന്നു പ്രസിദ്ധനും ആയ മാർ ഗ്രീഗോറിയോസു കാതോലിക്കാ സ്ഥിരവാസം ചെയ്തിരുന്നതു ഈ ദയറായിലാണ്. ഇദ്ദേഹം ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള അനേകം വേദപുസ്തക വ്യാഖ്യാനങ്ങളും പ്രബന്ധങ്ങളും നിയമങ്ങളും സുറിയാനി ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ ഒരു ഉന്നതപദവിക്കു അർഹങ്ങളാണു. സുറിയാനി സഭയിലെ പരിശുദ്ധനും മല്പാനും ആയി അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ളവരിൽ അവസാനത്തെ ആളുമാണു ഇദ്ദേഹം. ഇത്ര വലിയ സ്ഥാനത്തിലും മഹത്വത്തിലും ഇരുന്ന ഈ പരിശുദ്ധൻ തന്റെ ജീവിതകാലത്തെ നയിച്ചതു ഒരു വലിയ കരിങ്കല്ലിന്റെ ഉള്ളിൽ കൊത്തിയുണ്ടാക്കിയ ഒരു ചെറിയ ഗുഹയിലാണു. ഇതിന്റെ അകത്തു ഒരാൾക്കു കഷ്ടിച്ചു കടക്കത്തക്ക ഒരു ദ്വാരമെ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ഗുഹയുടെ വിസ്താരം രണ്ടു കോൽ നീളവും രണ്ടര കോൽ പൊക്കവും ഒരു കോൽ വീതിയുമാണ് (ഒരു കോൽ = രണ്ടര അടി - എഡി.). പടിഞ്ഞാറെ അറ്റത്തു ഒരാൾക്കു ഇരിക്കത്തക്ക ക്രമത്തിൽ ഒരു തിണ്ണ കാണ്മാനുണ്ടു. ഈ പരിശുദ്ധൻ ആശ്വാസത്തിന്നായി പുറപ്പെടുന്ന നേരത്തിൽ പണിയപ്പെട്ടതായ ഒരു കൽമാടവും അതിനു താഴെ കൊത്തപ്പെട്ട രണ്ടു കൽമുറികളും അതുകളുടെ മുൻവശത്തു കല്ലിൽ കൊത്തിക്കുഴിച്ച ഒരു ചെറിയ കുളവുമുണ്ട്. ഇതിലേക്കുള്ള ഉറവ ഈ കൽമുറികളിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. കുളത്തിൽ വെള്ളം നിറഞ്ഞു കവിഞ്ഞൊഴുകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. കൽമുറിയിൽ നാം കേറി നോക്കിയപ്പൊൾ അതിനകത്തു മുട്ടിനുമേൽ വെള്ളമുണ്ടായിരുന്നു. മുറികളുടെ മീതെയുള്ള കൽമാടത്തിൽ നിന്നു എത്രയും നേരിയവിധത്തിൽ മഞ്ഞു സർവദാ പെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ കൽമാടത്തിന്റെ താഴെയുള്ള കുളത്തിന്റെ ചുറ്റുമായി പത്തുമുപ്പതു പേർക്കിരിക്കാം. എത്ര ഉഷ്ണിച്ചവനും ഒരു മണിക്കൂർ ഈ മാടത്തിന്റെ താഴെ ഇരുന്നാൽ കുളിരുകൊണ്ടു വിറച്ചു പോകുന്നതും കുപ്പായം മഞ്ഞുകൊണ്ടു നനയുന്നതുമാണു. ഈ ഒരു വിശേഷം നിമിത്തം മൂസലിലെ പ്രധാനന്മാർ ജാതിമതഭേദങ്ങൾ ആലോചിക്കാതെ കുടുംബസമേതം ഇവിടെ വന്നു സുഖമെടുത്തു താമസിക്കാറുണ്ടു. ഈ പണികളെല്ലാം ബാർ എബ്രായയുടെ കരകൌശലങ്ങളാണു. കൽമാടത്തിന്റെ മുൻവശത്തു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരു കൊത്തപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു.

ഈ ദയറായുടെ ആവിർഭാവത്തിനു ഹേതുഭൂതനായ മാർ മത്തായി സന്യസിച്ചിരുന്ന ഗുഹയും നാം കാണുകയുണ്ടായി. ഇതു ദയറായുടെ കിഴക്കുവശത്തു കുന്നിന്റെ ചരിവിലാണ്. നമുക്കു ഈ ഗുഹയ്ക്കകത്തു

കേറുന്നതിനു രണ്ടുമൂന്നു പേരുടെ കായികസഹായം വേണ്ടിവന്നു. ഗുഹ മലയുടെ കിഴക്കോട്ടുള്ള ചരിവിന്റെ തൂക്കിൽ ആകകൊണ്ടു കാലു തെറ്റി വീഴുന്നതിന് എളുപ്പമുണ്ടായിരുന്നതിനാലാണ് അന്യസഹായം വേണ്ടി വന്നതു. പത്തുപതിനഞ്ചു പേർക്കു നിക്കാൻ മാത്രം ഗുഹയ്ക്കു വിസ്താരമുണ്ടു. ഇതിനകത്തു കല്ലുകൊണ്ടു കെട്ടപ്പെട്ട ഒരു ത്രോണോസുണ്ട്. വേറെ യാതൊരു വിശേഷവുമില്ല. ഈ മാതിരി ഗുഹകൾ ഈ ദയറായ്ക്കു ചുറ്റും വളരെയുണ്ടെങ്കിലും ബാർ എബ്രായയുടെയും മാർ മത്തായിയുടെയും ഗുഹകളെ ജനങ്ങൾ വളരെ ഭക്തിയോടെ വിചാരിച്ചുവരുന്നു. ഇതുകളിൽ ഇരുന്നു സന്യസിക്കാൻ ആരുതന്നെ ആവശ്യപ്പെട്ടാലും അനുവദിക്കുന്നതുമല്ല.

ദയറായുടെ പണി വളരെ വിശേഷപ്പെട്ടതു തന്നെ. അതിനു ചുറ്റുമുള്ള മതിൽ കോട്ടപോലെ ഉറപ്പിലും ഉയരത്തിലും കെട്ടപ്പെട്ടതാണു. നാലു മൂലകളിലും കൊത്തളങ്ങളുമുണ്ടു. കവർച്ചക്കാരുടെ ആക്രമണത്തെ തടയുന്നതിനാണ് ഇത്രയൊക്കെ മുൻകരുതലുകൾ ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. ഒരൊറ്റയാൾ ദയറായിലുണ്ടായിരുന്നാൽ ഏതു അക്രമിസംഘത്തെയും ഓടിക്കാം. നാം ഈ ദയറായിൽ ചെന്നപ്പോൾ അവിടെ ആറേഴു റമ്പാന്മാരും പ്രധാനിയായ മാർ ദനഹാ മെത്രാപ്പോലീത്തായും മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ഒരു കാലത്ത് ഇവിടെ അറുപതെഴുപതു റമ്പാന്മാർ താമസിച്ചിരുന്നു. ഇവരിൽ ദൈവഭക്തിയിൽ അദ്വിതീയനും ലോകത്തെ ഇതിലധികം വെടിയാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത സ്ഥിതിയിൽ എത്തിയ ആളും ആയ ഒരു റമ്പാൻ ദയറായ്ക്കു പുറത്തു ഒരു ഗുഹയിൽ ഇരിക്കുന്നതും നാം കണ്ടു. ഇദ്ദേഹത്തിനു വയസ്സു 35-ൽ അധികമില്ല. നല്ലൊരു സുമുഖനും സുറിയാനി ഭാഷാപണ്ഡിതനുമാണു. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭക്ഷണവും വസ്ത്രധാരണവും ആരേയും വിസ്മയിപ്പിക്കുന്നതാണു. ദിവസവും ഉച്ചയ്ക്കു കുറെ അപ്പവും ഒരു പാത്രത്തിൽ കുറെ വെള്ളവും ദയറായിൽ നിന്നു കൊടുത്തയയ്ക്കും. ഇതല്ലാതെ യാതൊരു ഭക്ഷണമോ പാനീയമോ ഇദ്ദേഹത്തിനില്ല. ഇദ്ദേഹം എല്ലായ്പ്പോഴും ഒരു കറുത്ത ളോഹയും ഒരു പുറംകുപ്പായവുമാണ് ധരിക്കാറു. ഇതുകൾ അനേകം കഷണങ്ങൾ കൂട്ടി തുന്നിപ്പിടിപ്പിച്ചു ഉണ്ടാക്കിയവയാണു. നല്ല മാതിരിയിലുള്ള ഉടുപ്പുകൾ മറ്റു റമ്പാന്മാർക്കെന്നപോലെ ഇദ്ദേഹത്തിനും തയാറാക്കാറുണ്ടെങ്കിലും അതുകളെ ഇദ്ദേഹം സ്വീകരിക്കുന്നില്ല. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ നിഷ്ക്കൈതവ ഭക്തിയെ കേട്ടറിഞ്ഞു വന്നു ഓരോരുത്തൻ ഉടുപ്പുകൾ മുതലായവ സമ്മാനിക്കുന്നതൊന്നും ഇദ്ദേഹം തൊടുക പോലും ചെയ്യാറില്ല. ഞായറാഴ്ചകളിലും പെരുനാൾ ദിവസങ്ങളിലും മാത്രം ഇദ്ദേഹം ഗുഹയ്ക്കു പുറത്തിറങ്ങി ദയറായിലെ പള്ളിയിലേക്കു പോകും. അന്യദിവസങ്ങളെ വിശുദ്ധ പുസ്തക വായനയാലും പ്രാർത്ഥനയാലും

ഗുഹയ്ക്കകത്തു വെച്ചു തന്നെ കഴിച്ചുകൂട്ടുകയാണു. നിർദ്ദോഷങ്ങളായ വിനോദങ്ങളെ കൂടി ഇദ്ദേഹം വെറുക്കുന്നു. ഇദ്ദേഹം തുറബ്ദീൻകാരനും മാതാപിതാക്കന്മാർക്കു ഏക പുത്രനുമാണു. വീട്ടിലിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ കുടുംബകാര്യങ്ങൾ അന്വേഷിക്കാതെ കഠിനമായ സന്യാസവ്രതം തുടങ്ങിയതിനാൽ മാതാപിതാക്കന്മാർ ദുഃഖിക്കുന്നതു കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കാൻ കഴിയാഞ്ഞിട്ടു സകലവും ഉപേക്ഷിച്ചു ഈ ദയറായിൽ വന്നു താമസിക്കുകയാണു. ഐശ്വര്യത്തിലും പ്രതാപത്തിലും പ്രഥമസ്ഥാനം വഹിക്കുന്ന ചക്രവർത്തികളുടെ മന്ദിരങ്ങളിൽ കൂടി ഈ ത്യാജ്യമായ ഗുഹയിലുള്ളെടത്തോളം സന്തുഷ്ടിയും സമാധാനവും കാണുന്നതല്ല. ഇതിലധികമായ ഒരു ഭാഗ്യം മനുഷ്യർക്കു ലോകത്തിൽ ലഭിക്കാനുണ്ടോ?

പത്തമ്പതു റമ്പാന്മാർക്കു സുഖമായ കാലക്ഷേപത്തിനുള്ള മുതലെടുപ്പു ഈ ദയറായ്ക്കുണ്ടു. ഏതാനും കൃഷിസ്ഥലങ്ങൾക്കു പുറമേ രണ്ടു മൂവായിരം ആടുകളും ഉണ്ടു. വെള്ളിക്കുരിശു മുതലായ പല ഉപകരണങ്ങൾ ധാരാളമാണ്. സമർത്ഥനും സുശീലനുമായ ദനഹാ മെത്രാപ്പോലീത്തായുടെ കൈവശം ദയറാ വകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വന്തം വകയുമായി വളരെ പണവുമുണ്ടു.

ഈ ദയറായിൽ പതിനൊന്നു ദിവസം താമസിച്ചതിന്റെ ശേഷം കർക്കടകം 22-ാം തീയതി മൂസലിലേക്കു മടങ്ങി. അനന്തരം മൂസലിൽ താമസിക്കുന്ന ബാബേൽ പാത്രിയർക്കീസെന്നു പറയുന്ന കൽദായ പാത്രിയർക്കീസിനെ ചെന്നു കണ്ടു. ഇദ്ദേഹവുമായി രണ്ടു മൂന്നു മണിക്കൂറു നേരം സംസാരിക്കുകയും ഒരുമിച്ചു ഭക്ഷണം കഴിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇദ്ദേഹം ഒരു സൽസ്വഭാവിയും സ്ഥാനത്തിനടുത്ത ഗൌരവമുള്ള ആളുമാണ്. മലയാളത്തെ റോമ്മാ സുറിയാനിക്കാർക്കു മെത്രാനെ അയയ്ക്കാൻ ഇപ്പോഴും അപേക്ഷ ചെന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ടെന്നും റോമ്മിലെ അനുവാദം കൂടാതെ അയച്ചാൽ അപകടം നേരിടുമെന്നും മലയാളത്തെ റോമ്മാ സുറിയാനിക്കാർ ലത്തീൻ മെത്രാന്മാരുടെ കീഴിൽ കിടന്നു അവരുടെ ആചാരമര്യാദകൾ പഠിക്കുന്നതു കഷ്ടമാണെന്നും അന്തോണിയച്ചനെ (മാർ അബ്ദീശോയെ) മെത്രാനാക്കി അയച്ചതുകൊണ്ടു യാതൊരു ഫലവുമുണ്ടാകാഞ്ഞതു വ്യസനകരമാണെന്നും മറ്റും അനേക സംഗതികളെ അദ്ദേഹം നമ്മോടു പറഞ്ഞു.

ഇനി മൂസൽ പട്ടണത്തെക്കുറിച്ചു അല്പം പറയാം. ഇതു തുർക്കി രാജ്യത്തിന്റെ ഒരു വിഭാഗമായ അൽജെസിറായിലെ പ്രധാനപട്ടണമാണ്. ടൈഗ്രീസ് നദീതീരത്തുള്ള ഈ പട്ടണത്തിന്റെ മറുകരയാണു നിനുവാപ്പട്ടണത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കാണുന്നതു. മൂസലിൽ പണ്ടു വിശേഷപ്പെട്ട ഒരു തരം തുണി നെയ്യുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഇവിടെ യാക്കോബായ സുറിയാനിക്കാരുടെ വക 800 കുടുംബങ്ങളും നാലു പള്ളികളുമുണ്ടു.

മുസൽമാന്മാരെ ഒഴിച്ചാൽ മൂസലിൽ ജനസംഖ്യകൊണ്ടും പ്രാബല്യം കൊണ്ടും ധനസമൃദ്ധികൊണ്ടും പ്രഥമസ്ഥാനം യാക്കോബായ സുറിയാനിക്കാർക്കാണു. ഇവിടെയുള്ള കൃസ്ത്യാനികളിൽ ഏറ്റവും ധനികനും പ്രധാനനും കോജാ അബ്ദൾഹാദ് ആണു. ഇവിടെ കൽദായക്കാർ 300 ഉം മക്കുലുബിൻകാർ 150 ഉം കുടുംബക്കാരുണ്ടു. കൽദായക്കാരുടെ വക പള്ളിയും സിമ്മനാരിയും സുറിയാനി അച്ചുകൂടവുമുണ്ടു. ഇവരുടെ പാത്രിയർക്കീസിനു ഇരിക്കാൻ ഒരു പ്രത്യേക സ്ഥലവുമുണ്ടു. മക്കുലുബിൻ കാർ എന്നു പറഞ്ഞാൽ യാക്കോബായ സുറിയാനിക്കാരിൽ നിന്നു പിരിഞ്ഞു റോമ്മാ മതത്തെ സ്വീകരിച്ചവരാണു. ഇവർ സുറിയാനിക്കാരൊക്കയും റോമ്മാ പാപ്പായുടെ കീഴിരിക്കണമെന്നു കരുതി ഉദ്ദേശം 140 വർഷത്തിനു മുമ്പുണ്ടായ ഒരു ഉപദ്രവകാലത്തു പിരിഞ്ഞുപോയതാണു. ഇവർക്കും ഇവിടെ ഒരു പള്ളിയുണ്ടു. ഈ പള്ളി പണിയാനുള്ള ചിലവു മുഴുവനും റോമ്മയിൽ നിന്നു അയച്ചുകൊടുത്തതാണു. ഇതിൽ ബെന്നിയെന്നു പേരായ ഒരു മെത്രാൻ താമസിക്കുന്നുണ്ടു. നാം കൊച്ചിയിൽ വച്ചു കണ്ടുപരിചയപ്പെട്ട മൂസൽക്കാരൻ പൌലൂസു കശീശാ ഏൽപിച്ചിരുന്ന സാമാനങ്ങളെ ഇദ്ദേഹത്തിനു കൊണ്ടുപോയി കൊടുക്കുകയും മെത്രാൻ സന്തോഷമായി സംസാരിക്കുകയും ചെയ്തു. മൂസലിൽ അർമ്മേനിയൻകാർ പത്തിരുപതു കുടുംബക്കാർ മാത്രമേയുള്ളു. ഇവർക്കു തനതായി പള്ളിയില്ലാത്തതിനാൽ ഇവരുടെ ആത്മീയകാര്യങ്ങൾ നടത്തിപ്പോരുന്നതു യാക്കോബായ സുറിയാനിപ്പള്ളിയിലാണു.

മൂസൽക്കാരുടെ ആതിഥ്യവിശേഷം കൊണ്ടു അവിടെ താമസിച്ച ഒരു മാസം ഞങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചെടത്തോളം ക്ഷണം കഴിഞ്ഞുപോയി. കൊച്ചിയിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ടതിന്റെ ശേഷം ഞങ്ങൾ ഈ വിധത്തിലുള്ള കരുണയ്ക്കും അതിന്റെ ഒരു ബഹിർലക്ഷണമായ സൽക്കാരത്തിനും പാത്രീഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഞങ്ങളെ ഉടനെ മർദ്ദീനിലേക്കു അയച്ചുകൊള്ളണമെന്നു പാത്രിയർക്കീസു ബാവാ കല്പന അയച്ചതുകൊണ്ടാണു ഞങ്ങൾ കർക്കടകം 29-ാം തീയതി മൂസൽപട്ടണം വിടാൻ സംഗതിയായതു. ഈ വിരഹം മൂസലിലെ അതിഥിപ്രിയന്മാരായ സുറിയാനിക്കാർക്കു നിർവ്യാജദുഃഖത്തിനു ഹേതുവായിത്തീർന്നു.

അദ്ധ്യായം 9

മൂസൽ മുതൽ മാർദീൻ വരെ

(1038 കർക്കടകം 28 - 1039 ചിങ്ങം 13)

വൈകുന്നേരം അഞ്ചുമണിക്കു കഴുതക്കൂട്ടം മൂസൽ പട്ടണം വിട്ടു. യാത്രാസമ്പ്രദായം പ്രായേണ ബഗദാദിൽ നിന്നു മൂസലിലേക്കുള്ളതു

പോലെയാണു. യാത്രക്കാരുടെ സംഖ്യ ഉദ്ദേശം 100 ആയിരുന്നു. ഞങ്ങളുടെ സഹായത്തിനു സർക്കാരിൽ നിന്നു ആരെയും അയച്ചിരുന്നില്ല. ഞങ്ങളുടെ സഹായത്തിനു ഒരാളെ മൂസലിൽ നിന്നു കൂട്ടിയിരുന്നു. പിറ്റെ ദിവസം കാലത്തു ഞങ്ങൾ ഒരു കുന്നിന്മേലുള്ള ഒരു ചെറിയ ഗ്രാമത്തിന്റെ താഴ്‌വരയിൽ എത്തി വിശ്രമിച്ചു. ആ ഗ്രാമവാസികളിൽ ചിലർ ഓരോ സാമാനങ്ങളെ കൊണ്ടുവന്നു പതിവുപോലെ യാത്രക്കാർക്കു വിൽക്കാൻ തുടങ്ങി. ഈ കൂട്ടത്തിൽ കോഴിമുട്ട വിൽക്കാനായി പത്തുപന്ത്രണ്ടു വയസ്സു പ്രായമുള്ള ഒരു മുസൽമാൻ ബാലിക വന്നിരുന്നു. ഈ പെണ്ണു പലർക്കും മുട്ട വിറ്റതിന്റെ ശേഷം ഒരു മുസൽമാൻ യാത്രക്കാരന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു. ഇവൻ പെണ്ണിന്റെ കൈവശമുണ്ടായിരുന്ന മുട്ട മുഴുവൻ എണ്ണിയെടുത്തുകൊണ്ടു പകുതി വില കൊടുത്തു. ഇതു പോരെന്നും ക്രമപ്രകാരമുള്ള വില തരണമെന്നും അതിനു മനസ്സില്ലാത്തപക്ഷം മുട്ട തിരിയെ തരണമെന്നും ഈ പെൺകുട്ടി ആവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ മുസൽമാൻ കോപത്തോടെ ചാടി എഴുന്നേറ്റു അവളുടെ നെഞ്ഞത്തു ഒരു ചവിട്ടു കൊടുത്തു. അബലയും ദുർഭഗയുമായിരുന്ന പെൺകുട്ടി മറിഞ്ഞു വീണു തൽക്ഷണം മരിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ വിവരം കുട്ടിയുടെ ആളുകൾ അറിഞ്ഞപ്പോൾ തോക്കും കുന്തവും വാളും ഒക്കെയായി പുറപ്പെട്ടു കുന്നിന്മേൽ നിന്നു താഴെയുള്ള വഴിയാത്രക്കാരുടെ കൂട്ടത്തിലേക്കു വെടിവെക്കാൻ തുടങ്ങി. ഇതു കണ്ടു യാത്രക്കാരെല്ലാം കൂട്ടത്തിൽ ഞങ്ങളും ഓടാൻ തുടങ്ങി. ബഗദാദിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ ചുഴലിക്കാറ്റിന്റെ ഫലമായി ഉണ്ടായ ബഹളവും ഇതും തമ്മിൽ നല്ല സാമ്യമുണ്ടായിരുന്നു. ഗ്രാമവാസികൾ എല്ലാവരും കൂടി ഇളകിവന്നു യാത്രക്കാരെ വിഴുങ്ങാഞ്ഞതു ഭാഗ്യം. ഞങ്ങളുടെ മരണം ആസന്നമായിട്ടില്ലാഞ്ഞതുകൊണ്ടു വെടിവെക്കാൻ തുടങ്ങിയവരെ ഗ്രാമവാസികളിൽ വേറെ ചിലർ വന്നു പിടിക്കുകയാണു ചെയ്തത്. ആ ഗ്രാമത്തിലേക്കു പ്രധാനനും ഒരു സർക്കാരുദ്യോഗസ്ഥനും കൂടി കുലപാതകന്റെ അടുക്കൽ വന്നു അയാളോടു സംസാരിക്കാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ ശേഷം യാത്രക്കാർ അവരുടെ ജീവനും കൊണ്ടു യാത്ര തുടർന്നു. എങ്കിലും ഒന്നുരണ്ടു നാഴിക കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഈ കുലപാതകൻ ഞങ്ങളുടെ ഒപ്പം വന്നു ചേർന്നു. മരിച്ച പെൺകുട്ടിയുടെ അവകാശികൾക്കു മുപ്പതു പവൻ കൊടുക്കാൻ വിധിയുണ്ടായതു കൊടുത്തു തീർത്തു പോന്നിരിക്കയാണെന്നു ആ വിദ്വാൻ പറഞ്ഞതു കേട്ടപ്പോൾ ഞങ്ങൾക്കുണ്ടായ ആശ്ചര്യം ഒന്നും പറയാനില്ല. തുർക്കി രാജ്യത്തു കുലപാതകന്മാരെ കൊല്ലണമെന്നു നിയമമുണ്ടെങ്കിലും "രക്തത്തിന്റെ വില" കിട്ടിയാൽ മതിയെന്നു മരിച്ച ആളുടെ അവകാശികൾ അപേക്ഷിച്ചാൽ അപ്രകാരം വിധിയുണ്ടാകുന്നതാണ്. യാതൊരുവിധത്തിലും നീതീകരിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത ഈ നിയമത്തിന്റെ ഫലമായി കുലപാതകങ്ങൾ ആ രാജ്യത്തു വർദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. തുർക്കി രാജ്യ

ത്തിനു കാലാനുസരണമായ പരിഷ്ക്കാരം സിദ്ധിക്കാത്തതിനുള്ള ഒരു കാരണം നിയമങ്ങളെന്നു പേരു പറഞ്ഞു നടത്തപ്പെടുന്ന ഈ വക അനീതികൾ തന്നെയായിരിക്കണം. മനുഷ്യജീവനു ഇത്ര കുറച്ചേ വിലയുള്ളു എന്നു വന്നാൽ പിന്നെ എങ്ങനെയാണു ആ രാജ്യത്തു സമാധാനവും ക്ഷേമവും ഉണ്ടാകുന്നത്?

യാതൊരു വിശേഷവും ഉണ്ടാകാഞ്ഞ നാലു ദിവസത്തെ യാത്രയുടെ ശേഷം ഞങ്ങൾ തൂറോദ്ഖറുദു എന്ന പർവതത്തിന്റെ അടിവാരത്തെത്തി. ഒരു ദിവസം വളരെ കഷ്ടപ്പെട്ടതിന്റെ ശേഷമെ ആ പർവതത്തിനു അപ്പുറത്തെത്താൻ സാധിച്ചുള്ളു. ഈ പർവതം മഹോന്നതവും ഭയങ്കരവുമായ ഒന്നാണ്. ജലപ്രളയാനന്തരം നോഹിന്റെ പെട്ടകം ഉറച്ചതു ഈ പർവതോപരി ആണെന്നാണു അവിടങ്ങളിലുള്ളവരുടെ ബോദ്ധ്യം. ഞങ്ങൾ ഈ പർവതം കടന്നപ്പോൾ അതിന്റെ അടിവാരത്തുകൂടി ഒഴുകുന്ന ടൈഗ്രീസ് നദി കണ്ടു. ഇതിനു ആ സ്ഥലത്തു വളരെ വീതിയും ആഴവുമുണ്ട്. ഈ നദി കടന്നുചെല്ലുന്നതു ജസ്സീറാ എന്ന പട്ടണത്തിലേക്കാകയാൽ ഉടനെ അവിടെ എത്തി അവിടത്തെ സുറിയാനിപ്പള്ളിയിൽ താമസിക്കാമെന്നു കരുതി ഞങ്ങൾ വളരെ ബദ്ധപ്പെട്ടു. എങ്കിലും കടത്തുവള്ളങ്ങളുടെ ദൌർല്ലഭ്യം കൊണ്ടും യാത്രക്കാരുടെ ബഹുലത്വം കൊണ്ടും ഉന്തിത്തള്ളിക്കേറാനുള്ള സാമർത്ഥ്യക്കുറവുകൊണ്ടും എല്ലാവരും അക്കരെ എത്തിയ ശേഷമെ ഞങ്ങൾക്കു കടത്തിറങ്ങാൻ സാധിച്ചുള്ളു. അക്കരെ എത്തിയതിന്റെ ശേഷം സുറിയാനിപ്പള്ളി കാണാതെ ഒരു മണിക്കൂറോളം ചുറ്റിത്തിരിയേണ്ടിവന്നു. മലയാളത്തു വന്നു ലണ്ടനിലേക്കു പോയ മാർ അത്താനാസ്യോസ് സ്തേഫാനോസു അപ്പോൾ ആ പള്ളിയിൽ താമസിക്കുകയായിരുന്നു. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇടവകപ്പള്ളിയും അതു തന്നെയായിരുന്നു.

ഞങ്ങൾ പള്ളിയുടെ പടിവാതിൽക്കൽ എത്തിയപ്പോൾ അദ്ദേഹം ഓടി ഇറങ്ങിവന്നു നമ്മെ ചുംബിച്ചു അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാളികയിലേക്കു കൊണ്ടുപോയി. ഉടനെ നാലാറു കറുത്ത മുന്തിരിക്കുലകൾ വരുത്തി അതിന്റെ ചാറു പിഴിഞ്ഞു ഞങ്ങൾക്കു കുടിക്കാൻ തന്നു. ഇതു കുടിച്ചപ്പോൾ ഞങ്ങൾ ഉറക്കം തൂങ്ങിത്തുടങ്ങിയതിനെ കണ്ടു ചിരിച്ചുംകൊണ്ടു മെത്രാപ്പോലീത്താ അവർകൾ, ഉറക്കം വരുന്നതിനു തന്നെയാണു താൻ അപ്രകാരം ചെയ്തതെന്നു പറയുകയും സുഖമായി കിടന്നുറങ്ങുന്നതിനു വേണ്ട ഏർപ്പാടുകൾ ചെയ്കയും ചെയ്തു. ഉറങ്ങി എഴുന്നേറ്റപ്പോൾ ഗോതമ്പുകഞ്ഞിയും പൊടിയരിക്കഞ്ഞിയും തയാറുണ്ടായിരുന്നു. കഞ്ഞി കുടിച്ചപ്പോൾ ഞങ്ങളുടെ ക്ഷീണം മിക്കവാറും തീർന്നുപോയതായി തോന്നി. പിന്നീടു അവിടത്തെ കമ്പോളത്തിൽ അല്പനേരം സഞ്ചരിച്ചു. വൈകുന്നേരം അഞ്ചരമണിയായപ്പോൾ കഴുതക്കൂട്ടം പുറപ്പെടാനുള്ള സമ

യമായി എന്നു പറഞ്ഞു ആളുകൾ വന്നു. പിറ്റേദിവസം പുറപ്പെടാമെന്നു മെത്രാപ്പോലീത്താ വളരെ നിർബന്ധമായിപ്പറഞ്ഞു എങ്കിലും യാതൊരു നിവൃത്തിയുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇനി ഇങ്ങനെ യാത്രക്കാർ സംഘമായി പ്പോകുന്നതിനുണ്ടാകണമെങ്കിൽ ഒരു മാസം കഴിയണം. അതുവരെ താമ സിക്കുവാൻ ഞങ്ങൾക്കു തരമില്ലാത്തതുകൊണ്ടു മെത്രാപ്പോലീത്താ വളരെ ദുഃഖത്തോടെ അനുവാദം തന്നു.

ജസ്സീറാ പട്ടണം പ്രസിദ്ധമായ ഒന്നാണ്. നദീതീരത്തുള്ള ഈ പട്ട ണത്തിന്റെ കിടപ്പു വളരെ ഇണക്കമുള്ളതായിരുന്നു. സുറിയാനിക്കാരെ കൂടാതെ ഇവിടെ മുസൽമാന്മാരും അർമ്മേനിയൻകാരും കൽദായക്കാരും ഉണ്ട്. സുറിയാനിക്കാർ ഇവിടെ ഒരു കാലത്തു അസംഖ്യം ഉണ്ടായിരുന്നു. തുർക്കി ഗവർമ്മെണ്ടിന്റെയും മുസൽമാന്മാരുടെയും അസഹ്യോപദ്രവ ത്താൽ വളരെ ആളുകൾ കുടിപുറപ്പെട്ടു പോയതായി മെത്രാപ്പോലീത്താ യിൽ നിന്നു അറിഞ്ഞു.

ഞങ്ങൾ 1039 ചിങ്ങം 6-ാം തീയതി ജസ്സീറായിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ടു 9-ാം തീയതി കാനക്ക് എന്ന സ്ഥലത്തെത്തി. ഇവിടെ യാക്കോബായ സുറിയാനിക്കാരുടെ വക ഒരു ചെറിയ ഗ്രാമവും പള്ളിയും ഉണ്ട്. ഈ പള്ളിയിൽ രണ്ടു പട്ടക്കാരുമുണ്ട്. അവരിൽ കശീശാ ബർസൌമ്മാ ഒരു നല്ല സുറിയാനിഭാഷാ പണ്ഡിതനാണ്. ഈ പട്ടക്കാരും ഞങ്ങളെ സന്തോ ഷമായി സൽക്കരിച്ചു. മാർ കൂറിലോസിന്റെ സ്വദേശമായ തൂറബ്ദീനി ലേക്കു ഇവിടെ നിന്നു നാലു നാഴിക ദൂരമേയുള്ളു. അവിടെ ചെന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആളുകളെ കാണുന്നതിനു നമുക്കു വളരെ ആഗ്രഹമു ണ്ടായിരുന്നു. എങ്കിലും കഴുതക്കൂട്ടം അത്രയ്ക്കു താമസിക്കുന്ന കാര്യം പ്രയാസമാകകൊണ്ടു വിവരം കശീശാ ബർസൌമ്മായോടു പറഞ്ഞ പ്പോൾ അദ്ദേഹം തൂറബ്ദീനിലേക്കു ഒരാളെ അയച്ചു. ആൾ അവിടെ ചെന്നപ്പോൾ ബാവായുടെ (മാർ കൂറിലോസിന്റെ - എഡി.) സഹോദ രൻ കൃഷിസ്ഥലത്തായിരുന്നതിനാൽ ഞങ്ങളെ കാണുന്നതിനു ബാവാ യുടെ ചിറ്റപ്പന്റെ മകനും ചാർച്ചക്കാരിൽ നാലഞ്ചുപേരും ബദ്ധപ്പെട്ടുവരി കയും ഞങ്ങൾ അവരുമായി സന്തോഷവർത്തമാനങ്ങൾ പറയുകയും മലയാളത്തു താമസിക്കുന്ന മാർ കൂറിലോസിന്റെയും സഹോദരൻ മസ്ക്കുദശായുടെയും ക്ഷേമവാർത്തകളെ പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്തു.

അന്നു വൈകുന്നേരം ഈ കാനക്കിയിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ട ഞങ്ങൾ 11-ാം തീയതി കാലത്തു ദനിസ്സീബിൻപട്ടണത്തിൽ മാർ യാക്കോബു മല്പാൻ പണിയിച്ച പള്ളിയിൽ ചെന്നു ചേർന്നു. ഈ പട്ടണം വളരെ പുരാതനവും പ്രസിദ്ധവുമായ ഒന്നാണ്. മാർ അപ്രേമിന്റെ ഗുരുവാണു

മാർ യാക്കോബു മല്പാൻ. ഇവർ രണ്ടുപേരും സുറിയാനിസഭയുടെ വൈദികഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ വർദ്ധനവിനെ വളരെ സഹായിച്ചിട്ടുള്ള വിവരം ജഗൽപ്രസിദ്ധമാണ്. സന്മാർഗ്ഗതത്വപ്രതിപാദകങ്ങളും ഭക്തിസംവർദ്ധക ങ്ങളുമായ ഇവരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ ലോകത്തിലുള്ള സകല ക്യസ്തീയസഭ കളും ആദരിച്ചുപോരുന്നുണ്ട്. സുറിയാനിപ്പള്ളിക്രമങ്ങളിലുള്ള അനന്യ സാധാരണമായ മാഹാത്മ്യവും രമണീയകത്വവും അതുകൾക്കു സിദ്ധി ച്ചതു ഈ മല്പാന്മാരുടെ പദ്യകൃതികളെക്കൊണ്ടാകുന്നു. ഇവർ നല്ല വേദപുസ്തക വ്യാഖ്യാതാക്കന്മാരുമാണ്. ഇവരേക്കാൾ മാനനീയന്മാരായ പരിശുദ്ധന്മാരോ വിദ്വാന്മാരോ സുറിയാനി സഭയിൽ ജനിച്ചില്ലെന്നു തന്നെ പറയാം. ഇവരിലൊരാൾ പണിയിച്ച പള്ളിയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിനു ഭാഗ്യം ലഭിച്ചതിൽ നാം വളരെ സന്തോഷിച്ചു. ഈ പള്ളിയുടെ പണി അതിമനോഹരമാണ്. പള്ളി അത്ര വലുതൊന്നുമല്ല. മുഴുവനും കരിങ്കല്ലു കൊണ്ടാണു പണിയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. അകത്തുള്ള ശിലാരേഖകൾ ഏതോ ശില്പിയുടെ സാമർത്ഥ്യത്തിനു ശാശ്വതസ്മാരകങ്ങളായി ശോഭി ച്ചിരുന്നു. ഈ പള്ളി സ്ഥാപകന്റെ കബറു (സംസ്ക്കരിച്ച സ്ഥലം) ഇതി നകത്തു തന്നെയാണ്. എങ്കിലും പള്ളിയകത്തു നിന്നാൽ ഇതു കാണു കയില്ല. പള്ളിയുടെ താഴെ ഏകദേശം പത്തു കോൽ നീളത്തിൽ ചതു രവും വിലാസവുമായ ഒരു മുറിയുണ്ട്. ഇതിലാണു കബർ. ഈ മുറിയി ലേക്കു പ്രവേശിക്കുന്നതു പള്ളിയുടെ തെക്കെ ഭിത്തിക്കു താഴെയുള്ള ഒരു വാതിലിൽ കൂടിയാണ്. ഈ വാതിൽ കടന്നു അഞ്ചാറുപടി കീഴ്പെട്ടു ചെന്നാൽ കബറിരിക്കുന്ന മുറിയിൽ എത്തും. കബറിന്റെ മേൽഭാഗം ഒരൊറ്റ മാർബിൾക്കല്ലാണ്. കബറിന്നു മൂന്നര കോൽ നീളവും ഒരു കോൽ വീതിയും ഒന്നരക്കോൽ പൊക്കവുമുണ്ട്. ഈ കബറിങ്കൽ വന്ദനത്തി നായി സുറിയാനിക്കാരെ കൂടാതെ അർമ്മേനിയൻകാരും യൌനായ ക്കാരും കൽദായക്കാരും നെസ്തോറുകാരും വരാറുണ്ട്. ആരാധനയ്ക്കു വരുന്നവരെല്ലാം മെഴുകുതിരി കൊണ്ടുവന്നു കബറിനു ചുറ്റും കത്തിച്ചു കാഴ്ച വെക്കുക പതിവാണ്. ഈ സ്ഥലം ഇപ്പോൾ പണ്ടത്തേതിൽ ക്ഷയി ച്ചിരിക്കുകയാണ്. ഇവിടെയുണ്ടായിരുന്ന സുറിയാനിക്കാരിൽ വളരെപ്പേർ തുർക്കികളുടെ ഹിംസകൾ കൊണ്ടു മർദീൻ മുതലായ പ്രദേശങ്ങളി ലേക്കു കുടിപുറപ്പെട്ടു പോയതിനാൽ ഇവിടെ ഇപ്പോൾ അധികം ആളു കളില്ല. 12-ാം തീയതി കാലത്തു ഞങ്ങൾ ദനസീബിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ടു 13-ാം തീയതി ഉച്ചയ്ക്കു മർദീൻ പട്ടണത്തിൽ എത്തി.

ഇങ്ങനെ കൊച്ചിയിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു നാലു മാസം തികയുന്ന ദിവസം ഞങ്ങൾ നിരൂപിതസ്ഥാനത്തെത്തി. ഞങ്ങൾ സാധാരണ യാത്ര ക്കാരെപ്പോലെ അപഹരണീയമായ വിശ്രമം ആസ്വദിക്കാൻ നിന്നില്ല. സ്നേഹിതന്മാരുടെ ആതിത്ഥ്യത്തെ ഉചിതമായവിധത്തിൽ ആദരിക്കുന്ന

തിനും ഞങ്ങൾക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. ഞങ്ങളുടെ യാത്ര ആദ്യം മുതൽ അവസാനം വരെ ഒരു ദീർഘമായ ഓട്ടമായിരുന്നു. നമ്മുടെ ക്ഷമയില്ലായ്കയും ഉദ്ദിഷ്ടകാര്യം കഴിയുന്നവേഗത്തിൽ സാധിക്കാനുള്ള അത്യാശയുമാണ് അതിനു കാരണം. എന്നാൽ ഈ അക്ഷമയും അത്യാശയും, നമ്മുടെ സ്ഥിതിയെ ഉയർത്തുന്നതിനോ നമ്മുടെ അന്തസ്സിനേയോ ആഡംബരത്തേയോ ഉയർത്തുന്നതിനോ ഉള്ള നിസ്സാരവിചാരത്തിന്റെ ഫലമല്ലെന്നു ഇവിടെ പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളട്ടെ. സുറിയാനി സഭോദ്യാനത്തിലെ ഫലവത്തുകളായ വൃക്ഷങ്ങളെ ഛേദിക്കുന്നതിനും നിഷ്പ്രയോജകങ്ങളായവയെ നട്ടുവളർത്തുന്നതിനും ഉദ്യുക്തനായിരുന്ന മാർ മത്ത്യൂസ് അത്താനാസ്യോസു എന്ന ആ തോട്ടക്കാരെനെപ്പറ്റി പരിശുദ്ധ സിംഹാസനത്തിൽ അറിയിച്ചു അദ്ദേഹത്തെ തോട്ടത്തിൽ നിന്നു നിഷ്ക്കാസിപ്പിക്കണമെന്നുള്ളതായിരുന്നു നമ്മുടെ സർവ്വപ്രധാനമായ വിചാരം. ഇതു എത്രത്തോളം വേഗത്തിൽ സാധിക്കുന്നുവോ അത്രത്തോളം ഈ സഭയ്ക്കു ഉപകാരവുമായിരിക്കുമല്ലോ. അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണു നാം ഇടവിടാതെ നമ്മെ ഉപദ്രവിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ക്ഷുത്തിനെയും യാത്രാക്ഷീണത്തേയും ആവലാധികൂടാതെ സഹിക്കാമെന്നു വെച്ചത്. യാത്രയിൽ ഇത്രയൊക്കെ ധൃതി കൂട്ടി കഷ്ടപ്പെട്ടിട്ടു ഒന്നു രണ്ടു മാസം മുമ്പു ഉദ്ദേശിച്ച സ്ഥലത്തു ചെന്നെത്തുന്നതുകൊണ്ടു ബുദ്ധിമുട്ടിനോടു സാമ്യപ്പെടുത്താൻ തക്ക വലിയ പ്രയോജനമൊന്നുമില്ലെന്നു അക്കാലങ്ങളിലെ സുറിയാനി സഭയുടെ സ്ഥിതിയെക്കുറിച്ചു മന്ദമായ ഒരു ജ്ഞാനം മാത്രമുള്ളവർക്കു തോന്നിയേക്കാം. എന്നാൽ സഭയെ അന്യന്മാരും സ്വന്തം ആളുകളും ദ്രോഹിക്കുന്നതു കണ്ടതു കൊണ്ടുണ്ടായ മർമ്മച്ഛേദകമായ ദുഃഖത്താൽ പരവശനായിരിക്കുന്ന നമുക്കുണ്ടോ ഈ വക തത്വജ്ഞാനങ്ങളും സമാധാനങ്ങളും തോന്നുന്നു?

അദ്ധ്യായം 10

മർദീൻ പട്ടണം

(1039 ചിങ്ങം 13 - വൃശ്ചികം 25)

സുറിയാനിപ്പള്ളി എവിടെയാണെന്നറിയാതെ ഞങ്ങൾ കഴുതക്കൂട്ടം വന്നുനിന്ന സ്ഥലത്തു തന്നെ നിൽക്കുമ്പോൾ യദൃച്ഛയാ അതിലെ കടന്നുപോയ കശീശാ അബ്ദലഹാദിനെ കണ്ടു. ഇദ്ദേഹത്തോടുകൂടി പള്ളിയിലേക്കു തിരിച്ചു. പട്ടണത്തിൽ നിന്നു ഒരു നാഴിക ദൂരെയായിരുന്നു പള്ളി. പള്ളിയിൽ എത്തിയപ്പോൾ അവിടെ ഏതാനും പട്ടക്കാരും ജനങ്ങളും കൂടി ഞങ്ങളെ എതിരേറ്റു.

ഞങ്ങൾ മർദീനിൽ എത്തിയപ്പോൾ പാത്രിയർക്കീസു ബാവാ ആമീ

ദിൽ ആയിരുന്നതിനാൽ അങ്ങോട്ടു തന്നെ പുറപ്പെടുന്നതിനു ഒരുങ്ങിയ സമയം തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു 19-ാം തീയതി മർദീനിൽ എത്തുന്നതാണെന്നു കമ്പി വന്നു. ആ ദിവസം അതിരാവിലെ ബാവായെ എതിരേൽക്കാനായി ജനങ്ങളും പട്ടക്കാരും പുറപ്പെട്ടതോടു കൂടെ ഞങ്ങളും പോയി. മിക്കവരും കുതിരപ്പുറത്തായിരുന്നു യാത്ര. അവിടങ്ങളിലുള്ള വലിയ അറബിക്കുതിരപ്പുറത്തു കേറാനുള്ള ഭയം നിമിത്തം ഞങ്ങൾ കാൽനടയായിട്ടാണു പോയതു. മർദീനിൽ നിന്നു ഒരു നാഴിക ദൂരത്തിൽ പടിഞ്ഞാറുഭാഗത്തായി ബാവായുടെ വക ഒരു തോപ്പും അതിൽ ഒരു ചെറിയ ബങ്കളാവുമുണ്ട്. ഇവിടെ എല്ലാവരും അല്പനേരം ഇരുന്നു വിശ്രമിച്ചപ്പോൾ ബാവായുടെ വരവായി എന്നു അന്വേഷിക്കാൻ പോയിരുന്ന ആളുകൾ തിരിയെ വന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനെ എല്ലാവരും കുതിരപ്പുറത്തു കേറി ഓടിച്ചു മുൻപോട്ടു പോയി. ഞങ്ങൾ ആ തോപ്പിൽ തന്നെ ഇരുന്നു. ഒരു നാഴിക കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ബാവായുടെ കൂടെ ഉണ്ടായിരുന്ന ആമീദിലെ മെത്രാപ്പോലീത്താ മാർ ഗ്രീഗോറിയോസു മുൻകൂട്ടി തോപ്പിൽ വന്നെത്തി. പിന്നാലെ ബാവായും 'തക്ത്തറുവാൻ' എന്ന ഒരു വാഹനത്തിൽ തോപ്പിൽ വന്നുചേരുകയും ചെയ്തു.

ഈ വാഹനം മലയാളത്തുള്ള പല്ലക്കു പോലെ പണിയപ്പെട്ടതാണു. ഇതു ആളുകൾ ചുമക്കുന്നതിനു പകരം നാലു കുതിരകൾ (രണ്ടു മുമ്പും രണ്ടു പിമ്പും) വലിക്കുന്നു എന്നൊരു വ്യത്യാസമേയുള്ളു. വാഹനം തോപ്പിന്റെ അടുക്കൽ എത്തിയപ്പോൾ എല്ലാവരും ചെന്നു ബാവായുടെ കൈമുത്തിയതനുസരിച്ചു ഞങ്ങളും കൈമുത്തി. എങ്കിലും ഈ ബഹളത്തിൽ ഞങ്ങൾ ആരെന്നു ബാവാ അറിയുകയൊ അറിയിക്കാൻ ആരെങ്കിലും ശ്രമിക്കുകയൊ ചെയ്തില്ല. ബാവാ വാഹനത്തിൽ നിന്നിറങ്ങി ബങ്കളാവിന്റെ പൂമുഖത്തിരിക്കുകയും എല്ലാവരോടും ഇരുന്നു ആശ്വസിക്കാൻ കല്പിക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ ഞങ്ങൾ അടുത്തുചെന്നു കൈമുത്തി വിവരം അറിയിച്ചു. സന്തോഷവും സന്താപവും മനുഷ്യർക്കു ഒരേ സമയത്തുണ്ടാകയെന്നതു അസംഭാവ്യമല്ലെങ്കിൽ, അപ്പോൾ ഈ അപൂർവ മനോവികാരം നാം അനുഭവിച്ചു എന്നു പറയാം. മലങ്കരസഭയുടെ കഷ്ടസ്ഥിതി നീക്കാൻ അധികൃതനും സന്നദ്ധനും ആയ ആളെ കണ്ടതുകൊണ്ടു ഉണ്ടായ സന്തോഷത്തോടുകൂടി ആ സഭയുടെ കഷ്ടസ്ഥിതിയെ ഓർത്തതിൽ നിന്നുണ്ടായ ദുഃഖവും കലർന്നിരുന്നു. സുഖമായാലും ദുഃഖമായാലും അധികമാകുമ്പോൾ അശ്രുധാര ഉണ്ടാകുന്നതാണല്ലൊ. നമ്മുടെ ദുഃഖത്തെ കണ്ടു ആ പരിശുദ്ധനും ദുഃഖിച്ചു എങ്കിലും ഓരോ ആശ്വാസവാക്കുകളെ പറഞ്ഞു നമ്മെ ചുംബിക്കുകയും മുന്തിരിക്കുലകൾ പറിച്ചു കൊടുക്കാൻ കല്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അവിടെ നിന്നു പുറപ്പെടാറായപ്പോൾ തിരുമേനി നമ്മെ വിളിച്ചു നമുക്കു വാഹന

മുണ്ടോ എന്നു ചോദിച്ചു. വലിയ കുതിരപ്പുറത്തു കേറാൻ ഭയമാണെന്നുള്ള മറുപടി കേട്ടപ്പോൾ മന്ദസ്മിതത്തോടു കൂടി ഇഷ്ടംപോലെ എന്നു കല്പിച്ചു.

ബാവായും ജനങ്ങളും പുറപ്പെട്ടു മർദീനിൽ പള്ളിക്കു സമീപെ ആയപ്പോൾ ശെമ്മാശന്മാർ അവരവരുടെ സ്ഥാനചിഹ്നങ്ങളോടും മെഴുകുതിരി, ധൂപക്കുറ്റി, കൈത്താളം മുതലായവയോടും കൂടി വന്നു എതിരേറ്റു. ജനങ്ങളും അസംഖ്യം കൂടിയിരുന്നു. പള്ളിയിലെ ആരാധനയും ചുരുങ്ങിയ ഒരു പ്രസംഗവും കഴിഞ്ഞശേഷം ബാവാ സിംഹാസന മുറിയിലേക്കു പോയി.

ഒന്നു രണ്ടു ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ നമ്മുടെ കാര്യത്തെപ്പറ്റി വിചാരിച്ചു വിധി കല്പിക്കുന്നതിനു ബാവാ ഒരു കമ്മട്ടി ഏർപ്പെടുത്തി. മാർ മത്യൂസ് അത്താനാസ്യോസ് ചെയ്ത വഞ്ചനയെ ഓർത്തിട്ടും നമുക്കു വിരോധമായി തപാലിൽ അനേകം എഴുത്തുകൾ കിട്ടിയതുകൊണ്ടും ആണു ഇങ്ങനെ ഒരു കമ്മട്ടി നിശ്ചയിക്കാൻ സംഗതിയായതു. കമ്മട്ടി സാമാജികന്മാർ ആമീദിന്റെ മാർ ഗ്രീഗോറിയോസു മെത്രാപ്പോലീത്താ, കുറുക്കുമാ ദയറായിലെ മാർ ബഹനാൻ മെത്രാപ്പോലീത്താ, മർദീനിലെ മാർ അത്താനാസ്യോസ് അംസീഹ് മെത്രാപ്പോലീത്താ, തൂറബ്ദീന്റെ മാർ ആഹോ മെത്രാപ്പോലീത്താ എന്നിങ്ങനെ നാലു മെത്രാന്മാരും എട്ടു റമ്പാന്മാരും ആറു കശീശന്മാരും ആറു അൽമേനികളും ആയിരുന്നു. അഗ്രാസനസ്ഥൻ ബാവാ തന്നെ ആയിരുന്നു. ഈ കമ്മട്ടി പല ദിവസം കൂടി ഗാഢാലോചന നടത്തുകയും നാം കൊണ്ടുചെന്നിരുന്ന സകല രേഖകളും പരിശോധിക്കുകയും നമ്മെ ദീർഘമായി വിസ്തരിക്കുകയും ചെയ്തതിന്റെ ശേഷം നാം സത്യവാനെന്നും തപാൽ വഴി കിട്ടിയിട്ടുള്ള എഴുത്തുകളൊക്കയും കൃത്രിമങ്ങളാണെന്നും തീരുമാനിച്ചു.

ഇങ്ങനെ കാര്യങ്ങളെല്ലാം ശുഭമായിവരുന്ന മദ്ധ്യേ നമുക്കു ചിങ്ങം 25-ാം തീയതി ഒരു വയറ്റിളക്കവും പനിയും ആരംഭിച്ചു. ദീനം പ്രതിദിനം വർദ്ധിച്ചതിനാൽ മലമൂത്രാദികൾക്കു എഴുനേൽക്കുന്നതിനു കൂടി അന്യസഹായം വേണ്ടിവന്നു. ഇതോടുകൂടി കൂട്ടുകാരൻ ഗീവറുഗീസു കത്തനാർക്കും പനി ആരംഭിച്ചു. ഇതിലധികം എന്താണൊന്നുണ്ടാവാനുള്ളത്? കന്നി 7-ാം തീയതി ഒരു വൈദ്യൻ വന്നു. ഇദ്ദേഹം ബാവായോടൊന്നിച്ചു ഞങ്ങൾ കിടക്കുന്ന മുറിയിൽ എത്തി. വിവരങ്ങൾ ചോദിച്ചറിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം രണ്ടാൾക്കും ഓരോ ഗുളിക കൊടുത്തു. അല്പം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഗീവറുഗീസു കത്തനാർക്കു ഒരു ഗുളിക കൂടി കൊടുത്തു. നമുക്കു അതിസാരം കലശലായതിനാൽ മരിച്ചു പോയേക്കുമെന്നുള്ള ശങ്ക കൂടി ഉണ്ടായി എങ്കിലും പിറ്റെദിവസം ഇതു നിലച്ചു. എന്നിട്ടും

പനിക്കു കുറവുണ്ടായില്ല. ഗീവറുഗീസു കത്തനാരുടെ വയറു അശേഷം ഇളകിയില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, അദ്ദേഹത്തിനു വയറ്റിൽ വേദനയും കലശലായി. ഇദ്ദേഹം രക്ഷപെടുന്ന കാര്യം സംശയമെന്നു തോന്നിയതിനാൽ പാത്രിയർക്കീസു ബാവാ അദ്ദേഹത്തിനു അന്ത്യകൂദാശ കഴിച്ചു. ഇതിൽ ഒരു നേരംപോക്കു... ഇത്ര ദുഃഖകരമായ ഒരു ഘട്ടത്തിൽ ഈ വാക്കു ഉപയോഗിക്കാമെങ്കിൽ... ഉണ്ടായി. ശെമ്മാശന്മാർ ബാവായുടെ കല്പനയെ തെറ്റിധരിച്ചു അന്ത്യകൂദാശയ്ക്കു ആവശ്യമായ മെഴുകുതിരിക്കാലുകൾ, സ്ലീബാ മുതലായ സാമാനങ്ങൾ നമ്മുടെ തലയ്ക്കൽ കൊണ്ടുവന്നു വെച്ചു. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ, പണ്ടേതന്നെ ജീവിക്കുന്ന കാര്യം സംശയമെന്നു വിചാരിച്ചിരുന്ന നമ്മുടെ സംശയമെല്ലാം നീങ്ങി. എങ്കിലും ബാവാ മുറിയിൽ വന്നപ്പോൾ ഈ നേരംപോക്കിനു ഇടയാക്കിയ ശെമ്മാശന്മാരെ ശാസിക്കയാണു ചെയ്തത്.

കന്നിമാസം 10-ാം തീയതി രാത്രി ഗീവറുഗീസു കത്തനാരു നിത്യ നിദ്രയെ പ്രാപിച്ചു.

ഈ ഏകസഹായിയുടെ മരണത്തെ ഓർത്തു നമുക്കു പൂർവാധികമായ വ്യസനമായി. വ്യാധിയോടു കൂടി ആധിയും കൂടിയാൽ പിന്നത്തെ കഥ പറയാനില്ലല്ലൊ. അങ്ങേ അറ്റം ഒരാഴ്ച കൂടിയെ നാം ജീവിച്ചിരിക്കയുള്ളു എന്നു നാം തീർച്ചയാക്കി. അതെങ്ങനെയെങ്കിലുമാകട്ടെ, മരിക്കാൻ സന്നദ്ധനായിരുന്ന സമയത്തും മലങ്കരയിലേക്കു നമ്മുടെ വിചാരത്തെ തിരിക്കുമ്പോഴാണു നമുക്കു സഹിച്ചുകൂടാത്ത വ്യസനം ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്നതു. ഗീവറുഗീസു കത്തനാരുടെ ശവസംസ്ക്കാരശേഷം ബാവാ നമ്മുടെ അടുക്കൽ വന്നു നമ്മെ ആശ്വസിപ്പിക്കുകയും അടുക്കെയുള്ള ഒരു നല്ല ഭവനത്തിലേക്കു നമ്മെ മാറ്റാൻ കല്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ മാറ്റം കൊണ്ടു പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്ന ഗുണമൊന്നും ഉണ്ടായില്ല. ദീനം കുറേശ്ശ വർദ്ധിക്ക തന്നെ ചെയ്തതിനാൽ നമ്മെ രണ്ടു മൂന്നു ആഴ്ചയുടെ ശേഷം തിരിയെ പള്ളിയിലേക്കു തന്നെ കൊണ്ടുപോയി. ഉടനെ ബാവാ ഒരു പ്രത്യേകാവശ്യത്തിനായി (തുലാം 18-ാം തീയതി) ആമീദിലേക്കു നീങ്ങി. നമ്മെ അടുത്തുള്ള കുറുക്കുമാദയറായിൽ കൊണ്ടുപോയി താമസിപ്പിക്കണമെന്നു കല്പിച്ചുംവെച്ചാണു നീങ്ങിപ്പോയതു. എങ്കിലും യാതൊരുതരം വാഹനത്തിലും കേറിപ്പോകാൻ നമുക്കു നിവൃത്തിയില്ലാഞ്ഞതിനാൽ വൃശ്ചികം 25-ാം തീയതി വരെ മർദീൻ പള്ളിയിൽ തന്നെ ചികിത്സയിൽ താമസിച്ചു.

മർദീൻ പട്ടണത്തെക്കുറിച്ചു അല്പം പറഞ്ഞു ഈ അദ്ധ്യായം അവസാനിപ്പിക്കാം. ഈ പട്ടണം കാഴ്ചയ്ക്കു വളരെ മനോഹരമാണു. പട്ടണം ഒരു മലയുടെ തെക്കുഭാഗത്തായിട്ടു അതിന്റെ അടിവാരം മുതൽ മുകളിൽ വരെ കെട്ടിടങ്ങൾ നിരനിരയായി പണിയപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണു. ഇവിടെ

സുറിയാനിക്കാരെ കൂടാതെ മക്ലുബിൻകാരും കൽദായക്കാരും അർമ്മേനിയൻകാരും മുസൽമാന്മാരും യഹൂദന്മാരുമുണ്ടു. അർമ്മേനിയൻകാർക്കു സ്വന്തമായി പള്ളിയില്ല. ബാവാ താമസിക്കുന്ന പള്ളിയാണു എല്ലാറ്റിലും വിശേഷം. സുറിയാനിക്കാരുടെ വകയായി മർദീനിൽ മൂന്നു പള്ളികളുണ്ടു. പട്ടണത്തിനു സമീപം വേറെയും പല പള്ളികളുണ്ടു. ഇതുകളിലൊന്നിൽ നാം ഒരു മാതൃകാ പുരോഹിതനെ കണ്ടു. ഇദ്ദേഹം ആ പള്ളിയിൽ ഏകനാണ്. ദൈവികകർമ്മങ്ങളിൽ ഇദ്ദേഹത്തിനുള്ളെടത്തോളം ശക്തിയായ നിഷ്ഠ വേറെ ആരിലും കണ്ടിട്ടില്ല. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉത്സാഹത്താൽ പള്ളി വകയായി ഒരു സ്കൂൾ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ടു. ഇതിൽ രണ്ട് അദ്ധ്യാപകന്മാരെയും നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും ഇദ്ദേഹം കുട്ടികളെ പഠിപ്പിക്കുന്നതിൽ ബദ്ധശ്രദ്ധനായിരിക്കുന്നു. പള്ളിയിലേയും സ്കൂളിലേയും ജോലി കഴിയുമ്പോൾ ഇദ്ദേഹം ഓരോ ഭവനങ്ങളെ സന്ദർശിച്ചു ദീനക്കാരെ ആശ്വസിപ്പിക്കുകയും എല്ലാവർക്കും ഹിതോപദേശം ചെയ്കയും ആണു പതിവു. തന്റെ ഇടവകയിൽ ചേർന്ന ആരെങ്കിലും ഗതിയില്ലാതെ വലയുന്നതു കണ്ടാൽ ഇദ്ദേഹം മറ്റുള്ളവരിൽ നിന്നു ധർമ്മശേഖരം ചെയ്ത് അവരെ പോഷിപ്പിക്കും. മലയാളത്തുള്ള സുറിയാനിപ്പട്ടക്കാരൊക്കെ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ നടപടികളെ അനുകരിച്ചാൽ എത്ര നന്നായിരുന്നു.

അദ്ധ്യായം 11

കുറുക്കുമാ ദയറാ

(1039 വൃശ്ചികം 25 - മീനം 17)

ബാവാ കല്പിച്ചിരുന്നതനുസരിച്ചു നാം അന്ത്യോക്യാ സിംഹാസനപ്പള്ളി ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുള്ള കുർക്കുമാദയറായിലേക്കു പോയി. ഈ സമയം കൊണ്ടു ദീനം മിക്കവാറും മാറിയെങ്കിലും ക്ഷീണം വളരെയുണ്ടായിരുന്നു. ദയറായിലെ മാർ ബഹനാൻ മെത്രാപ്പോലീത്തായും റമ്പാന്മാരും കൂടി നമ്മെ സന്തോഷപൂർവം എതിരേറ്റു. ഇക്കാലങ്ങളിൽ പാത്രിയർക്കീസു ബാവായുടെ സഹോദരി മറിയാം എന്ന സ്ത്രീ ഇവിടെ കന്യകയായി താമസിച്ചിരുന്നു. ദയറാകളിൽ അറുപതു വയസ്സിൽ കുറയാത്ത പ്രായമുള്ള സ്ത്രീകൾക്കു മാത്രമേ ഇങ്ങനെ താമസിക്കാൻ അനുവാദമുള്ളു. മറിയാം എന്ന കന്യകയ്ക്കു 75 വയസ്സു പ്രായമായിരുന്നു. 13 വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പാണു ദയറായിൽ പ്രവേശിച്ചത്. ഇവർ 'മുട്ടിക്കപ്പെട്ട' പ്രാർത്ഥനകളാലും മറ്റു സൽപ്രവൃത്തികളാലും ഒരു താബീത്തായെപ്പോലെ ജീവിതത്തെ കഴിച്ചുകൂട്ടുകയായിരുന്നു. വിഷയസുഖങ്ങളിൽ യാതൊരു മോഹവുമില്ല. മരണത്തെ ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നതിനു സദാ സന്നദ്ധയുമായിരുന്നു. ഈ കന്യക നമ്മെ ഒരു പുത്രനെപ്പോലെ വിചാ

രിക്കുകയും സമയോചിതങ്ങളായ പരിചരണങ്ങൾ ചെയ്കയും ചെയ്തതിനാൽ നമുക്കു വളരെ ആശ്വാസവും സുഖവുമുണ്ടായി.

മർദീനിൽ നിന്നു കുർക്കുമാദയറായിലേക്കുള്ള ദൂരം അഞ്ചു നാഴികയാണ്. ഈ ദയറായ്ക്കു ചുറ്റും മൂന്നു നാലു സുറിയാനി ഗ്രാമങ്ങളുണ്ട്. ഈ ഗ്രാമവാസികൾ ദയറായുടെ കാവൽക്കാരാണ്. ഒരു പുതിയ പാത്രിയർക്കീസിനെ വാഴിക്കുമ്പോഴും മൂറോൻ ശുദ്ധീകരിക്കുമ്പോഴും ഇവർക്കു പ്രത്യേക ചില അവകാശങ്ങൾ പതിവുണ്ട്. പണ്ടു ഒരിക്കൽ ഒരു കവർച്ചക്കൂട്ടക്കാർ വന്നു ദയറായെ ആക്രമിക്കുകയും വെടിവെച്ചു വാതിലുകൾ തകർത്തു അകത്തു പ്രവേശിക്കുമെന്നുള്ള സ്ഥിതിയിലാകയും ചെയ്തപ്പോൾ ഈ ഗ്രാമവാസികൾ കൂട്ടമായി വന്നു വളരെ ശൌര്യത്തോടുകൂടി യുദ്ധം ചെയ്തു ഓടിച്ചുകളയുക ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അന്നു മുതൽക്കാണു ഇവർക്കു ഈ പ്രത്യേകാവകാശങ്ങൾ സിദ്ധിച്ചത്. വെടിയുണ്ടകൾ കൊണ്ട വടുക്കൾ ദയറായുടെ വാതിലുകളിൽ ഇപ്പോഴും കാണ്മാനുണ്ട്.

സിംഹാസനദയറാ (കുർക്കുമാ) ഒരു വലിയ പരന്ന കുന്നിന്മേൽ പണിയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഏകദേശം പത്തുകോൽ പൊക്കം വരെ തറ ഉയർത്തിയതിന്റെ ശേഷമാണു പണികൾ ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഭിത്തിക്കു ഉദ്ദേശം നാല്പത്തഞ്ചു കോൽ ഉയരമുണ്ടു. ദയറായുടെ കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറുള്ള നീളം 150 കോൽ കാണും. വീതി 80 കോലിൽ കുറയുകയില്ല. ദയറായിലേക്കു പ്രവേശിക്കുന്നതു തെക്കുവശത്തുനിന്നാണ്. മുൻവശത്തു മൂന്നു പതനമായി മതിലുകൾ കെട്ടി വെവ്വേറെ പടിവാതിലുകൾ വെച്ചിട്ടുണ്ടു. ഈ വാതിലുകൾ വളരെ ബലത്തിൽ പണിയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ദയറാവകയായുള്ള നാൽക്കാലിമൃഗങ്ങളെ കെട്ടി സൂക്ഷിക്കുന്നതു രണ്ടാമത്തെ പതനത്തിലാണ്. മൂന്നാമത്തെ പടിവാതിലിന്റെ കതകുകൾ മരമാണെങ്കിലും മരം ഒട്ടും കാണ്മാൻ പാടില്ലാത്തവിധത്തിൽ ഇരുമ്പുപട്ടകൾ വെച്ചു തറച്ചിട്ടുണ്ട്. വെടിയുണ്ട തറച്ചിരിക്കുന്നതു മിക്കവാറും ഈ വാതിലിന്മേലാണ്.

ദയറായുടെ പണി മുഴുവനും എത്രയും ബലമുള്ള വെള്ളക്കല്ലുകൊണ്ടാണ്. കെട്ടിടം മിക്കവാറും കോട്ടയത്തെ സുറിയാനി സിമ്മനാരിയെപ്പോലെ നാലുകെട്ടായിട്ടാണ്. കിഴക്കേ വരാന്തയിൽ നിന്നു കേറാൻ തക്കവണ്ണം പള്ളി മുട്ടിച്ചു പണിയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പള്ളിയോടു ചേർത്തു ഒരു മണിമാളികയുണ്ട്. പള്ളിയുടെ പണിയും വളരെ വിശേഷമാണ്. ഇതിന്റെ തെക്കുവശത്തു ഒൻപതു പാത്രിയർക്കീസന്മാരുടെ കബറുകൾ അടങ്ങിയ ഒരു മുറിയുണ്ട്. പാത്രിയർക്കീസു ബാവാന്മാർക്കു ഇരിക്കാനായി തെക്കേകെട്ടിൽ ഏകദേശം 25 കോൽ നീളത്തിൽ അതിവിശേഷമായ ഒരു മുറിയുണ്ട്. ഇതിൽ മറ്റാരും ഇരിക്കുക പതിവില്ല. വടക്കേ കെട്ടിന്റെ രണ്ടാ

മത്തെ നിലയിലാണു സിംഹാസനപ്പള്ളി സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഈ പള്ളിക്കു ഏകദേശം 25 കോൽ നീളവും 15 കോൽ വീതിയും കാണും. ഇതിൽ പാത്രിയർക്കീസന്മാർക്കേ കുർബാന ചൊല്ലാൻ പാടുള്ളു എന്നാണു നിശ്ചയം.

സിംഹാസനപ്പള്ളിയുടെ ത്രോണോസിന്റെ കിഴക്കുവശത്തെ ഭിത്തിയിൽ വാതിൽപോലെ ഒന്നു വളച്ചുകെട്ടീട്ടുണ്ട്. ഈ വളവിന്റെ ഇരുവശത്തും ആറാറുകല്ലുകൾ വളവിന്റെ ക്രമംപോലെ പതിച്ചിട്ടുള്ളതു കൂടാതെ കുരിശിന്റെ സ്വരൂപം കൊത്തീട്ടുള്ള ഒരു കല്ലു വളവിന്റെ മേൽഭാഗത്തും പതിച്ചിട്ടുണ്ട്. അന്ത്യോക്യാ സിംഹാസനമായി അന്ത്യോക്യാ പള്ളിയിൽ ശ്ലീഹന്മാരുടെ കൈകൊണ്ടു സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടവയാണു ഈ കല്ലുകൾ. ഈ കല്ലിന്മേൽ കൊത്തപ്പെട്ടിട്ടുള്ള "പാതാളത്തിന്റെ വാതിൽ ഇതിനെ ഉപദ്രവിക്കയില്ല" എന്നർത്ഥമുള്ള വേദവാക്യം സുറിയാനിഭാഷയിൽ എഴുന്നു നിൽക്കുന്നുണ്ട്. അന്ത്യോക്യയെ ശത്രുക്കൾ നശിപ്പിച്ച കാലത്തു അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്ന വിശുദ്ധപിതാക്കന്മാർ ഈ കല്ലുകളെ എടുത്തുംകൊണ്ടു ഓടി കുറെനാൾ ഉറഹായിൽ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നു. പിന്നീടു തൂറബ്ദീനിലുള്ള മാർ ഔഗീന്റെ ദയറാ സിംഹാസനമാക്കാമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു അവിടെ കൊണ്ടുവന്നതിൽ അവിടെ നെസ്തോറുകാർ പ്രബലപ്പെട്ടു ദയറാ അവരുടെ വകയാണെന്നു വാദിക്കുകയും ഒരു പെരുന്നാൾ ദിവസം അവിടെ കൂടുന്ന സകല സുറിയാനിക്കാരെയും കൊല്ലുന്നതിനു അവർ ഗൂഢമായി നിശ്ചയിക്കയും ചെയ്തതു കേട്ടു തലേദിവസം രാത്രി ഈ കല്ലുകൾ അവിടെ നിന്നു മാറ്റി കുറുക്കുമാ ദയറായിലേക്കു കൊണ്ടുവരികയും ചെയ്തിട്ടുള്ളതാണ്. അന്നുമുതൽക്കു അന്ത്യോക്യാ സിംഹാസനം കുറുക്കുമായിൽ സ്ഥാപിതമായിരിക്കുന്നു. ഈ കല്ലുകളെ നഷ്ടപ്പെടുത്താതെ ഇരിക്കാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ വളരെ ആളുകൾ മരിക്കേണ്ടി വന്നിട്ടുണ്ട്. പത്രോസുശ്ലീഹാ സിംഹാസനം സ്ഥാപിച്ച സ്ഥലത്തുനിന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുഗാമികൾ പോകേണ്ടി വന്നു എങ്കിലും ശ്ലീഹായുടെ കരസ്പർശത്തിനു ഭാഗ്യമുണ്ടായ ഈ കല്ലുകൾ പത്തൊമ്പതു ശതാബ്ദങ്ങൾ കഴിഞ്ഞിട്ടും നഷ്ടപ്പെടാതെ അപ്പോസ്തോല പിൻതുടർച്ചയുടെ ഒന്നാംതരം ലക്ഷ്യങ്ങളായിരിക്കുന്നതു അന്ത്യോക്യാസഭയുടെ കീഴിലിരിക്കുന്ന സകല കൃസ്ത്യാനികൾക്കും അഭിമാനഹേതുവാണ്. കൃസ്ത്യാനി മതത്തെ സംബന്ധിക്കുന്നവയും പരിശുദ്ധങ്ങളായി അതതു മതാദ്ധ്യക്ഷന്മാർ സൂക്ഷിച്ചു വെച്ചിരിക്കുന്നവയും ആയ സകല സാധനങ്ങളിലും വെച്ചു സർവപ്രകാരേണ പ്രഥമഗണനീയമായിരിക്കുന്നതു ഈ കല്ലുകളാണെന്നു പറയുന്നതിൽ പക്ഷാന്തരമുണ്ടാകാൻ നിവൃത്തിയില്ല.

ദയറാവക പുസ്തകശാല തെക്കേകെട്ടിലാണ്. ഇവിടെയുള്ള പുസ്തകങ്ങളും ചുരുണകളും (ചുരുളുകൾ (?) - എഡി.) പ്രഥമദൃഷ്ടത്തിൽ

ആളുകളെ ആകർഷിക്കത്തക്കവിധം ഭംഗിയായി കുത്തിക്കെട്ടി ബയിൻഡു ചെയ്തു വെച്ചിട്ടില്ല. എങ്കിലും പുസ്തകങ്ങളുടെ സ്വഭാവവും പുരാതനത്വവും ആലോചിച്ചാൽ ഇതിനേക്കാൾ വിലയേറിയ ഒരു പുസ്തകശാല ലോകത്തിൽ ഇല്ലെന്നു തന്നെ പറയാം. ചുരുണകളുടെയും പല പുസ്തകങ്ങളുടെയും കടലാസെല്ലാം തുകലാണ്. ഭിത്തിയിൽ പലകകൾ തറച്ചും മറ്റുമാണു പുസ്തകങ്ങൾ വെച്ചിരിക്കുന്നതു. ചുരുണകളിൽ പലതും അപ്പസ്തോലന്മാരുടെ സ്വന്തം കൈകൊണ്ടു എഴുതിയവയാണ്. നിക്യാ സുന്നഹദോസിൽ കൂടിയ പല പരിശുദ്ധപിതാക്കന്മാരുടെയും കൈപ്പട എഴുതിയ പല പുസ്തകങ്ങളും ഈ ശാലയിലുണ്ട്. ഇതിലേ യാതൊരു പുസ്തകമാകട്ടെ ചുരുണയാകട്ടെ യാതൊരുത്തനും പുറത്തെടുത്തു കൊണ്ടു പോകാൻ പാടില്ല. പാത്രിയർക്കീസുബാവായുടെ പ്രത്യേകാനുവാദം ഉണ്ടായാൽ ആർക്കെങ്കിലും അകത്തുവെച്ചു വായിക്കാം. ഇത്ര ഭദ്രമായിട്ടാണു ഈ പുസ്തകങ്ങൾ സൂക്ഷിച്ചുവരുന്നത്.

നാം ഈ ദയറായിൽ ചെന്ന കാലത്തു അവിടെ മാർ ബഹനാൻ മെത്രാപ്പോലീത്തായും പത്തു പന്ത്രണ്ടു റമ്പാന്മാരും ഉൾപ്പെടെ 25 പേരോളം ഉണ്ടായിരുന്നു. മാർ ബഹനാൻ ശെറുവാൻ ഇടവകയിലെ മെത്രാപ്പോലീത്തായായിരുന്നു. അവിടെ വെച്ചു ഇദ്ദേഹത്തെ മുസൽമാൻ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ പിടിച്ചു തടവിൽ പാർപ്പിച്ചു, അവരുടെ മതം സ്വീകരിക്കുന്നതിനും കയ്യിലുള്ള സ്വത്തൊക്കെ കൊടുക്കുന്നതിനുമായി കഠിനോപദ്രവങ്ങൾ ചെയ്യാൻ തുടങ്ങി. രണ്ടാമത്തെ കാര്യം നിവൃത്തിയുള്ളെടത്തോളം സാധിച്ചു. മെത്രാപ്പോലീത്തായെ മുസൽമാനാക്കാനായി ചെയ്ത ശ്രമങ്ങളൊന്നും ഫലിച്ചില്ല. ഇദ്ദേഹം മിശിഹായുടെ നാമത്തിൽ സഹിച്ച കഷ്ടങ്ങൾക്കു കണക്കും കയ്യുമില്ല. തൽക്കാലത്തേക്കെങ്കിലും ഇദ്ദേഹം മിശിഹായെ ഉപേക്ഷിക്കാമെന്നു വിചാരിച്ചില്ല. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്ഥിരത കണ്ടിട്ടു മുസൽമാന്മാർക്കു കോപം വർദ്ധിച്ചു. അവർ പൂർവാധികമായി ദേഹോപദ്രവം ചെയ്യാൻ തുടങ്ങി. സഹിച്ചു കൂടാതെയാകുമ്പോൾ 'കർത്താവെ', 'കർത്താവെ' എന്ന് നിലവിളിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഒടുവിൽ ദേഹ്യം കലശലായപ്പോൾ മെത്രാപ്പോലീത്താ ബോധരഹിതനായി വീണു. അപ്പോൾ മരിച്ചു പോയേക്കുമെന്നു ഭയപ്പെട്ടു മുസൽമാന്മാർ അദ്ദേഹത്തെ പള്ളിയിൽ കൊണ്ടു വന്നിടുകയും സാമാനങ്ങളും മറ്റും കവർച്ച ചെയ്തു കൊണ്ടുപോകയും ചെയ്തു. ഈ കഠിനോപദ്രവം നിമിത്തം ഇദ്ദേഹത്തിനു സഭാഭരണത്തിനോ കുറുബാന ചൊല്ലുന്നതിനൊ തീരെ നിവൃത്തിയില്ലാതെയായിപ്പോയി. ഈ വിവരം പാത്രിയർക്കീസു ബാവാ അറിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ ദയറായിലേക്കു വിളിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തെ ഉപദ്രവിച്ച ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ പേരിൽ എഴുത്തുകുത്തു നടത്തി അവരെ ശിക്ഷിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. മെത്രാപ്പോലീത്തായെ വളരെനാൾ

ചികിത്സിച്ചതിന്റെ ശേഷം അദ്ദേഹത്തിനു ഒരുവിധം കുറുബാന ചൊല്ലാമെന്ന സ്ഥിതിയിലായി. മിശിഹായുടെ നാമത്തിൽ കഷ്ടപ്പെടാൻ സംഗതിയായതിൽ താൻ സന്തോഷിക്കുന്നു എന്നു അദ്ദേഹം നമ്മോടു ഒരിക്കൽ പറകയുണ്ടായി. ഈ മെത്രാപ്പോലീത്താ മൂസൽക്കാരനാണ്. നാം കാണുമ്പോൾ ഉദ്ദേശം 60 വയസ്സു പ്രായമുണ്ടു. ഇദ്ദേഹം തന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാർക്കു ഏകപുത്രനാണു. ഇദ്ദേഹത്തിനു അവകാശം സിദ്ധിച്ച വകയിൽ തന്റെ കൈവശമുണ്ടായിരുന്ന അയ്യായിരത്തിൽ ചില്വാനം രൂപയും സാമാനങ്ങളും മുസൽമാന്മാർ കവർന്നെടുത്തു കൊണ്ടുപോയി. ബാക്കിയുണ്ടായിരുന്ന പതിനായിരം രൂപ കൊണ്ടു മർദീനിൽ രണ്ടു മൂന്നു കെട്ടിടങ്ങൾ വാങ്ങി കൂലിക്കു കൊടുത്തിരിക്കയാണ്. മരണാനന്തരം ഇതുകൾ സിംഹാസന ദയറായ്ക്കു കൊടുക്കേണ്ടതാണെന്നു എഴുത്തുകുത്തു കഴിച്ചു വെച്ചിട്ടുമുണ്ടു.

നാം ഈ ദയറായിൽ മൂന്നുനാലു മാസത്തോളം താമസിച്ചു. ഉടനെ നാം ആമീദിൽ എത്തിക്കൊള്ളണമെന്നു പാത്രിയർക്കീസു ബാവായുടെ കല്പന വന്നതനുസരിച്ചു മീനം 17-ാം തീയതി അവിടെക്കു പുറപ്പെട്ടു.

മർദീനിൽ നിന്നു ആമീദിലേക്കു അഞ്ചു ദിവസത്തെ വഴിയുണ്ടു. യാത്രാസംപ്രദായം മൂസലിൽ നിന്നു മർദീനിലേക്കുള്ള മാതിരി കഴുതപ്പുറത്താണു. പതിവുള്ള കഷ്ടപ്പാടുകൾക്കൊന്നും കുറവില്ല. മീനം 22-ാം തീയതി ആമീദിൽ എത്തി.

അദ്ധ്യായം 12

ആമീദു... പട്ടാഭിഷേകം

(1039 മീനം 22 - ഇടവം 2)

നാം ആമീദിൽ എത്തിയതു മുതൽ നമ്മെ കാണ്മാനായി അസംഖ്യം ആളുകൾ വന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ആമീദിലെ മുഖ്യമായ കൈത്തൊഴിൽ കസവുനെയിത്താണ്. ഓരോ സ്ഥലത്തു പോയി ഈ നെയിത്തു കാണുന്നതിനു ബാവാ നമ്മെ ദിവസംപ്രതി പറഞ്ഞയയ്ക്ക പതിവായിരുന്നു. ഇതല്ലാതെ നമ്മെ ആമീദിലേക്കു വിളിപ്പിച്ചതു എന്തിനാണെന്നും മറ്റും ഒരിക്കലും കല്പിക്കാറില്ല. അങ്ങോട്ടു ചോദിക്കാൻ ആർക്കും ധൈര്യമുണ്ടായതുമില്ല.

ഇങ്ങനെയിരിക്കെ, മേടം 19-ാം തീയതി വലിയ നോയ്മ്പു വീടിയ ഞായറാഴ്ച ബാവാ കുർബാന ചൊല്ലി പ്രസംഗിച്ചു. പ്രസംഗം അവിടത്തെ നാട്ടുഭാഷയായ അറബിയിലായിരുന്നു. ഇടയ്ക്കു 'കശീശാ യോസേപ്പു' എന്നു കല്പിക്കുന്നതു കേട്ടിട്ടു തിരക്കിയപ്പോൾ അടുത്ത

ഞായറാഴ്ച നമുക്കു മെത്രാൻപട്ടം നല്കുവാൻ തീർച്ചയാക്കിയിരിക്കുന്നതിനാൽ ആ ദിവസം എല്ലാവരും രാവിലെ അഞ്ചു മണിക്കു ഹാജരായിരിക്കണമെന്നായിരുന്നു പ്രസംഗസാരം എന്നറിഞ്ഞു. ഉദ്ദേശിച്ചു പുറപ്പെട്ട കാര്യം സഫലമാകാൻ പോകുന്നതോർത്തു നമുക്കു സന്തോഷമുണ്ടായി. എന്നാൽ ഈ സാഫല്യത്തോടുകൂടി ഉണ്ടാകാനിരിക്കുന്ന സന്മാർഗ്ഗോപയുക്തമായ വലിയ ചുമതലയെ ഓർത്തപ്പോൾ നമുക്കു ദുഃഖവുമുണ്ടാകാതിരുന്നില്ല. എങ്കിലും സർവശക്തനായ ദൈവം നമ്മുടെ കരങ്ങളെ ബലപ്പെടുത്തി, നാം ആരംഭിക്കാനിരിക്കുന്ന ദ്വന്ദ്വയുദ്ധത്തിൽ ദാവീദിനെന്നപോലെ നമുക്കു വിജയം നൽകുമെന്നു നാം ഉറപ്പായി വിശ്വസിച്ചു ആഹ്ലാദചിത്തനായിത്തന്നെ ഇരുന്നു.

ഉടനെ പട്ടാഭിഷേകത്തിനുള്ള വട്ടംകൂട്ടായി. ആമീദു പള്ളിയിലെ പട്ടക്കാരെയും പ്രമാണികളെയും കൈക്കാരന്മാരെയും വിളിച്ചു വേണ്ടതൊക്കെ ഭംഗിയായി പ്രവർത്തിക്കാൻ ബാവാ കല്പിച്ചു. ബാവായേ കൂടാതെ ഒരു മെത്രാപ്പോലീത്താ മാത്രമേ ആമീദിലുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. പട്ടാഭിഷേകത്തിനു ഒരു മെത്രാപ്പോലീത്താ കൂടി ഒഴിച്ചുകൂടാതെ ആവശ്യമുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു അതിനു തക്കവണ്ണം വന്നു ചേരുന്നതിനു മർദീനിലെ മെത്രാപ്പോലീത്തായ്ക്കു ബാവാ കമ്പിയയച്ചു. പട്ടാഭിഷേകദിവസം പള്ളിയിൽ കൂടുന്ന സകലർക്കും ഭക്ഷണം കൊടുക്കുക എന്നൊരു പതിവുണ്ട്. ഇതിനുള്ള ചിലവു മുഴുവനും അന്നു പട്ടമേൽക്കുന്ന ആൾ വഹിക്കേണ്ടതുമാണു. ഇതിനു വേണ്ടിവരുന്ന നാനൂറു രൂപയോളം കൊടുക്കുന്നതിനു കൈക്കാരൻ നമ്മോടു ചോദിച്ചതു ബാവാ അറിഞ്ഞു, അന്നത്തെ സദ്യ തന്റെ സ്വന്തം വകയായി കഴിക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു കല്പിക്കുകയും വേണ്ട പണം കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

മേടം 25-ാം തീയതി ശനിയാഴ്ച കാലത്തു നമ്മെ റമ്പാനാക്കി. അന്നു നാലുമണി വരെയും പട്ടാഭിഷേകത്തിനു തന്നോടു കൂടെ ഉണ്ടായിരിപ്പാൻ പാത്രിയർക്കീസുബാവാ ആവശ്യപ്പെട്ടിരുന്ന മെത്രാപ്പോലീത്താ മർദീനിൽ നിന്നും വന്നു ചേരാഞ്ഞതുകൊണ്ടു ആമീദിലുള്ള അർമ്മേനിയൻ മെത്രാപ്പോലീത്തായോടു പട്ടാഭിഷേകത്തിൽ സംബന്ധിക്കാൻ വരണമെന്നു ബാവാ ആവശ്യപ്പെട്ടതനുസരിച്ചു അദ്ദേഹം രാവിലെ പള്ളിയിലെത്തി. മർദീനിൽ നിന്നു മാർ ദീവന്നാസ്യോസു മെത്രാപ്പോലീത്തായും ശനിയാഴ്ച അസ്തമിച്ച ശേഷം വന്നെത്തി. അർമ്മിനിയാ മെത്രാപ്പോലീത്താ ക്ഷണിച്ചുവന്ന ആളായിരുന്നതുകൊണ്ടു പട്ടാഭിഷേകസമയത്തിൽ പാത്രിയർക്കീസുബാവായുടെ ഇടത്തും വലത്തും ഓരോ മെത്രാന്മാർ നിന്നു ശുശ്രൂഷ നടത്തേണ്ട ക്രമത്തിന്നു നിറുത്തിയതു ഈ അർമ്മനിയാ മെത്രാനെ ആയിരുന്നു. ബാവായേയും മെത്രാപ്പോലീത്തന്മാരേയും

കൂടാതെ നാലാറു റമ്പാന്മാരും എട്ടുപത്തു പട്ടക്കാരും അനേകം ശെമ്മാ ശ്ശന്മാരും വിവിധ മതസ്ഥന്മാരായ വളരെ പ്രമാണികളും പള്ളിയകത്തു ണ്ടായിരുന്നു. ഞായറാഴ്ച ഏഴരമണിക്കു സകല കർമ്മങ്ങളും കഴിഞ്ഞു. പട്ടാഭിഷേകസമയം "നല്ല ഇടയൻ ആടുകൾക്കുവേണ്ടി തന്റെ ജീവനെ കൊടുക്കും" എന്ന വാക്യത്തെക്കുറിച്ചു ഒരു പ്രസംഗം പാത്രിയർക്കീസു ബാവായും 'മൂന്നു പറ പൊടി എടുത്തു അതിൽ ഒളിച്ചുവച്ച ഹമീറായ്ക്കു സ്വർഗ്ഗരാജ്യം സദൃശമാകുന്നു' എന്നുള്ള വാക്യത്തെക്കുറിച്ചു അർമ്മേ നിയാ മെത്രാനും പ്രസംഗിച്ചു. ഇതിന്റെശേഷം എല്ലാവരും പ്രത്യേകം ഒരുക്കിയിരുന്ന ഒരു മുറിയിൽ കൂടി. ആദ്യമേതന്നെ, നാം അന്ത്യോക്യാ സിംഹാസനവും മലങ്കരസഭയും തമ്മിലുള്ള ദൃഢസംബന്ധത്തേയും മല ങ്കരസഭയെ രക്ഷിക്കുന്നതിനു അന്ത്യോക്യയിലെ ബാവാന്മാർ സഹിച്ചി ട്ടുള്ള കഷ്ടപ്പാടുകളെയും, ബലഹീനനായ നമ്മെ ദുർല്ലഭവും മഹത്തും ഭാരവാഹിത്വമുള്ളതുമായ ഈ സ്ഥാനത്തിൽ ഉയർത്തിയതിനു നമുക്കും മലങ്കരസഭയ്ക്കും മാതൃസഭയുടെ നേരേയുള്ള കൃതജ്ഞതയെയും കുറിച്ചു സുറിയാനിയിൽ അല്പം പ്രസംഗിച്ചു. ഇതിനു ബാവാ ചുരുക്ക ത്തിൽ ഒരു മറുപടി കൽപിക്കുകയും എല്ലാവരെയും അനുഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതിന്റെ ശേഷം കേമമായ സദ്യയുണ്ടായി.

ആമീദുപട്ടണത്തിനു ഇപ്പോൾ പ്രബലപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പേരു ഡയർബെ ക്കർ എന്നാണ്. ഇതു 'ദയറാബുക്കറാ' എന്ന സുറിയാനിപ്പേരിന്റെ അറബി രൂപാന്തരമാണ്. ഇതിന്റെ അർത്ഥം ഒന്നാമത്തെ ദയറായെന്നാണ്. ഒരു ദയറായിൽ നിന്നു ഈ പട്ടണത്തിനു പേരു സിദ്ധിക്കണമെങ്കിൽ ആ ദയറാ എത്ര യോഗ്യാവസ്ഥയിലിരുന്നിരിക്കണമെന്നു വായനക്കാർക്കു ഊഹിക്കാവുന്നതാണ്. ഇതു വളരെ പുരാതനമായ ഒരു പട്ടണമാണു. സുറിയാനിക്കാരുടെ വലിയൊരു മദ്ധ്യസ്ഥാനവുമായിരുന്നു. ഇവിടത്തെ ദയറായിൽ ഒരു കാലത്തു ആയിരത്തിലധികം റമ്പാന്മാർ താമസിച്ചിരുന്നു. ഗ്രന്ഥകർത്താക്കളായ അനേകം സഭാപിതാക്കന്മാർ ഈ ദയറായിൽ താമ സിച്ചു മരിച്ചിട്ടുണ്ടു. വലിയ പണ്ഡിതനും വേദപുസ്തകവ്യാഖ്യാതാവു മായിരുന്ന മാർ ദീവന്നാസ്യോസ് ബർസ്ലീബി (പന്ത്രണ്ടാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന വ്യക്തി - എഡി.) എന്ന പരിശുദ്ധൻ ഈ ദയറായിലാണു വസിച്ചിരുന്നതു. ഇദ്ദേഹം എഴുതീട്ടുള്ള ഏവൻഗേലിയോൻ വ്യാഖ്യാന ത്തിനു തുല്യമായി ആരും എഴുതീട്ടില്ല. ഈ വകയിൽ ഒരു വ്യാഖ്യാന പുസ്തകം നാം ഇവിടെ നിന്നു 80 ഉറുപ്പികയ്ക്കു വാങ്ങി കൊണ്ടുപോന്നി ട്ടുണ്ട്.

ആമീദിനു ചുറ്റും കോട്ട ഉണ്ട്. അതുകൊണ്ടു കോട്ടവാതിലുകളിൽ കൂടിയല്ലാതെ ഇതിനകത്തു പ്രവേശിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല. കോട്ടമതി ലിന്റെ ഉയർച്ച 30 കോലോളം കാണും. ഇതു രാജ്യം തുർക്കിക്കു കൈവ

ശമാകുന്നതിനു മുമ്പു പണിയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണ്. ഈ കോട്ടയ്ക്കുള്ള അസാധാരണമായ ബലവും ഭംഗിയും ഒരിക്കൽ കണ്ടിട്ടുള്ളവർ മറക്കുന്നതല്ല.

ജനസംഖ്യകൊണ്ടു പ്രധാനന്മാർ മുസൽമാന്മാരാണ്. ക്രൃസ്ത്യാനി സമൂഹങ്ങളിൽ പ്രഥമസ്ഥാനം വഹിക്കുന്നതു അർമ്മേനിയൻകാരാണ്. രണ്ടാമതു സുറിയാനിക്കാർ ആണ്. യൌനായക്കാർ, കൽദായക്കാർ എന്നിവരും ഉണ്ട്. ഇവിടെയുള്ള പള്ളികളിൽ വെച്ചു വലുതു അർമ്മേനിയൻകാരുടെയാണ്. ഈ പള്ളിക്കു ഒമ്പതു മദുബഹാകളുണ്ട്. ഇതൊമ്പതും ഒരു നിരയായി പണിയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. നടുവിലുള്ളതിനു ഏഴുകോൽ നീളം കാണും. ഇരുഭാഗത്തും കൂടിയുള്ള എട്ടെണ്ണത്തിനു അയ്യഞ്ചുകോൽ നീളമുണ്ട്. ഇതെല്ലാം കിഴക്കേ അറ്റത്തു തെക്കുവടക്കുള്ള ഭിത്തിയോടു ചേർന്നാണിരിക്കുന്നത്. ഇങ്ങനെ ഒമ്പതു മദുബഹാകൾ ഒരു നിരയായി പണിയണമെങ്കിൽ ആ പള്ളിയുടെ വീതിയും നീളവും എന്തുമാത്രമായിരിക്കുമെന്നു ഊഹിക്കാവുന്നതാണല്ലൊ. ഇത്ര വലിയ പള്ളി നാം മറ്റെങ്ങും കണ്ടിട്ടില്ല.

ഇവിടെയുള്ള സുറിയാനിപ്പള്ളിയും ഒട്ടും ചെറുതല്ല. ഭിത്തി മുഴുവൻ കരിങ്കല്ലാണ്. ബാർസ്ലീബിയെ അടക്കിയിരിക്കുന്നതു ഈ പള്ളിയിലാണ്. യാക്കോബു പാത്രിയർക്കീസുബാവാ മുഖാന്തരം ഈ പള്ളിയോടു ചേർത്തു മനോഹരമായ ഒരു കെട്ടിടം പണിയിച്ചിട്ടുണ്ട്. തുർക്കി രാജ്യത്തെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെയും പ്രഭുക്കന്മാരെയും രാജകുമാരന്മാരെത്തന്നെയും ക്ഷണിച്ചിരുത്തുന്നതിനു തക്കതായ ഒരു കെട്ടിടം ഇല്ലാഞ്ഞതിന്റെ കുറവു ഇതുകൊണ്ടു തീർന്നിരിക്കുന്നു. നാലുനിലയായിട്ടാണു ഈ കെട്ടിടം പണിയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. ഇതിന്റെ മുറ്റത്തു ചതുരമായ ഒരു കുളമുണ്ട്. ഇതിലേക്കു ദൂരെയുള്ള ഒരു ഉറവയിൽ നിന്നു കുഴൽവഴിയായി വെള്ളം വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ വെള്ളത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം ജനോപകാരത്തിനായി മതിലിനു പുറത്തേക്കു തിരിച്ചുവിട്ടിരിക്കുന്നു. ശംകുപിരി തിരിച്ചു ആർക്കും ഇവിടെ നിന്നു വെള്ളമെടുക്കാം. വെള്ളത്തിന്റെ ശേഷം ഭാഗം കുളത്തിലേക്കു വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ വരവിന്റെ ശക്തികൊണ്ടു കുളത്തിന്റെ നടുവിൽ നിന്നു പൂക്കുറ്റി കത്തിച്ചാലെന്നപോലെ വെള്ളം മേൽപെട്ടു ചാടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അസാധാരണമായ ഈ കാഴ്ച കാണ്മാൻ വളരെയാളുകൾ കൂടാറുണ്ട്. ഈ കുഴൽ വെള്ളം വരുത്തിയ വകയ്ക്കു പതിനായിരത്തിലധികം രൂപ ചിലവായിട്ടുണ്ട്.

ഇടവം 2-ാം തീയതി നാം ആമീദിൽ നിന്നു വള്ളം വഴി മൂസലിലേക്കു തിരിച്ചു. പട്ടാഭിഷേകദിവസം നമ്മെ ധരിപ്പിച്ച സകല സാമാനങ്ങളും ബാവാ നമുക്കു സമ്മാനിച്ചു. എന്നു മാത്രമല്ല തീബോട്ടിൽ കേറുന്നതു

വരെ നമുക്കു സഹായിയായിരിപ്പാൻ യെറമിയാ എന്നു പേരായ ഒരു ശെമ്മാശിനെ കൂടെ അയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു.

ഇങ്ങനെ, നാലഞ്ചാഴ്ചയ്ക്കു മുമ്പു ഒരു വെറും യോസേപ്പു കശീശാ ആയി ആമീദിൽ പ്രവേശിച്ച നാം ഇതാ 'മാർ ദീവന്നാസ്യോസു മെത്രാപ്പോലീത്താ' ആയി അവിടം വിടുന്നു. യാത്രയുടെ ഉദ്ദേശ്യം സാധിച്ചു കൃതകൃത്യനായിട്ടാണു മടങ്ങുന്നത്. ഇടയ്ക്കുണ്ടായ സംശയവും ഭയവും ഇനി ആവർത്തിക്കാൻ പാടില്ലാത്തവിധം എന്നെന്നേക്കുമായി നീങ്ങിപ്പോയി.

അദ്ധ്യായം 13

ആമീദു മുതൽ തിഗറീസു വരെ

(1039 ഇടവം 2 - മിഥുനം 9)

നാം കേറിയ ജലവാഹനത്തിനു "കലക്ക്" എന്നാണു പേരു. ഇതു ഒരു മാതിരി ചങ്ങാടമാണ്. ആട്ടിൻതുകലുകളിൽ വായു നിറച്ചു വീർപ്പിച്ചു ഭദ്രമായി തുന്നിക്കെട്ടിയവ അനേകം നിരത്തി ഇട്ടു മീതെ മരങ്ങൾ വെച്ചു വരിഞ്ഞുകെട്ടി മരത്തിൽ നിന്നു ഒരു കോൽ പൊക്കത്തിൽ തട്ടിട്ടു ഉണ്ടാക്കുന്നതാണ് ഈ കലക്ക്. നാം കേറിയ ചങ്ങാടത്തിനു 20 കോൽ നീളവും 8 കോൽ വീതിയുമുണ്ടായിരുന്നു. 25 ആളുകളും വളരെ സാമാനങ്ങളും കേറീട്ടും ചങ്ങാടം ഒട്ടും താണില്ല. ആമീദിൽ നിന്നു മൂസലിലേക്കു നദിയിൽ കൂടി യാത്ര ചെയ്യുന്നതുപോലെ മൂസലിൽ നിന്നു ആമീദിലേക്കു യാത്ര ചെയ്യാൻ നിവൃത്തിയില്ല. കാരണം മേലിൽ നിന്നു കീഴ്പ്പെട്ടേക്കുള്ള കലശലായ ഒഴുക്കും പാച്ചിലുമാണ്.

ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു നദീതീരത്തു അറബികളുടെ കൂടാരം കാണാം. അവിടെ ചങ്ങാടം നിറുത്തി യാത്രക്കാർ വെണ്ണ, പാൽ മുതലായവ വാങ്ങും. അറബികൾ വലിയ മുട്ടാളന്മാരും കവർച്ചക്കാരുമാണെങ്കിലും, അഭയം പ്രാപിക്കുന്നവരെ എങ്ങനെയും രക്ഷിക്കുന്ന ഒരു പ്രത്യേക മര്യാദ ഇവർക്കുണ്ടു. വലഞ്ഞോ വഴിതെറ്റിയോ ചെല്ലുന്നവരെ കേമമായി സൽക്കരിക്കയും ചെയ്യും. ഇവർ ആറു മാസത്തിലധികം ഒരു സ്ഥലത്തു താമസിക്കയില്ല. കൃഷിക്കുള്ള സൌകര്യം നോക്കി എപ്പോഴും സ്ഥലം മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കും. രാജ്യനിയമങ്ങളൊന്നും തങ്ങളെ സംബന്ധിക്കുന്നവയല്ലെന്നാണു ഇവരുടെ ഭാവം. തരമുള്ളപ്പോഴൊക്കെ ഇവർ വഴിയാത്രക്കാരെ കൊള്ളയിടും. കൂട്ടംകൂട്ടമായിട്ടെ താമസിക്കാറുള്ളു. ഒരു സംഘത്തിൽ 100-ൽ കുറയാതെയും 500-ൽ അധികപ്പെടാതെയും കുടുംബങ്ങൾ ഉണ്ടാകും. സംഘങ്ങളിൽ പ്രധാനനായി ഒരാൾ ഉണ്ടായിരിക്കും.

ഈയാളുടെ കല്പനപ്രകാരം എല്ലാവരും നടന്നുകൊള്ളണം. അക്ഷരജ്ഞാനം എല്ലാവർക്കും ഒരുപോലെ പൂജ്യമാണു. കുതിര, കഴുത മുതലായ മൃഗങ്ങളെയും ഇവർ വളർത്താറുണ്ട്. കുതിരകളൊക്കെ വളരെ വലിപ്പമുള്ളവയായിരിക്കും. ഇതുകളെ ഇവർ സഹായവിലയ്ക്കു വിൽക്കുകയും ചെയ്യും.

ഇടവം 9-ാം തീയതി രണ്ടു മണിക്കു ചങ്ങാടം മൂസലിൽ എത്തി. അവിടെയുള്ള മെത്രാപ്പോലീത്തായും പട്ടക്കാരും പ്രധാനികളും വന്നു നമ്മെ എതിരേറ്റു മെത്രാപ്പോലീത്താ ഇരിക്കുന്ന പള്ളിയിലേക്കു കൊണ്ടുപോയി. അടുത്ത ഞായറാഴ്ച കോജാ അബ്ദൾഹാദു കൂടുന്ന പള്ളിയിൽ നാം കുർബാന ചൊല്ലണമെന്നു അദ്ദേഹം അപേക്ഷിച്ചതിനാൽ ശനിയാഴ്ച അവിടേക്കു പോയി. ഒരു മെത്രാപ്പോലീത്താ ആദ്യമായി ഒരു പള്ളിയിൽ ചെല്ലുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ ഒരു പീഠത്തിന്മേൽ ഇരുത്തി പൊക്കിയെടുത്തുംകൊണ്ടു വളരെ കോലാഹലത്തോടും വാദ്യം, പാട്ട് മുതലായവയോടും കൂടി പള്ളിക്കു മൂന്നു പ്രാവശ്യം പ്രദക്ഷിണം ചെയ്കയെന്നൊരു സംപ്രദായമുള്ളതു നമ്മെ സംബന്ധിച്ചും നടക്കാതിരുന്നില്ല. പാത്രിയർക്കീസുബാവാ കല്പിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നതനുസരിച്ചു നാം മൂസലിലെ ഇംഗ്ലീഷ് കൊൺസലായ മിസ്റ്റർ റസ്സാമിനെ പോയി കാണുകയും സ്താത്തിക്കോനിൽ (അധികാരപത്രത്തിൽ) അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുദ്ര വെപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

മിഥുനം 5-ാം തീയതി നാം മൂസലിൽ നിന്നും പുറപ്പെട്ടു. ചങ്ങാടത്തിൽ ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെയും ഫ്രഞ്ചുകാരുടെയും വക സോപ്പു മുതലായ കച്ചവടസാമാനങ്ങളും കേറ്റിയിരുന്നു. അവിടത്തെ മെത്രാപ്പോലീത്തായും വളരെ ജനങ്ങളും യാത്രയയയ്ക്കാനായി കടവിൽ കൂടിയിരുന്നു. അനേകം സ്ത്രീകളുമുണ്ടായിരുന്നു. ഇവരിൽ ആദ്യം കോജാഅബ്ദൾഹാദിന്റെ സഹോദരിയും പുത്രിമാരും നമ്മുടെ അടുക്കൽ വന്നു മുഖശീല നീക്കി കൈമുത്തി കരഞ്ഞു. ഉടനെ മറ്റു സ്ത്രീകളും വന്നു കൈമുത്താനും ഉറക്കെ നിലവിളിക്കാനും തുടങ്ങി. സ്ത്രീകളെല്ലാം കൈമുത്തി തീരുന്നതിനു ഒരു മണിക്കൂറു വേണ്ടി വന്നു. പിന്നെ പുരുഷന്മാരുടെ കൈമുത്തായി. ഇവർ സ്ത്രീകളെപ്പോലെ വാവിട്ടു നിലവിളിച്ചില്ലെങ്കിലും കണ്ണുനീരൊലിപ്പിക്കാത്തവരായി ഇവരിലും ആരും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. മൂസൽക്കാരേപ്പോലെ നന്ദിയും സ്നേഹവുമുള്ള ഒരു നാട്ടുകാരെ നമ്മുടെ ദീർഘമായ യാത്രയിൽ ഒരിടത്തും നാം കണ്ടിട്ടില്ല.

യാത്ര തുടങ്ങിയതിന്റെ നാലാം ദിവസം കഠിനമായ കിഴക്കൻകാറ്റുണ്ടായതിനാൽ ചങ്ങാടം ഒഴുക്കിൽനിന്നു വിട്ടു കരയ്ക്കു അണഞ്ഞു തുടങ്ങി. അപ്പോൾ ചങ്ങാടത്തിന്റെ ചുവട്ടിലുള്ള ഒന്നു രണ്ടു തുകൽക്കുടങ്ങൾ കൂട്ടത്തിൽ നിന്നു വിട്ടു പൊങ്ങി വന്നു. അവിടെ കുളിച്ചുകൊണ്ടു

നിന്നിരുന്ന ഒരു അറബിക്കുട്ടി ഇതുകളെ എടുത്തു. ചങ്ങാടക്കാരൻ ചോദിച്ചാറെ കൊടുക്കാതെ കുട്ടി ശഠിച്ചു നിന്നു. ചങ്ങാടക്കാരനു ശുണ്ഠി കേറി അയാൾ എന്തോ അസഭ്യം പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ അറബിക്കുട്ടി കരയ്ക്കു കയറി ഒരു നല്ല കല്ലെടുത്തു ചങ്ങാടക്കാരനെ ഒന്നെറിഞ്ഞു. ഇതു അയാൾക്കു നല്ലവണ്ണം പറ്റിയതിനാൽ അയാൾ ചങ്ങാടത്തിൽ നിന്നു ചാടിയിറങ്ങി കുട്ടിയെ ഒന്നടിച്ചു. കുട്ടി നിലവിളിച്ചു തുടങ്ങി. ഇതു കേട്ടു അവന്റെ തന്തയും വേറെ രണ്ടു അറബികളും ഓടിവന്നു ചങ്ങാടക്കാരനെ അടിച്ചു. ഉടനെ ചങ്ങാട പ്രധാനിയും രണ്ടു മൂന്നു പേരും ചാടിയിറങ്ങി അറബികളെ അടിക്കാൻ തുടങ്ങി. ഇങ്ങനെ ലഹള മൂത്ത സമയത്തു പട്ടാളക്കാരെ കേറ്റിക്കൊണ്ടു ഒരു ചങ്ങാടം താഴോട്ടു വന്നു. പട്ടാളക്കാർ അവരുടെ ചങ്ങാടത്തിൽ ഇരുന്നുംകൊണ്ടു ലഹളക്കാരുടെ ഇടയിലേക്കു ഒരു വെടി വെച്ചു. ഈ വെടി കൊണ്ടു ഒരറബി മറിഞ്ഞു വീണു. ഉടനെ ശേഷമുള്ള അറബികൾ കൂട്ടത്തോടെ ഒരു നിലവിളി. അപ്പോൾ കാണാം ദൂരത്തു നിന്നു പത്തു നൂറു അറബികൾ ഓരോതരം ആയുധങ്ങളുമായി ഓടിവരുന്നത്. ഇതു കണ്ടു ചങ്ങാടത്തിൽ നിന്നിറങ്ങിയവരെല്ലാം തിരിച്ചു കേറി ചങ്ങാടം പെട്ടെന്ന് നീക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. എങ്കിലും കാറ്റിന്റെ ഉപദ്രവം നിമിത്തം ഇതു സാധിച്ചില്ല. അറബികൾ അടുത്തപ്പോൾ ചിലർ വെള്ളത്തിൽ എടുത്തുചാടി മറുകരയ്ക്കു നീന്തിക്കളഞ്ഞു. അറബികളുടെ കൈയാൽ മരിക്കുന്നതിൽ ഭേദം വെള്ളത്തിൽ മുങ്ങിച്ചാവുകയാണെന്നു നിരൂപിച്ചു നാമും ചാടാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ കൂടെയുണ്ടായിരുന്ന താരപ്പനും യറമിയാ ശെമ്മാശും ബലമായി വിരോധിച്ചതിനാൽ നാം ഒരു ജീവച്ഛവം പോലെ ചങ്ങാടത്തിൽ തന്നെ ഇരുന്നു. അറബികൾ ചങ്ങാടത്തിൽ കേറി ഏഴുപേരെ ഒരു നിമിഷത്തിൽ കുന്തം കൊണ്ടു കുത്തിക്കൊന്നു. ഇടയ്ക്കു നമ്മുടെ നേരെയും ചിലർ കുന്തവും കൊണ്ടു ചാടി എങ്കിലും എന്തുകൊണ്ടോ അവർ പിൻമാറുകയാണു ചെയ്തത്. തങ്ങളിലൊരുവനെ വെടി വെച്ചു കൊന്നതു ചങ്ങാടത്തിലുള്ള ആരോ ആണെന്നായിരിക്കണം അവർ വിചാരിച്ചതു. അറബികളെ തല്ലാൻ കൂടിയവരെല്ലാം വെള്ളത്തിൽ ചാടി നീന്തിക്കളഞ്ഞു. അറബികളാൽ കൊല്ലപ്പെട്ട ഏഴുപേരും ഒന്നും അറിഞ്ഞവരല്ലായിരുന്നു താനും. നമ്മുടെ അപ്പോഴത്തെ മനോവികാരം എന്തായിരുന്നിരിക്കാം! നമ്മുടെ അടുക്കൽ നിന്നിരുന്ന - എന്ന് പറഞ്ഞാൽ മൂന്നും നാലും കോൽ മാത്രം ദൂരത്തിൽ നിന്നിരുന്ന ആളുകൾ - കുത്തുകൊണ്ട് മറിഞ്ഞു വീഴുന്നതു കാണുമ്പോൾ ഒരുത്തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ അങ്കുരിക്കുന്ന വികാരങ്ങൾ എന്തെല്ലാമായിരിക്കും!! മരിക്കുന്നവരും നാമും ഒരുപോലെ നിരപരാധികളും നിസ്സഹായികളുമാണ്. അങ്ങനെയിരിക്കെ, ഒരു കുന്തത്തിന്റെ മുന നമ്മുടെ നെഞ്ചത്തും കൊള്ളുന്നതിനു എന്താണു തടസ്ഥമുള്ളത്? ഇങ്ങനെ ഒരു സംഗതി നമുക്കു ഓർക്കാൻ കൂടി വയ്യാതിരിക്കെ ഈ സങ്കടം യഥാർത്ഥ

ത്തിൽ അനുഭവിച്ച നമ്മുടെ മനോവികാരങ്ങളെ എങ്ങനെ നാം വർണ്ണിക്കും?

ഏഴു പേരെ കൊന്നപ്പോൾ അറബികളുടെ കോപം അല്പമൊന്നു ശമിച്ചു. പിന്നെ അവർ കവർച്ചയ്ക്കാരംഭിക്കുകയാണു ചെയ്തതു. ഒരു മുസൽമാനോടു അയാളുടെ സാമാനവും പണവും ആവശ്യപ്പെട്ടാറെ ഉടനെ കൊടുക്കാതെ അയാൾ കുറെ തർക്കിച്ചു. അറബികൾ അയാളെ പിടിച്ചു അടിക്കാൻ തുടങ്ങി. അടി കലശലായപ്പോൾ അയാൾ മൂർച്ഛിച്ചു വീണു. ഉടനെ അയാളുടെ സർവസ്വവും അവർ കരസ്ഥമാക്കി. അനന്തരം നമ്മുടെ അടുക്കൽ വന്നപ്പോൾ യാതൊരു തടസ്ഥവും പറയാതെ സകലവും എടുത്തു കൊടുത്തു. ഒടുക്കം നാം ധരിച്ചിരുന്ന കുപ്പായവും ഊരിക്കൊടുക്കണമെന്നു അവർ ആവശ്യപ്പെട്ടു. അതും ചെയ്തു. കാൽക്കുപ്പായം കൂടി കിട്ടണമെന്നു ചില അറബികൾ ആവശ്യപ്പെട്ടു എങ്കിലും മറ്റു ചിലർ അതു വേണ്ടെന്നു പറഞ്ഞതിനാൽ നാം വെറും നഗ്നനായി നിൽക്കേണ്ടിവന്നില്ല. ഇങ്ങനെ സാമാനങ്ങൾ കവർച്ച ചെയ്കയും കരയ്ക്കു കൊണ്ടുപോയി വെക്കുകയും ചെയ്യുന്ന മദ്ധ്യേ വണ്ണമുള്ള ഒരു വടിയുമായി ഒരു അറബി യുവാവു ഓടിവന്നു നാം നിൽക്കുന്നതിന്റെ സമീപമായി ചങ്ങാടത്തിൽ കേറാൻ നോക്കി. പിടിച്ച കയറു പെട്ടെന്നു പൊട്ടിപ്പോയതിനാൽ അയാൾ വെള്ളത്തിലേക്കു മറിഞ്ഞുവീണു. അനന്തരം ഇയാൾ കേറാൻ ശ്രമിച്ചതു ഒരു മഹമ്മദീയ പുരോഹിതൻ പ്രാർത്ഥിച്ചുംകൊണ്ടിരുന്നതിന്റെ സമീപമായിരുന്നു. കേറിയ ഉടനെ അയാൾ നിരപരാധിയായ പുരോഹിതന്റെ തലയ്ക്കു വടികൊണ്ടു ഒരു അടി വെച്ചു കൊടുത്തു. ഉടനെ ആ സാധു മറിഞ്ഞുവീണു മരിക്കുകയും ചെയ്തു. തന്റെ കൈകൊണ്ടു ആരെയെങ്കിലും ഒരാളെ കൊല്ലണമെന്നു മാത്രമായിരുന്നു ആ അറബി യുവാവിന്റെ വിചാരമെന്നു തോന്നുന്നു. നമ്മുടെ സമീപം കേറാൻ ശ്രമിച്ചപ്പോൾ ദൈവഗത്യാ കയറു പൊട്ടിയിരുന്നില്ലെങ്കിൽ അയാളുടെ കൈയാൽ മരിക്കുന്നതു ആരായിരിക്കുമെന്നു പ്രത്യേകിച്ചു പറയണമെന്നില്ലല്ലോ. ലഹള ആരംഭിച്ചതു മുതൽക്കെ മുട്ടിപ്പായി ദൈവത്തെ പ്രാർത്ഥിച്ചു കൊണ്ടു തന്നെ ഇരുന്ന നാം ഈ സംഭവം കൂടി കണ്ടപ്പോൾ വാവിട്ടു കരഞ്ഞുപോയി. ഇതിനിടയ്ക്കു അറബികളിൽ ചിലർ കൂടി നിന്നു എന്തോ ആലോചിച്ചു. എന്നിട്ടു നാലാറു പേരൊന്നിച്ചു ചങ്ങാടത്തിൽ കേറി വന്നു. അവരിലൊരുത്തന്റെ കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന തോക്കു നിറച്ചു. അറബികളിലൊരാളെ വെടിവെച്ചു കൊന്നതു യെറമിയാ ശെമ്മാശു ആണെന്നും അതുകൊണ്ടു അയാളെ വെടിവെക്കാൻ വിചാരിക്കുകയാണെന്നും പറഞ്ഞു. ഈ അറബികൾ ആ നിപരാധിയെ പിടിച്ചു നീക്കി നിറുത്തി. എന്നിട്ടു രണ്ടു അറബികൾ അയാളുടെ ഓരോ കൈക്കു പിടിക്കുകയും മൂന്നാമതൊരുത്തൻ അയാളുടെ നേരെ തോക്കു

നീട്ടി വെടിവെക്കുകയും ചെയ്തു. അല്ല!! വെടി പൊട്ടുന്നില്ല. ഒന്നു രണ്ടു പ്രാവശ്യം കൂടി കാഞ്ചി വലിച്ചിട്ടും വെടി പൊട്ടിയില്ല. തോക്കും കൊണ്ടു ചങ്ങാടത്തിലേക്കു തിടുക്കത്തിൽ കേറിയപ്പോൾ കുറെ വെള്ളം തെറിച്ചു വീണാൽ മതിയല്ലൊ ഇങ്ങനെ വരാൻ. എന്നാൽ ഇനി ശെമ്മാശിന്റെ കഴുത്തറുത്തു അയാളുടെ രക്തം വെടികൊണ്ടു മരിച്ച അറബിയുടെ ശരീരത്തിൽ ഒഴിക്കുകയാണു വേണ്ടതെന്നു പറഞ്ഞു അവർ അയാളെ പിടിച്ചു വലിച്ചു ചങ്ങാടത്തിൽ നിന്നു ഇറക്കിക്കൊണ്ടുപോയി. ഈ സമയത്തു ആ സാധുവായ ശെമ്മാശിന്റെയും നമ്മുടെയും മനോഗതങ്ങൾ എന്തെല്ലാമായിരുന്നു എന്നു വിവരിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നില്ല. അത് അസാദ്ധ്യവുമാണു. വായനക്കാർ ഊഹിക്കുകയാണു ഭേദം. നാം ഇതെല്ലാം കണ്ടു പ്രാർത്ഥിച്ചും കണ്ണുനീർ ധാരധാരയായി ഒഴുക്കിയും കൊണ്ടു നിന്നു.

ശെമ്മാശിന്റെ കഴുത്തറക്കാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ ഒരാൾ കുതിരപ്പുറത്തു കേറി തിടുക്കത്തിൽ വരുന്നതു കണ്ടു. അയാൾ എന്തൊ ഉറക്കെ വിളിച്ചു പറയുന്നതു കേട്ടിട്ടു അറബികൾ ശെമ്മാശിനെ കൊല്ലാൻ ആരംഭിക്കാതെ വെറുതെ നിന്നു. കുതിരപ്പുറത്തു വന്ന ആൾ അവരുടെ പ്രധാനി ആയിരുന്നു. അയാൾ താഴെ ഇറങ്ങിയ ഉടനെ ശെമ്മാശും അയാളുടെ കാൽക്കൽ വീണു കെട്ടിപ്പിടിച്ചു നിലവിളി തുടങ്ങി. ശെമ്മാശും നാമും അന്ത്യോഖ്യാ പാത്രിയർക്കീസിന്റെ ആളുകളാണെന്നു അറിഞ്ഞപ്പോൾ അയാൾ ഈ സാഹസകൃത്യത്തിനു ഒരുങ്ങിയ ആളുകളെ കഠിനമായി ശാസിച്ചു. എങ്കിലും ഏഴെട്ടാളുകൾ ചത്തു കിടക്കുന്നതു അയാൾ കണ്ട ഭാവം തന്നെ നടിച്ചില്ല. തന്റെ കൂട്ടർക്കു ഒരബദ്ധം വന്നു പോയതാണെന്നു പ്രധാനി നമ്മോടു പറഞ്ഞു. എന്നിട്ടു തന്റെ കൂട്ടുകാർ അപഹരിച്ച മുതലുകളൊക്കെ അയാൾ പരിശോധിച്ചു തൃപ്തിപ്പെട്ടു. ഉടനെ അവർ നമ്മുടെ കൈവശത്തിലുണ്ടായിരുന്ന സകല ഭക്ഷണസാധനങ്ങളും എടുത്തു ഭക്ഷണത്തിനു ആരംഭിച്ചു. ഭക്ഷണം കഴിച്ചു രസിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന മദ്ധ്യെ ദൂരത്തു നിന്നു ഒരു കൂട്ടം കുതിരപ്പട്ടാളം അതിവേഗത്തിൽ വരുന്നതുകണ്ടു. ഉടനെ അറബികളിൽ പലരും പരിഭ്രമിച്ചു ഓട്ടം തുടങ്ങി. എങ്കിലും ഓടുന്നതു അവമാനമെന്നു വിചാരിച്ചിട്ടോ, അതല്ല ഓടിയാലും പട്ടാളം പിടികൂടിയേക്കുമെന്നു ഭയന്നിട്ടൊ പത്തിരുപതു അറബികളും അവരുടെ പ്രധാനിയും അവിടത്തന്നെ നിന്നു. പട്ടാളം വന്നു അറബികളെ വളഞ്ഞു പിടിച്ചു. എതൃക്കുന്നതു നിഷ്പ്രയോജനമായിരുന്നതിനാൽ അറബികൾ ലഹള കൂടാതെ കീഴടങ്ങി. അപഹരിച്ച സാമാനങ്ങളോടു കൂടി അറബികളെ ചങ്ങാടത്തിൽ കേറ്റി തിഗരീസിലേക്കു വിട്ടു. ഇടയ്ക്കു നമ്മുടെ സാമാനങ്ങൾ എന്തെല്ലാമെന്നു പട്ടാളക്കാർ ചോദിച്ചറിഞ്ഞു അതുകൾ എല്ലാം തിരിയെ തന്നു.

ഇനി ഈ പട്ടാളം വരാനുള്ള കാരണം കൂടി പറയാം. അറബികൾ ഓടിവരുന്നതു കണ്ടു ഏതാനും ആളുകൾ വെള്ളത്തിൽ ചാടി നീന്തിക്കളഞ്ഞു എന്നു മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചുവല്ലോ. ഇവരിൽ ചിലർ അക്കരെ എത്താൻ ശേഷിയില്ലാതെ മുങ്ങി ചത്തുപോയി. മറ്റു ചിലർ നദി നീന്തിക്കടന്നു സമീപമുള്ള തിഗറീസിൽ ഓടിയെത്തി അവിടെയുള്ള പാഷായെ (പേഷ്ക്കാർ അല്ലെങ്കിൽ ജില്ലാ മജിസ്ട്രേട്ടിനു തുല്യനായ ഒരു തുർക്കി ഗവൺമെന്റ് ഉദ്യോഗസ്ഥൻ - എഡി.) വിവരം ബോധിപ്പിച്ചു. ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെയും പ്രഞ്ചുകാരുടെയും വക സാമാനങ്ങൾ ചങ്ങാടത്തിലുണ്ടെന്നു കേട്ടപ്പോഴാണു പട്ടാളത്തെ അയയ്ക്കാമെന്നു പാഷായ്ക്കു തോന്നിയതു. തുർക്കിയുദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കു യൂറോപ്യന്മാരെ വളരെ ഭയമാണു. അവരെ സംബന്ധിക്കുന്ന എന്തെങ്കിലും കാര്യത്തിൽ അമാന്തം കാണിച്ചാൽ അപകടമുണ്ടാകുമെന്നു അവർക്കറിയാം. ചങ്ങാടത്തിൽ ലോകത്തെ ഭരിക്കുന്ന യൂറോപ്യന്മാരുടെ സാമാനം ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ പാഷാ നിശ്ചയമായും പട്ടാളത്തെ അയയ്ക്കുകയാകട്ടെ സാധുസംരക്ഷണത്തിനായി വേറെ വല്ലതും പ്രവർത്തിക്കുകയാകട്ടെ ചെയ്യുന്നതല്ലായിരുന്നു എന്നു തുർക്കി ഗവർമ്മെണ്ടിന്റെ നീതിപാലന തല്പരതയെയും ഔർജിത്യത്തേയും കുറിച്ചു വിവരമുള്ളവരോടു പ്രത്യേകിച്ചു പറയണമെന്നില്ല.

അദ്ധ്യായം 14

തിഗരീസു മുതൽ ബോംബേ വരെ

(1039 മിഥുനം 9 - കർക്കടകം 25)

തിഗരീസിൽ എത്തിയശേഷം പട്ടാളക്കാർ നമ്മെ ഒരു മുസൽമാന്റെ വീട്ടിൽ താമസിപ്പിച്ചു. രണ്ടു ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ നമ്മെ സ്ഥലത്തെ മജിസ്ട്രേട്ടു കോടതിയിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. മജിസ്ട്രേട്ടു നമ്മെ വിസ്തരിക്കുകയും സാമാനങ്ങളെല്ലാം തിരിയെ കിട്ടിയെന്നു അറിഞ്ഞപ്പോൾ പൊയ്ക്കൊള്ളാൻ അനുവദിക്കുകയും ചെയ്തു. എങ്കിലും യേറമിയാ ശെമ്മാശിനെ വിസ്തരിച്ചു തീരാഞ്ഞതിനാൽ നാലഞ്ചു ദിവസം കൂടി അവിടെ താമസിക്കേണ്ടി വന്നു.

ഈ സ്ഥലത്തിന്റെ പ്രാചീനനാമധേയം സെലൂക്യാ എന്നായിരുന്നു. ഇവിടെ ഒരു കാസോലിക്കാ (കാതോലിക്കാ - എഡി.) ഉണ്ടായിരുന്നു. സകല പൌരസ്ത്യ സഭകളുടെയും മേൽ ഈ കാസോലിക്കായിക്കു അധികാരമുണ്ടായിരുന്നു. മലങ്കരസഭ പണ്ട് ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ കീഴിലായിരുന്നു. ഇൻഡ്യാ മുതലായ പൌരസ്ത്യ സഭകളെ ഭരിക്കേണ്ടതു സെലൂക്യയിലെ കാസോലിക്കായാണെന്നും ഇദ്ദേഹം അന്ത്യോക്യാ പാത്രിയർക്കീസിന്റെ കീഴായിരിക്കണമെന്നും സൂനഹദോസുകളിൽ (മഹാസംഘ

ങ്ങളിൽ) സെലൂക്യാ കാസോലിക്കാ അന്ത്യോക്യാ പാത്രിയർക്കീസിന്റെ വലത്തു ഭാഗത്തിരിക്കണമെന്നും ക്രിസ്ത്വാബ്ദം 325-ൽ നിക്യയിൽ കൂടിയ സൂനഹദോസിൽ നിശ്ചയിച്ചതായി നടപടികളിൽ കാണുന്നുണ്ടു. സെലൂക്യയിൽ ക്രിസ്തുമതം പ്രചരിപ്പിച്ചതു അപ്പസ്തോലശിഷ്യനായ മോർ മാറിയെന്ന പരിശുദ്ധനാണ്. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗങ്ങളാലും അത്ഭുതപ്രവൃത്തികളാലും ഇവിടങ്ങളിലുണ്ടായിരുന്ന പല പ്രഭുക്കന്മാരും ക്രിസ്തുമതം സ്വീകരിച്ചതുകൊണ്ടു ഈ സ്ഥലം ഒരു കാസോലിക്കായ്ക്കു ഇരിക്കാൻ തക്ക പ്രാധാന്യമുള്ളതായി തീർന്നു. വളരെ കീർത്തപ്പെട്ടിരുന്ന ഈ സ്ഥലത്തു അന്ത്യോക്യാ സിംഹാസനത്തിനുണ്ടായിരുന്ന പ്രാബല്യം ക്ഷയിച്ചുപോയതു ദനസീബിന്റെ ബർസൌലാ മെത്രാപ്പോലീത്താ മുഖാന്തരമാണ്. ഈ സംഗതി ചുരുക്കത്തിൽ വിവരിക്കാം.

അഞ്ചാം ശതാബ്ദത്തിൽ മതദ്വേഷം നടത്തിയ നെസ്തോറിന്റെ സഹോദരിയുടെ മകളുടെ മകനായിരുന്നു ഈ മെത്രാപ്പോലീത്താ. ഇദ്ദേഹം ആന്തരത്തിൽ ഒരു നെസ്തോർ വിശ്വാസിയായിരുന്നു എങ്കിലും അതു പുറത്തറിയിക്കാതെ തനിക്കു സ്ഥാനം നൽകിയ അന്ത്യോഖ്യാ സഭയെ അനുസരിച്ചു നടന്നു വന്നു. തന്റെ യഥാർത്ഥവിശ്വാസത്തെ പ്രബലപ്പെടുത്തുന്നതിനു ഇദ്ദേഹം അവസരം നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കയായിരുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കേ നെസ്തോറിന്റെ മതദ്വേഷം കൊണ്ടു സഭയിലുണ്ടായിരിക്കുന്ന കുഴപ്പങ്ങളെപ്പറ്റി ആലോചിക്കുന്നതിനു അന്ത്യോക്യയിൽ ഒരു സുന്നഹദോസു കൂടണമെന്നു പാത്രിയർക്കീസു നിശ്ചയിക്കുകയും ഇതിൽ സംബന്ധിക്കാനായി സെലൂക്യയിലെ ബാബി കാസോലിക്കായും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കീഴുള്ള മെത്രാന്മാരും ചെന്നുചേരുന്നതിനു കല്പനയയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. അക്കാലങ്ങളിൽ തിഗരീസു മുതൽ ദനസീബിൻ വരെയുള്ള രാജ്യങ്ങൾ യെസ്സർ ഗാദു എന്നു പേരായ പെർഷ്യാ രാജാവിന്റെ കീഴായിരുന്നു. ദനസീബിൻ മുതൽ പടിഞ്ഞാറോട്ടുള്ള രാജ്യമൊക്കെ റോമ്മാ രാജാക്കന്മാരുടെയും കീഴായിരുന്നു. അന്ത്യോക്യ ഇതിൽ ചേർന്നതായിരുന്നു. പെർഷ്യാ രാജാവു കൃസ്ത്യാനികളുടെ ബദ്ധ വൈരിയായിരുന്നു എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആസ്ഥാനത്തിനു സമീപമുള്ള ദനസീബിന്റെ മെത്രാപ്പോലീത്തായായ ബർസൌലാ ഈ രാജാവിന്റെ ഒരു സ്നേഹിതനായിരുന്നു. മേൽ വിവരിച്ച രണ്ടു രാജ്യങ്ങളും അന്യോന്യം കലഹിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഒരു രാജ്യത്തു നിന്നു ആരെങ്കിലും മറ്റേ രാജ്യാതൃത്തിക്കകത്തു കടന്നാൽ അവരുടെ പേരിൽ എന്തെങ്കിലും കളവായ കുറ്റം ചുമത്തി ശിക്ഷിക്കുക പതിവായിരുന്നു. ഇങ്ങനെ കലഹം മൂത്തിരുന്ന കാലത്താണ്, അന്ത്യോക്യയിലെ സുന്നഹദോസിനു ചെന്നുചേരാൻ പാത്രിയർക്കീസുബാവാ സെലൂക്യയിലെ കാസോലിക്കായ്ക്കു കല്പനയയച്ചതു. വല്ല വിധത്തിലും അന്ത്യോ

കൃയിൽ ചെന്നുപറ്റിയാൽ തന്നെയും തിരിച്ചുവരുമ്പോൾ പെർഷ്യാ രാജാവു പിടിച്ചു ശിക്ഷിക്കുമെന്നുള്ളതു തീർച്ചയാകയാൽ ഇതിനെന്താണു നിവൃത്തിയെന്നു ആലോചിക്കാനായി കാസോലിക്കാ തന്റെ കീഴുള്ള മെത്രാന്മാരെ വിളിച്ചുവരുത്തി. അന്ത്യോകൃയിലേക്കു പോകുന്നതു അപകടമാണെന്നു എല്ലാവരും അഭിപ്രായപ്പെട്ടതിനാൽ സകല വിവരവും കാണിച്ചു പാത്രിയർക്കീസിനു ഒരെഴുത്തു തയാറാക്കി രണ്ടു റമ്പാന്മാരുടെ പക്കൽ കൊടുത്തയയ്ക്കുന്നതിനു തീർച്ചയാക്കി. പെർഷ്യാ രാജാവു കൃസ്ത്യാനികളുടെ വിരോധിയും വലിയൊരു ദുഷ്ടനുമാകയാൽ കാസോലിക്കായും മെത്രാന്മാരും അന്ത്യോകൃയിൽ പോയി തിരിച്ചുവരുമ്പോൾ അദ്ദേഹം അവരെ പിടിച്ചു തടവിലാക്കാതെ ഇരിക്കയില്ലെന്നും അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ അവിടങ്ങളിൽ കൃസ്ത്യാനികൾ ഇടയനില്ലാതെ അന്യന്റെ തൊഴുത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു പോകുന്നതാണെന്നും അന്ത്യോക്യാ സുന്നഹദോസിൽ ചെയ്യുന്ന നിശ്ചയങ്ങളെല്ലാം തങ്ങൾക്കു സമ്മതമാണെന്നും മറ്റും ആ കത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു. റമ്പാന്മാർ അന്ത്യോകൃയിലേക്കുള്ള യാത്രയിൽ ദനസീബിന്റെ മെത്രാപ്പോലീത്തായുടെ അടുക്കൽ ചെന്നു. പാത്രിയർക്കീസിന്റെ പേർക്കുള്ള എഴുത്തിൽ പെർഷ്യാ രാജാവിനു വിരോധമായി വല്ലതും കാണാതിരിക്കയില്ലെന്നു വിചാരിച്ച ഇദ്ദേഹം ഉപായത്തിൽ എഴുത്തു പൊളിച്ചെടുത്തു പെർഷ്യാ രാജാവിന്റെ അടുക്കൽ കൊണ്ടുപോയി കാണിച്ചു. രാജാവു തന്റെ സ്നേഹിതന്റെ ഈ പ്രവർത്തിയിൽ വളരെ സന്തോഷിച്ചു എഴുത്തിന്റെ ഒരു പകർപ്പെടുത്തു വെച്ചു. മെത്രാപ്പോലീത്താ എഴുത്തു തിരിയെ കൊണ്ടുവന്നു റമ്പാന്മാർക്കു കൊടുത്തു അവരെ പറഞ്ഞയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു.

ഉടനെ രാജാവു മന്ത്രിസഭയെ വിളിച്ചുകൂട്ടി ആലോചിച്ചു തിഗരീസിലെ കാസോലിക്കാ തന്റെ ശത്രുവാകയാൽ അദ്ദേഹത്തെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കീഴുള്ള മെത്രാപ്പോലീത്തന്മാരെയും കൊല്ലുന്നതിനു തീർച്ചയാക്കി. റോമ്മാ രാജ്യത്തെ ഒരു പ്രജയായ അന്ത്യോക്യാ പാത്രിയർക്കീസു തന്റെ രാജ്യത്തുള്ള കൃസ്ത്യാനികളെ ഭരിക്കാൻ താനിനി അനുവദിക്കയില്ലെന്നും തന്റെ പ്രജയായ നെസ്തോറാണ് അവരെ ഭരിക്കേണ്ടതെന്നും രാജാവു നിശ്ചയിച്ചു. എന്നു മാത്രമല്ല കൃസ്ത്യാനികളെ നെസ്തോർ വിശ്വാസത്തിൽ ചേർക്കുന്നതിനു ആ മതഭേദനിർമ്മാതാവിന്റെ ചാർച്ചക്കാരനായ ബർസൌലാ മെത്രാപ്പോലീത്തായ്ക്കു അധികാരം കൊടുക്കുകയും നെസ്തോറിനെ അനുസരിക്കാത്തവരെ ശിക്ഷിക്കുന്നതിനും ബാബി കാസോലിക്കായേയും മറ്റും കൊല്ലുന്നതിനുമായി ഒരു സൈന്യത്തെ അദ്ദേഹത്തിനു ഏല്പിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

ബർസൌലാ മെത്രാപ്പോലീത്താ സൈന്യത്തോടുകൂടി തിഗരീസിൽ ചെന്നു കാസോലിക്കായെയും നെസ്തോർ മതത്തെ സ്വീകരിക്കാൻ മന

സ്സില്ലെന്നു പറഞ്ഞ പല സഹോദരമെത്രാപ്പോലീത്തന്മാരെയും കൊന്നു കളഞ്ഞു. വളരെ കൃസ്ത്യാനികൾ മരണഭയത്താൽ നെസ്തോർ മതത്തെ സ്വീകരിച്ചു. വളരെപ്പേർ രക്തസാക്ഷികളായി മരിക്കയും ചെയ്തു. പള്ളികളെല്ലാം നെസ്തോർകാരുടെ കൈവശമായി. ബർ സൌലാ മെത്രാപ്പോലീത്താ മുഖാന്തരം 7800 കൃസ്ത്യാനികൾ ഹിംസിക്കപ്പെട്ടതായി 'മക്കസബസബ്നാ' എന്ന സുറിയാനി പുസ്തകത്തിൽ കാണുന്നുണ്ട്. ഈ മെത്രാപ്പോലീത്തായുടെ പൈശാചികപ്രവൃത്തി മൂലം നെസ്തോർ മുതലായ മതദ്വേഷികളെ ശപിക്കുന്ന കൂട്ടത്തിൽ അന്ത്യോക്യാ സഭ ഇദ്ദേഹത്തെയും ശപിച്ചുവരുന്നു.

നാം തിഗരീസിൽ നിന്നു വീണ്ടും ചങ്ങാടത്തിൽ കേറി മിഥുനം 15-ാം തീയതി ബഗദാദിൽ എത്തി. മൂസലിലെ ബ്രിട്ടീഷു കൊൺസലിന്റെ എഴുത്തുപ്രകാരം ബഗദാദിലെ കൊൺസൽ ഒരുക്കിയിരുന്ന വലിയ ബങ്കളാവിലായിരുന്നു താമസിച്ചതു. അവിടെയുള്ള കൊൺസലിനേയും അമേരിക്കൻ മിഷ്യനരിമാരെയും പോയി കാണുകയുണ്ടായി. മൂസൽക്കാരനായ കോജാ ദാവീദു വേണ്ട സഹായങ്ങളൊക്കെ ചെയ്തു തന്നു. നമുക്കു വേണ്ടി വളരെയൊക്കെ മനോവേദന അനുഭവിച്ച യെറമിയാ ശെമ്മാശു ഇവിടെവച്ചു യാത്ര പറഞ്ഞു പിരിയുകയും ചെയ്തു.

ബഗദാദിൽ നിന്നു മിഥുനം 23-ാം തീയതി രാത്രി തീബോട്ടിൽ കേറി 29-ാം തീയതി ബസോറായിലെത്തി. ഇവിടെ വെച്ചു മർദീൻകാരനായ ഹന്നാൻ എന്ന ഒരു കച്ചവടക്കാരൻ നമ്മെ വളരെയൊക്കെ സഹായിച്ചു. ഇവിടെ നിന്നു കർക്കടകം 12-ാം തീയതി തീക്കപ്പലിൽ കേറി ആ മാസം 25-ാം തീയതി ബോംബെയിൽ എത്തുകയും ചെയ്തു.

ഇങ്ങനെ, ഇൻഡ്യയുടെ സമുദ്രതീരങ്ങളെ വിട്ടിട്ടു പതിന്നാലു മാസവും പതിനഞ്ചു ദിവസവും കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം ജന്മഭൂമിയെ വീണ്ടും സ്പർശിക്കുന്നതിനു നമ്മുടെ പാദങ്ങൾക്കു സംഗതിയായി.

അദ്ധ്യായം 15

ബോംബെ - മലങ്കര

(1039 കർക്കടകം 25 - 1040 കന്നി 4)

നാം ബോംബെയിൽ താമസിച്ചതു പഴയ അർമ്മേനിയൻ പള്ളിയിൽ തന്നെയാണു. കൊച്ചിയിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ ബോംബയിലെ ഒരു കോളെജിലെ പ്രിൻസിപ്പലായ ഡാക്ടർ വിൽസന്നു ഒരു പരിചയക്കത്തു കിട്ടിയിരുന്നു. അന്ത്യോക്യയിലേക്കു പോകുന്നവഴിക്കു അന്വേഷിച്ചപ്പോൾ സായ്പു പൂനായിലായിരുന്നതിനാൽ കാണ്മാൻ തരമായില്ല. മടക്കത്തിൽ

ഇദ്ദേഹത്തെ കോളജിൽ ചെന്നു കണ്ടു. സായ്പിനു ഹിന്തുസ്താനി അറിയാമായിരുന്നു. നമ്മെ കണ്ടതിൽ ഇദ്ദേഹത്തിനു വളരെ സന്തോഷമുണ്ടായി. സായ്പു ഒരു സുറിയാനി മസുമുറാപുസ്തകം കയ്യിൽ തന്നതു നാം വായിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹവും വിദ്യാർത്ഥികളും വളരെ സന്തോഷിച്ചു. അതിന്റെ ശേഷം സായ്പു സുറിയാനി ഭാഷയുടെ മാഹാത്മ്യത്തേയും മലങ്കരസുറിയാനി സഭയേയും കുറിച്ചു പ്രസ്താവിച്ചതിൽ യേശുക്രിസ്തു സംസാരിച്ച ഭാഷ സുറിയാനിയാണെന്നും മറ്റും കൂടി തന്റെ ശിഷ്യന്മാരെ പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കി. ഡോക്ടർ വിൽസൻ നമുക്കു വളരെ സഹായങ്ങളൊക്കയും ചെയ്തുതന്നതു കൂടാതെ നമ്മെ അർമ്മേനിയൻപള്ളിയിൽ വന്നു കാണുകയും ചെയ്തു.

നാം ബോംബെയിൽ നിന്നു കപ്പൽ കേറി ചിങ്ങമാസം 23-ാം തീയതി രാത്രി 12 മണിക്കു കൊച്ചിയിൽ എത്തി. ആഘോഷമായി ഒരു എതിരേൽപ്പിനു പലരും ഈ സമയം കൊച്ചിയിൽ തയാറുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും അർദ്ധരാത്രിയിൽ വന്നെത്തിയതുകൊണ്ടു അതിനൊന്നിനും സംഗതിയായില്ല.

അവിടെ നിന്നു കന്നി 4-ാം തീയതി കുന്നംകുളങ്ങരയ്ക്കു പോയി. അങ്ങാടിക്കാരുടെ സന്തോഷസൽക്കാരങ്ങളെക്കുറിച്ചു വിസ്തരിക്കുന്നില്ല. നാം അന്ത്യോക്യയിലേക്കായി പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ അവർക്കുണ്ടായ അവ്യാജ ദുഃഖത്തെപ്പറ്റി ഓർമ്മയുള്ള വായനക്കാർക്കു തിരിച്ചു വന്നപ്പോൾ ഉണ്ടാകാവുന്ന സന്തോഷവും നമ്മെ സൽക്കരിക്കാൻ അവർ ചെയ്യാവുന്ന ശ്രമങ്ങളും എന്തുമാത്രമായിരിക്കുമെന്നു ഊഹിക്കാവുന്നതാണല്ലോ. ഇങ്ങനെ ഒരു ജനക്കൂട്ടം കുന്നംകുളങ്ങരെ ഇതിനു മുമ്പു ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നു തീർച്ചയായിപ്പറയാം. നമ്മുടെ മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ സന്തോഷത്തിനൊ അതിരില്ലല്ലൊ. തങ്ങൾക്കു ഇനി കാണ്മാൻ ഭാഗ്യമില്ലെന്നു മിക്കവാറും വിചാരിച്ചിരുന്ന ഈ പുത്രനെ പൂർവാധികമായ സ്ഥാനമാനങ്ങളോടുകൂടി കണ്ടപ്പോൾ അവർക്കുണ്ടായ മനോവികാരം എന്തെല്ലാമായിരുന്നിരിക്കാം?

കന്നി 8-ാം തീയതി പെരുന്നാൾ ദിവസം നാം ആർത്താറ്റു പള്ളിയിൽ കുറുബാന ചൊല്ലുകയും പാത്രിയർക്കീസുബാവായുടെ സ്താത്തിക്കോൻ (അധികാരപത്രം) ജനങ്ങളെ വായിച്ചു കേൾപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. മൂസലിൽ വെച്ചുണ്ടായ മാതിരി പുതിയ മെത്രാപ്പോലീത്തായെ ഇവിടെയും കസേരയിലെടുത്തു പ്രദക്ഷണമുണ്ടായി.

തുലാം 20-ാം തീയതി കുന്നംകുളങ്ങരെ നിന്നു കൊച്ചീക്കു തിരിച്ചു പോന്നു. കൈമുത്തു വകയിൽ കുന്നംകുളങ്ങരെ നിന്നു കിട്ടിയ പണം കൊണ്ടു മലയാളം നമസ്ക്കാരപ്പുസ്തകം അച്ചടിപ്പിക്കാൻ വെസ്റ്റൺസ്റ്റാർ ആപ്പീസിൽ ഏല്പിച്ചു.